

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11842, Praha št. 105241
78 190 Wien št. 105241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din.
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13 Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8 Telef št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Anglija dobi 22 milijard

Uspešen zaključek pogajanj s Francijo in Zedinjenimi državami — Posojilo znaša 80 milijonov funtov

Pariz, 29. avgusta. d. Francosko - angleška pogajanja za posojilo so bila sredi zaključena. Gre za kredit v višini 80 milijonov funtov sterlingov, od katerih bo prevzel ameriški trg polovico, to je 200 milijonov dolarjev, francoski trg pa drugo polovico v višini 5 milijard francoskih frankov. Dočim bod ameriške banke smele obdržati svoj delež v celoti in portfelju, bo operacija v Franciji izvedena na ta način, da bodo francoske zasebne banke dale na razpolago polovico francoske tranše, torej 2,5 milijarde frankov, v obliki kratkoročnih kreditov, dočim bo druga polovica krita na francoskem trgu z angleškimi zakladnicami, ki bodo veljale za eno leto. Obresti so bile določene na 4,25 %. Stroški plasiranja posojila, ki bodo znašali kakih 2,75 %, se bodo računali na breme angleške vlade. Pomembno je, da se bodo zakladni boni glasili na francoske franke. Izdani bodo bržkone že v prvih dneh prihodnjega tedna.

Po zaključitvi vseh formalnosti je finančni minister Flandin sprejel angleškega zastopnika Fredericka Leitha - Rossa, ki mu je izrekel v imenu angleškega zakladnega kancelarja Snowdena iskreno zahvalo za izredno ustrežljivost, na katero so naleteali angleški zastopniki v Parizu. Francoski finančni minister je pri tej priložnosti enkrat ponovno udaril voljo francoske vlade, storiti vse, da bi se čim prej dovedel finančni položaj Anglije v ravnotežje. Končno je opozoril na brezposojno zaupanje, ki ga uživa angleški kredit po vsem svetu.

Francoski listi poudarjajo potrebo francosko - ameriške kreditne operacije v prid Anglije ter njene koristi za Francijo v finančnem, kakor tudi v političnem oziru, pri

čemer se spominjajo tudi na nekdanjo Entente cordiale.
London, 29. avgusta. p. Zakladni urad potrjuje danes vesti, da je bil dosežen sporazum s francoskimi in ameriški bankami o kreditu Angliji. Objava pravi, da so uspešno zaključena pogajanja, ki so se vršila v New Yorku in Parizu.

New York, 29. avgusta. p. O zaključitvi angleškega posojila objavlja Morganova banka, da je skupno s sto drugimi ameriški bankami odobrila 200 milijonov dolarjev posojila angleški vladi. Gre za čisto bančni kredit, v katerem angleška javnost ne sodeluje. Morganova banka varuje, da bo kredit končno zagotovil kurz angleške valute in da bo koristil tudi Nemčiji.

Macdonald o svojih namerah

London, 29. avgusta. p. Predsednik vlade Macdonald je podal novinarjem izjavo o sedanjem položaju v Angliji. Macdonald je poudarjal, da bo nova vlada brez izgubljanja časa pričela reševati svojo nalogo. Parlamentu ne bo dovolila, da bi se predolgo razpravlo zavlačeval izvršitev nujno potrebnih ukrepov. Vlada je čvrsto odločena, čim prej prebroditi krizo, ker je to najboljši način, da si Anglija še nadalje ohrani zaupanje inozemstva.

Macdonald je nato govoril o objavljenem manifestu delavske stranke ter je izjavil, da manifest ne vsebuje nobenih konkretnih predlogov, kako naj bi se odpravila sedanja finančna kriza. Ukrepi, ki jih manifest priporoča, bi se mogli uporabiti šele, ko bo odstranjena sedanja kriza.

Prizadevanja za spravo obeh Rimov

Vesti o stanju pogajanj si nasprotujejo — Nesoglasja med Mussolinijem in ministri

Vatikan, 29. avgusta. d. Papež Pij XI. je imel včeraj pri sprejemu dijakov katoliških univerz v Rimu in Milanu nagovor, v katerem je potrdil, da je kmalu pričakovati zadovoljive rešitve spora med Vatikanom in italijansko vlado. Med drugim je izjavil: »V bodočnost gledam lahko z zaupanjem. Celotni trenutki morajo končno postati koristni. Bila je potreben odmor, da se pripravi nova pot do dobrega. Ni koristno, ako se poizkuša nemogoče, pač pa je treba vsak dan in vsak trenutek storiti vse, kar je mogoče. Hodili bomo po novi poti, ki bo prila, kakor in kadar bo Bog hotel.«

Ta nagovor tolmачijo v vatikanskih krogih kot napoved bližnje sprave Vatikanu s Italijo.

Pariz, 29. avgusta. d. Po informacijah iz Rima so ponovno zastala pogajanja med Va-

tikanom in fašistino vlado, ki so v zadnjem času dokaj uspešno napredovala. Vatikan je odločno zahteval od fašistične vlade, naj spoštuje koncordat in dovolji delovanje vsem katoliškim organizacijam, tudi onim, ki so bile po poslednjih odlokih italijanske vlade prepovedane. V zvezi s tem trdijo, da je bil Mussolini že pripravljen ugoditi zahtevi Vatikanu, da pa sta se zlasti protivila ministri Balbo in tajnik fašistične stranke Giurati.

Kakor javlja »Liberté«, je izvedel Mussolini po vsej Italiji nekakšno anketo z namenom, da se ugotovi, kako je italijanski narod sprejel in spremljal kampanjo med Vatikanom in Kvirinalom. Rezultat tega ljudskega glasovanja je bil baje za fašistični režim neugoden, zaradi česar je Mussolini ublažil svoje postopanje napram Vatikanu.

Odmevi portugalske revolucije

Represalije vlade — Interniranje nezadovoljnejšev — Bombni napad na portugalskega poslanika v Madridu

Pariz, 29. avgusta. AA. Havas poroča iz Lizbone: Včeraj je imel ministrski svet sejo pod predsedstvom predsednika Carnone. Po seji je vlada izdala komuniké, v katerem razglasa, da je zaradi pogostih uporov sklenila izpremeniti svojo dosedanja politiko in pregnati voditelje upornikov na otoke, uvesti strogo cenzuro časopisnih vesti in omejiti vse skupščine, kjer bi utegnili priti do neredov. Vlada apelira na patriotizem vseh Portugalcev, da jo bodo podpirali pri njenem delu za ohranitev reda.

Rim, 29. avgusta. AA. Portugalsko poslanstvo je objavilo komuniké, da je bil

polizkus revolucije v Lizboni popolnoma zavržen in da so vladne čete vzpostavile red in mir po vsej deželi.

Madrid, 29. avgusta. p. Ko je sedel portugalski poslanik Melo Baretto s svojo soprogo v pisarni portugalskega poslanstva, je neki neznanec nenadoma vrzel skozi okno bombo. Poslanik in njegova žena sta se utegnula pobegniti, preden je bomba eksplodirala. Razstrelivo je bilo tako močno, da je uničilo vso pisarniško opremo. Neznane napadalcu je uspelo pobegniti. Smatra se, da je atentat na portugalskega poslanika v zvezi z nedavno revolucijo v Lizboni.

Podmornica smole in nesreče

»Nautilus« je definitivno opustil svoje velike načrte in se nahaja v vedno večji nevarnosti

Leningrad, 29. avgusta. d. Maloštevilne brezžične vesti, ki so jih sprejele ruske brezžične postaje s krova podmornice »Nautilus«, poročajo, da se nahaja podmornica v veliki nevarnosti. Pojavljajo se na njej neprestane nove, skrajno nevarne poškodbe. Podmornica, ki jo neprestano zasleduje nesreča, je izgubila sedaj tudi nižinski krmilni. Razen tega so nastale v akumulatorjih močne poškodbe, tako da je razsvetljava za več ur povsem nemogoča in je morala ostati posadka v temi. Vožnja pod ledom se je do sedaj izkazala kot nemogoča, ker ograjajo

podmornico ledene gore. Zato ni kapitanu Wilkinsu preostalo ničesar drugega, kakor umakniti se od ledu in zopet odpluti na odprto morje. Vožnja se je počasi nadaljuje, ker so vodovodne cevi zaradi mraza zamrznile. Razen tega je vreme izredno neugodno. Orkanski vihar napreduje vožnjo tudi na površju morja nevarno. Dela na krovu so morali zaradi preutrujenosti močvita ustaviti. Vse odprtine so morali hermetično zapreti, ker je voda vdirla v notranjost podmornice. Podmornica je popolnoma zaledenela. Celotna notranjost podmornice se nabira led.

Kuga v Barceloni

Barcelona, 29. avgusta. g. Kuga v Barceloni se kljub obsežnim varnostnim odredbam oblači vedno bolj širi. V barcelonskih bolnicah je 150 bolnih oseb, od katerih jih je 40 že umrlo. V mestu vlada panika. Ljudje se iz bojazni pred okuženjem ne upajo na cesto. Kinematografi in gledališča so zaprta. Trgovine, restavracije in zabavišča so popolnoma prazna. Po cestnih železnicah se vozi le malo potnikov. Že zgodaj zvečer je Barcelona podobna mrtvemu mestu.

Potresna katastrofa v Beludžistanu

Karachi, 29. avgusta. d. Potres v Beludžistanu je bil katastrofalen. Mesto Rarig in nekatera druga so popolnoma uničena. Beležijo tudi mnogo človeških žrtev. Telefon in telegraf sta pretrgana. Železnica se je na nekaterih mestih pogreznila, tako da so morali promet prekiniti.

Zopet madžarski mejni incident

Košice, 29. avgusta. h. V slovaški občini Zamo, dva kilometra od madžarske meje, sta dva oborožena madžarska stražnika nenadoma ustavila poljedelca Ivana Pala z njegovo ženo, ki se pa nista mogla legitimirati. Ker sta českoslovaška državljana madžarske narodnosti, sta ju hotela madžarska orožnika s silo spraviti preko meje. Med potjo sta ju s puškinnimi kopiti pretepla ter pri tem sramotila českoslovaško republiko. Kmalu pa so prišli českoslovaški državljani, ki so oba aretiranca opustili. Českoslovaško zunanje ministrstvo je uvedlo potrebno preiskavo.

Rumunski kralj na potovanju po Rumuniji

Bukarešta, 29. avgusta. d. Kralj Karol bo prihodnji mesec obiskal različne kraje Rumunije. Zlasti v Besarabiji mu pripravljajo veličastne sprejeme.

ZBIRANJE DELEGACIJ K SVETOVNEMU PARLAMENTU

Skoro vse delegacije k ženevskim zasedanjem evropske komisije in Društva narodov so že na potu

Ženeva, 29. avgusta. d. Rezidenca Društva narodov je postala že živahna in dobiva sliko kakor vsako leto pred plenarnim zasedanjem Društva narodov. Mnoge delegacije, zlasti iz prekomorskih in drugih oddaljenih držav so že prispele sem, prihod drugih je najavljen za jutri in ponedeljek. Najprej bosta zasedala evropska komisija in svet Društva narodov, nato pa plenarni Društva narodov. Vmes bo še več drugih mednarodnih konferenc; že danes je bil odprt kongres narodnih manjšin. Posvetovanj evropske komisije se bo udeleževal tudi sovjetski zunanji minister Litvinov, ki se mudi sedaj v Berlinu in pride v Ženevo najbrž v ponedeljek zjutraj.

V Ženevi se je poleg rednih, stalno tu bivajočih novinarjev zbralo že sedaj okrog 200 novinarjev iz vseh evropskih in tudi iz mnogih izvenevropskih držav.

Ženeva, 29. avgusta. d. Gospodarski strokovnjaki, ki so bili na zadnjem zasedanju evropskega odbora poverjeni v izdelavo programa za boljšo organizacijo evropskega gospodarstva, so svoje delo dokončali. Poročilo strokovnjakov, ki se tiče finančno-političnih, industrijsko-gospodarskih in trgovinsko-političnih vprašanj, bo izročeno takozvanemu koordinacijskemu odboru. ki

ima nalogo, da sestavi na podlagi zbrane gradiva raznih komisij dnevni red za četrto zasedanje evropskega odbora, ki se prične 1. septembra. Koordinacijski odbor se sestane v ponedeljek.

Kakor se čuje, poudarja poročilo strokovnjakov v svojem trgovinsko-političnem delu potrebo trgovinskega in carinsko-političnega zblizanja, ki naj ima za cilj evropsko carinsko unijo; poročilo na odklanja dvostranske carinske unije.

Berlin, 29. avgusta. s. Nemška delegacija za zasedanje Društva narodov je popoldne pod vodstvom zunanjega ministra dr. Curtiusa odpravila v Ženevo.

Budimpešta, 29. avgusta. s. Madžarska delegacija za evropsko konferenco je danes popoldne pod vodstvom zunanjega ministra Walka odpravila v Ženevo. Delegacija za zasedanje Društva narodov bo pod vodstvom grofa Alberta Apponyja odpravila v Ženevo v ponedeljek. Ministrski predsednik Karolyi, ki je prvotno nameral udeležiti se zaupnih razgovorov z državnikom v Ženevi, ostane zaradi nujne rešitve finančnega problema v Budimpešti.

Pariz, 29. avgusta. d. »Matine poroča: Kasno sredi se je raznesla vest, da se je avstrijska vlada odločila odstopiti od načrta carinske unije z Nemčijo, o čemer se ima te dni prediti v Ženevi mnenje haškega razsodišča. Ker je bilo kasno ponoči, se vest ni mogla verificirati.

London, 29. avgusta. d. »Daily Tele-

graphic poroča, da se je v zadevi nemško-avstrijske unije izrekla haško razsodišče za neprosto in da vrača celo stvar Društvu narodov.

Sestava in odhod naše ženevske delegacije

Beograd, 29. avgusta. AA. Zunanji minister dr. Vojislav Marinković je odpotoval v Ženevo na zasedanje Društva narodov in komisije za proučevanje evropske unije kot šef naše delegacije in naš prvi delegat. Poleg njega sestavljajo našo ženevsko delegacijo dr. Ilija Šumenković, izredni poslanik in pooblaščen minister, dr. Konstantin Fotić, izredni poslanik in pooblaščen minister, in dr. Milan Todorović, univerzitetni profesor. Za skupščino Društva narodov sta določena še delegata dr. Andrej Gosar, minister za socialno politiko in narodno zdravje v p., in dr. Velimir Mažuranić, minister n. z.

Otvoritev manjšinskega kongresa

Ženeva, 29. avgusta. s. Predsednik dr. Wilfan je danes otvoril VII. kongres evropskih narodnih manjšin z daljšim govorom, v katerem je na koncu izrazil upanje, da so časi, v katerih so pri Društvu narodov zastopali teorijo asimilacije za vedno pokopani. Mnogobrojna udeležba na kongresu dokazuje voljo narodnih manjšin za svojo ohranitev.

Francija—Poljska—Rusija

Istočasni izjavi ruskega in poljskega zunanjega ministra v Berlinu in Parizu

Berlin, 29. avgusta. d. Sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov je včeraj podal zastopnikom tiska izjavo o poljskem predlogu glede zaključitve pogodbe o nenapadnosti. Ponovil je znano rusko trditev, da ni poljski poslanik v Moskvi storil ničesar drugega, kakor da je 24 ur pred nastopom svojega dopusta izročil v zunanji komisariatu dokument, ki vsebuje pregled pogajanj med Rusijo in Poljsko v letih 1926 in 1927. Kakšni novi predlogi niso bili storjeni niti na ruski, niti na poljski strani. V ostalem na ruski strani sploh ne obstoja namera, razpravljati o razmerju med Moskvo in Varšavo po ovinku preko drugih držav. »Mi seveda stremimo«, je končal Litvinov, »kar je samo po sebi umevno, po zboljšanju naših odnosov do Poljske. To pa se ne more doseči z razširjanjem vesti o pogajanjih, ki jih ni. Kaj takega more izzvati samo razburjenje in polemiko, kar je predvsem treba preprečiti. Pri-

ljen sem podati te izjave v interesu dobrih odnosov med Sovjetsko unijo in Poljsko.«

Pariz, 29. avgusta. AA. Na večerji, ki jo je sredi priredil francoski kolonialni minister na kolonialni razstavi v Parizu na čast poljskemu zunanjemu ministru Zaleskemu in ki se je udeležil tudi predsednik vlade Laval, je imel zunanji minister Zaleski govor, v katerem je med drugim povedal, da sta Francija in Poljska v medsebojnem sporazumu, vendar pa vsaka zase vodi ta pogajanja v sovjetsko Rusijo v svrhu sklenitve pogodbe o nenapadnosti. To iniciativno, ki sta jo začeli Francija in Poljska kot miroljubni državi, so veli radostno pozdravili. Poljska s simpatijami in zaupanjem spremlja stremelje Francije v tem pogledu in vidi v tem stremeljenju samo normalne posledice politike miru, ki je Francijo in Poljsko vedno združevala.

Francoski listi o kraljevi desetletnici

Značilna članka v dveh razširjenih pariških revijah — Kralj je simbol narodnega edinstva

Pariz, 29. avgusta. AA. Časopis »Monde Illustré« prinaša članek Georgea Grandjeana pod naslovom »O priliki desetletnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra«. Pisec prinaša razgovor z jugoslovenskim kraljem v Topoli in ugotavlja, kako lepo in iskreno je Jugoslavija proslavila ta jubilej svojega vladarja. Nato prinaša avtor nekaj osebnih vtisov s potovanja po Jugoslaviji.

Na potovanju je imel pisec priložnost razgovarjati se z Nj. Vel. kraljem Aleksandrom, o katerem pravi, da je prisrčen, ljubezniv in priprost. Na koncu pravi, da mu je Nj. Vel. kralj Aleksander v razgovoru izrazil željo, naj bi se vse bolj in bolj in bolj okrepile zveze, ki družijo jugoslovenski in francoski narod.

Članek je okrašen s slikami kralja in kraljice, prestolonaslednika Petra ter s sliko kraljeve rezidence v Topoli. Tudi »Miroir du Monde« prinaša članek o priliki s slikami s svečanosti proslave desetletnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra. Članek pravi, da se teh 10 let kraljevega vladanja viera z razvojem jugoslovenskega čustva, ki je bilo prve dni po združitvi tako silno, a je pozneje začelo giniti, kar imajo na vesti samo politiki. Članek pravi, da je Nj. Vel. kralj Aleksander kot živ simbol narodnega edinstva zopet združil sile jugoslovenske družine.

Članek je okrašen s slikami kralja in kraljice, prestolonaslednika Petra ter s sliko kraljeve rezidence v Topoli.

Tudi »Miroir du Monde« prinaša članek o priliki s slikami s svečanosti proslave desetletnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra. Članek pravi, da se teh 10 let kraljevega vladanja viera z razvojem jugoslovenskega čustva, ki je bilo prve dni po združitvi tako silno, a je pozneje začelo giniti, kar imajo na vesti samo politiki. Članek pravi, da je Nj. Vel. kralj Aleksander kot živ simbol narodnega edinstva zopet združil sile jugoslovenske družine.

Državna podpora za nabavo semen

Iz državnega kmetijskega zaklada je vlada dovozila 1.4 milijona Din za nabavo dobrih semen

Beograd, 29. avgusta. AA. Da bodo naši poljedelci mogli pridelovati boljše kakovost jarih posevkov, kakor lanenega semena, konoplje, bombaža, krompirja, turčice, ovsa, pivarskega ječmena, hmelja in rasti in za krmno, je minister za kmetijstvo v soglasju s predsednikom ministrskega sveta izdal odlok, da se iz proračuna državnega kmetijskega zaklada kmetijskega ministrstva dovolijo podpore za nabavo semen jarih posevkov. Ta semena se bodo razdelila kmetom, in sicer brezplačno in na posodo na eno leto preko pristojnih sreskih kmetijskih referentov.

Podpore določijo: vardarska banovina 170 tisoč, dunavska banovina 170.000, drinska banovina 160.000, savska banovina 170.000, moravska banovina 140.000, zetska banovina 160.000, dravska banovina 140.000, primorska banovina 140.000 Din. Skupno je torej vsem bankim upravam dovoljeno na račun podpore iz državnega kmetijskega zaklada kmetijskega ministrstva 1 milijon 400.000 Din. Od te vsote bodo banke uprave porabile 35-odstotkov za nabavo semen, ki se bodo kmetom brezplačno razdelila, in 65 odst. za nabavo semen lanu, konoplje, bombaža, krompirja, turčice, pivarskega ječmena in hmelja. Vse to se bo razdelilo med kmete preko sreskih kmetijskih referentov.

V poštev pridejo pri podeljevanju tega semena za setev prihodnjega leta samo skrbni in napredni kmetovalci, predvsem tisti, ki jim je toča pobila; obvezati pa se bodo morali, da bodo vrnilo isto količino semen po četvi prihodnjega leta in iste vrste. Banke uprave bodo dobile seme v prihodnjem letu razdelile med kmetovalce, ki letos semena ne bi dobili. To seme pa bo moralo biti pred izročitvijo dobro očiščeno, razkuženo, vreče pa se bodo izročile po nabavni ceni o priliki razdelitve semen.

Banske uprave bodo nabavo semen izvršile tako, da bodo kmetje lahko pravočasno posejali. Banske uprave bodo kmetijskemu ministrstvu poslane poročila o količini, vrsti in kraju nabavljene semena, po izvršeni razdelitvi semena pa poročila o izvršeni razdelitvi po srezih in občinah.

Pravniški kongres v Skoplju

Beograd, 29. avgusta. d. Za četrti jugoslovenski kongres pravnikov se skopeljski pravniški prihod pripravljajo. Sestavljenih je več odborov za organizacijo kongresa, za njegovo propagando, za sprejem gostov itd. Za častnega predsednika je izvoljen ban vardarske banovine g. Žika Lazić.

Beograjski pogreb generala Stanojlovića

Beograd, 29. avgusta. d. Danes so položili k večnemu počitku generala Radoslava Stanojlovića, dolgoletnega poveljnika našega vojnega zrakoplovstva in nazadnje inženjerskega poveljnika v Mariboru, kjer je priložbeni general preverčnejšim nenasodoma preminil. Pogrebu je prisostvovalo poleg oficirjev tudi mnogo generalov, zlasti številno zastopstvo našega zrakoplovstva in inženjerije. Nj. Vel. kralja je zastopal general Ante Bekić. V cerkvi je bilo izvršeno opelo, nakar je imel topel poslovilni govor general Milošević. Zrakoplovni oficirji so prenesli krsto z ostanki pokojnika iz cerkve. Predno so jo položili v grob, je častna četa izstrelila častno salvo.

Otvoritev velesejmov v Zagrebu in Osijeku

Zagreb, 29. avgusta. n. Danes dopoldne ob 10. je bil odprt 16. jesenski velesejem Zagrebaškega Zbora v prisotnosti odposlanca Nj. Vel. kralja, brigadnega generala Miloševića, ministra dr. Kostrenčiča, mestnega načelnika, nadškofa dr. Bauerja ter mnogih drugih odličnikov. Prvi je govoril predsednik Zbora Erber, nato pa minister dr. Kostrenčič, ki je proglasil zbor za otvorjen.

Osijek, 29. avgusta. n. Ob 10. dopoldne je bil danes svečano odprt 11. osijejski velesejem. Otvoril ga je inšpektor ministrstva za trgovino in industrijo Ante Perko- vić. Velesejem ima 110 razstavljavcev, večina trgovcev in obrtnikov, dočim je industrija razen gospodarskih strojev in poljšta slabše zastopana.

Znižanje plač na Madžarskem

Budimpešta, 29. avgusta. s. Deželni komite je na svoji današnji seji odobril vladno naredbo, s katero se plače vseh državnih uradnikov v treh višjih plačilnih stopnjah znižajo za 15, v treh nadaljnjih stopnjah za 12 in v ostalih stopnjah za 10 odstotkov. Nezmanjšane ostanejo samo plače podčastnikov in vojakov, policije, orožništva, finančnih stražnikov in nameščencev v kaznilnicah. Upokojenci se bodo razdelili v tri kategorije in se bodo tudi njihovi prejemki znižali za 5, 10 in 15 odstotkov. Mestne občine bodo pooblaščenice, da znižajo plače svojih nameščencev celo v večji meri. Znižanje plač stopi v veljavo že s 1. septembrom.

Aretacije komunistov v Berlinu

Berlin, 29. avgusta. d. V zvezi z usmrčitvijo dveh policijskih kapetanov na Bilow-platzu, je bilo doslej aretiranih okoli 150 oseb. Aretacije se še vedno nadaljujejo. Zlasti pogosto se vršijo racije v delavskem okraju Neukölln. Policija je našla tukaj precejšnje zaloge pušk, samokresov, bokserjev, pa tudi bomb.

Osamosvojitev Sirije

Pariz, 29. avgusta. AA. Po poročilu agencije Havas namerava francoska vlada na zasedanju Društva narodov v Ženevi sporočiti svetu Društva narodov, da odlaga mandat nad Sirijo. Francija je sklenila s Sirijo zvezo in bo predlagala, naj Društvo narodov sprejme Sirijo v članstvo. Tudi poročila iz Ženeve potrjujejo namero francoske vlade. Francija je sklenila zvezo s Sirijo na način, kakor je svojčas storila Anglija z Irakom. Uradni francoski krogi pa so danes izjavili, da je ta vest preuranjena, da pa želi Francija izvesti v Siriji to politiko, čim bo to položaj dopustil.

Francija in sovjetska Rusija

Pred dvema mesecema so se po dolgem odmoru vnovič pojavile vesti o zblizanju med Parizom in Moskvo. Na delu je bil zopet znani zagovornik sporazuma s sovjeti, de Monzie, in svetovni tisk je ob tako važnem dogodku seveda takoj ponovil vse faze francosko-sovjetskih odnosov, naglašajoč, da bo Francija to pot manj stroga pri pogajanjih, ki naj uredijo odnose med obema državama. Časopisi so že javljali, da je de Monzie določil za bodočega poslanca Francije v Moskvi, dasi s pogajanjimi za zaključitev sovjetsko-francoske trgovinske pogodbe ni imel posebne sreče. Kakor znano, je mešana komisija, ki naj bi sestavila trgovinsko pogodbo, zasedala že poldrugo leto; nje ne seje pa so postajale vse redkeje in redkeje, dokler ni delo zavoljo nepremostljivih ovir popolnoma zastopalo in se komisija sploh ni več sestajala.

Kamen spodbite je bila vedno se ponavljajoča francoska zahteva po priznanju carskih dolgov, o katerih Rusi niso hoteli niti slišati, češ, da bi priznanja ne mogli zagovarjati pred svojimi masami in da je svoječasno ponudbo Trockega za pedsedlostnotno poravnavo smatrati za političen dovlop. Na ta ugovor je de Monzie odgovoril tudi zelo dovlopno, češ, da Franciji ni dosti ležati na javnem in glavnem priznanju carskih dolgov in bi se zadovoljila tudi samo s tihih plačevanjem. Tako lahko obravnava važnega gospodarskega vprašanja svedo da ni moglo dovesti do kakršnegakoli uspeha. Vrh tega je prišlo še do političnega razdora in vse je kazalo, da se Rusija in Francija ne bosta tako hitro zblizali.

To tišino v odnosih pa so naenkrat začeli prekinjati posamezni francoski glasovi, ki so tožili o pomanjkanju potrebnega političnega ravnotežja v Evropi, odkar je Rusija popolnoma izločena iz koncena evropskih sil. Svetovali so francoski vladi, zlasti pa poljski, naj najde ta modus vivendi s sovjeti in na ta način zmanjša pritisk in nevarnost nemškega imperijalizma. Ozirali so svoje nasvete predvsem na gospodarske argumente. Dočim so Nemčija, Anglija in oboje Amerika izvažale v Rusijo za milijarde vrednosti, je bila namreč francoska industrija pri tem popolnoma pasivna. Dasi so dolgoročni krediti, ki jih je Nemčija dovoljevala Rusom pri nakupu strojev, spravili nemško industrijo v zelo kočljiv položaj, ki se bo še poostil, ko zapadejo plačila pred letom in poldrugim letom izvršenih dobav, vendar je bilo jasno, da se s tem krepe gospodarski stiki med Nemčijo in Rusijo. Ti stiki bi imeli nedvomno tudi važne politične posledice. Francija se je odločila, na nemškemu delu postavi protitlač.

A tudi na ruski strani se je situacija bistveno spremenila. Joljševski diktatorji so se že davna odrekli svoji kluziji, da bodo lahko zanetili komunistično revolucijo po

vsem svetu in si tako podjarmili vse civilizirane pokrajine. Svetovna revolucija jim je le še parola, s katero poskušajo vedno iznova bodriti svoje že do skrajnosti izrpane prišaste v Rusiji sami. V mednarodni politiki pa se sovjetske metode prav nič ne razlikujejo od onih »buržujjskih« in »kapitalističnih« metod, ki so jih boljševiski preroki vedno označevali kot največje zlo nekomunističnega družabnega reda. In tako so v Moskvi kmalu spoznali, da jim Nemčija ne more nuditi onih koristi, ki so se jih od nje nadejali; ne gospodarskih, ne političnih. Začeli so iskati potov, da se približajo Angliji in Franciji, zlasti slednji, ki je danes vsaj v Evropi brez dvoma najmočnejši gospodarski in politični činitelj.

Na ta način je bil tako e sovjetske, kakor e francoske strani pripravljen teren za obnovo medsebojnih pogajanj. Monziejeva komisija se je zopet sestala in obnove gospodarske razgovore, istočasno pa so diplomati začeli s pogajanjimi za politično zblizanje, ki naj bi dobilo izraza v medsebojnem paktu o nenapadanju in nevtralnosti. Da gre to delo dobro izpod rok, pričajo poleg časopisnih, že pravi pozitivnih vesti zlasti tudi številna potovanja diplomatov med Moskvo, Berlinom in Parizom. Poljski poslanik v Moskvi Patek se je brž vrnil z dopusta, z isto naglico pa je odpotoval nemški poslanik Dirksen iz Moskve, da poroča svoji vladi. Poljski zunanji minister je odpotoval v Pariz, s seboj pa je vzel lotiškega predsednika, — uradno pravijo, da sta si državnikala ogledat kolonialno razstavo.

Nemci so na pogajanjih, ki se pletejo, izredno zainteresirani. Dirksen je svoji vladi zagotovil, da je Moskva že odgovorila na poljsko vprašanje, ali so sovjeti se pripravljali vzdržati svoj predlog iz l. 1926, ki ga je Poljska zavrnila z zahtevo, da mora Moskva razpravljati obenem z vsemi baltičskimi državami. Po nemških poročilih, je Poljska ponovila to zahtevo, ki je sovjeti že tedaj niso hoteli sprejeti, češ da bi to pomenilo poljsko hegemonijo nad obrobniimi državami. Slično se glasi tudi uradni komunikacije moskovske vlade. Vendar so že s samo predajo poljske note nekako otvorena pogajanja in Francija, ki je po vsem videzu dala pobudo za nje, bo našla pot in način, da s posredovanjem premosti nesoglasje. Nemci se boje tega in njihov tisk ne kaže nič kaj veselja nad temi dogodki, ki obetajo zaključek pogodb o nenapadanju med Francijo in Poljsko na eni in Rusijo na drugi strani. Taka pogodba bi znatno znižala vrednost rusko-nemškega rapalskega dogovora. Zato ni dvoma, da bo nemška diplomacija storila vse, da prepreči vsaj sporazum Rusije s Poljsko, ako že ne bo mogla preprečiti tudi sporazuma med Rusijo in Francijo.

Delo Südmarke

Dunaj, 25. avgusta. Zadnje dni junija se je vršil v Badnu pri Dunaju občni zbor združenega nemškega bojnega društva »Schulverein Südmark«. O obnem zboru so takrat nemški listi iz umevnih razlogov poročali zelo previdno in so se omejevali predvsem na poročila o zunanjem poteku zborovanja. To jim je bilo tem lažje, ker se je vršila na obnem zboru proslava pedsedletnice obstoja Südmarka in je bilo torej na njem dosti paradiranja. O samem delu društva, ki je še danes v glavnem pomemčevalno, kakor je bilo pred vojno, listi niso poročali skoraj ničesar. Pač pa je bilo o tem izdano zaupno poročilo, namenjeno društvenim podružnicam in raznim drugim nemškim raznarodovalnim organizacijam. Iz tega poročila, ki mi je prišlo slučajno v roke, posnemam o poteku badenskega obnega zbora nekatere podrobnosti, ki morajo zanimati vsa zavedno slovensko javnost.

Predsednik dr. Gustav Gross je v svojem poročilu o delovanju v preteklem poslovnem letu poudarjal, da se razteza obrambno delovanje samo na avstrijsko ozemlje, da pa stoji društvo v zvezi z vsemi nemškimi organizacijami v nasledstvenih državah. Sezidala se je v preteklem letu četrta šulverajska šola na štajersko-jugoslovenski meji. Poseben pomen pa je imelo poslovno leto 1930 za Koroško, kajti praznoval se je na slovesen način spomin na desletnico plebiscita. Društvo je ob tej priliki darovalo 30.000 šilingov za zidavo nemških šol v plebiscitnem ozemlju. Poleg tega se je skrbelo kakor vsako leto za naraščaj uradništva, učiteljstva in duhovništva, za podpiranje kmetijskih in gospodinskih šol ter otroških vrtec, za doklade učiteljem na ekspedicijskih mestih in za božična darila otrokom in učiteljem v slovenskem delu Korotana.

V ozki zvezi z obrambnim delom stoji kulturno delovanje tega društva, s katerim se naj ojači nemška narodna zavest in nemška obrambna sila celega naroda, predvsem pa ob narodni meji. Ustanovila se je na Dunaju strokovna knjižnica za obmejno in inozemsko nemstvo (Deutschstum), ki razpolaga z nad 5000 knjigami in 260 časopisi. Poleg tega se stalno preštudira 59 časopisov, iz katerih se zbira gradivo. Ljudske knjižnice so se v zadnjem letu zelo dobro razvile in prinesle 50.000 S. dohodkov. Obstaja čez 400 knjižnic z nad 200.000 knjigami. Poleg stalnih knjižnic obstajajo potovalne knjižnice, ki ima vsaka okrog 30 knjig in se prevaja v kraje, v katerih se ne da ustanoviti stalna knjižnica. V Celovcu se je vršil tečaj za knjižničarje, ki je bil zelo dobro obiskan in ki je pripomogel, da so doživle knjižnice ravno na Koroškem lep razvoj.

Za društveno agitacijo skrbijo predvsem listi »Grenzland«, »Alpenländische Monatshefte« in »Schulvereinsport« ter brošure, katere izdaja društvo v vsakem letu v večjem številu. Tisk pa bi ne dosegel zaželjenih uspehov, ako bi se ne uvedla predavanja. Društvo ima na razpolago 4 potovalne učitelje, ki so stalno na potovanju, ter večko drugih govornikov. V letu 1930 je priredilo društvo čez 800 zborovanj, ustanovilo 135 novih krajevnih odsekov ter poživilo 120 organizacij k novemu delovanju.

Društvo je imelo v preteklem letu 600.000 S (4,8 milijona Din) dohodkov in je izdalo za obrambno delo 245.000 S, za kulturno delo 41.000 S, za propagando 79.000 S in za mladino 37.000 S. Premožanja ima 383.000 šilingov.

Kar imenujejo Südmarkovci obrambno in kulturno delo, je v resnici seveda le uničevanje tujerodnega življa v krajih, kjer se je naselilo par nemških uradnikov. Zakaj je zidal nekaj Schulverein nemške ljudske šole po vsej Sloveniji? In zakaj jih je zidal po plebiscitu v Podrožici, kjer je samo

20 nemških otrok tamošnjih uradnikov, in v Podlublju, kjer so samo cariniki Nemci? Veliko denarja je šlo skozi to društvo v čisto slovenske kraje; prejimali so ga učitelji, ki so postali že v učiteljsko renegati, za to, da vcepijo v otroške duše nemški duh in sovraštvo do materinega jezika ter vzgojijo odpadnike — renegate.

Ni pa vselej prepričanje, ki vodi vzgojne faktorje, predvsem učitelje v mreže tega raznarodovalnega društva; v mnogih slučajih igra pri tem vlogo denar. Südmarka skrbi za to, da dobijo učitelji v slovenskem ozemlju posebne doklade za svoje delovanje. Da se jim pomemčevalno delo olajša, dobijo na razpolago knjige, pisane v popolnoma nemškem duhu, katere razdeljujejo med otroke, šolske potrebščine in božična darila. In gorje otroku, ki bi tega judčevega daru ne hotel sprejeti!

Südmarka daje šolam v slovenskem delu Koroške posojila po zelo nizki obrestni meri, toda samo pod pogojem, da se dotična šola spremeni iz utrakvistične v nemško šolo, to je, da se na dotični šoli ne poučuje več slovensčine. Tako nastanejo primeri, da slovenski otroci, ki so zapustili ljudsko šolo, ne znajo slovenski ne pisati ne brati!

Po vojni je Südmarka osredotočila svoj delokrog na slovenske manjšine v Avstriji, to je na dunajske in nižnjavstrijske Čehe, na gradiščanske Hrvatine in na koroške Slovence. Pri Čehih to društvo nima posebnih uspehov, ker razpolagajo ti s lastnimi učnimi močmi, imajo na razpolago privatne šole Komenskega društva in se zavedajo postojanke, ki jo obvladajo. Med Hrvati na Gradiščanskem in med koroškimi Slovenci pa se nadejajo Nemci večjega uspeha, ker narodni odpor ni tako dobro razvit in ker ljudstvo ne more priti do tiste kulturne višine, katero bi potrebovalo, da more zavrnati napade od strani Südmarka. O zvezah, ki jih vzdržuje Südmarka tudi preko avstrijskih mej, tudi zaupno poročilo, ki mi je na razpolago, ne govori dosti. Le tu in tam na splošno omenja, da vodi društvo »evidenco« o življenju Nemcev v inozemstvu in da je v stalnem kontaktu z organizacijami »des Auslandesdeutschstum«. Kakšna je ta »evidenca« in kakšen je ta »kontakt« si lahko mislimo.

Trgovina z dekleti

Praga, 29. avgusta. G. Kakor javlja »Češko Slovo«, so v Timavi odkrili agencijo za trgovino z dekleti. Neki Maks Hirschbein je že dalje časa vodil dozdnevno varietetno agencijo. Na podlagi ovadbe nekaterih mladenk, so v agenciji izvršili hišno preiskavo, ki je prinesla nepričakovan rezultat. Hirschbein je imel obsežno korespondenco z javnimi hišami v Atenah, Lizboni, Tunisu, Oranu in južnoameriških pristaniščih, ki jim je dobavljala mlada dekleta. On in njegova žena sta bila aretirana.

Včerašnji nogomet

Zagreb, 29. avgusta. Ob priliki 25-letnice SK Concordie se je danes vršila nogometna tekma med Gradjskim in Ferencvarosem iz Budimpešte. Zmagal je Gradjski z 2:1 (0:0). Sodil je g. Podukpsky. V enajstnici Gradjskega je bil Haško-voc Hiltrec, ki je zabil oba gola. Ferencvaros je bil tehnično boljši. Dobro je igrala obramba, zlasti vratar Mihelič, ki je imel zelo mnogo posla. Jutri igra Ferencvaros s Concordio.

Beograd, 29. avgusta. Danes je gostovala v Beogradu budimpeštanska Hungaria, ki je proti BSK igrala neodločeno 3:3 (2:1).

Dunaj, 29. avgusta. Danes se je pričela prvenstvena sezona na Dunaju z dvema tekama. Rezultata sta: WAC : Slovan 2:0 (0:0), BAC : Wacker 2:1 (2:1).

Slovo od zaslužnega javnega delavca

Jesenice, 29. avgusta

Upravitelj naše osnovne šole g. Leon Pibrovce je premeščen v Brežice, kjer bo prevzel upravitelstvo deške, njegova soproga Ema pa deklishe šole. Z njim izgubimo najizjemnejšega javnega in kulturnega delavca, naša šola na najboljšešega pedagoga in prijatelja mladine. G. Pibrovce je prišel na Jesenice pred 24 leti kot mlad učitelj ter takoj stopil v sokolske vrste. Polez tovarišev Zihlerja in Guština je bil edini učitelj — Sokol. Sokolski tamburaški zbor je vzorno vodil in vževal kot kapelnik. Marljivo je tudi dopisoval v »Slov. Narod«, »Novo Dobro«, »Savo«, »Dan« in »Jutro« ter spisal tudi leno vrsto kulturnih in gospodarskih člankov. Po vojni je osnoval pri Sokolu tudi mladinski tamburaški zbor, ki je leta 1920 igral na Bledu ob prihodu kralja Aleksandra. Velike zasluge si je pridobil tudi pri zgradbi Sokolskega doma, za katerega je sam nabral okrog 100.000 Din. Dolga leta je vodil mladinski sokolski odsek, kateremu je posvečal mnogo časa in truda. Polez Sokola ga štejejo še razna društva za svojega vodilnega in silno vnetega člana. Tako je bil dolga leta blaznikin Ciril-Metodove podružnice in Jugoslovenske Matice. Obleševalnemu društvu, ki tako uspešno deluje, na je predsedoval. Za vsa narodna, kulturna in dobrodelna društva na Jesenicah in okolici je nabral v povojni dobi preko 500.000 Din.

Polez dela izven poklica je bil g. Pibrovce najboljši šolnik in prijatelj mladine. Svoje strokovno znanje si je izpopolnjeval v dobi počitnic na delavnih šolah v Berlinu, Lipskem, Draždanah in na Dunaju.

On je eden največjih pobornikov moderne delavne šole. Tudi z njegovo osopo soropno izrubi naša šola odlično voditelico, razna društva pa marljivo članico in odborico.

G. Pibrovca in njegovi sorodci želimo iskreno v novem kraju mnogo sreče.

Zanimive številke o češko-slovaški

Praga, 27. avgusta.

Iz podatkov lanskega ljudskega štetja na Češkoslovaškem je razvidno, da se je število prebivalcev v državi približalo petinastemu milijonu. Točna številka navaja 14 milijonov 720.000 prebivalcev na ozemlju 140.460 kvadratnih kilometrov. Po upravnih razdelitvah države je največja pokrajina Češka z nad 7 milijoni prebivalcev na ozemlju 52.000 kilometrov; njej sledi Slovaška s 3 in pol milijona prebivalcev na 49.000 kilometrih, nakar se vrstita Moravsko-Sleška s samo neznatno manjšim številom prebivalcev na 26.800 kilometrih ter najmanjša upravna jedinica Češkoslovaške, Podkarpatska Rusija, ki šteje na 12.500 kilometrih 750.000 prebivalcev.

Omenjena razdelitev države na upravna področja je bila uvedena pred nekoliko leti ter omogoča posameznim pokrajinam samoupravo, ki jo izvršujejo deželne oblasti in deželni zbori. Članj slednjih se deloma volijo, deloma pa jih imenuje osrednja vlada.

Večino prebivalcev v Češkoslovaški tvorijo Čehi in Slovaki, dve veji naroda, ki govorita skoro isti jezik in med katerima ni večje razlike kakor n. pr. med Bavarcem in Prusom. Čehov je nad 7 milijonov, Slovakov na okrog 3 milijone. Od narodnih manjšin živi v Češkoslovaški okoli 3 milijone Nemcev, 800.000 Madžarov, pol milijona Rusinov in kakih 100.000 Poljakov, rumunska manjšina je tako neznatna, da skoraj ni omenbe vredna.

Na vsem svetu je okoli 13 milijonov Češkoslovakov. Največ češkoslovakov izseljenec živi v Zedinjenih državah (nad en milijon). V Madžarski je skoro 200.000, v Avstriji nad 100.000, na Poljskem 80.000, v Rumuniji 50.000, v Franciji in Rusiji po 40.000 Češkoslovakov itd. Manjše ali večje število Češkoslovakov je našli skoro v vseh državah sveta. V Chicagu samem jih je 150.000 in tudi sedanjí župan tega mesta Anton Cermak je no rodu Čeh.

Trije milijoni Češkoslovakov v tužini so v glavnem posledica izseljevanja, ki je bilo do svetovne vojne predvsem na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji sfino; tu se prebivalstvo pod madžarsko oblastjo ni moglo preživljati. Izseljevanje iz teh krajev je postalo skoro tradicija in se tudi pod novim režimom ni popolnoma ustavilo. Vendar je število izseljencev po vojni padlo na tretjino in danes v glavnem ne ere več za trajno, marveč za sezonsko izseljevanje. O tem priča delstvo, da se največ ljudi seli v Francijo in Belgijo, od koder se navadno po izvestnem času vračajo v svojo domovino. Izseljevanje preko morja pada in to ne samo izseljevanje v Zedinjene države ki so priseljevanje zelo omejele, marveč tudi v ostale države, kamor so se Češkoslovaki mnogo izseljevali, t. i. v Argentino, Urugvaj, Brazilijo in Kanado. — Ceps.

Peto kolo na Bledu

Astaloš je porazil Stoltza, Pirc remiziral s Kashdanom, Vidmar in Kostić pa sta svojo partijo prekinila — Vodi zopet Aljehin

Bled, 29. avgusta. V današnjem V. kolu mednarodnega šahovskega turnirja so se vršile naslednje partije: dr. Astaloš—Stoltz Colle—dr. Aljehin, Pirc—Kashdan, Flohr—Bogoljubov, Niemcovič—Maroczy, dr. Tartakower—Spielmann in dr. Vidmar—Kostić.

Kot prvi je danes zmagal dr. Astaloš proti Švedu Stoltzu. Ze od potečka je Astaloš imel silnejšo pozicijo, iz katere se je Stoltz skušal osvoboditi z žrtvijo figure za dva kmeta. Dr. Astaloš pa je obdržal napad in je zmagal že dopoldne.

Colle je proti dr. Aljehinu igral damski gambit, na katerega je svetovni prav odgovoril s Tarraschovo obrambo. Colle je zelo kmalu prišel v težave. Dr. Aljehin se je polastil napada in tudi že dopoldne dobil partijo.

Pirc je igral proti Kashdanu damski gambit in je imel z Američanom zelo napeto igro. Kashdan je gambitskega kmeta vzel in zdlo se je, da bo Kashdan zmagal, pa se je Pirc rešil v končnico, ki jo je zelo spretno igral. Partija je končala remis.

Flohr je imel proti Bogoljubovu zelo težko igro. Bogoljubov je očividno v izvrstni formi, pa je prav kmalu dobil boljšo pozicijo in nato dva kmeta. Partija je opoldne prešla v končnico in popoldne je Bogoljubov dosegel zmago.

Niemcovič in Maroczy sta celo dopoldne igrala zelo komplicirane stvari. Ob

14. uri pa je Niemcovič že imel boljšo pozicijo ter je popoldne dobil dva kmeta. Ta dva kmeta sta v končnici hitro odločila zmago Niemcoviča. Niemcovič je igral približno isto otvoritev kakor proti Pircu.

Dr. Tartakower in Spielmann sta igrala danes zelo solidno in že dopoldne ponostavila pozicijo, tako da sta prešla v končnico. Popoldne je dr. Tartakower dobil kmeta, vendar pa ta kmet najbrž ne bo odločil. Partija je bila prekinjena.

Dr. Vidmar je proti Kostiću igral nevadavno otvoritev in kmalu po otvoritvi dobil boljšo pozicijo. Prišlo je do komplikacij, ki pa niso dale direktnega rezultata, temveč samo boljšo igro za dr. Vidmarja. Kostić je zamenjal skoro vse figure. Pri prehodu v končnico pa je izgubil kmeta. V popoldanski igri se je končnica razvila in partija je bila prekinjena z boljšo pozicijo za dr. Vidmarja, ki ima še vedno kmeta več.

Stanje po V. kolu je: dr. Aljehin 3 in pol (1), Kashdan in Bogoljubov 3 in pol, Spielmann in Kostić 2 in pol (1), Niemcovič in dr. Astaloš 2 in pol, dr. Vidmar 2 (2), Maroczy, Stoltz in Piro 2, Flohr 1 in pol, dr. Tartakower 1 (1), Colle 1.

V jutrišnjem VI. kolu bodo igrali: Spielmann — Bogoljubov, Kashdan — Flohr, Maroczy—Pirc, dr. Aljehin—Niemcovič, Kostić—Colle, Stoltz—dr. Vidmar, dr. Tartakower—dr. Astaloš.

Zverinski umor v Žetalah

Ljubavnik poročene kočarice je na njeno zahtevo obesil njenega moža Strašna slika brezsrčnosti — Aretiranci v celjskih zaporih

Celje, 29. avgusta

Preteklo sredo je bil v Žetalah v rogaškem sodnem okraju izvršen nad 55-letnim kočarjem Leopoldom Petrovičem zverinski umor, nad katerim se upravičeno zgraža vse tamkajšnje in okoliško prebivalstvo. Zločin je bil očividno izvršen že v noči od torika na sredo. Odkrila ga je jutraj okrog 6. umorjenčeva pastorka, 21-letna dinarica Katarina Potočnikova, ki je prišla od neke sorodnice, kjer je na njeno željo prenočevala, domov in našla hišo zaklenjeno. Ko se na njeno klicanje očin ni odzval, je odprla polknice na oknu v shrambi in prestrašena odskočila. Nasproti ji je zlo mrtvaško obličje njenega očima Petroviča, ki je visel obesen na vrvi, pritrtjeni na železnem klinu sredi stropa.

O strašni najdbi je takoj obvestila orožnike in vaško županstvo. Orožniki so takoj uvedli preiskavo in kmalu ugotovili, da Petrovič ni izvršil samomora, temveč da je bil na ta način umorjen. Aretirali so takoj pokojnikovo ženo, 49-

letno Jero Petrovičevico, ki je bila kritično noč odsotna v neki daljni vasi in se je šele dopoldne vrnila domov. Daje so prišli njeno hčerko iz prvega zakonca Katarino Potočnikovo (Petrovičeva je bila poročena že tretjič) in 30-letnega oženjenega dinarja Ivana Krušiča iz Lešja pri Žetalah, ki živi ločeno od svoje žene in je znan delomržen in nasilnež. Po pripovedovanju sosedov je imel ljubavno razmerje hkrati z Jero Petrovičevico in njeno hčerjo Katarino Potočnikovo, za kar je baje vedel tudi umorjenec.

Ker je imel umorjeni Petrovič več manjših ran in odrgnin po vsem telesu, enako pa tudi Krušič, je takoj padel sum umora na Krušiča, ki je zločin najprej trdovratno tajil, naposled pa je skesan priznal, da je Petroviča obesil na zahtevo njegove žene Jere. Da je mati neko prejšnjo noč nagovorila Krušiča k umoru, je potrdila tudi hčerka Katarina. Vse tri aretirance so prepeljali v zapore celjskega okrožnega sodišča.

Razstava prvega brezmotornega letala v Mariboru

Maribor, 29. avgusta.

Danes ob 15. je bila v telovadnici deške meščanske šole sicer tiha in skromna, po svojem bistvu pa velika slovesnost: otvoritev razstave prvega mariborskega brezmotornega letala, ki so ga z izredno pridnostjo in vztrajnostjo zgradili člani akademске skupine mariborskega Aerokluba od pokroviteljstvom in s finančno ter moralno podporo kluba.

V telovadnici so se zbrali zastopniki vojaških oblastev šol in meščanstva. Predsednik Aerokluba dr. Tominešek je v globoko zasnovanem govoru otvoril razstavo, orisal stremiljenje mladine, zlasti obeh tehnikov Borisa Cijana in mladega Humka, pa tudi ostalih njenih pomočnikov ter je poudarjal, da je v mladini, ki dela in vztraja, bodočnost naroda. Maribor je dobil svoje prvo brezmotorno drsalno letalo, a bo dobil v dolednem času tudi brezmotorno jadralno letalo in bo postal tako središče brezmotornega letalskega sporta na severu države. Čestitil in zahvalil se je vrli mladini, zbrani in akademski skupini Aerokluba, iskreno zahvalo pa je izrekel tudi razvatalju g. Humku, ki je dal mladini na razpolago šolsko delavnico ter je tudi sam pridno pomagal pri gradnji letala.

Gostje so si nato oledali letalo, ki je že popolnoma sestavljeno. Mladi graditelji so jim pojasnili razne zanimivosti konstrukcije. V teku prvih dni prihodnjega tedna bodo pri Sv. Marijeti ob Pesnici poizkusni poleti z letalom. Razstava bo otvorna še jutri od 8. do 12. in 14. do 20.

Nesreča na železnici

Ljubljana, 29. avgusta d. 51-letni Matvez Juhani, brez stalnega posla in doma iz Komende št. 35, je šel danes ob kamniški prog domov, ko pa je pripeljal mimo vlak, je hotel skočiti vanj. Pri tem mu je spodrsnilo ter je padel pod vlak. Zlomilo mu je nogo in je dobil tudi druge hude poškodbe. Poklicano reševalno društvo ga je prepeljalo v bolnišnico.

Dobava cementa za sarajevsko železniško direkcijo

Sarajevo, 29. avgusta AA. Na podlagi št. 82 zakona o državnem računovodstvu je direkcija državnih železnic v Sarajevu določila prvo ofertalno licitacijo za dobavo 200.000 kg portlandskega cementa na dan 23. septembra ob 11. dopoldne v gradbenem oddelku te direkcije. Pogoj ti vse podrobnosti se dobijo za 40 Din v omenjeni direkciji.

Hmeljski trg

Zatec, 29. avgusta. h. Deževno vreme je povzročilo zamude v obiranju hmelja. Polovica hmeljskih nasadov še ni obrana. V žateckem okraju se bo obrala le polovica letine. Ako bi se obral vse hmelji, bi bila letina velikanska. Trg v Zatecu je živahen. Cene so za izbrani hmelj 280, za prvovrstni 240 do 270, za srednji hmelj 200 do 230, za elabši 160 do 190 in sicer za 50 kg brez prometnega davka. Javni markacijski urad v Zatecu je danes registriral 171.000 met. stotov iz l. 1930 in 289 met. stotov iz leta 1931. V raudniškem hmeljskem okraju so bile cene v začetku 140 do 180, ta teden pa so se uvrstile na 150 do 200 K. Obiranje je tamka končano. Mnogo hmelja je ostalo neobranega. V Nemčiji se hmelj zaradi elabega vremena obira zelo počasi. Nade nemških hmeljarjev so bile ojačene z naredbo glede pridelave domačega hmelja. Ta naredba skoraj popolnoma onemogoča češkoslovaški hmelj na nemških tržiščih. Nemške pivovarne smejo uvažati le 25 odstotkov tujega hmelja.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Nizek pritisk nad vzhodnim delom kontinenta in visok pritisk nad Atlantikom ter zapadno Evropo vplivata izmenično na naše kraje in povzroča nestalnost in spreminljivo vreme. — Situacija včerajšnjega dne: Barometrijski pritisk je v splošnem padel za 0,4 do 0,6 mm, največ v ozadiju. Temperature so se v ozadiju deloma dvignile za 0 do 4 stopinje, deloma pa padle za 1 stopnjo. Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Večinoma jasno, toplejše, vedno bolj mirno vreme.

Naznanjam tužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj nad vse ljubljani soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

IVAN FRIEDRICH
MESAR NA JESENICAH

nenadoma preminil. Zemeljski ostanki pokojnika se prepeljejo v Celje v skupno družinsko grobnico.

Dan pogreba bo pravočasno sporočen.

Jesenice, dne 29. avgusta 1931.

Ivanka Friedrich, soproga; Franc, Ivan, Drago, Jožef, Greti, otroci.

Naši kraji in ljudje

Otvoritev jesenskih razstav velesojma ob navzočnosti Nj. Vel. kraljice Marije

Včerajšnji otvoritvi je dala naša kraljica s svojo navzočnostjo še posebno svečano obeležje — Mogočen vtis letošnjih razstav na vse obiskovalce

Levo: Predsednik velesojma Ivan Bonač pozdravlja Nj. Vel. kraljico ob njenem prihodu. Desno na sliki je ban dr. Drago Marušić

Desno: Nj. Vel. kraljica Marija pri obhodu sejmišča. Levo ban dr. Marušić, desno pa Ivan Bonač, dvorna dama ga. Sverljugova in župan dr. Dinko Puc

Ljubljana, 29. avgusta.

Danes dopoldne je bila na posebno svečnu pred velesojmskim uradom predstavniki ljubljana v jeseni, ki tvorijo okvir raznim prireditvam v proslavo desetletnice vladanja kralja Aleksandra. Že pol ure pred napovedano otvoritvijo so se zbrali na sejmišču pred velesojmskim uradom predstavniki naših oblasti in številnih korporacij, ki so z vidnim vznemirjenjem pričakovali napovedan poset Nj. Vel. kraljice Marije.

Število slavnostnih gostov je bilo letos izredno veliko in gotovo ni bilo nikogar, ki bi vabil k otvoritvi ne izrazil, da pozdravi našo priljubljeno kraljico, ki se je točno ob 10. pripeljala v spremstvu dvorne dame dr. Sverljugove in ordonancnega oficirja kapetana Stropnika na velesojm, kjer je že

italijanski, avstrijski in portugalski konzul, podpredsednik Centrale industrijskih korporacij dr. Windischer, generalni tajnik Zbornice za TOI g. Mohorič, predsednik Zveze industrijev g. Dragotin Hribar z generalnim tajnikom inž. Sukletom, župan mesta Kranja g. Ciril Pirč in polno drugih odličnih osebnosti. Upravo velesojma so zastopali predsednik Bonač, g. Avgust Pra-protnik in ravnatelj dr. Dular.

Po odsvirvanju državne himne je predsednik velesojma g. Fran Bonač s častno dvorno damo go. Tavčarjevo pozdravil Nj. Vel. kraljico in ji izročil krasen šopek, ki ga je izdelala tvrdka Heremansky. V kratkem pozdravnem govoru je predsednik g. Bonač izrazil priskočno radost in srečo, ki nas navdaja, da je Nj. Vel. blagovolilo počastiti

g. Bonača si je kraljica nato ogledala vse paviljone, kjer je nameščena tujsko-prometna razstava in razstava naših mest. Pri tem je z velikim zanimanjem ogledovala najrazličnejše razstavne objekte. Pustila si je predstaviti tudi župane naših mest. V paviljonu tujsko-prometne razstave se je kraljica Marija mudila skoro pol ure in le počasi je s svojim velikim spremstvom prišla do konca paviljona, na kar si je ogledala oddelek ljubljanske mestne vrtnarje in razstavo mesta Ljubljane, kjer se je o napredku izkazala z opetovanim priznanjem in pohvalo. Z enakim zanimanjem si je ogledala gostilničarsko razstavo in razstavo mesta Maribora.

Pred paviljonom, kjer je nameščena razstava o novodobnem gospodinjstvu je Nj. Vel. kraljico s kratkim nagovorom pozdra-

Levo: Nj. Vel. kraljica pri ogledu ribogojnih naprav

Desno: Pri odhodu. Od leve na desno: Nj. Vel. kraljica, dvorna dama ga. Sverljugova in dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva

čkal njen adjutant podpolkovnik g. Pogacnik. Med odličnimi gosti so bili na sejmišču zbrani dravski ban dr. Marušić, ki je tudi zastopal ministra dr. Kumanudija, podban dr. Pirkmajer, polkovnik Jovan Cvejič, ki je zastopal ministra za vojsko in mornarico, general Džoka Popović v zastopstvu odsotnega komandanta dravske divizijske oblasti, finančni direktor dr. Povalj v zastopstvu finančnega ministra, predsednik višjega deželnega sodišča dr. Rogina v zastopstvu ministra za pravosodje, železniški direktor dr. Borko v zastopstvu prometnega ministra, načelnik dr. Rudolf Marn v zastopstvu trgovskega ministra, ljubljanski župan dr. Dinko Puc, podžupan prof. Jarc, škof dr. Rožman častna dvorna dama ga. dr. Tavčarjeva, mariborski župan dr. Jurvan s podžupanom dr. Lipoldom, prorektor univerze dr. Dolenc, policijski direktor g. Keršovan, češkoslovaški poslanik dr. Flleder, nadalje češkoslovaški

s svojo prisotnostjo letošnjo jesensko velesojmsko razstavo. Prosil je Nj. Vel., da sprejme v imenu predsedstva ljubljanskega velesojma za to izredno odlikovanje prireditve globoko zahvalo. Našim odličnim strokovnjakom, ki so s poštovnim sodelovanjem organizirali prireditev, pa je v posebno zadoščenje, da posveča naš priljubljeni vladar kralj Aleksander vso svojo neumorno skrb in svoje delo kulturnemu, gospodarskemu in socialnemu napredku naše ljubljane domovine. Vzklikom, ki jih je izrekel predsednik g. Bonač, so nato sledile živahne ovacije navzočih gostov Nj. Vel. kraljici. Za predsednikom g. Bonačem je Nj. Vel. s kratkimi besedami pozdravil še dravski ban dr. Drago Marušić, ki je podarjal spoštljivost in ljubezen našega naroda do kraljevskega doma.

Po pozdravnem govoru je predsednik g. Bonač predstavil Nj. Vel. kraljici Mariji navzočo gospodo. V spremstvu predsednika

vila častna dvorna dama ga. Tavčarjeva, ki je v kratkih besedah orisala pomen prireditve. Za ta del razstave je kraljica Marija pokazala posebno zanimanje.

Ves obhod po sejmišču je trajal nad eno uro. Ko si je Nj. Vel. kraljica ogledala skoro ves velesojm, se je izredno laskavo izkazala o prireditvi, obenem pa se je zahvalila velesojmskim funkcionarjem, ki so to spremljali po paviljonih in ji razkazovali razstavo. Predsednik velesojma g. Bonač se je Nj. Vel. kraljici ponovno zahvalil, da je počastila velesojm ob otvoritvi s svojim obiskom.

Med živahnimi »živjo« klic in bučnimi ovacijami je vstopila kraljica v avtomobil, ki se je počasi odpeljal s sejmišča in krenil proti Bledu. Visoki gost je dal prireditvi našega velesojma posebno svečano obeležje in je napravil na našo javnost najgloblji vtis.

Slike s turnirja na Bledu

Za špansko steno — Kako je brez zmage zmagoval Astaloš — Kashdanova sreča — Niemcovič še ni odpravljen

Bled, 29. avgusta.

Ko smo se preselili iz hrupne sprejemne »druge hotela« Toplice v prijazno in elegantno obovalno ob jezera, smo se odmahnil. Dame niso tu imele več pravice, pripovedovati na vse glas, kakšna je bila včerajšnja zabava v Kazini, kako je bilo v Bohinju in v Kranjski gori. Nemoteni smo lahko premišljevali, študirali in kombinirali. Turnir je nedvomno pridobil.

Dr. Knoch,

vedno zaposleni vodja turnirja, ki opravlja ne baš lahki, poverjeni mu posel v zadovoljstvo vseh igralcev in gledalcev.

Pa so vendarle tudi v novo igralno dvorano prišle nadloge. Najmanjša še so komarji, ki skozi okna brez vstopnine vztrajno opazujejo partije. Težko je zastirati okna, ko je vendar razgled tako lep. Hujši so že oni gledalci, ki preže povod in vedno na avtograme. Človek misli, da ima minuto oddiha, če nasprotnik premišljuje, pa že moči nekdo

karto in pero pod nos. Zelo hudi pa so fotografji. Aljehin je divji nanje. To so pravi komarji. Nadležni, vsiljivi, včasih nesramni. Vrag jih vzemi. Fotografirajo pa neumorno od vseh strani. Včasih misli, da si v strelskem jarku. Vodja turnirja jih preganja, pa nič ne pomaga. Je že tako na svetu. Pa saj ne veste, kako težki so šahovski turnirji.

V igralni dvorani je najslabše mesto ob vratih. Venomer se odpirajo in zapirajo. Na Bledu pa je bilo zadnje dni zelo hladno. Razen tega hoče Niemcovič vedno imeti odprto okno. Strahovito je včasih vleklo.

Pa je naš skrbni in nad vse prijazni hišni gospodar, gospod Molnar, zapazil, kako je ob vratih hudo. Hitro je prinesel špansko steno in zavaroval pozicijo. Ideja je bila vse hvalje vredna. Izkazala se je tudi. Vsaj prva dva dni.

V vsakem kolu menjavamo po določenem redu mize. Vsak igralec obhodi v teku turnirja vse mize z obeh strani. Samo Spielmann sedi vedno na istem mestu. Pri žrebcaju je potegnil številko 14. Matematično pa so izračunali, da mora biti tako.

Torej v četrtem kolu je Maroczy sedel ob vratih. Nič se ni pritožil. Enaka pravica za vse, si je mislil. Pa je mirno igral, premišljeval, glavo v rokah. Nesrečneži Računal ni z Niemcovičem, samo svojega nasprotnika Colleja je gledal.

Ta čas pa je Niemcovič, ki je tmel dobro pozicijo proti Kashdanu, nervozno tekal iz dvorane na prosto in zopet nazaj. Niemcovič povzroča sploh največ nemira. Pa ti kakor bomba pridere v dvorano, prevrne špansko steno — in veliki Maroczy je izginil pod razvalinami.

Ko je stari madžarski lev s krepko kletvico zopet prišel na dan, je zlikovec že zginil. Pa ga je kaznoval ljubi Bog. Niemcovič je naenkrat podvil, žrtvoval brez potrebe trdnjavo za lovca in izgubil svojo partijo...

Sreda je bila zanimiv dan. Pa ne zato, ker so vse partije razen ene postale remis. Vem, da gledalec in tudi sploh šahistom remis ni všeč. Krvi zahtevajo. Čim bolj divje so partije, tem bolj uživajo.

Toda naš Astaloš je delal za vse. Velikega Aljehina je prijel za rogo. Z obema rokama. Ubogi svetovni mojster je imel rdečo

Američan Kashdan,

(izgovori Kešdn), eden najmočnejših zastopnikov mlade šahovske generacije, vodi trenutno na blejskem turnirju.

ušesa in zmršene lase. Cigaret pa je pokazal že dopoldne gotovo sto. Vsako pač samo na pol. Strašno je bil razburjen.

Astaloš je dosegel dobljeno pozicijo. Z elegantno kombinacijo bi bil lahko dobil celo trdnjavo in Aljehin bi bil mrtev. Takoj. Neizprosno. Toda tudi to pot je bil Bog na strani močnejših bataljonov. Našemu simpatičnemu bosanskemu mojstru — pravemu, izkušenemu mojstru — je v odločilnem trenutku pošla sapa. Najbrž tudi korajža. Zadovoljil se je s premočjo kmeta.

Oblečemo Vas
elegantno od nog do glave
za mal denar

zelo ugodno. — Tudi na obroke!

A. PRESKER
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Izza časov naših prababic ...

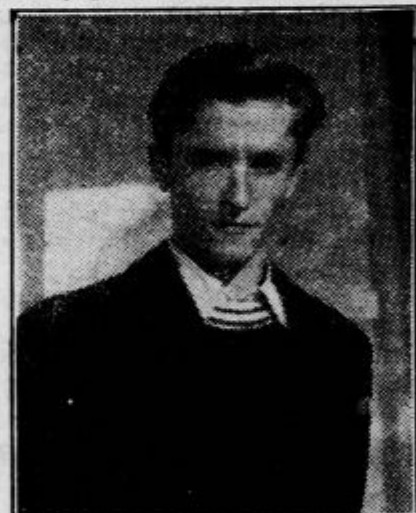
pozna in čisla sleherna gospodinja milo „Jelen“! Štirje rodovi perejo že zdaj s tem čistim, izdatnim milom — kar priča, kako je dobro!

SCHICHT ovo
MILO „JELEN“

že več ko 80 let vedno enako dobro

Tudi ta dobiček bi bil zaslovoval. Ne vem kolikokrat bi bil lahko Astaloš dobil partijo. Vrag vedi, kaj ga je slepilo, da ni. Proti večeru je sklenil mir. Remis. Seveda smo bili hudi. Vsi smo ga zmerjali...

Mirno in pohlevno je poslušal. Zelo je bil ugnan. Nič ni ugovarjal. Bo že bolje, si je mislil. Misli je pa še na nekaj drugega. Zato je vztrajno sedel poleg mene. Seveda nisem imel pojma, da se samo mene boji.

Zmagovavec v jugoslovanskem amaterskem šahovskem turnirju v Banjiluki M. Trifunović iz Šibenika.

Ob trideseti na osem zvečer je prišel usodni trenutek. Dvignil sem se, da grem poročat v radiu. Dvignil se je tudi moj ljubi Astaloš in odločno izjavil, da gre z menoj. Vedeti je hotel, kaj bom poročal. Doma, v Sarajevu, so sedeli njegovi pri radiu. Vse Srce se mi je trgalo, ko sem moral poročati remisno. Pa saj vem, da ne verjete. Če bi res bilo tako, bi danes ne pripovedoval vsega. Kaj ne? Dr. Astaloš pa vendarle ni stihlil mojega poročila! Ušel sem mu.

Čudno se suče ta pomembni turnir. Niemcovič je izgubil že dve partiji od štirih. Tartakover je iztaknil grozoviti mat iz roke mladega Šveda. Aljehin je bil, kakor sem že povedal, popolnoma izgubljen proti Astalošu.

Kaj pa, če bi moje prorokovanje vendarle držalo? Mladi mojstri imajo ostre zobe. Kashdan danes vodi. Kashdan je izredno podjeten, pa vendar soliden igralec. Kashdan je nevaren. Ali nisem povedal že pred turnirjem?

Seveda, Kashdan je mlad in mladost je sreča. V dveh partijah je bil mladi ameriški prvak izgubljen, pa je obe dobil. Polovico tega ameriškega blagoslova bi mi zadoščalo za prvo nagrado. Kashdan je pa najbrž vendarle ne bo dobil.

Aljehin igra namreč zelo dobro. Pa to še ne bi bilo tako hudo. Bogoljubov in Spielmann sta menda v dobri formi in če se ne motim, bom tudi sam dobro igral. Vsega tega Kashdan ne bo zdržal.

Sicer pa Niemcovič še ni odpravljen. Pobral se bo in igral kakor vrag. Niemcovič je še vedno nedvomno eden izmed najjačih mojstrov. Toda tudi glede njega sem očitno imel prav. Slabičev na Bledu ni in baš slabič so Niemcoviču glavna hrana. Saj je poskusil Pirca in Kashdana pozabiti po starih melodah. Pa se je izkazalo, da sta iz drugačnega lesa, nego je Niemcovič mislil.

No, to bo že sam uvidel. Pa bo drugače igral. In počasi bo lezel nazgor, na svoje pravo mesto. Saj se je turnir šele komaj pričel. Borba bo prav gotovo nad vse zanimiva. Tega si pa baš želite. Kaj ne?

Dr. Milan Vidmar.

Pri številnih nadlogah ženskega spola povzroči »Franz Josefov« grenčica najboljše olajšanje. Spričevala klinike za bolezni ženske potrjujejo, da se poslužujejo zelo milo odvajajoče »Franz Josefov« vode zlasti pri otročnicah z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in soprocijskih trgovinah.

Kraljica na razstavi novodobnega gospodinjstva

Ljubljana, 29. avgusta.

S posetom Nj. Vel. kraljice Marije je bila ob 10. dopoldne slavnostno odprta tudi razstava novodobnega gospodinjstva v velesojmskem paviljonu K. Kraljica je prišla v spremstvu dvornih dam gospe Sverljugove in Franje Tavčarjeve. Ob vhodu jo je sprejel razstavni odbor z načelnico gospe Kraigherjevo. Gospa Franja Tavčarjeva je pozdravila kraljico kot najvišjo gospodinjstvo v državi, ji predstavila glavne odbojke ter razložila načela in smernice, na katerih je zasnovana razstava. Kraljica je šla od oddelka do oddelka ter se je posebno pozornostjo ustavila pri gospodinjstvi literaturi.

Po odhodu visokih gostov je posetila razstavo večina povabljenih zastopnikov in pa številno drugo občinstvo. Prijetno je iznenadil razstavljalec tudi prihod g. knezofka dr. Rožmana, ki si je istotako z vsem zanimanjem ogledoval oddelke te razstave in se pomudil posebno pri literaturi, kjer je zastopana vsa naša kuharska knjiga od Vočnikovih bukvic do Humekeve »Prehrane po novih zdravstvenih načelih« in »Tridesetminutnih obedov«, ki jih je za razstavo izdala Zveza gospodinj.

Ze prvi dan je pokazal, da so razstavljale lahko zadovoljne z uspehom svojega trudoljubnega dela. Posebno priznanje vija gospe Kraigherjevi, ki je vodila vsa pripravljalna dela z najresnejšo preudarnostjo. O obilju razstavljenih stvari bomo seveda še izpregovorili. Priporočamo ogled vsem, predvsem pa materam, gospodinjam in gospodinjstvom pomočnicam.

Elitni
Kino Matica

Telefon 2124

Premiera in otvoritev velike jesenske sezone

Predstave danes ob: 3., 5., 7. in 9. uri zvečer!

Film ljubavnega šarma, petja, humorja, smeha in zabave

Če diplomati ljubijo ...

OPERNA REDUTA

V glavnih vlogah priljubljeni trio umetnikov

Liane Haid, Svetislav Petrovič, Georg Aleksander

Velikansko navdušenje za film pri večerajnji kstni predstavi.

Krasno dopolnilo k bogatemu, izbranemu sporedu!

Predprodaja vstopnic od 11.—12.½

Prebivalstvo naših mest

O gibanju prebivalstva v naših mestih je »Jutro«² že pred dnevi kratko poročalo na podlagi podatkov, ki jih je pravkar izdalo v posebni publikaciji predsedništvo ministrskega sveta (»Prehodni rezultati popisa stanovništva od 31. marca 1931.«) V tej publikaciji zbrano gradivo na je tako zanimivo, da zasluži še podrobnejšo razpravo.

Kakor je razvidno iz tabele ki jo danes objavljamo, ima dravska banovina 25 mestnih občin. Gibanje prebivalstva v teh mestih je prav različno. Dočim znaša povprečni prirastek prebivalstva v naši banovini v razdobju od 1. 1921. do 1901. za malenkost manj kakor 8%, vidimo, da mnoge mestne občine niso dosegle tega prirastka. Štiri mesta so celo nazadovale: Kočevje za 8,3%, Ptuj za 4,2%, Lož za 3% in Celje za 2%. Glede Celje je treba seveda pripomniti, da je to nazadovanje le navidezno. Teritorij celjske mestne občine je namreč zelo malhen in se širjenje mesta kaže le v naraščajočem prebivalstvu občine Celje okolica, ki je na svojem prebivalstvu že znatno preokorajilo samo mesto. kajti celj. okol. občina šteje danes že 9653 prebivalcev. Z inkorporacijo okoliške občine bi Celje imela danes 17.255 prebivalcev.

Glede na povprečni 8 odstotni prirastek prebivalstva v dravski banovini zaoštaljo v svojem razvoju tudi naslednja mesta: Laško (prirastek 1,5%), Kostanjevica (+1,7%), Krško (+2,8%), Kamnik (+4%) in Ljutomer (+7,2%).

Gibanje prebivalstva v teh mestih nam priča, da gospodarske prilike teh krajev ne omogočajo naravnemu prirastku prebivalstva primerne zaposlitve, tako da pošiljajo ta mesta svoje viške na prebivalstvo v velika mesta ali pa v industrijske kraje. V tem okviru je omeniti še Radovljico in Skofjo Loko, ki sta v prejšnjih desetletjih nazadovale v zadnjih 10 letih na znamenita zopet nadpovprečen prirastek prebivalstva.

Preden si podrobneje ozredamo gibanje prebivalstva v ostalih mestnih občinah moramo pripomniti, da se podatki nanašajo na vse prebivalstvo občin. Čeprav se pojem mesta pogosto ne krije z obsegom občine. Tako imamo v vrstnem redu slovenskih mest na 5. mestu Krško, ki pa šteje menda komaj svojih 1000 prebivalcev, čeprav ima občina, ki je zelo obsežna, po najnovejšem štetju 5473 prebivalcev. Če pregledujemo stare statistike o popisu prebivalstva na bivšem Kranjskem in Štajerskem tedaj vidimo, da vsebujejo te publikacije ločene podatke po mestih, predmestjih in vaseh, poleg skupnih podatkov za občine. Juroslovenska statistika o ljudskem štetju iz 1. 1921. se je v tem pogledu nemanjdiiva in vsebuje te podatke o občinah. Sprito ekspeditivnosti, s katero je bila izdana namovejša predhodna statistika smemo upati, da bo poznejša popolna statistika o letošnjem ljudskem štetju vsebovala tudi ločene podatke za vse kraje posameznih občin, tako da bo mogoče točnejše primerjati. Poleg tega moramo še pripomniti, da se podatki za 1. 1931 nanašajo na prebivalstvo mestnih občin po sedanjem teritoriju, podatki za 1. 1921 pa na prebivalstvo po tedanjem teritoriju. Občine, ki so v tem času inkorporirale kako predmestno občino, imajo torej navidezno izredno visok prirastek prebivalstva.

Na prvem mestu glede prirastka prebivalstva vidimo Novo mesto, za katero izkazuje statistika prirastek od 64,5%. Tu velja v prvi vrsti gornja pripomba, kajti ta izredno visok prirastek je v glavem posledica inkorporacije Kandije. Isto velja deloma tudi za Kranj v zvezi z inkorporacijo Gornje Save. Vendar ima Kranj zaradi nazlo razvijaloče se industrializacije

tudi dejansko velik prirastek prebivalstva. Ne glede na to, da povzroča ta industrializacija naraščanje prebivalstva predvsem v meščansko naseljenem predmestju Kranja, ki ne pripada več kranski občini. Zaradi razvoja industrije in obrti kažejo znaten prirastek prebivalstva tudi Radeče (45,1%), Trzin (36,2%) in Soštanj (28,7%).

Ljubljana in Maribor, kažeta sicer nadpovprečen prirastek, ki pa ne kaže prave slike razvoja. Prirastek prebivalstva Ljubljane znaša le 12,2%, ker se mesto širi predvsem v meščansko naseljenih predmestjih ki niso več v teritoriju mestne občine. Če k prebivalstvu Ljubljane pristojemo še predmestne občine Moste (7279), Vič (6950) in Zg. Šiška (3954), tedaj ima Ljubljana 77.951 prebivalec z Jezico in Št. Vidom na celo 84.868 prebivalcev. Le te okolnosti je pripisati, da ima »rez Ljubljana-okolica od vseh srezov naše banovine največji prirastek prebivalstva, namreč 18,3%.

Isto, kar smo povedali za Ljubljano, velja tudi za Maribor. Prirastek mariborskega prebivalstva znaša v zadnjih 10 letih le 8,1%. Če pa pristojemo še meščansko naseljene predmestne občine Krčevina (2159), Pobrežje (3963), Košaki (2253), Radvanje (2006) Studenci (4335) in Tezno (1680), tedaj ima Maribor danes 49.339 prebivalcev.

Razvoj v zadnjih 30 letih.

Da podamo tudi približno sliko o razvoju slovenskih mest od pričetka 20. stoletja, smo za 20 slovenskih mest zbrali tudi podatke iz ljudskega štetja v 1. 1900. Če primerjamo sedanje število prebivalstva z onim iz leta 1900, tedaj dobimo naslednjo zanimivo sliko.

	1900.	1930.	Prirastek v %
Ljubljana	36.172	59.768	+65
Maribor	24.601	33.149	+35
Celje	6713	7602	+13
Krško	5346	5473	+2
Ptuj	4223	4261	+1
Jesenice	3604	6383	+77
Kranj	2464	4191	+70
Novo mesto	2160	4045	+87
Radeče	2672	3938	+47
Trzin	2626	3244	+24
Kočevje	2421	3079	+27
Kostanjevica	2647	2693	+2
Kamnik	2298	2548	+11
Skofja Loka	2210	2400	+9
Slov. Bistrica	1252	1773	+42
Soštanj	1096	1735	+58
Ljutomer	1258	1480	+18
Slovenjgradec	1163	1309	+13
Ormož	892	1276	+43
Brežice	1164	1229	+6

Kakor v pogledu prirastka prebivalstva od 1. 1921. do 1931. moramo tudi pri tej primerjavi pripomniti, da veljajo številke za 1. 1900 le za tedanji teritorij občin, tako da je treba v posameznih primerih upoštevati tudi inkorporacije predmestij.

Povprečno lahko računamo, da se le prebivalstvo v naših krajih od pričetka stoletja povečalo za okrog 20%. Mesta, ki zaznamujejo v tem razdobju manj kakor 20% prirastka, so torej v svojem razvoju zaoštalala. Ptuj Krško in Kostanjevica zaznamujejo v tridesetih letih komaj 1 prirastek, odnosno 2 odstotka. Zaoštalala so tudi naslednja mesta: Brežice (prirastek v 30 letih 6%), Skofja Loka (9%), Kamnik (11%), Celje (13%), Slovenjgradec (13%) in Ljutomer (18%). Glede Celje velja seveda isti pridržek, kakor smo ga že zgori omenili v zvezi z naraščanjem okoliške občine. Vsa ostala mesta izkazujejo nadpovprečni prirastek prebivalstva, ki je zlasti velik v onih mestih, kjer se razvijata industrija in obrt.

Pregled rezultatov ljudskega štetja v mestih dravske banovine

Zap. št.	Mestna občina	Število domačinstev	Prebivalstvo			Prirastek ali padec	
			moških	ženskih	skupaj	skupaj	absolutno
			1931	1921	1931	1921	v ‰
1.	Ljubljana	12.844	28.466	31.302	59.768	53.294	+ 6.474 + 12.2
2.	Maribor	7.662	16.517	16.632	33.149	30.662	+ 2.487 + 8.1
3.	Celje	1.632	3.839	3.763	7.602	7.756	+ 154 + 2.0
4.	Jesenice	1.520	3.195	3.188	6.383	5.502	+ 881 + 16.0
5.	Krško	1.159	2.533	2.940	5.473	5.326	+ 147 + 2.8
6.	Ptuj	953	2.040	2.221	4.261	4.449	+ 188 + 4.2
7.	Kranj	849	1.943	2.248	4.191	2.905	+ 1.286 + 44.3
8.	Novo mesto	830	2.023	2.022	4.045	2.459	+ 1.586 + 64.5
9.	Radeče	796	1.843	2.095	3.938	2.714	+ 1.224 + 45.1
10.	Trzin	737	1.425	1.819	3.244	2.382	+ 862 + 36.2
11.	Kočevje	649	1.509	1.570	3.079	3.359	+ 280 + 8.3
12.	Kostanjevica	515	1.280	1.413	2.693	2.619	+ 74 + 1.7
13.	Kamnik	619	1.182	1.366	2.548	2.450	+ 98 + 4.0
14.	Skofja Loka	456	1.094	1.306	2.400	2.106	+ 294 + 14.0
15.	Slovenska Bistrica	373	848	925	1.773	1.610	+ 163 + 10.1
16.	Soštanj	414	821	914	1.735	1.348	+ 387 + 28.7
17.	Ljutomer	348	697	783	1.480	1.381	+ 99 + 7.2
18.	Slovenjgradec	254	634	675	1.309	1.111	+ 198 + 17.8
19.	Ormož	268	584	692	1.276	1.095	+ 181 + 16.6
20.	Brežice	237	585	644	1.229	1.138	+ 91 + 8.0
21.	Laško	257	503	581	1.084	1.068	+ 16 + 1.5
22.	Radovljica	200	381	455	836	713	+ 123 + 17.2
23.	Gornji grad	191	336	420	756	661	+ 95 + 14.4
24.	Lož	134	308	313	621	640	+ 19 + 3.0
25.	Viljanja gora	101	182	181	363	332	+ 31 + 9.3

Hišni posestniki in občinski svet v Mariboru

Društvo hišnih posestnikov v Mariboru nas prosi za objavo naslednjega poasnila: V »Jutru«² dne 21. avgusta t. l. pod naslovom »Sela mariborskega občinskega sveta«² je omenjeno, da se je poleg trgovskega gremija pritožilo tudi Društvo hišnih posestnikov v Mariboru zoper naleto enomilijonskega posojila za zgradbo stanovanjskih hiš. »Češ da mariborska mestna občina preveč izdaja za gradbeni delav. Ker ta utemeljitev ne odgovarja povsem dejanski utemeljitvi v predstavi, naj

sprejme javnost sledeče poasnilo:

Društvo hišnih posestnikov v Mariboru se je pritožilo v glavnem:

- 1.) ker mestna občina mariborska ne namerava odstraniti mestnih barak, katerih stanovanj naj dobe stanovanje v zaslihih zgradbah, ki se nameravajo zgraditi, navzlic temu, da te barake nikakor ne odpravljajo ter bi bil že skrajni čas, da se odstranijo.
- 2.) Društvo je zoper zidavo zaslihih stanovanj, ker so slabo zgrajena, stanje navzlic temu ogromno denarja, se pa ne obrestujejo in tudi ne amortizirajo.
- 3.) Stanovanja v takih mestnih zgradbah dobe po večini ljudje, ki v mestu nimajo

domovinske pravice, prihajajo pa v mesto z dežele radi lažjega in navideznega boljše plačaneza dela na škodo okoliškega kmetja. kateremu nedostaja delovnih moči in na škodo mesta, v katerem dobe sčasoma domovinsko pravico.

4.) Namen, namreč odprava odnosno omiljenje stanovanjske bede — ne bo dosežen ako se dotok podeželskih delavcev, ki iščejo v mestu delo in stanovanje ne ustavi ali pa vsaj omeji.

5.) Društvo hišnih posestnikov ni nikakor proti zidavi stanovanjskih hiš, ki pa na njej imajo značaja zaslihih zgradb, temveč naj bodo solidno zidane ter namenjene le osebam, ki imajo v mestu domovinsko pravico.

Ako se ti pogoji ne izpolnijo, potem so vse akcije mariborske mestne občine zaman, zadovoljitev bo delo rastla naprej, stanovanjska beda pa se navzlic temu ne bo dala odpraviti.

V novi šoli kraljeviča Andreja v Lescach

Lesci, 28. avgusta.

Leska nova šolska stavba na travnatem, ravnem svetu ob glavni cesti proti Begunjam je dograjena in napravi na vsakega obiskovalca najprijetnejši vtis. Arhitektonsko je nekaj evojevstnega. Dvornadstropna stavba ima v prikljetju prostore za občinsko pisarno, tod so dvornice in druge pritlikline, prhe za mladino, predvsem pa ugaja jako prostorna slavnostna dvorana z gledališkim, 7 m globokim odrom. Se boje bo oder ustregel, ko se sedanje nasutje izvozi, da bo prostora za šepetalca in udore. Manjkajo pa tod toaletni prostori, brez katerih si dvorane, v katero gre več sto ljudi, ne moremo misliti. Krajinski šolski odbor bo to najinojost brez dvoma uvidel in potrebo ukrenil. Dvorana bo s svojo notranjo ureditvijo žarišče prosvetnega dela za Lesci in okolico.

Skoki prostora vseh pridol prihodov široke hodnikov v visoko pritlikje. Na desno odhod so stanovanjski prostori in na levo učilnice, krite z ladijskim sistemom. Sobe so zelo svetle in zračne. Električna razsvetljava je urejena z zaslihih stekli. Drugo nadstropje nudi prikljetno isto vrstitev prostorov. Nad temi, v podgesnem pasu, je soba za ročna dela in nad njo, kar je nekaj posrečenega, razgledni stolp, odkoder je tako slikovit in čudovit pogled na vso okolico z gorskimi orjaki vseh imen v obzorju, da človeka nehoti zajame globoka ljubezen do prekrasne slovenske zemlje.

V novo dvorazrednico je spetljan iz glavne voda med Hlebi in Lescami vodovod in so po vsem poslopju razvrščeni po žarni hidranti. Načrte za novo šolo je izdelal inž. Rainer, vestno in skrbno pa so na izdelavi šole delovali člani krajnjega šolskega odbora. Z vneto ljubeznijo sodeluje pri gradbi splošno priljubljeni župnik g. Fran Avsec in naravno imata velike brige pri šoli tudi župan g. Ivan Ažman in delavni upravitelj g. Rudolf Knez. Stavba, ki odgovarja zahtevam časa, je zgrajena s skromnostjo, solidnostjo in vsestranskim varčevanjem. Nič se ni razmetavalo in je v njej najpotrebnejše. Prav pa je, da je prostorov toliko, da bo poslopje zadostalo par desetletij za naprej. Že v najkrajšem času se utegne šola razširiti v tri razrednice.

Nova stavba bo v kratkem popolnoma gotova in izročena svojemu namenu. Okoli šole bo zrastle v par letih vrt, stara šola pa se umakne potrebam varnejšega cestnega prometa. Poslopje bodo podrli, ker stoji tik ob razcestu važnih prometnih črt proti Zirovnici in Begunjam in je hiša v oviro prostemu razgledu, ki je zaradi ostrega ovinka ceste tod posebno potreben.

Z nožem nad izvoljenko

Novo mesto, 29. avgusta.

V vinotoču posestnika Štiha Jožeta na Dobravi pri Sv. Križu je vladala lepe nedolje precejšnja živahnost. Na vino je prišel zlasti mladi svet, ki se mu je zahotelo godbe, plesa in petja. A vselej fante je še posebno privabljal čedni obraz in brhka postava domačega uslužbenke 19-letne Helenje Štribarjeve, ki se je posebno ta dan dobro zabavala. Med gosti je zvečer sedel tudi 22-letni Jože Golobič iz Buševce vasi, ki je ves večer mrko gledal predse, najbrž zato, ker mu Helenina zabava ni bila nič kaj po godu. Bil je pač zaljubljen.

Okrog 22. ure, ko se je fant odpravil s svojim tovaršem iz vinotoča, je Heleni v veži prigovorjal, naj se poda z njim pred hišo, da se bosta nemoteno pomenila. Dekle pa je fanta kratko zavrnilo, da ne gre iz hiše, ker sta se ta dan že zadosti pomenila. Na ta odgovor je Golobič potegnil svoj žepni nož in kakor nor prired udaril po ubogem dekletu, ki se je zaradi dobljenih sedmih ran zrušila na tla. Prizadejal ji je rano na desnem ramenu, zadaj nad desnem lopatico, pod levo ključnico, na levi gornji in spodnji lehti, nad desnim uhljem ter ubodnico med hrbtenico in spodnjim kotom desne lopatice, ki je segala v prsno duplino.

Dekle je bilo prepeljano v bolnico, kjer se je v par tednih pozdravilo, ljubeznivi fant pa je bil predan sodišču in je zaradi zločina stal večer pred sodniki. Zaozgovarjal se je, da ga je jezilo, ker je Štribarjeva, kot njegova izvoljenka, plesala in pila tudi z drugimi fanti. To ji je usodni večer očital, dekle pa je nato reagiralo z zausnico, zaradi česar se je poslužil noža. Sodišče je junaškega branilca lastne časti obsodilo na 8 mesecev strogega zapora.

Pred zgraditvijo novega mostu pri Radovljici

Radovljica, 26. avgusta.

Novi most preko Save, ki bo nad vse pravno družil Radovljico z vsemi ostanen desnega brega Save, je sklenjena stvar. Promet, ki je bil lepo vrsto let vezan na ogromen ovinek lancovskega mostu, se bo sedaj zopet lahko usmeril na zložno, senčnato pot preko nove brvi, ki bo spajala oba bregova s kratko, dobro pol ure dolgo potjo med Radovljico in Kamno gorico. Brv bo široka 1,50 m in namenjena samo pešcem. ker je kolovozna pot z desne strani Save zaradi izredno strmega hriba proti Kamni gorici skorodna neuporabna, ali vsaj zadržena z nerentabilnimi visokimi stroški. Novo brv upajo zgraditi še letos, ako ne bo neprilic kovanjih ovir. Važna prometna naprava bo takoj izročena namenu. Zgradnja bo jako trdna, čeprav bosta oba obrežna dela mostiška lesena in speta nekako na žičnatih

vrveh, dočim bo sredina mostu iz železobetona.

Z otvoritvijo neoporečno potrebne vasi nastaja važno vprašanje dohoda k brvi. To zadevo bo treba urediti tako, da bo na vse strani prav. Z radovljice strani so krošnjariji, potniki in drugi ljudje čestokrat uporabljali pot preko Gradišča in »gornjega polja«² do mostu. Dogažale pa so se lastnikom njiv v teh krajih tako številne tatvine zelja, krompirja, fižola in sadja, da bi bilo gotovo nad vse napačno to pot k brvi iznova uvesti. Tudi je ta pot le deloma kolovozna, v ostalem pa steza. Menimo, da bo stvar najlepše urejena tako, da se markira pot iz Radovljice mimo posestnika Marla, nato na levo mimo Resmana, vulgo Malevsa in po kolovozni poti ob železniški progi naprej do Save. Ta črta je že prej veljala kot glavna prometna žila do Kamne gorice in njenih okoliških vasi.

Nova brv bo dala medsebojnemu prometu dokaj več živahnosti ter bo izvrstno služila tujekomu prometu in poznavanju divje-romantičnega kotička jugovzhodnega dela radovljiskega sreza. Okrepčevališče, ki je bilo dolgo vrsto let ob Savi, se kani ob dovršitvi vopet otvoriti. Oskrboval ga bo g. Toncej. Vsi čimtelji, ki so zastavili svoj vpliv in sredstva za zgraditev nove brvi, zaslužijo polno priznanje.

Lep jubilej gasilskega društva v Dovjem

Mojstrana, 29. avgusta.

Letos bodo praznovali dovški gasilci 40 letnico obstoja gasilskega društva. Dolga je doba 40 let tihca, a plodovitega dela za človeštvo. Še živci ustanovitelj društva so danes sivih glav, toda ponosni, da so s svojim trudom pripomogli k razvoju te človekoljubne organizacije. Koliko je bilo neobičajnega dela v tem razdobju, kolikokrat jih je klical rož na pomoč! Ne štelemo tega — sal prav v živovanju obstoji vse njihovo delo.

Pripravniki odbora, katerega so tvorili pokojni Jakob Janša, Ivan Brance, Ivan Skumavc ter še živeča Franto Jedlič, šolski upravitelj v d., in Jože Košir, je z vso voljo zapolnel z delom. Na ustanovnem obč. zboru je bil izvoljen za načelnika Jakob Janša, njegova namestnik na je bil Franto Jedlič, ki je opravil tudi tajniške in blagajniške posle. V letu ustanovitve društva so imeli gasilci brizgalno starega sistema iz 1854 naslednje leto so pa že kupili novo brizgalno, ki je veljala 540 goldinarjev. Treba je bilo še drugega gasilskega orodja in z brizgalno vred so si nabavili tudi v istem letu lestve, voz za cevi, 32 gasilskih oblek, čelade, pasove, sekirce in več drugih gasilskih potrebščin. Vse to je stalo mnogo denarja, katerega na ravno gasilstvo vedno primanjkuje. Pokojni župnik Jakob Aljaž je poklonil društvu kot prvi darovalec 35 goldinarjev, kar je bilo za takratne čase že lepa vsota. Ostale izdatke so pa krila naleta posojila in občine, prostovolni prispevki in dohodki prireditelj. Kljub denarnim težkostem so si postavili gasilci 1898 ličen dom, 1913 pa so si nabavili moderno brizgalno za 1600 kron.

V teku let so bile v odboru večje izpremembe. Za zasluge, ki jih je imel za društvo Franc Jakeli, ki je načeloval društvu skoro 20 let, je bil pri svojem odstopu 1924 izvoljen za častnega člana, na njegovo mesto pa je stopil Franc Rabič, ki še vedno načeluje. Ko je dobila vas Dovje 1924 svoj vodovod, se je po nasvetu domačih gasilcev postavilo 11 hidrantov, ki v primeru požara kar najbolje služijo svojemu namenu, vas je tako popolnoma zavarovana. Sedanje težnje društva so, da v bližnji bodočnosti nabavi moderno brizgalno in se v ta namen že zbirajo denarna sredstva. Z razumevanjem ljudstva se bo rešilo tudi to vprašanje, agilnem gasilstvu pa želimo, da kar najlepše proslavijo svoj jubilej.

Iz Ljubljane v Hotedrščo

France Levstik bi modra napisal »Potovanje iz Ljubljane do Hotedrščice«² toda Levstik je odložil pero in se je umaknil tja, ker mnogi spe nevdramno spanje, češ: »Pa dajte zdaj v!«

Popotne palice ni treba. V Zvezdi čaka avtobus. Človek pride, sede, začne kramljati s sopotniki, motor zabrenči in naenkrat zdrči vozilo za bele Ljubljane. Kakor sen zbezne mimo okna Rožnik, Vič in še kaj. Ljubljanskega prahu ni več in tistih majhnih, tesnih razmer, ki človeku vsak korak kriče, da se Ljubljana, velika Ljubljana šele rodi. In rojstvo je vedno bolečina in porodnih kritikov se človek tako neverjetno hitro naveliča. Ostani zdrava, Ljubljana! Iz dalje nas še pozdravlja Vrhnika. Na trgu zamišljen sedi veliki popotnik. Dosti je bilo vika in krika, črnilo je teklo in hude in modre besede so padale in švigale sem in tja. Zdal ima Cankar mir. V solncu se koplje Sveta Trojica. K spomeniku romajo študentje in šolarji. Učitelji vodijo otroke v »enajsto šolo«, jim kažejo »Močilnik«, Sveto Trojico in hišo Na klancu. Enajsta šola je mladež najbolj všeč, Vrhniki pa obiski. Nekaj denarjev le puste mali romarji tamkaj in časi so danes resni.

Avtobus hiti. Potniki izstopajo, novi vstopajo in vozilo se pogumno vzpenja na Vrhnški vrh, od kod se kakor splašeno spusti proti Logatcu.

Longaticum! Res je selišče dolgo, kakor črevesje je potegnjena ob cesti cela vrsta vasi, ki jih upravlja dva občini: dolnjeloška in gornjeloška. Včasih so prihajali semkaj skromnejši letoviščarji iz Reke in Trsta. Po vojni so prišli semkaj neznanj gostje, zdaj pa je Logatec zopet prost in tudi pripraven za skromnejše letoviščarje.

Morda bi se kdo temu čudil, češ: Po kaj naj hodim tja?

Brez zamere: Na oddih. Nekoliko počivat, brez komforta in luksuza seveda. Vse ostalo pa, kar človek potrebuje, kadar hoče mirovati, Logatec ima.

Pokojni Franc Levstik mi je par let pred smrtjo pravil, kako si je enkrat želil v Logatec. Dasi sem sin tistih hribov in poljan, nisem vedel, kaj ga vleče tja. Pa mi je začel praviti, kako lepo je to polje v jutranjem solncu, kako rad gre na Tabor, na Martinji hrib in sem in tja po okolici, kjer si človek v največji prostosti lahko na izprehodu prebira: polje, travnik, gozd, holm brdo in ravan. In sem ga poslušal ter me je bilo resnično srak ob misli, da sam tega še nisem bil nikoli videl. Odtlej grem rad tja in vsakrat in pokratna le vselej lenša. Zdal ima Logatec tudi svoje konališče; gostoljubnih okrepčevališč, kjer Bog

VAŽNO

za Vas je, da predno kupujete, da si ogledate konfekcijski oddelek

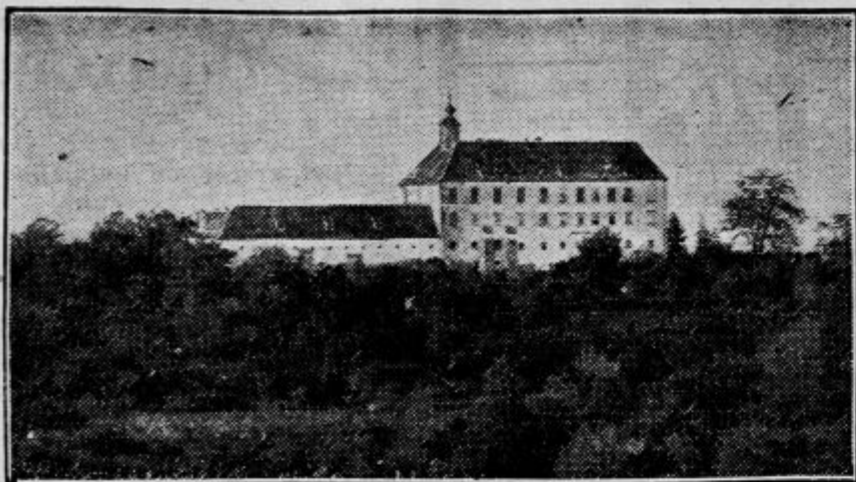
paviljon H L. TOMŠIČ

Prepričali se bode te o cenah in kvaliteti, damskih, otroških plašev in oblek. 10695

roko ven moli, mu pa itak nikoli ni manjkalo. Prijetne avtomobilske zveze ima na vse strani. Kdor bi rad pogledal v Cerkljo, Planino in ostal valic temu blizu Ljubljani, pa le spet na deželi, si bo izbral Logatec. In še to: cene so zmerno, nič letoviščarske. To pa je danes mnogo vredno za marsikoga, ki mu je Bled dosegel samo na razglednici. Šel oddiha je potreben vsakdo, tudi tisti, ki jim rada straši po žepu tako bolj egiptska tema. Kdor bi morda kaj obolel, so mu v Logatcu na razpol

Grajsko veleposestvo v Gornji Radgoni razprodano na dražbi

Sedem novih lastnikov — Skupna kupnina 1.120.000 Din

Gornja Radgona, v avgustu. Pred okrajnim sodiščem v Gornji Radgoni se je ta mesec vršila dražba veleposessa Chorinsky z grajskim vred. Grajsko posestvo na vzvišenem gričku nad trgom Gornjo Radgono z obsejnim vinogradi, viničarijami in gozdovi v Črešnjevcih, Ptujski cesti, Orehovcih in Zbigovcih ter dobro uspevajoča gostilna »Pri Lovcu« pod gradom je bilo dražbano v 7 gospodarskih skupinah ter izročeno naslednjim najboljšim ponudnikom:

Prva skupina, grajski vinogradni krič z impozantno stavbo na vrhu ter vsa poslopja okrog gradu, viničarijo ob cesti pri gasilskem domu in stavbišče, je izdružila univ. Hrvatska banka za promet s nekretninami d. d. Zagreb in istokotni družo skupino, okrog 40 orolov obsežen gozd na Orehovskem vrhu, oboje skupno za 660.000 Din; tretjo skupino, lepo vinogradno posestvo na Ptujski cesti z viničarijo, je izdružil inozemec Kern Franc, gostilničar iz Sp. Purkle v Avstriji za 74.000 Din; četrto skupino, kompleks gozda v Črešnjevcih je kupila Neudauer Viktorija, soproga železniškega uradnika v Angori (Turčija) za 35.050 Din; peto skupino, gostilno pri Lovcu, je izdružil za rodbino Zorini v Podgradu pooblaščenec Anton Jančič; šesto skupino, viničarijo s posestvom za farno cerkvijo, je izdružila Kreft Veronika, stanovnica iz Stavenskega vrha za 38.000 Din; in sedmo skupino, obsežno vinogradno posestvo v Zbigovcih z gosposko hišo in viničarijo gostilničar Mencinger Janez iz Črešnjevca za 119.000 Din.

Skupno okrog 110 orolov obsežno veleposestvo je bilo torej prodano za 1.120.000 Din. Dražbe se je udeležilo okrog 60 reflektantov in nekaj tih opazovalcev. Sodni domček je sedaj, ker ni bilo nobenih nadponudb, po preteku zakonitega roka postal pravomočen in je dražba pravno veljavna.

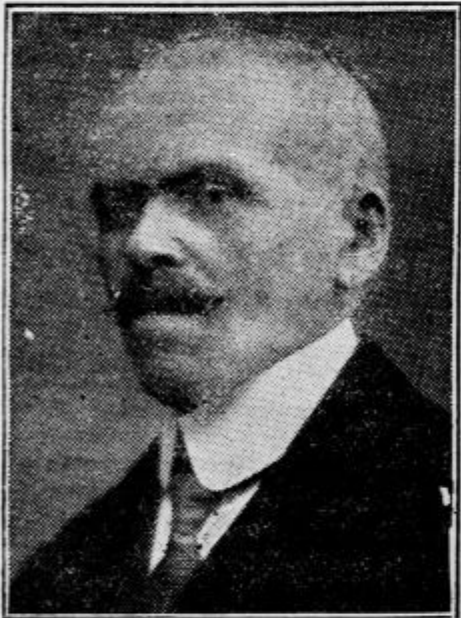
Kako je nadučitelj Kiferle postal žrtev avstrijskega nasilja

Nekaj spominov ob 75 letnici vrliga šolnika in skladatelja

Ljubljana, 29. avgusta.

Med žrtvami avstrijskega nasilja ob začetku vojne je umrlo nadučitelj g. Ivan Kiferle gotovo eden najstarejših, kajti že letos je bilo in skromno obhajal svojo 75 letnico.

Učiteljske je dovršil v Kopru ter služboval nekaj let na Čiril-Metodovi šoli v Trstu, potem na Krasu, odkoder se je preselil v bivšo Kranjsko, Podbrezje. Pred svetovno vojno je služboval v Preski pri

Medvodah. Bil je silno vesten učitelj, v prostem času pa se je mnogo ukvarjal z vrstnostv in glasbo. Udeleževal se je tudi kot komponist, najraje pa še danes igra citre, za katere je mnogo komponiral. Njegovih skladb je 16 zvezkov, od katerih je najbolj zanimiv 14. zvezek, ki nosi naslov »Grajski odmevi«. To niso odmevi iz kakšnega prijetnega grada na počitnicah, odmevi iz krute dobe trpljenja, ki jih je prebil kot politični preganjanec na ljubljanskem gradu.

Bil je vedno tih in miren, postal pa je kar naenkrat novaren avstrijski soldateski. To se je zgodilo takole: Neke noči v začetku decembra 1914 so pričeli pritrkavati zvonovi v Preski, zvonili so dobro uro. Ko je g. Kiferle prišel drugo jutro v šolo, je mimogrede vprašal neke učence, zakaj so pomoli toliko zvonili. Otroci so odgovorili: »Beograd je padel!« Tedaj je učitelj, bolj sam za sebe, a vendar toliko glasno, da so ga slišali otroci, dejal: »Ga bodo kmalu spet zgrabili!« Otroci so to, kakor vse, kar se čuje od učitelja, pripovedovali doma in našli so se dobri ljudje, ki so ga demuncirali. Nekaj dni pred božičem, ko je bil ravno v Ljubljani pri svoji rodbini, so ga poklicali na policijo, potem pa odvabili na ljubljanski Grad. V senci bajnetov sta mu delala družbo neki cigan in neki Furlan. Prvi je bil zaht, ker je igral nesem »Onam onamo«. Furlan pa so doželi komortaze prepovedanih listov. Za interniranega učitelja in njegovo družino se je pričelo strašno gorje. Malo učiteljsko plačo so reducirali na tretjino in številna družina, ki je že prej živela skromno, je morala stradati. To je bilo nolec vseh duševnih muk, ki jih je trpel interniranec na gradu. V večni tupošči mu je bilo, ko je grajski komendant dovolil, da so mu od doma prinesli ljub-

Tako je prešel nekdanji mogočni gornjoradgonski grad, čuvar obmejnih gor, ki je bil skozi devet stoletij stalno v rokah gosposke (pl. Stubenberg, Trauttmansdorff, Herberstein, Wurmbrand, Attems in grofje Chorinsky) v last privatnikov. Zadnji lastnik grof Karl Chorinsky je gospodaril na tem veleposestvu komaj od leta 1913. Po prevratu je zaradi raznih spekulacij zabredel v plačilne težkoče ter se meseca decembra 1926 s svojo rodbino stalno izselil v inozemstvo, za sabo pa pustil prezadolženo veleposestvo in nekaj premičnin. Takoj po njegovem odhodu so se začeli zlagati razni umniki in že jeseni 1927 je bila uvedena nad vsem veleposestvom eksekutivna prisilna uprava, ki je sedaj prenehala. V letih 1928 in 1929 so se vršile številne sodne in prostovoljne javne dražbe v grajskem posloju se nahajajočih mobilij, posode in raznih starin, tako da je ostalo v gradu okrog 40 praznih sob in drugih lokalov, ki služijo v tej stanovanjski krizi kot zavetišče vsem priselcem, dokler si ne najdejo primerne stanovanja v trgu. Z izkupičkom za vse prodane premičnine in nepremičnine pa niti zdaleka niso kriti razni umniki, največ denarni zavodi, kojih terjatve znašajo nad 6 milijonov Din.

Grajsko poslopje je nameravala kupiti tudi naša trška občina ter preurediti bodisi za šolsko poslopje, bodisi za stanovanja: do kupčije pa ni prišlo, ker bi po mnenju izvedencev bila adaptacija tako ogromnega poslopja zvezana s previsokimi stroški. Hrvatska banka namerava izdružiti grajsko posestvo v Gornji Radgoni ter gozd v Orehovskem vrhu še to jesen razparcelirati in nato razprodati. Ako se ne bo našel kunc, ki bi kupil še ostalo grajsko posestvo z gradom vred v Gornji Radgoni, bo grad zares začel polagoma razpadati in le ostanki močnih zidov bodo pričali o starih, pozabljenih časih.

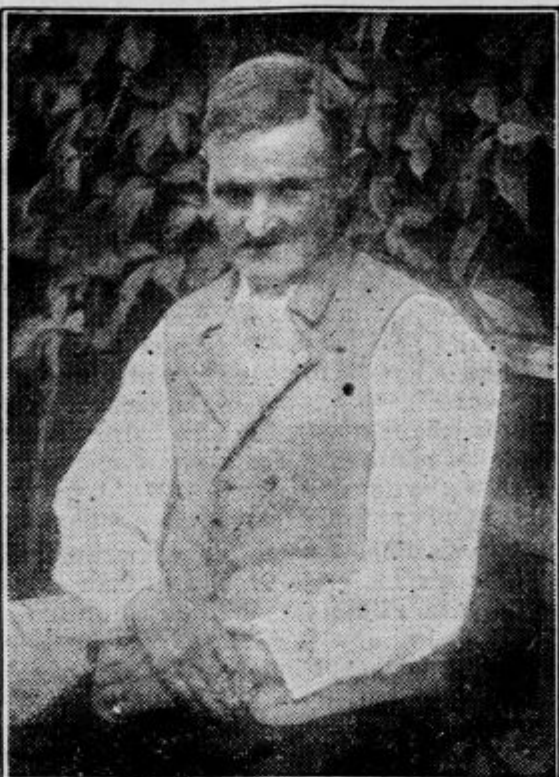
učitelja službe pri mestni upravi. Tudi g. Kiferle je prevrat dal zadoščanje. Bil je rehabilitiran v službi, a ker zaradi slabega vida ni mogel izvršiti rednega pouka, je postal učitelj petja na šoli v Mostah, kjer je služboval do svoje upokojitve leta 1924.

Možu-trpina in zvestemu narodnjaku želimo še mnogo srečnih let!

Visok življenjski jubilej

Celje, 29. avgusta.

G. Jožep Gaber iz Trnovlj je trda korinla prav po svojem imenu. Pridno in pošteno je do 8 otrok, ki so danes vsi že v lepih lastnih domačijah,

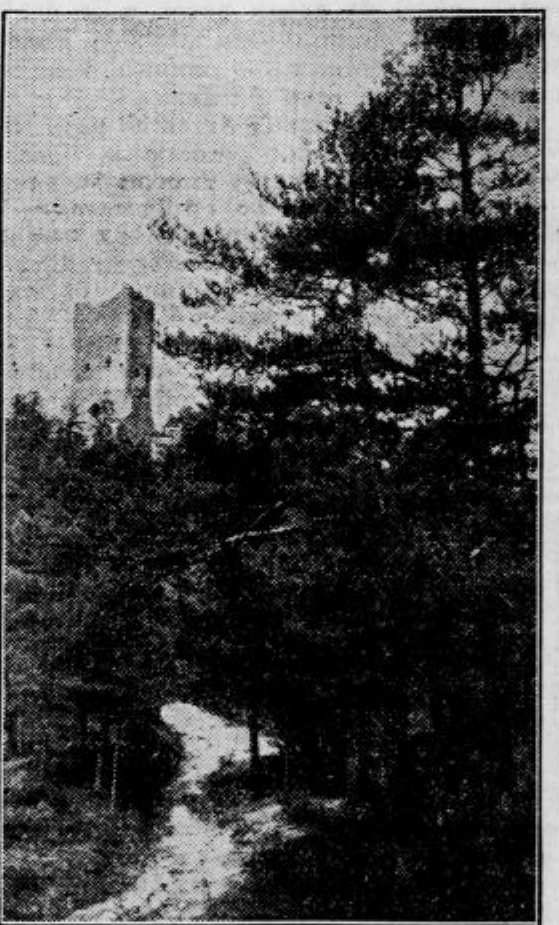

pridobitnih z očetovo dedščino t. j. s posestvom, marljivostjo in bistrim umom. Starček, ki je dopolnil že 81. leto, prganja danes dolgaš poredna 4-letna pravnukinja, ki mu prigravja, naj dočaka najmanj 100 let. Če bo praded ohranil današnji humor in zdravje, bo to gotovo tudi dosegel, kar mu želimo vsi.

Izkopavanje na gradu Lindeku

Celje, 29. avgusta.

Na starih skalah, 700 metrov visoko nad državno cesto blizu Frankovega (okrog 15 km od Celja proti Mariboru) leže med svežim zelenjem smrek, bukev in drugega gozdnega drevja mogočni zidovi razpadlega starodavnega gradu Lindeka, nekdanjega lovskega zavetišča celjskih grofov. Grajske razvaline, kamor je lani pripeljal kljub strme-

mu in mesnoma neprevoznemu terenu večje družbo celjski avtomobilski podjetnik g. Drogenik, je kupil predlanskim mariborski učitelj in znani turist g. Ramsak, ki je ustanovil posebno zadrugo z omejeno zavezo »Lindek«.

Zadruga si je nadejala nalogo, odkopati grajske razvaline in prezidati še dobro ohranjeni grajski stolp za razgledni stolp, s katerega je diven razgled preko mehke Savinjske doline na Savinjske Alpe, proti jugu na Kum, proti severo-vzhodu pa čez otočno Ptujsko polje vse notri do zlatih, veselo pojutih Slovenskih goric. Ob stoletnih ostankih nekdanje slave celjskih grofov pa bo zgradila zadruga najmodernejši planinski dom, kar jih imamo v naši ožji domovini. Pri čiščenju in razpadanju razvalin so delavci našli na arhitektonsko zelo zanimive in dobro ohranjene oboke. Tujski promet bo z zgradbo planinskega doma na prelomu Lindeku nedvomno znatno narasel.

Oddajanje vojaških kobil konjerejcem

Službene Novine objavljajo v svoji številki od 25. avgusta pravilnik o izročanju vojaških državnih kobil kmetovalcem za uporabo, vzdrževanje in plemo. Pravilnik, ki je velike važnosti za razvoj naše konjereje, vsebuje v glavnem naslednje določbe:

Da se popravijo naše domače konjske pasme in da se pospeši reja onih konj, ki so potrebni vojski, kakor tudi v cilju, da se olajša kmetickemu narodu obdelava zemlje, bo ministstvo za vojsko in morarico dajalo narodu vojaške državne kobile, ki so sposobne za plemenitev. Število plemenjskih kobil, ki bodo vsako leto na ta način oddane konjerejcem, bo določilo ministstvo za vojsko in morarico v soglasju s programom za pospeševanje konjereje, ki ga je izdelalo kmetijsko ministstvo. Vsako leto se ima v oktobru izvršiti pregled vojaških kobil, pri čemer se bodo izločile one kobile, ki so manj sposobne za službo v vojski, vendar pa še sposobne za delo na kmetih in za plemo.

Pravico na sprejem takih kobil imajo prvenstveno člani živinorejskih združenj in kmetovalci, ki se bavijo s konjerejo in se obvežejo, da bodo sprejete kobile in njihova žrebeta dobro hranili in negovali, in da sprejetih kobil ne bodo uporabljali za

Ko nova — tako mehka in lepa — ostane volna, če uporabljate LUX!

PODALJSUJE TRPEŽNOST VAŠEGA PERILAI

LUX PERE TAKO UDOBNO!

V VROČI VODI RAZTOPITI
V MLAČNI PRATI
V MLAČNI IZPLAKNITI

preočka dela. Kobile ostanejo državna last, žrebeta pa postanejo last rejca. Kdor bo odgojil in državi odstopil za vojaške svrhe sposobnega konja, temu pripade tudi izročena vojaška državna kobila v last. Oni, ki dobijo vojaške državne kobile, bodo imeli pravico, da jim vzrejene konje od državnih kobil prvenstveno odkupi ministstvo za vojsko in morarico.

Sanatorij Scarpattetti Wetzelsdorf pri Gradcu

Telefon 50-67

za živčne bolezni, za notranje bolezni in rekonvalescenta, odpravo alkoholnih in živčnih strupov, terapijo, malarijo, psihoanalizo, diatermijo in lečenje revmatizma, kure za odebelenje, dietetične in za sušjanje. Dnevna cena od 10 S dalje ob izborni prehrani in stanovanju. Prospekti na razpolago. 10251

Jubilej dela za obči blagor

Gornja Radgona, 29. avgusta.

Zupanske posele gornjoradgonske občine vodi že 10 let odvetnik gosp. dr. Lenard Boecio. So osebnosti, ki mogoče vtisnejo pečat svojemu okolju. Tak je tudi naš župan. Svoje delovanje je začel v najtežjih časih, ko je bilo zelo malo razumevanja za složno delo. S svojo prepričevalno zgovornostjo, z resnim preudarkom in neumornim delom pa je znal pridobiti ljudi za složno delo na gospodarskem polju in za obnovo občine. Sad tega smotnega složnega dela je pridobitev obsejnih posestev in modernih občinskih opekarn, ki so bile prej last nemškonskonalne mestne občine Radkersburg. Potem je elektrifikacija za cenenim električnim tokom, kanalizacija trga, dobro uspevajoča občinska hranilnica, ki je postala kljub vsem nasprotnikom važen obmejni gospodarski in kulturni činitelj, in končno še uvedba

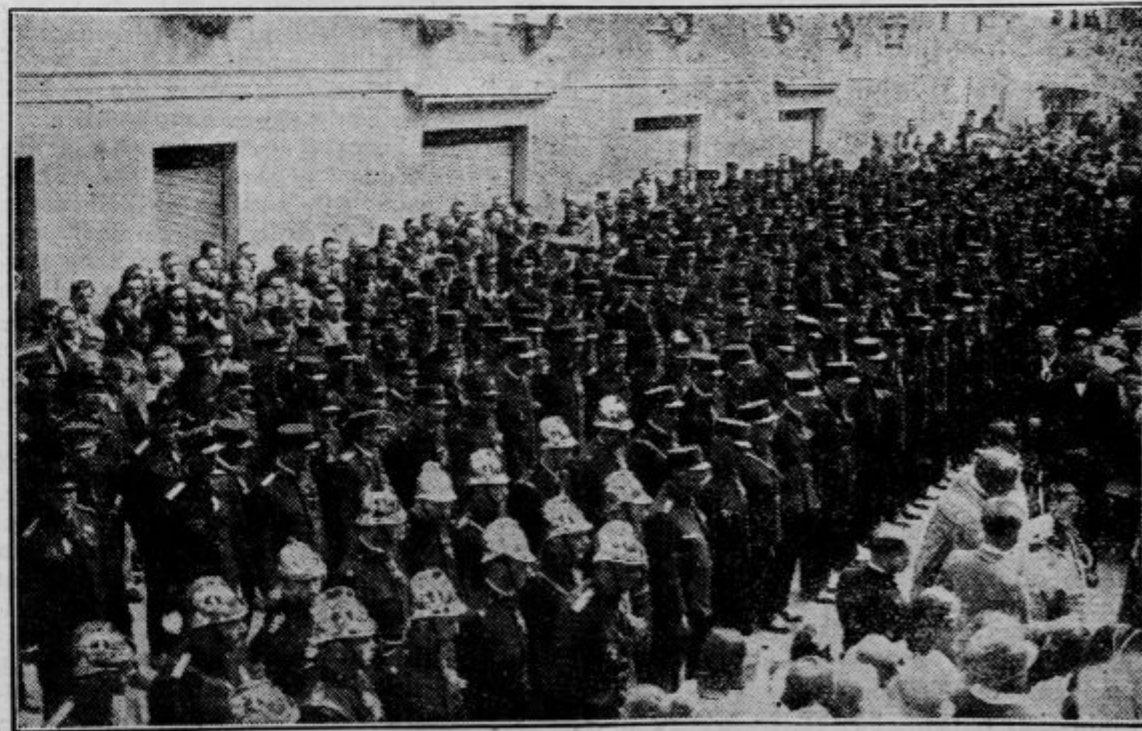
mirnih letnih sejnov, ki ne zastajajo za ostnmi iz predvojnega doba. Največji spomenik jubilejnega dela pa je zgradba dvonadstropnega modernega občinskega doma, ki je zahtevala veliko dela in skrbi. Pri tej zgradbi je župana vnelo podpiral takratni načelnik gradbenega oddelka pokojni g. Janko Karbaš. Gosp. dr. Boecio je prvi slovenski župan Gornje Radgone, storil pa je v najtežjih razmerah mnogo več kakor njegovi pred-

nik. V svojem jubilejnem letu je bil deležen odlikovanja z redom sv. Save in Jugo-slovenske kronske.

V pravilno oceno njegovih zaslug je treba poznati težke razmere, v katerih je deloval in ki jih njegove dobre ideje, žilava volja in samozavest tako sijajno zmagujejo. Njemu kakor občini želimo, da bi ostal na sedanjem mestu še mnogo let!

Župni izlet koroške gasilske župe

Na praznik Velike gospojnice so imeli vrli gasilci Mežiške doline svoj slavnostni dan. Središče slavnosti je bila Črna pri Prevaljah. Domači gasilci so najprej v Mušeniku sprejeli množične goste, potem pa so se formirala množica gasilcev in občinstva v impozantni sprevod proti Črni. Po slavnostni maši je bila blagoslovitev nove motorne brigadne. Pri blagoslovitvi je kumovala ga. dr. Ramsakova. V lepem govoru je orisal delovanje koroških gasilcev načelnik korotanske gasilske

župe g. Ciril Vončina. Za njim je govoril načelnik slovenjgraške župe g. Kopač. Revija uniformiranih gasilcev pred zastopniki oblastev in občine ter drugimi odličnimi gosti, kakor jo vidimo na sliki, je kazala vzorno disciplino koroškega gasilstva. Slavnosti se je udeležilo mnogo članov koroških, slovenjgraških in drugih gasilskih društev in tudi mariborsko društvo je zastopala številna deputacija z načelnikom g. Vollerjem.

Poslano!

Pokrijte s »SALONIT«

ambrozno cementnim škrljcom

izvršujemo do nadaljnjega s ostrim na splošno denarno krizo proti primernemu dolgoročnemu odplačilu, tako da s tem omogočimo vsakomur nabavo te vrste izredno trpežne, ognjvarne in lahke kritine. — Vsa pojasnila in proračune na podlagi nam poslanih skic dajemo brezplačno.

10584 Trgovsko-industrijska družba

»Alpeko«
Ljubljana

Masarykova c. 23 Telefon: 29-30

Fa. Lukič priredi teden

Od danes dalje bo tvrdka LUKIČ pokazala v izložbah in v trgovini našim damam, da je v plaščih najcenejša in da more vsaka dama izbrati si plašč od preprostega do najfinjšega.

Cene so ves teden najnižje

damskih plaščev

Domače vesti

Prof. dr. Marko v Dalmaciji. Na povratku z daljšega potovanja po Južni Srbiji, kjer se je bavil z zbiranjem podatkov o narodnih pesmih in guslarjih, je prišel v Split profesor pranske univerze, naš rojak dr. Matija Murko. V Splitu se je sestel z osebam, ki so mu mogle nuditi podatke o vprašanju, s katerim se bavi. V to svrhu je dr. Murko tudi odpotoval v Sinj.

Gosti oceanografskega inštituta v Splitu. V zadnjem času so se mudili v Splitu nekateri inozemski učenjaki kot gosti oceanografskega inštituta na Marjanu, med drugimi profesor Cory, rektor nemške univerze v Pragi, dr. Faber, profesor botanike na Dunaju, dr. Neu iz Hamburga, iz Beograda profesor Gjorgjevič, iz Zagreba na profesorja Lazar Car in dr. Vale Vouk. Za september je prijavljen prihod profesorja dr. Kreutzerja iz Dunaja s šestnajstim univerzitetnim slušatelji. Izmed domačinov delujejo na tem zavodu razen direktorja dr. Broha, ki je Norvežan, še dr. Kustić, dr. Soljan, botanik dr. Ercegović in zoolog profesor Karlovac.

Uspeh slovenskega arhitekta. Za dom zagrebške sokolske župe je bil nedavno razpisan natečaj in je bila podeljena II. nagrada v znesku 20.000 Din našemu mlademu arhitektu Aca Lavrenčiču. G. Lavrenčič si je priporil pri javnih natečajih v tekmi z najboljšimi strokovnjaki Jugoslavije že okrog 17. nagrad, kar je za njegovo starost (27 let) vsakakor izvanredni uspeh praktičnega udejstvovanja. Mlademu arhitektu iskreno čestitamo! Dom zagrebške sokolske župe bo največja zgradba svoje vrste sploh. Razmerje bo 180x170 metrov. V domu bodo tri velike dvorane, pasaze, zimsko plavalnico, letno kopališče dvakrat večje od Ilirije v Ljubljani, zgrajeno bo ogromno letno vežališče, prostori za moravo župe, stanovanja, pisarne, restavracija.

Kongres internirancev iz L. 1914. do 1916. sklican v Ljubljano v nedeljo 6. septembra, se zaradi nepričakovanih zaprek ne more vršiti, kar naj vzamejo na znanje vsi oni, ki so se že prijavili in ki so se še hoteli prijaviti. Stroške za spominskih plošč, ki smo jo dali delati, da bi jo vžidali na ljubljanskem gradu, bomo skušali pokriti s prostovoljnimi prispevki. Akcijski odbor.

Napredovanje v državni službi. Arhivarja pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani Josip Cerar in Josip Jurčič sta napredovala v 7. položajno skupino, profesor Rudolf Lavrenčič na rudarski šoli v Celju pa v 4. skupino.

Zdravniška vest: Dr. Jostp Olančnik, zobozdravnik v Murski Soboti, bo odsoten od 31. avgusta do 9. septembra zaradi udeležbe na I. svetovnem mednarodnem kongresu za zobne in ustne bolezni v Budimpešti.

Službeni list dravske banovine objavlja v 50. številki: Zakon o izjemnih davkih, zakon o skupnem davku na poslovni promet, uredba o izjemnih davkih in dopolnitvah uredb o skupnem davku na poslovni promet ter navodilo, kako naj se sestavi proračun državnih izdatkov in dohodkov s finančnim zakonom za leto 1932-33.

Novi šolski zemljevid. Oro- in hidrografični ročni šolski zemljevid dravske banovine je izšel te dni v založbi Učiteljskega doma v Mariboru. Zemljevid je jako pla-

stičen. Narisal ga je nanovo g. Slavoj Dimnik v merilu 1 : 600.000, natisnila pa litografija Mariborske tiskarne. Z njim bo ustrezno predvsem meščanskim in srednjim šolam, ki so občutno pogrešale nemih ročnih zemljevidov, in s pridom ga bodo uporabljale višje organizirane osnovne šole. Založba Učiteljski dom v Mariboru nam dalje sporoča, da je v tisku in izide gotovo v septembru novi ročni šolski zemljevid Evrope. Izdelala sta ga znana kartografa Baš - Dimnik po najnovejših podatkih, katerih nima še noben drugi ročni šolski zemljevid. Tako so n. pr. vnešene radijske oddajne postaje, linije zračnega prometa, konzulati naše države itd.

Zakon o zaščiti živali. V kmetijskem ministrstvu se dovršuje načrt zakona o varstvu živali. Ministrstvo je za za zakonski načrt vzelo za temelj predlog, ki ga je izdelalo društvo za zaščito živali v Beogradu ter mnenja banskih uprav in zainteresiranih ministrstev.

Gradba velike radio-postaje v Skopju. Po vestih iz Skopja bo v kratkem dovršena velika radio-postaja, ki bo lahko sprejemala in oddajala vesti za vso Evropo. Troški za gradbo in opremo znašajo nad trideset milijonov dinarjev. Postaja bo prihodnje pomlad izročena prometu.

Nujen poziv naši javnosti! Naši izseljenci v Nemčiji zelo pogrešajo našega čtiva. Neoprestano se obračajo na nas s prošnjo, da jim preskrbimo nekaj slovenskih knjig in not. Ker je sedaj prilika, da jim pošljemo po izletnih knjigah, vlijudno prosimo našo javnost, naj daruje prečitane knjige in note. Vsaka slovenska knjiga in nota je dobrodošla. Darovalce prosimo, da dostavijo vsaj do 2. septembra knjige v tajništvo Narodne strokovne zveze v Ljubljani, palača Delavske zbornice, vogalni vohod na Miklošičevi cesti, II. nadstropje. Zadoštuje na tudi dopisnica darovalca, nakar pošljemo knjige iskat sami. Vse one, ki ljubijo naše izselence prosimo naj im darujejo knjig in not. — Narodni izseljenci odbor.

Poučno potovanje v Grčijo vzdolž naše in grške obale. Specijalno potovanje s parobrodom »Kraljica Marija« v Grčijo se bo vršilo od 16. do 29. septembra pod vodstvom g. Charlesa Diehla, člana francoskega inštituta in znanega vizantologa. Potovanje organizirata Putnik skupno z Reue generale de sciences iz Pariza. Cena potovanja je 9000 Din. Prijave sprejema Putnik.

Rogaška Slatina je naša znamenita zdravilišče. Mineralna voda »Tempel« »Styria« in »Donat«. Indikacije in zdravilne isto kakor v Karlovi varih. Od 1. septembra znatni popusti: 25% od vseh cen splošno, 50% za drž. in komunalne uradnike ter upokojence. Popolna penzija (stan, hrana, zdravnik, zdravila, sredstva, takse itd.) po osebi 330—655 Din. za drž. uradnike 460—600 Din tedensko. Prospekti in informacije potom ravnanstva zdravilišča.

Železniške vožnje nezaposlenih delavcev. V Beogradu se je v petek vršila konferenca zastopnikov ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje ter ministrstva za promet o vraščanju pravilnika za prevoz nezaposlenih delavcev ter o popustu pri železniških vožnjah. Dosegel se je sporazum, da se v lahkih primerih dovoljuje polovična vozna cena, v težjih primerih — kadar delavci iščejo dela — pa se jim dovoli brezplačna vožnja.

Omejitev našega zračnega prometa. Jutri bo ustavljen zračni potniški promet med Zagrebom in Prago, dne 12. septembra pa na progi Zagreb—Split in Zagreb—Sušak. Avstrijska letala pa zaradi pomanjkanja subvencije jutri ustavijo promet na progi Dunaj—Zagreb.

Himen. V Zagorju sta se poročila učiteljica gđ. Anica Rancingerjeva in učitelj na Sv. Gori g. Franc Ponikvar. Bilo srečno! **Novi grobovi.** V Dravljah pri Ljubljani je preminila ga. Helena Rajerjeva. vdova po jetniškem pazniku. Pogreb dobre matere bo v ponedeljek, 31. t. m. ob 17. na domače pokopališče. — V Ljubljani je po kratki mučni bolezni preminil g. Ivan Kerševan. Pogreb bo danes ob 17. iz mrtvašnice Splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. — V Mlinski ulici št. 26. v Mariboru je včeraj zjutraj umrl upokojeni nadspovednik dr. železnik g. Jakob Neubač v 66. letih starosti. Blaz jim spomin. Žalujemo ostalim naše iskreno sožalje.

Drobne koroške novice. Na planini Korici je strela udarila v tamošnjo hišo. Dvaindvajset oseb je bilo lahko poškodovanih, štiri pa težko. Pri Wolfsbergu so našli dvatisoč let star nagrobni kamen iz dobe rimskega cesarja Trajana. V St. Janžu v Rožu je umrl le »Tišlerjev ata«, ki je v svojih mladih letih krepko zagrabil v življenje ter se udejstvoval v borbi za narodne pravice. Vsa dolina za je spoštovala. Do groba ga je spremljala velika množica ljudi.

Naši v Ameriki. V Chicagu je otvoril svoj zdravniški urad dr. Alojzij Kompare, prvi slovenski zdravnik v North Chicagu. Istotam je umrl Branko Kavčič, franciškan iz Lemonta, ki je svojedobno služboval kot katehet v Novem mestu. V Ameriko je prišel 1921. Bil je nekaj časa upravitelj slovenske tiskarne »Edinost«. V Clevelandu je preminil rojak Jože Svete. Ker ga oolodne ni bilo domov, ga je šel njegov sin iskat v garažo, kjer ga je našel mrtvega v avtomobilu. Star je bil 40 let, doma iz vasi Preserje pri Borovnici. Pred 21. leti je prišel v Ameriko. Zapuščala mater, dva brata in sestro v starem kraju. V Ameriki pa se stro Ivanu in polbrata Antona Jerimo. Pokojnik se je živahno udejstvoval v društvenem in kulturnem življenju. V cleve-landski bolnici je po daljšem trpljenju izdihnil rojak Valentin Kavčič, doma iz Preške pri Medvodah, kjer zapuščala ženo, brata in sestro, v Ameriki pa sina in hčer. V

West Allisu je v starosti 47 let preminil rojak Franc Jarc, rojen leta 1884. v Preski na Gorenjskem. V Ameriki je bival 28 let.

Pouk na dr. Krekovi meščansko gospodinski šoli v Zg. Šiški pri Ljubljani se prične 1. oktobra. Prijave sprejema vodstvo pismeno ali ustmeno. Vpisovanje v otroški vrtec na dr. Krekovi meščansko - gospodinski šoli pa bo 1. in 2. septembra. Vodstvo dr. Krekove mešč. gosp. šole v Zgor. Šiški.

Revija »Zdravje«. Izšla je 7. letošnja številka z bogatimi in zanimivimi gradivom. Dr. I. Prodan razpravlja o zatiranju tuberkuloze kot narodne bolezni ter o podedovanju, dr. I. Vrtovec o škrlatici, davici in oslovskem kašlju, inž. M. Ahačič o začim- bah, dr. F. G. o na skrivljenju hrbtnice. Rubrika »Glasnik higijenskih ustanov« vsebuje poročilo in vesti o naših zdravstvenih institucijah na razna koristna zdravstvena navodila. »Zdravje« izhaja mesečno in stane celoletno samo 30 Din. Za list bi se morala zanimati vsaka slovenska rodbina.

»Gospodinska pomočnica«. Glasilo služkinj, je do zdaj izšlo v 5. številkah in se bo za časa velesajma lahko dobilo in naročilo v paviljonu K, kjer je razstavljeno »Novodobno gospodinjstvo«. Dekleta! V veliko vašo korist bo, da se naročite na list v obilnem številu Odbor Zveze gospodinskih pomočnic vabi svoje članice, da se pod skupnim vodstvom udeležijo obiska velesajma proti znižani vstopnici dne 6. septembra, zbirališče bo ob 15. uri v Prečni ulici 2.

Proti trahomu v Prekmurju je uvedel Higijenski zavod v Ljubljani s pomočjo centralnega antitrahomskega ambulatorija v Murski Soboti ter sreskih in občinskih zdravnikov energično borbo. Kmalu bo zgrajen Zdravstveni dom v Murski Soboti, vodijo pa se tudi že začetna dela za zgradbo Zdravstvenega doma v Dolni Lendavi. Nameščenih bo še letos več novih zaščitnih sester za zatiranje trahoma in za dečjo nego.

Božjastnik padel na ogenj. Pri premo-gokopu v Petrovi gori se je prihitela huda nesreča. Vozniki, ki odvažajo premoz, so si zakurili blizu premo-gokopa, kjer so prosti premoz odvažali. Med tem, ko so drugi že spali, se je prebudil božjastnik Gijuro Mačetič. Pri napadu božjasti je nesrečni voznik padel na koreži ognja in je dobil grozne opekline po obrazu in trupu. Pone-srečena so predehali v bolnico, kjer je podlegel strašnim poškodbam.

Pri demonstracijah v Argentini padli trije Jugoslovenci. Kakor poročajo iz Buenos Airesa, so v Magalanesu v Argentini ob pri-liki velikih demonstracij proti bivšemu pre-sedniku republike Ibanezu v borbi s karabi-nerji padli tudi trije jugoslovenski dijaki: Milivoj Kovačević, Franjo Eterović in Ivan Raguć.

Novodobna prehrana. Predavanje in praktično razkazovanje, kako se v novodobni prehrani pripravi za uživanje presna se-lemjad, bo v ponedeljek, torek in sredo vsak dan ob 16. v paviljonu G na velesajmu, kjer

MED. UNIV.

Dr. Robert Hlavaty

ZOBOZDRAVNIK

Je začel ordinirati na Aleksandrovi cesti 4/II (palača Viktorija)

OD 10. DO 1. IN OD 3. DO 7.

V hotelu „Bellevue“

Danes tradicionalna komarjeva nedelja, prireditev glasb. društva „Zarja“. — PLES do 2.

Izvršujemo usa fotoamaterska dela

v 12 urah. Drogerija Kanc, Ljubljana — Maribor 2

angleškega in češkega sukna!

BOGATA IZBIRA!

A. & E. SKABERNĚ LJUBLJANA

PLANINKA-ČAJ-BAHOVEC

s to znamko	MR. BAHOVEC	s to znamko
Dobl se v lekarnah		Vzemite le plomblirani zavoj!
ZARES PREIZKUŠENO DOBRO SREDSTVO ZA ČIŠČENJE KRVIL, ZELODOCA, ČREVESJA.		
Izdeluje: Lekarna Bahovec, Ljubljana		

je v okvirju kmetijske razstave oddelek za zelenjadarstvo. Prireditelja sta g. M. Hume in gospodinja učiteljica ga. Stefana Humekeva.

Zahteva današnje dobe je vedno: najvišje, največ. To mora doseči vsak, če ne če podleči v borbi za obstanek. Najbolši pomočnik pa je pristna, nepokvarjena zrnata kava. Dnevno nekoliko škodlice daje moč, ki je potrebna za dovršitev dela. Mešana z mlekom pa je prava kava tudi do-obra prehrana. Kvalitetne kave dajejo slo- vite zmesi Julija Meinl.

Uradniška posojila in savarovanja daje Beogradska zadruga, Ljubljana, Mesni trg 25-1.

Oblike in klobuke kemčno čist. barva, ofšira in ilka tovarna Jos. Reich.

Nagrobne spomenike v najmodernejših oblikah vam nudi naicenele kamnoseško-koparsko podjetje Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križ Ljubljana, tel. 2787.

Prave Lubasove harmonike se dobijo v Ljubljani, Dunajska cesta 12.

ITO zobna pasta najboljša!

Darujte podporo društvu slepih, Ljubljana, Pod Trancjo 2—III.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Pri današnji premieri filma

ČE DIPLOMATI LJUBIJO ...

predvajamo kot dopolnilo krasen, nepozaben film domačega izdelka:

Kraj. Visočanstvo prestonaslednik Peter ter krajevčica Tomislav in Andrej kot smučarja na Bledu.

Predstave danes ob: 3., 5., 7. in 9. uri zvečer

Nabavite si takoj vstopnice!

v predprodaji od 11. do 12½ dop.

Iz Ljubljane

Izročitev češkoslovaških odlikovanj rektorja in župana. Včeraj je prišel z Bleda v Ljubljano češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. dr. Fiedor, ki je najprej prisostvoval svečani otvoritvi lešenskega velesajma, nato pa v spremstvu vicek. z. Ciheke posetil g. bana, univerzo in mestni magistrat. Na rektoratu univerze je g. poslanik izročil rektorju dr. Šerku, na magistratu pa županu dr. Pucnu visoko češkoslovaško odlikovanje, red Belega orla III. stopnje, s katerim ju je nedavno, kakor smo že takrat poročali, odlikoval prezident Masaryk.

Someščani! V dnevi od 5. do 8. septembra se bo vršil v Ljubljani v proslavo vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. »Kraljev tedenc«, v katerem se bodo vrstile razne slavnosti. Dne 6. septembra se odkrije spomenik kralju Petru I. Osvoboditelju ter se pokloni ves naš narod največjemu boritelju za svobodo Jugoslovenov. — **Someščani!** Vabim vas, da z vsem iskrenim rodoljubjem, katero ljubljanskemu prebivalstvu ni nikdar manjkalo, in z vso ono narodno navdušenostjo, s katero smo podprali osvoboditev izpod tuje jarma, sodelujte pri teh proslavah. Ravno v teh težkih časih pokazimo, da je naša vdanost in ljubezen do kraljevega doma neomajna. Spomenik kralju Osvoboditelju naj nas združi vse brez razlike stanu in prepričanja k skupni najjačji manifestaciji, ki naj pokaže našo neomajno odločnost v boju za blagor in lepšo bodočnost naše države. Vabim vas, da razobesite v teh dneh na vseh domovih državne zastave, okrasite okna in izložebe. Na predvečer odkritja spomenika pa razsvetlajte ob 8. zvečer svoja domovanja in poslovne prostore. Naj ne bo nikogar, ki ne bi v teh dneh z ljubeznijo do kralja, domovine in države sodeloval! — Župan in mestni načelnik dr. Dinko Puc.

Prijatelji napredka in plemenitih stremeljav, Ljubljanci in okoličani, sokolski bratje in sestre, ki vam je na srcu napredek Sokolstva, skrb in pravilna vzgoja tudi revne mladine, udeležite se danes velike veselice s pestrnim programom »Društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški« v prostorih g. Stepiča, da dokazete s tem pravilno stremenje marljivega odbora, ki hoče postaviti naprednemu šišskemu prebivalstvu čimprej prenotrebni Sokolski dom, središče kulturnega, telesnovzgojnega in socialnoskrbstenega udejstvovanja.

Druška otroška kolonija Kola jugoslovenskih sester se vrne iz Kraljevice v torek ob pol 21. Starši naj pridejo do svoje otroke. Kolonija je bila na odhodu od 5. t. m. v priletnem domu Franje Tavčarjeve pod skrbnim vodstvom gđ. učiteljice Anice Likozarjeve. Kako prijetno je bivanje na našem Jadranu, očiča veselje in zadovoljstvo, ki vlada med kolonisti. Vse jim je morje. Pridno se kopale v solnčilo, občudujejo divno naravo in zanima jih vsaka izprememba, pozdravljajo ladje, ki prihajajo in odhajajo. So vedno pod dobrim nadzorom gđ. učiteljice Erne Schottowe. Vsi so čvrsti in zdravi. Da si ozledajo tudi lepo okoličico, so napravili več izletov. Neopisno veselje je vladalo med kolonisti, ko jih je ladja opeljala v Crkvenko in Selce.

kino DVOR LJUBLJANA

Danes ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri zvečer ob najnižjih ljudskih cenah

4 in 6 Din (na vseh prostorih)

Film senzacionalnih pustolovščin in herojstva, nepremagljivih junakov divje prerije

Ognjeni jahač

JACK HOLT

Premiera! Velenapeto! Senzacija!

Koliko je bilo občudovanja in povpraševanja. Nič manj zadovoljstva ni bilo v Bakaracu, Sušaku in na Trsatu! Težka jim bo ločitev z naše riviere, kjer so si okrepili telo in obogatili svoje znanje.

Privatni učni tečaji na ženskem, učiteljskem, Resljeva cesta, bodo: jezik, knjigovodstvo, računstvo, spise. Učnina 40 Din mesečno. Vpisovanje 31. avgusta od 18. do 20. pri šolskem služni na kadarkoli. Za nemščino bodo tečaj začetniški, nadaljevalni in konverzacijski. Tečaji nemščine za šolsko mladež bodo podnevi v Delavski zbornici. Vpisovanje je na tudi na šoli.

Danes, Komarjeva nedelja popoldne v restavraciji Reininghaus, Šiška, Ciril Metodova veselica. Godba in ples.

Dijaško vrvenje. Prišlo se je z evahnim lešenskim velesajmom tudi dilaško vrvenje. Ljubljana je zadnje dni sprejela pod svoje okrilje študente, ki so morali polagati popravne izpite, in novi srednješolski naraščaji, ki je hotel vlagati prošnje za sprejemne izpite. Pri popravnih izpiti so se mnogi dijaki dobro odrezali, nekaj pa jih bo seveda običalo. Naval naraščata na srednje šole je dokaj velik. Na posamezne gimnazije je bilo vloženih 150 do 200 prošnji za sprejemni izpit. Pravo dilaško življenje pa se bo pričelo prihodni teden, ko se bo otvoril dilaški knjižni trg. Tam pod platanami na Krekovem trgu so skromni reklamni plakati že v pričetku tedna naznanjali, da se prične dilaški knjižni sejem z izrišnimi ponedelikom.

Danes izborni psmč. avtomatično po 3 Din. Originalni Aperitivi, cocktaili mešani po nalašč zato v inozemstvu izkušenem mixerju. Sladoled najizbranih arom, zendvici, zakuske, plošče hors d'oeuvre, okusno in po ceni vse v Elitnem avtomatičnem bufetu »Rio«, Selenburgova ulica.

Na sadnem trgu. Ogromne množine sadja so pripeljali v avgustu na ljubljanski trg. Pa tudi raznih godzdnih sadežev je bilo izredno mnogo. Maline so se ohranile v dobrem stanju do zadnjega in še sedaj jih je mnogo na trgu. Zaradi velike množine sadja so cene naglo padale. Jabolki in hruške je na trgu v izobilju. Izvrstne hruške-maslenke prinašajo na trg kmeti-

Trgovina s papirjem in kozmetični salon

DARINKA VDOVIČ

se je preselila

10714

v Gradisce štov. 2 (vogal Numske ulice).

Pravkar je izšel

Album moderne stanovanjske opreme

za leto 1931 — 1932 v založbi Erman - Arharja v St. Vidu nad Ljubljano. Cena Din 30. 10739

OTROŠKI ZDRAVNIK

DR. DRAGAŠ

se je preselil v Beethovno ulico št. 4 (pri Kranjski hranilnici. Telefon 3336)

MED. UNIV.

Dr. Albert Trtnik

Aleksandrova c. 6, vhod iz Beethovno-ve (Palača Dunav)

ZOPET REDNO ORDINIRA

od ½ 10. — 12. in od 4. — 5. ure. 10735

Zobni atelje

Leon Král

dentist tehnik

zopet redno sprejema

od ½ 9. — 12. in od 15. — 19.

pod vodstvom Serlanza, večletnega tehni-ka - asistenta pri dr. Kamliču

10716

Zobni zdravnik specialista

med. miv. dr. LOJZE BRENCIČ

v Ljubljani, Marjin trg 3

ordinira zopet redno.

Telefon 2782 10707

ce iz polhovgrajske okolice, od Sv. Katarine, iz dobrih rok obilne in drugih bližnjih krajev; prodajajo jih po 5 do 6 Din kg. Včeraj je imelo tržno nadzorstvo polne roke opravka. Urejevalo je ob prvih jutranjih urah dovoz sadja, ki je bil prav ogromen. Velik je bil tudi uvoz iz štajerske in od drugih. Sadja je prišlo po železnici do 30.000 kg. Na trgu so bila na izbiro lepa domača jabolka po 4 do 5 Din kg. Belokranjske so prinesle na trg lepo izbrano grozdje plemenitejše sorte, ki so ga prodajale po 5 do 6 Din kg. Štajersko lepo grozdje je bilo po 6 Din, dalmatinsko po 4 do 5 Din kg. Tržno nadzorstvo je odredilo, da prodajajo bosanski branjenci sadje ob semenišču, a semenarice je razvrstilo na višjem preurejenem prostoru ob stolni cerkvi. Kakor čujemo, se je škofjski ordinarijat zaradi tega pritožil.

u— Preskrba gostov ob slavnostnih dneh. Ob priliki odprtja spomenika kralja Petra I. Osvoboditelja v dnevi 6., 7., in 8. septembra se pričakujejo v Ljubljani velike množice udeležencev. Zato se glede prehrane opozarja, da to društva ali večje družbe in korporacije, ki si niso same že naročile v gostilniških obratih svoje okorbe, lahko naroče pri gostilničarski zadrugi Ljubljana. Privoz. Pri naročilu je nakazati tudi dotični znesek. Kosilo z juho govedino in prikuhami se računa 10 Din.

u— Koncert Pevske zveze bo na praznik 8. septembra ob pol 15. pred nunsko cerkvijo. Kakor že javljeno, nastopi na tem koncertu 2.408 pevcev z izključno slovenskim programom, na katerem je poleg državne himne 16 mešanih moških in ženskih zborov, med njimi 6 umetnih in 10 narodnih pesmi iz vseh slovenskih krajev. Zdrženi pevci bodo nastopili pod vodstvom prof. Bajuka, odnosno mariborskega zborovodje g. Gašperca. Opozorjamo, da bodo vstopnice od 1. septembra dalje v predprodaji v Matični knjigarni.

u— Gledališke predstave na prostem. Predprodaja za vse tri predstave, in sicer za »Gorenjskega slavčka« v nedeljo 6. septembra ob pol 17. v Tivoliju, za »Slehnika« v ponedeljek ob 19. pred nunsko cerkvijo in za »Gorenjskega slavčka« v torek ob pol 17. v Tivoliju, se bo vršila od 10. do 12. in od 15. do 17. ura v veži dramskega gledališča. Cene za »Slehnika« in »Gorenjskega slavčka« so znatno znižane. Zunanji udeleženci lahko naročijo vstopnice po dopisnici pri upravi Narodnega gledališča.

u— Oj, ta preštantna ljubezen. Opevata, ki je ob koncu lanske sezone bila tako izredno simpatično sprejeta, se prvič ponovi v letošnji predsezoni danes v dramskem gledališču po izredno znižanih cenah. Vse prijatelje domače glaste, ki želijo nekaj uric nepriljene zabave, vabimo, da posetijo nočno dramo. Zasedba je ista kakor pri lanskem premieri.

u— Stanovanjske odpovedi. Pri okrajnem sodišču je bilo letos skupno podanih že 711 stanovanjskih odpovedi. Samo v avgustu je bilo sodišču predloženih 160 odpovedi, ki se v prvi vrsti nanašajo na novembarski selitveni termin, a mnogo jih je tudi že za mesec september in oktober. Odpovedi se večinoma nanašajo na mala stanovanja.

u— Dela pri gradbi tramvajske proge proti St. Vidu hitro napredujejo. Cestnice je izkopano že do cestilne pri Slepem Janezu. Za enkrat so delavci položili temelje, ki gre globoko v cesto in bodo pričeli v kratkem s polaganjem tirnic. Prebivalstvo iz St. Vida in okolice je zaradi gradbe tramvajske proge zelo zadovoljno in komaj čaka, da bi se stekli tramvajski vozovi.

u— Regulacijska dela na Gradaščici. Ne samo v struzi Ljubljanice, tudi pri delih regulacije Gradaščice je zelo živahno. Od novega mostu proti Kolesarji končajo novo strugo in popravljajo brezove. Nova struga ne bo šla tik ob Dobrihovi ulici, kakor se je govorilo, marveč ostane vsa ravna ob levem bregu Gradaščice. Oporni zidovi do Založarjeve zatratnice v Trnovem so od novega mostu nasproti cerkve že gotovi, za drugo stran pa so tudi že v delu opaži. Tako bo dobila Gradaščica kmalu svojo umerjeno pot.

u— Oddaja trebljenja jarkov. Mestno nadzorstvo bo oddalo danes na javni zmanjšovalni dražbi v trebljenje naslednje obsestne jarke na Ljubljanskem barju: ob Ižanski cesti od posestnika Vidmarja do Voljara, v dolžini 100 m, ob Čurnova do Ise v približni dolžini 3660 m, ob Poti na Rakovo jelo, med Čurnovem in Lahovim grabnom v dolžini 450 m, ob Lahovem stradonu, med Peruzzijevo potjo in Potjo na Požaru v dolžini 850 m, ob Zelni poti od Ceste v mestni log do Malega grabna v dolžini 690 m, na vzhodni strani Ižarske poti med Preproščo in potjo ob šoli v dolžini 100 metrov, v Černivkah na obeh straneh Ceste na Rakovo jelo v dolžini 800 m in na obeh straneh Ceste v Hauptmanovo v dolžini 300 metrov. Zmanjšovalna dražba se bo vršila danes ob 14. v gostilni »Pri Koscu« na Poti v Rakovo jelo. Interesenti se vabijo k udeležbi.

u— Zaplenjene morske ribe. Tržno nadzorstvo je v petek izvedlo kontrolo morskih rib. Po raznih lokalih je zaplenilo okoli 40 kg morskih rib, ki niso bile več užitne.

u— Nesreče. V bolnico so pripeljali včeraj zopet več žrtv nesreč iz mesta in z dežele. Na Zaloški cesti je podrl tramvajski voz 24-letnega mizarkega pomočnika Petra Hočevarja iz Ze. Hrušice in mu poškodoval levo ramo. Gozdar Peter Repovž z Wagenšperka pri Litiji je bil zanošen v gozdu, kjer so podirali hrastova drevesa. Hrast, ki so ga podžagali, je oplazil Repovža in je mož oblezel z zlomljeno levo nogo. Strojnik Alojzija Gradiška na Jesenicah je pograbil stroji in mu zdobil prst na levi roki. Dragico Pucovo, 3-letno hčerko strojnika iz Mirne na Dolenjskem, je podrl neznan voznik in je otrok dobil pri padcu hude notranje poškodbe.

u— Pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice prične v torek letošnjo sezono z vajo — sestankom mešanega zbora ob 20. Zaradi nujnih nastopov na prireditvi vsi tanski pevci polnoštevilno. Novi pevci se letos ne srečujejo. Jutri ob 20. bo sešla odbora in reditelje z namestniki. Odbor.

u— Pevski zbor Sokola Vič želi pomnožiti svoj zbor, zato vabi vse pevce Rožno dolčane. Glinčane in Vičane, da se priključijo in obiskujejo redno pevsko vajo. ki se bodo vršile vsak četrtek od 20. do pol 22. v gostilniški sobi Sokolskega doma. Prva vaja je dne 3. septembra. Pevovodja g. učitelj Ferdo Kokot.

u— Skušnja »Gorenjskega slavčka« danes od 10. dopoldne naprej v hotelu »Tivolij«.

u— Organizacija hotelskih, kavarniških in restavracijskih uslužbencev vabi svoje članke na predavanje v ponedeljek ob 10. dopoldne v velesejskem paviljonu M »Hotel in gostilna«.

u— Vpisovanje v Glasbeno šolo Narodno-železničarske glasbenega društva »Sloga« v Ljubljani bo 9., 10. in 11. septembra od 8. do 12. in od 14. do 18. v društveni veliki glasbeni dvorani v Ljubljanskem dvoru (Pražakova ulica). 12. septembra ob 16. bo razdelitev učnih ur, 14. septembra pa pričetek rednega šolskega pouka v vseh oddelkih.

u— Za slepe. V prijetni družbi je bil naprošen naš tenorist kr. opere g. Leopold Kovač, da ji kaj zapoje. Vabilu se je rade volje odzval. Hvaležni poslušalci so nabrali za prekrasno petje 200 Din za slepe kot najpotrebnejše izmed najpotrebnejših. Srčna hvala!

u— Še en grafolog in hiromant v Ljubljani. V Ljubljani je prišel še en hiromant in grafolog g. San Z. San, ki je z uspehom nastopal že v mnogih evropskih državah. Je zdaj na potovanju po Jugoslaviji. Iz naše države se napoti v Ameriko. V Ljubljani ne ostane dolgo. Povsod, kjer se je doslej mudil, je vzbudil veliko zanimanje s svojim analiziranjem dlani. Nastanil se je na Mestnem trgu št. 5-II., kjer sprejema v hiromantijo verujoče vsak dan od 9. do 12. in od 2. do 7.

u— Novodošlo blago za jesensko oblačila si ogledite pri znani trdnici Novak — Ljubljana — Kongresni trg 15 (nasproti Nunki cerkvi). Tam kupite dobro in poceni.

u— Naznanjam, da sem otvoril moderno urejen brivski salon v pasazi palače »Viktoria«, Aleksandrova 4.

Iz Celja

u— Sokolsko društvo v Celju poziva vse brate in sestre, da se v čim večjem številu udeležijo današnjega prvega javnega sokolskega nastopa v Grižah pri Žalcu. Odhod z vlakom ob 13.50.

u— Današnji sport. Dopoldne ob 9. bo v Gaberju pred Gamsovo trgovino start za klubsko dirko Kluba slovenskih kolesarjev v Celju. Cilj dirke bo istotam okrog 11. dopoldne. Dirkači bodo vozili trikrat na krožni progi Celje—Teharje—Ljubčana—Celje v skupni dolžini 57 km. Ob pol 17. pa bo na igrišču pri »Skalni kleti« prijateljska nogometna tekma med ZSK Hermesom iz Ljubljane in celjskim Atletiki.

u— Zahvala. Odbor podružnice Delavske telovadne in kulturne zveze »Svoboda« v Celju izraža tem potom javno zahvalo vsem darovalcem »dobitkov«, ki so pripomogli k dobremu uspehu tombole.

u— Za soljarje. Oblike 94, 115, 155 Din. čevlji 54, 76, 83 Din, torbe 66, 70, 78 Din, nahrbtniki 15, 18, 22 Din. Stermecki, Celje. Cenik zastoji!

u— Plačevanje kuluka. Mestna občina je te dni dostavila vsem celjskim davkoplačevalcem, ki jih zadeva obveza kuluka, plačilne naloge za preteklo in letošnje leto. Odkupnino je treba plačati najpozneje do 10. septembra pri mestni blagajni. Istodnevno pa je razposlala davčna uprava v Celju vsem obvezancem čekovne položnice za plačilo navedene odkupnine za ljudsko delo za banovinske ceste v isti izmeri kakor za občinske.

u— Mestni kino bo predvajal danes ob pol 17., pol 19. in pol 21. prekrasno zvočno opereto »Djak prosjake« s H. H. Bollmannom v glavni vlogi. Film je doživel pri premieri in repriži najlepši uspeh in je vzbujal v vsem svojem poteku neobičajno navdušenje. Jutri zvečer ob pol 21. poslednja predstava tega filma.

u— Obnove srečke takoj, ker jih bomo sicer morali oddati številnim drugim novim interesom. Srečke morajo biti objavljene najpozneje do 2. septembra do 18. ure.

u— Dr. Fran Marinič, Trubarjeva ulica št. 11, zopet redno ordinira.

u— Zaradi suma skrivde umora Julijane Herceve v Gačniku nad Pesnico je bila sedaj aretirana tudi žena oskrbnika Bachmanna, Magdalena Bachmann, ter izročena v zapor mariborskega okrožnega sodišča.

Iz Maribora

u— Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Mariboru je radi slavnosti 6. septembra v Ljubljani preložen na 13. septembra. Drugo ostane neizpremenjeno.

u— Dramatična šola pod vodstvom gl. režiserja g. J. Koviča. Letos bosta dva letnika. Če se bo javilo dovoljno število novih gojencev. Pismene prijave je nasloviti na: Jože Kovič, Gregorčičeva ulica 26-I. ali na ustmeno vsak dan od 17.—19. na stanovanju. Natančen spored in pričetek bosta objavljena pravočasno.

Vse šolske knjige

v najnovejših predpisanih izdajah kupite najbolje in najceneje v

KNJIGARNI TISKOVNE

ZADRUGE,

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

u— Prijave za enoletni trgovski tečaj Slov. trg. društva, Maribor, se sprejemajo dnevno od 10.—11. na Zrinskiem trgu I. (Drž. trgovska akademija). Sprejemajo se tudi pismene prijave.

u— Ant. Rud. Legatov enoletni trgovski tečaj v Mariboru. Vpisovanje ustmeno ali pismeno v Slovenski ulici 7. zraven trgovine Wögerer, od 8. do 12. in od 14. do pol 19. ure. Šolski programi brezplačno! Glej današnji inšert!

u— Lep okras Gosposke ulice. Znani mariborski manufakturni trgovec Anton Macun je zgradil v Gosposki ulici na mestu stare trgovine novo, dvonadstropno poslopje, zidano v modernem slogu. V pritličju se nahajajo veliki trgovski prostori, opremljeni zelo prijetno in okusno. Med dvema velikima izloženima oknom se nahaja prostorna veža z izloženimi vitrinami ob stenah. Novo poslopje je lep okras Gosposke ulice.

Svinčnike, zvezke

in sploh vse, kar potrebuješ za šolo, kupiš najbolj in najceneje v

knjigarni
Tiskovne zadruge,

MARIBOR, Aleksandrova cesta 13

u— Nakradeno sadje in grozdje na trgu. Ker so tržnemu nadzorstvu došlo pritožbe, da se prodaja na trgu ukradeni sadje in grozdje, odreja mestno načelstvo v smislu tržnega reda, da se mora vsak prodajalec sadja in grozdja izkazati na zahtev tržnih organov s provenienčnim certifikatom občine, da je prodajalec upravičen lastnik sadja in grozdja. Proti osebam, ki ne bodo imele teh certifikatov, se bo postopalo po obstoječih predpisih. Kontrola se bo točno izvrševala.

u— Rekordno število aretacij je bilo izvršeno v Mariboru v petek zvečer ter ponoči od petka na soboto. Aretiranih je bilo 9 oseb. Med drugimi sta bila aretirana že stara znanca policije Leopold Omlah in Gašper Cafuta, zaradi razžarjanja.

u— Tlakovanje Kopalške ulice se z vso vmeno nadaljuje. Sedaj tlakujejo že del ulice mimo bivšega Scherbaumovega mlina.

u— Kinematografske prireditve. Grajski kino: 100-odst. nemški govoreči in zvočni film »Nežni sorodniki«. — Union kino od danes dalje 100-odst. nemški govoreči in zvočni vefilm »Ulični pevci«.

Iz Kranja

u— Občni zbor društva za privabljanje tujcev in za olepšanje mesta in okolice, ki je bil zadnjič prekinjen, se v torek 1. septembra ob pol 9. zvečer nadaljuje v Narodnem domu. Poleg prejšnjih točk bodo na sporedu še volitve odbora in slučajnosti. K udeležbi vabimo vse člane in interese, med temi pa v prvi vrsti gostilničarje in obrtno zadrugo ter gremij trgovcev.

u— Zahvala. V spomin na desetletnico kraljevske vladanja so mnogi darovali za brezposelne in mestne reveže. Bliža se zima in marsikdo je potreben pomoči. Najlepše proslavi vladarjev jubilej, če darujejo za te prepotrebne ljudi. Vsem onim, ki so že darovali, iskrena hvala!

u— Trgovci že znižujejo cene. V zadnjem času so nekateri trgovci z manufakturnim in galaterijskim blagom znatno znižali cene blaga. Večje trgovine (kakor Adamič, Sajovic, Savnik) skoro tekmujejo med seboj v znižanju cen. Tudi cena »Jadranskih« čevljev, ki jih prodaja Franc Striša, je mnogo nižja. S tem so omogočili naši uveljavljeni trgovci delavcu in kmetu, ki jima zelo manjka denarja.

Z Jesenic

u— K slavnostni odprtju spomenika kralju Petru v Ljubljani se je prijavilo na občini že dosedaj preko 300 udeležencev. Ker se prijave sprejemajo še do nedelje, se lahko računata, da bo število udeležencev naraslo na 500 oseb. Za našo občino bo župan g. Andrej Čufer potožil na spomenik lepin venec, enako tudi obrtno društvo in gremij trgovcev.

u— Vpisovanje v drž. čipkarski tečaj za toledo tehniko bo 1. septembra od 8.—12. dopoldne v osnovni šoli na Jesenicah. Redni pouk prične 3. septembra. Vabljeni so vsi gospe in gospodične, ki se žele naučiti vezenja v toledo tehniko.

u— Nogomet. Danes ob 15.30 se bo vršila na igrišču SK Bratstva na Jesenicah nogometna tekma med I. moštvo Bratstva in moštvo Triglavskega polka iz Ljubljane.

u— Jesenice se modernizirajo. Olepševalno društvo je pod vodstvom neumornega predsednika g. Leona Pibrovca pridno na delu. Te dni je društvena uprava zopet izposlovala pri uglednih jeseniških tvrdkah vrtno klop, ki so se namestile na šetališču ob Prešernovi ulici.

u— Kino »Radio« predvaja grandiozni zvočni vefilm »Dinamit«. Predstave v nedeljo 30. t. m. ob 15. in 20.30.

Iz Zagorja

u— Tem potom izjavljamo, da Franc Medved ni več pri nas v službi ter nima pravice za nas sklopiti kupčije in kasirati. — Singer šivalni stroji d. d.

Iz Trbovelj

u— Kino Sokol bo predvajal danes ob 16. in 20. zvočni film »Poljub« (Greta Garbo), film »Strahe« (Gustav Fröhlich) in Foxov zvočni žurnal.

u— Huda zima se obeta našemu delavstvu. O trpljenju našega delavstva se je pisalo že toliko, da je naša javnost že otopelja in se ne zanima več za trpljenje, ki ga prenašajo naši delavci in njih družine. Tudi delavstvo samo je že otopelo. Vzbujale so se mu tihe nade, da bo konzum premoaga z bližajočo se zimo večji, da bo več dela in tudi več zaslužka, ali teh tihih nade se ne upa niti glasno izraziti, saj je bilo že tolikokrat razočarano. TPD je napovedala, da se bo praznovalo v septembru poleg nedelje še 6 dni. Delalo se bo torej komaj 20 ših-tov ob reducirani plači. Zima se bliža. Sebi in družini bi moral delavec preskrbeti tople obleke, pripraviti bi si moral nekaj živil za zimo. Kako, s čim? Zaslužek ni zadostoval niti za sproti, od kod sedaj sredstva za zimo. Krediti pri trgovcih in obrtnikih so izčrpani, kajti tudi ti gredo lahko le do gotove meje, ako nočejo ogroziti eksistence. Privatna dobrotelost ima tudi svoje meje, kajti malo je danes v Trbovljah tako situiranih, da bi lahko izdatno pomagali. Kriza tiči k tlom vse sloje in privatna dobrotelost pomeni pri današnji obsežni revščini samo kamenček v morje. Delavstvo gleda s strahom v bližnjo bodočnost, ki ne obeta preokreta na bolje.

u— Pričetek šole na trboveljskih osnovnih šolah. Vpisovanje bo 1. septembra, 2. septembra šolska maša, z rednim poukom pa se prične 3. septembra.

Iz Novega mesta

u— Predlog. Okoliški kmetovalci pravijo, da bi mestna občina lahko prišla prav poceni do električnega toka. Pravijo, da naj bi občina sporazumno z lastnikom valjčnega mlina v Mačkovcu, graščakom g. Robertom Grmom, postavila pri njegovem jezcu, kjer je padec vode najbolj silovit, kar jih ima Krka na svoji gladini, primerno turbino. Za primer nizke vode pa bi za vse eventualnosti bila nameščena še majhna kalorična centrala. Vse te kratke napeljave

(Mačkovec je oddaljen od mesta 35 minut) in stroji bi veljali v primeri s projekcijskim načrtom dvorske elektrarne, za katero presega proračun par milijonov le bagatelo. Doselej je izvršena napeljava elektrovoda iz zasebne bajnovske elektrarne v samem Mačkovcu v del hiš v podnožju Trške gore in oddaljeni St. Peter. Omrežje pa se bo raztegnilo še na druge okoliške vasi in grad Otočec. Vsekakor bi bil ta načrt izvedljiv in predloga ni prezreti.

u— Tatinska zadeva uslužbencev tvrdo Fr. Kastelic zavzema čedalje večji obseg in je doslej orožništvo spravilo pod ključ kar štiri osebe, ki druga drugo obremenjuje, ter je pričakovati še novih razkritij. Vsekakor bo imela ta tatinska afera za nekatere osebe hvalno obdobje posledice.

u— Prvi teniški turnir priredi danes SK Elan na svojem igrišču na Loku. Prišli bodo igrači SK Ilirije iz Ljubljane ter bo ta elitna prireditelj, prva te vrste na Dolenjskem gotovo s strani novomeške publike sprejeta z velikim zanimanjem. Igralo se bo dopoldne in popoldne.

u— Drzen tat in delomirnež je 35-letni Saje Anton, po poklicu zidar, že predkaznovan iz Brezji pri Trebelnem. Bil je te dni obsojen pri novomeškem sodišču zaradi tatvin na škodo posestnikov Mihičeve Marije na Kribih, Brajerjeve Marije iz Udin in Mejaka Antona iz Čilpaka na leto dni strogega zapor.

DAME!

Nastopila je sezona vlažne jeseni in je potrebno, da si pustite vaše lase trajno ondulirati v frizerskem salonu
JAKOB KRIZKA, NOVO MESTO.

u— Pri obiranju jabolk je padel z drevesa 52-letni zastavnik Zagorc Franc iz vasi Nočne, občina Prečna in si zlomil roko v rami. Prepeljali so ga v kandijsko bolnico.

Ob gradnji carinarnice na Jesenicah

Jesenice, 29. avgusta.

Dolga štiri leta so se vršile priprave za gradnjo nove, nujno potrebne carinarnice. Bilo je nešteto komisij, odločitev, razprav in urgenc, odposlalo se je na pristojna mesta nešteto dopisov, a še več so jih prejeli lokalni faktorji, da je gradnja carinarnice sigurna, a so se zopet pričele širiti grozeče vesti, da se carinsko poslopje ne bo gradilo na Jesenicah, temveč v Kranju. Tako smo ostali Jesenčani nevrni Tomaži, dokler ni stavba carinarnice začela te dni rasti iz tal. Do zime bo za naše razmere gigantska stavba, katere stroški so preračunani na preko 5.000.000 Din, pod streho, prihodno jesen pa se bodo v poslopje vselili carinski uradi.

Z dograditvijo te stavbe se bo pričela za Jesenice nova razvojna doba. Naše mesto bo s tem dobilo prvo monumentalno stavbo, katere bo napravila na tuje, ki prihajajo v našo državo preko meje, močan vtis. Zaradi tega poslopja se bo moralo prejši slej spremeniti vse okolje raznih starih, nizkih in v slabem stanju se nahajajočih hiš, ki silno kvarijo osrčje našega mesta.

Od solnca ogorelo zdravo kožo mladeniške svežosti, zdravega izgleda daje Vam

NIVEA-CREME

NIVEA-ULJE

OLJE ZA KOŽO IN MASAZO.

Oboje vsebuje edinstven svoje vrste — Eucerin, ki neguje kožo, oboje ublaži nevarnosti solnčarice in daje telesu prekrasno barvo, tudi pri oblačnem nebu. NIVEA-Creme hladi telo, kadar je vroče. NIVEA-olje vas varuje prehlada radi preneglega ohlajenja, kadar je slabo vreme. Tako se morete tudi v hladnih dnevih kopati na zraku in v vodi.

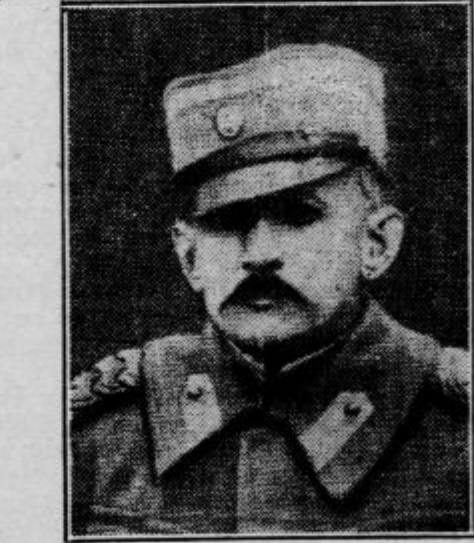
NIVEA-CREMA: Din 5.— do 22.— NIVEA-OLJE Din 25.— do 35.— Jugoslovani.

P. BEIERSDORF & CO. d. s. o. j., Maribor.

Armijski general Radislav Stanojlovič †

Ljubljana, 29. avgusta.

Z generalom Stanojlovičem je legel v grob odlični in zaslužen vojaški dostojanstvenik. Z velikimi sposobnostmi je dosegel visoko in odgovorno mesto komandanta.

ta inženjskih trup. Rodil se je 14. februarja 1873 v vasi Vukasovci v Šumadiji ter je stopil leta 1892 v vojno akademijo. Kot

inženjski podporočnik je zapustil šolo leta 1895. Divizijski general je postal leta 1923, čast armijskega generala pa je dosegel lani. Svoje vojaško službo je začel v pionirski četi, ko pa je absolviral višje šole vojne akademije, je postal pripravnik za generalstabsno službo. V balkanski vojni je bil komandant tehniških čet timoške divizije, v svetovni vojni pa komandant drugega poziva dunavske divizije, načelnik inženjskega oddelka iste armade, od leta 1923 pa načelnik oddelka za zrakovodstvo pri vojnem ministrstvu. Lani 15. avgusta je postal komandant vseh tehniških čet naše vojske. Pridobil si je visoka domača in tudi mnoga zvezniška odlikovanja.

Ko se je mudil te dni v Ptuj mu je nenadoma postalo slabo in padel je v nezavedje. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico, kjer so zdravniki ugotovili akutno vnetje možganske mreže zaradi hudega prehlajenja. Kljub skrbni zdravniški nezi ni bilo več pomoči. V četrtek je general podlegel bolezni. Njegovo truplo so prepeljali v Beograd.

Bodi časten spomin odličnemu generalu!

Vaditeljski zbor Sokola Moste

ki je na praznik 15. t. m. uspešno priredil svoj javni nastop na vrtu požrtvovalne članice Marije Slapničarjeve. Društvo samo je velikega pomena v kraju, ki zaradi raznih okoliščin nekdanji ni bil baš lahko dostopen širjenju sokolskih idej. V vaditeljskem zboru so sami požrtvovalni in zasluzni sokolski delavci

Tujsko-prometna razstava

Letošnja jesenska velesejmska prireditelj je v prvi vrsti posvečen tujskemu prometu. Kakor je bila posvečena misel, da se v okviru razstave »Ljubljana v jeseni« prireditelj velika tujsko-prometna razstava in razstava naših mest, tako lahko danes povečmo, da je tudi razstava sama v vsakem pogledu posvečena. Vsakdo — tudi oni, ki si je ogledal široke inozemske prireditelje — mora priznati, da je prirediteljem uspelo pokazati mnogo več, kakor pa bi v danih razmerah lahko pričakovali. Človek bi postal ure in ure pred posameznimi razstavnimi objekti, toliko je zanimivega in privlačnega v teh 4 paviljonih, ki so posvečeni tujsko-prometnim razstavam. Posebno občudovanje in zanimanje vzbujajo zlasti številni barviti reliefi in panorami reliefi, ki nam na majhnem prostoru in tako naravno prikazujejo vse lepoto naših krajev. Vsak posamezen relief je umetniška zasnova ter nam prinaša o ogromnem podrobnem delu in trudu, ki so ga žrtvovali prireditelji, da nam podajo razstavo, s kakršno lahko mirno stopimo tudi pred vnanji svet. Tudi ves aranžma razstave je zelo posrečen; v pestri harmoniji vidimo poleg panoram in reliefov krasne umetniške slike in fotografije pokrajin, diagrame in modele, stare listine z ogromnimi pečati, starinske objekte in mnogo najrazličnejših drugih razstavnih objektov.

Priprave za razstavo so trajale leto dni. Organizacija je bila najprej v rokah tujsko-prometnega sveta banke uprave in Zveze za tujski promet, pozneje pa je vsa pripravljalna dela izvršil poseben prirediteljski odbor.

Do pravega razstavnega v našem tujskem prometu je prišlo prav za prav šele v zadnjih 10 letih, odkar se vrši sistematična propaganda za dotok tujcev. Pred vojno smo bili v tem pogledu še hudo v zaostanku. Le malo krajev je bilo v naši ožji domovini, ki so imeli pogoje za udobno bivanje tujcev. Danes smo že mnogo na boljšem; povsod opazimo napredek in smisel za podietnost in za pravilno izkoriščanje naravnih krasot naše domovine.

Tujski promet predstavlja danes važen vir dohodkov mnogih krajev v Sloveniji. Nismo na širah izbrali vseh možnosti, ki nam jih nudi turizem, zato je vzgojni namen razstave posebne gospodarske važnosti. V posebnem paviljonu so prikazani vzorno opremljeni gostilniški in hotelski prostori, ki naj našim gostilničarjem in hotelierjem pokažejo minimum komforta, ki ga zahteva današnji čas v pogledu tuiskega prometa. Temu delu razstave so priložene tudi razstave onih industrij in obrti, ki so potrebne za opremo najrazličnejših obratov za tujski promet, pri čemer so upoštevane vse tehnične novosti na tem polju.

Če vstopimo v paviljon I na desni strani od glavnega vhoda, vidimo najprej razstavo Zveze za tujski promet, odnosno tujsko-prometnega sveta dravske banovine. Ta razstava je pripravljena z vso skrbnostjo. Na eni strani stoji velik relief dravske banovine, ki je dolg nad 2 metra in širok 2 m, na drugi strani pa relief Pohorja in Bohinjskega jezera. Na stenah pa sta poleg številnih slik in diagramov nameščena dva velika in zelo zanimiva zemljevida. Prvi nam prikazuje elektrifikacijo dravske banovine, in sicer tako, da so centrale in daljnovodi vidni v raznobarvni transparentni razsvetljavi. Drugi zemljevid pa nam kaže vsa letovišča,

kopalnice in vse tujsko-prometne kraje v naši banovini, in sicer v raznobarvnih malih žarnicah. Poleg zemljevida elektrifikacije vidimo tudi krasen reliefni model bodoče projektirane hidrocentrale na Savi v Zirovnici z umetnim jezerom, ki bo segalo tja do Javornika. Ta centrala bo imela 7000 konjskih sil. V nadaljnjem delu paviljona vidimo krasno panoramo Zupanova jame, relief Blede z okolico in panorami relief Blejskega jezera, nadalje panorame reliefje Rogaskega jezera, Dobrne, Cerkljanskega jezera, Jezerskega in Kranjske gore ter relief Mojstrane in Rateče-Planice. V posebnih oddelkih je razstava Slovenskega planinskega društva s panoramnim reliefom triglavske severne stene in planinskih koč, razstava Zimsko-sportnega saveza in posebna razstava Blede s krasnimi slikami.

Drugi del paviljona je posvečen razstavi naših mest. Vsakemu mestu je tu posvečena posebna koja. Najprej vidimo panorami relief Novega mesta z meščanskim zastavo iz francoskih časov in zemljevidom novomeške okolice s 33 gradovi, na drugi strani pa razstavo mesta Kočevja z modelom gradu Auerperg. Nadalje vidimo Kostanjevico v lepo izdelanem reliefu in z zanimivim žezlom, znakom občasti kostanjevskih sodnikov, zraven pa relief Višnje gore, ki ga strazi velik polj, privezan na vrhovi. Skofja Loka ima razstavljen med drugim zanimivo ehovske skrinje. Nadaje vidimo lepe slik »Slovenske Bistrice in zanimiv panorami relief Tržiča. Poleg razstave mesta Krškega najdemo relief Laškega in panoramo Ptuja, panorami relief Kranja in relief Celja z okolico in končno izredno zanimiv oddelke mesta Kamnika z dragocnimi starinami, slikami in spisi, torej pravi zgodovinski muzej. Vsi ti oddelki posameznih mest so bogato opremljeni s slikami, starinskimi spisi in dokumenti.

V posebnih paviljonih sta nameščeni razstavi Ljubljane in Maribora. Obe sta pripravljene z veliko skrbnostjo. V paviljonu, ki je posvečen Ljubljani, vzbujajo veliki pozornost panorami relief Ljubljane v Valvažerjevi dobi, kjer je posebej izdelana vsaka posamezna hišica. Ta relief nam kaže, da je v tistih časih segala Ljubljana na eni strani komaj do začeta Poljanske ceste, na drugi strani pa do izliva Gradščice. Preko Ljubljane na levem bregu sega le neznan del mesta. Drugi panorami relief predstavlja rimsko mesto Emona. Razstava je bogato opremljena s krasnimi slikami, številnimi diagrami, ki kažejo razvoj mesta, in z zanimivimi zgodovinskimi dokumenti. Po svoji zanimivosti tudi ne zaostaja razstava mesta arbor, z velikim reliefom vzorno urejenega mestnega kopalnice, z zanimivimi lepaki in dokumenti iz prevalne dobe in s starimi listinami. Krasno izdelan je tudi relief vsega mesta in relief mestne delavske kolonije.

Naša domača tvornica parfumov in kolinske vode »Florac« iz Laškega je tudi na letošnjem velesejmu pokazala svoj znani renome. Pred paviljonom E 511—512 je razstavila zelo okusno opremljene proizvode, ki so vzbudili splošno pozornost. V današnji težki gospodarski krizi ni potrebno, da gre denar za parfume in kolinsko vodo v »možestvo«, ko se pri domači tvornici »Florac«, Laško, lahko dobi za zmerno ceno izredno kakovostne parfume in kolinske vode v zelo elegantni opremi.

Delavsko zavarovanje in tujska industrija

OUZD v Ljubljani na tujsko prometni razstavi

Ljubljana, 29. avgusta.

Tujska industrija (Freundindustrie) je dvignila blagostanje malih narodov in držav v najkrajšem času na tako višino, da jih vse zavida. Spomnimo se n. pr. na Švico, še bolj na Monako (Monte Carlo), kjer državljani ne plačajo nobenih davkov in imajo povrh tega brezplačno električno razsvetljavo, vodno napeljavno in še marsikaj. V novem času se je začela tujska industrija rapidno razvijati, ker so mondana letovišča postala pristopna tudi srednjemu sloju, uradnikstvu, in ne več samo aristokratom, finančnikom, bankirjem, veleindustrijem. Vse države, zlasti velesile, ostro konkurirajo s svojimi letovišči: francoska Nica, Biarritz, italijanski Lido, San Remo, ameriški Palm Beach, Miami.

OUZD v Ljubljani hoče s svojo udeležbo na tujsko-prometni razstavi pokazati razvoj in stanje tujske industrije v dravski banovini na podlagi svojih uradnih statističnih podatkov. Moramo pa takoj poudariti, da ena glavnih težav našega delavskega zavarovanja obstoja v tem, da se napravijo letovišča, zdravilišča, kopalnice itd. dostopna tudi najsiromakejšemu sloju, delavstvu, vsaj takrat, ko je potreba najbolj prečeta, to je ob času bolezni in rekonvalescence.

V solčni Dalmaciji, ki jo imenujejo tuji »Deželo tisoč otokov«, »Deželo večne pomladice, ima OUZD na otoku Rabu svoje lastno zdravilišče »Jadrane« za bočne delavce, katerih zdraviljenje zahteva morsko klimo in morske kopeli. V pokrajini ob Savi, katere topli in zdravljeni veliki so bili že starim Rimljanom dobro znani, ima OUZD zdravilišče »Radio Thermo Laško«.

za bočne delavce, katerih zdraviljenje zahteva klimo, hidro- in balneoterapijo. Lastnega delavskega zdravilišča s planinsko klimo OUZD žal še nima in mora zato rabiti zdravilišča, ki so v območju drugih OUZD, n. pr. Klenovnik.

Po statistiki OUZD tujska industrija v dravski banovini lepo napreduje, kakor je razvidno iz naslednjih števil: v letu 1927 je bilo število zavarovancev v tujski industriji 2.757, 1928 2.976, 1929 3.164, 1930 3.201, 1931 3.521.

»Zemljevid tujske industrije« nam kaže število oseb, zaposlenih v tujski industriji v območju posameznih ekspozitur OUZD in sicer absolutno ter relativno nasproti ostalim industrijam. Najbolj uspešna tujska industrija v območju ekspoziture na Jesenici (Bled, Kranjska gora itd.) Nato sledi ekspozitura v Celju (Rogaske Slatine, Laško, Rimske Toplice itd.).

Napoved je predočena statistika obolenj po spolu in diagnozah oseb v tujski industriji. Pripomniti je treba, da so zdravstvene razmere v tujski industriji zelo povoljne. Povprečna morbiditeta (vštevni porodništvo) je znašala v letu 1929 samo 9,34 dni letno, dočim je znašala povprečna morbiditeta vseh industrij, zastopanih pri OUZD, 10,33 dni letno.

Opravičen je optimizem, da se bo tujska industrija pri nas najbolj uspešno razvijala, saj nam to jamči lepota naših planin in našega morja. Tujska industrija je najlepša industrija, ki ni na zunaj karakterizirana s množicami utrjenih delavcev v siromastih življenjskih pogojih, temveč s vso eleganco in fino človeško družbo.

Iz življenja na deželi

BLEJ. 27. t. m. so položili k večnemu počitku gospo Ano Lebarjevo. Pokojnica je bila blaga in spoštovana žena. Razen mnogostevnega občinstva se je udeležila pogreba tudi oddelke blejskega Sokola v krajih. Sokolsko pevsko društvo je v zadnje slovo zapelo dve žalostnici. Pokojnici blag spomin, preostali nam iskreno sožalje! — Novo šolsko poslopje na Gorjušah bo v kratkem dograjevano in bo sirovesna otvoritev in blagoslovitev 8. septembra. Gorjušci se kaj pridno pripravljajo na to redko slavnost. V primeru slabega vremena se blagoslovitev preloži na nedeljo 13. septembra.

VACE. Naš Sokol je imel pret. nedeljo javni nastop. Radi slabega vremena o se bila izvajanja prostih vaj omejena. Domače članice so nastopile z vajo »Valček ples« ter izvale buren aplavz. Nastopile so gojenice Sokola iz Litije in člani Zagorja, Trbovelj, Litije in Vač s praškimi vajami. Člani iz Trbovelj in Zagorja so poskusili tudi na drugo in bradlj, pa radi dežja ni bilo mogoče izvajati vaj, zato je ta točka odpadla. Vendar je nastop povsem zadovoljil. Obisk je bil velik, le škoda, da je dež pokvaril prireditelje. Moralen uspeh pa je kljub vsemu zelo velik. To nas bodri k nadaljnjemu delu, brez ozira do nasprotnikov Sokolstva.

ZIDANI MOST. — Veliko zanimanje vlada za prvo javno telovadbo, ki jo bo priredilo Sokolsko društvo na Zidanem mostu v nedeljo 6. septembra ob 16. Sodeloval bo tudi sosedna sokolska društva.

Kot posebna in posnemajna vredna točka bo med drugim nastop starejše vrste Zidamoščanov s prostimi vajami na godbo. Po telovadbi bo na prostoru pred kolo dvorom velika ljudska veselica, srečeval z nad 5000 Din vrednimi dobroti, ples. Nudila se bo vsem posetnikom izredna zabava, smeja bo za staro in mlado. Poskbnjeno je z vsem, tudi za najbolj razvajene rafiniranice. Z eno besedo: ako se ne boste smejali in zabavali, povrnejo prireditelji vstopnino, ki znaša 5 Din za osebo. Čisti dobitek bo predvsem za zgradbo Sokolskega doma. — V ponedeljek je imel g. Razpotnik Srečko, prometni vodja postaje Zidani most, v kolodvorski restavraciji poslovalni večer. Kako priljubljen in čisljan je bil pri vseh Zidamoščanih, je pričalo veliko število prijateljev in tovarišev, ki so se zbrali. Izrečeno je bilo mnogo toplih in iskrenih napitnic. Veliko izgubo utrpel Zidani most, ko ga zapuščata g. Razpotnik in njegova družina. V desetih letih bivanja si je stekel velike zasluge v družabnem, društvenem, kulturnem in službenem pogledu. Želimu mu na njegovem novem službenem mestu kot šefu postaje Rimske toplice vso srečo!

RADEČE. Kino »Jadrane« (Radeče-Zidani most) bo pričel z rednimi filmskimi predvajani v nedeljo 6. septembra. Novi lastnik kina si je nabavil posebno ojačevalno aparaturo za ojačanje in prenos glasbe, tako da bo odslej ilustriral predvajanje filmov.

R. Wright: Napad George je bil čisto drugačen kakor fantje v njegovih letih: zelo neizkušen v družbi mladih deklet. Kadar ga je pogledala lepa črnolaska, je bil že v zadregi. Usoda mu je bila pa naklonjena, ponujala mu je vse polno prilik, a njega je bilo strah in se jih ni upal izkoristiti. Nekdo, ki je šel iz trgovine proti domu, je srečal na primer zelo čedno dekle. Poznal jo je po imenu, pisala se je Phyllis Dean. Tudi to je vedel, da je zaposlena v trgovini tik njegove prodajalne. Ona se je nasmehnila, se opravičila in stopila naprej. George pa je obstal sredi ceste, bil je ves rdeč v obraz in ni mogel spraviti besede iz grla.

Nasmeh, ki mu ga je bila darovala lepota, pa je hodil posmahlj vedno z njim. Spremljal ga je na vseh potih in zelo si je želel biti v njeni družbi. Zato je večkrat zbral pogum, da bi jo ustavljal in nagovoril kakor je navada med mladimi ljudmi. Naključja pa ni hotelo biti. Ko pa je šel po daljšem času čez travniče domov, jo je spet videl. Srce mu je močno utripalo, zakaj mrak se je delal, vas pa je bila še tri milje oddaljena od njega in Phyllis je šla sama brez spremstva.

Vsak drugi fant bi bil zahvalil Boga za takšno priliko in bi jo bil izbral za to, da bi nagovoril dekle in se je ponudil, če jo sme spremiti. George pa ni imel poguma. Najprej je pohitel za njo, potem se ga je lotil dvom in je spet ostal zadaj. Kaj bi n. pr. bilo, če bi začela vpiti, da jo hoče napasti? Saj to ne gre! Ni še bilo dolgo tega, kar je bil

čital, kako je razbojnik napadel mlado dekle na samotni poti. Takšnih namer ni imel. Hotel je deklico samo ustaviti in jo nagovoriti, ker ji je imel nekaj povedati.

Kmalu je zavila deklica okoli vogala in mu izginila izpred oči. George je pospešil korake. Nenadoma pa se je ustavil in prisluhnil ušesa. Ženski glas? Da, tako je! Ženska kriči: »Nočem! Pustite me, da grem svojo pot! Pomagajte vendar!«

Zdaj je napolnil tudi zanj pravi trenutek. Spomnil se je, da je nosila deklica s seboj ročno torbico. Najbrže je bila v banki. Zdaj jo je nekdo napadel, prav tako kakor tisto dekle, o katerem je bil čital v časopisu. Krik se je ponovil, samo da je bil zdaj bolj zaprt. Gotovo ji napadalec tlačil roko v usta! George je od ogroženja trepetal kakor šiba na vodi.

Spustil se je v dir. Kri mu je vrela po žilah, silila mu je v glavo. Planil je naprej in zagledal dve postavi, ki sta se med seboj borili za neki predmet, ki je moral biti po njegovi sodbi najbrže torbica. Mož je bil zelo košat in širokih pleč. Skušal je dekletu iztrgati torbico, ona pa se je branila in ni hotela odnehati.

George je urno slekel suknjo in jo vrzel kraj ceste ter krepko zaklel. Košati možki se je tega prestrašil in nenadoma izpustil deklico. Ta se je mahoma ozrla vanj, kakor da bi ga hotela podžgati, naj ne izgubi poguma. Čeprav je bil njegov nasprotnik mnogo jačji od njega, se George tega ni prav nič ustrašil. Krepko je šel nadenj s srčnimi očmi in stisnjenimi pestmi.

Na boksanje se ni bogvejak razumel.

Lutniško kolo mariborskih skavtjev, ki je tovarno na svojem običajnem prostoru v Mariboru. Prav dobro so se okrepile v lepi Savinjski dolini in v bistrji Savinji, ter nas zapustile v dobri nadi, da se drugo leto zopet vidimo. — Obiranje hmelja je končano. Obiranje kakor sušenju se je posvečala izredna pažnja, zato ima naša okolica res prvovrsten hmelj.

GORNJA RADGONA. V tork je priredila obrtna nadaljevalna šola v spremstvu nekaterih mojstrov poučno potovanje v Maribor in na Falo. Izlet v tovarno avtomobilu g. Holzapla je vodil preko divnih Slovenskih gor in v Mariboru so si ogledali delavnice generalne direkcije državnih železnic, po obedu pa so odrinili proti Fali ter spet imeli priliko ogledati si tudi pogorišče zadnjega ruškega požara. Na Fali so bili v elektrarni sila prijazno sprejeti, enako kakor prej v Mariboru. Na povratku so si ogledali še tekstil. tvornice J. Hutter in drug na Melju. Dalje so krenili z avtom preko Spilja čez avstrijsko omejno cono do Čmureka in domov. Vrnili so se s hvaležnim spominom na vse one, ki so pripomogli, da je ekskurzija tako lepo uspeša.

SOS'ANJ. V četrtek proti 9. uri zjutraj je zaznanja sirena škalskega prometovnika oddaljenejši požar. Rdeči petelin se je pojavil na hiši posestnika Krumpa, po domače Lesjaka v Bečah. Zidanemu poslopju je zgorela streha. Škoda je z zavarovalnino krita. Baje je nastal ogenj pri sušenju hmelja. — 26. t. m. ponoči okrog 1. ure je zadel neznan avto v bližini Dežmanove gostilne ob kilometrski kamen. Zadel je moral s vso silo, ker je bil precej visoki kamen popolnoma izravan in vržen par metrov od svojega stojišča v stran. Potniki avtomobila so najbrž dobili pri nezgodi poškodbe, ker so iskali pri bližnji Stancarjevi domačiji vodo. Po daljšem popravljanju avtomobila so nepoznani nočni potniki izginili v noč. — Namesto venca na grob Franca Woschnagga so darovali gasilnomu društvu Sočanj mesto: Tovarstva mila »Zlatorog« 100 Din, Hanke Hubert 100 Din, Lichtenegger Hubert 100 Din, Orel Hubert 50 Din, Ropan Jožep 100 Din, Stiger Gustav 100 Din in direktor Pačovak 200 Din.

PRAGERSKO. V nedeljo 6. septembra priredi mlado, a košatko toliko že dobro izveščano pevsko društvo »Pohorje« na Pragerskem pevsko veselico z godbo na vrtu in v sosednih prostorih svokeza nevskega tovariša Berčleza Karla, ki je odstopil pevskemu društvu primeren lokal v brezplačno porabo. Izmed mnogih pesmi zapoje zbor tudi morčoni »Na dan« v baritonskim solom in »Pastir« s tenorskim in baritonskim solom. Med drugimi točkami veselice bo tudi kerčljanje na lene dobite. Vstopnine ne bo, nač na se naprošalo nedežnik, da čim globlje noselce v svoje polne žene in tem temelitejšo prisložitvijo v pomoč ubožnemu mlademu pevskemu društvu s prostovoljnimi prispevki.

DRAVOGRAJ. Pred par tedni se je ustanovilo pri nas že dolgo počešano olepševalno in tujsko-prometno društvo, v čigar odbor so bili izvoljeni agilni ljudje, na čelu jim priljubljeni zdravnik dr. Joško Erat. Društvo je v nedeljo imelo prvo prireditev in je bil obisk za naše razmere prav rekorden. Prireditelj je vrglu društvu celih 3.700 Din. Da pa je veselica tako dobro uspeša, gre zahvala agilnemu odboru, darovalcem dobrot, posebno pa poštvalnostim dam, ki so sodelovale. Naše društvo čakajo važne naloge, predvsem z organizacijo tuiskega prometa, ki je nujno potrebna in za katero se pri nas vsa leta ni ničesar napravilo. Obžalovati je, da se med nami najdejo ljudje, ki ne slojijo samo ob strani, nego delo društva celo ovirajo, češ da društvo ni potrebno in da lahko vsak sam pometa pred svojo hišo pa je zadosti za olepšanje trga. Upamo, da take opazke poštvalnim delavcem v društvu ne bodo jemale veselja do dela in da bo odbor posvetil vse svoje moči izvedbi nalog, ki si jih je zastavil, da dvigne trg Dravograd med tujsko prometne kraje.

DOLNJA LENDAVA. Te dni je odšel v Makarsko v Dalmacijo na službovanje že drugi sodnik tukajšnjega sodišča g. Cepuder Alfonz. V Lendavo je pa prišel g. sodnik Ludvik Levstek iz Maribora. — Na sejmšču pa ni bilo nobene živatnosti. Popkulo se je malo živine in še ta po zelo nizkih cenah. Najpšeše bife so plačali po 5 Din, slabše po 4 in 3 Din. Telice so se prodajale tudi po 6 Din. Krave pa sploh niso imele cene. Temu je odgovarjal kramarski sedem, kupcev je bilo zelo malo.

GOR. RADGONA. Vsem lastnikom tovarnih avtomobilov je tukajšnja davčna uprava razposlala pismo opozorilo glede stroge prepovedi prevažanja oseb na veselicah, izlete, romanja itd. na lovornih avtomobilih. Doslej se je namreč šestkrat dogajalo, da se pri prevažanju oseb na razne veselice primerile nesreče, ker navadno ni bilo za osebo varnost poskrbljeno. Ravno tako je tudi strogo prepovedano prevažati osebe na avtomobilih, ki nimajo številke pod prevozno »poskušna voznjak«.

zato pa je bil njegov udarec tem silovitejši. Parkrat so padle njegove pesti po napadalcu, ki je nazadnje zastokal. Ah, kako dobro se mu je zdelo, da je porazil nasprotnika. Rešil je deklico in že se je videl v zmagoslavju, ko je padla nasprotnikova pest po njegovi glavi, da se mu je stemnilo pred očmi. Dolgo ni vedel, kaj je z njim. Onesvestil se je. Ko je prišel zopet k sebi, je videl nad seboj dvojico zvezd. Sijale sta mu iz oči deklice, katero je bil rešil pred napadalcem. Kmalu nato je George začutil, kako ga krepča s snegom, ki mu ga je devala v ustnice in nosnice.

»Dvignite roke v višine«, ga je hrabri la, »tako se bodo stisnile žile«.

Občutil je neizmerno srečo takšen, kakor je bil, z obrazom, polnim snega, ni mogel začeti ničesar. Položil je torej svojo roko okoli njenega pasu, in ko je čutil, da mu ne brani, se je občutek sreče še povečal.

Na drugi strani ograje pa je stal napadalec. Bil je košat, visok in močan. Prežal je na rešeno žrtev in njenega rešitelja in je bil videti hudo zadovoljen, ko je videl, da se iz hvaležnosti poraja ljubezen, zakaj George je zdaj objemal deklico in jo poljubljal na čelo in ustnice.

»Hvala Bogu, da se je zdramil in da je prišlo do tega«, je vzdihnil, videč, da se je George v svojo vlogo prav dobro zaživel. »Upam, da me na svatbi ne bo spoznal. Saj mi je sestra vedno pravila, da je tako boječ, da ga bo treba z zvijačo prisiliti do izjave ljubezni. Njej na ljubo sem se podal v to pustolovščino, a drugič se ne bi lotil takega polizkusa, niti če bi me dve sestri proslili.«

GOSPODARSTVO

Monopolski dohodki se ugodno razvijajo. Dočim izkazujejo druge države letos ogromne primanjkljaje svojih dohodkov, se naše državne finance sprito gospodarske krize še dokaj ugodno razvijajo. To moramo ugotoviti tudi glede monopolskih dohodkov. Ti so znašali v prvem letošnjem polletju 10.792 milijona Din nasproti 11.094 v istem razdobju pret. leta in 10.612 v istem razdobju l. 1929. Nasproti lanskemu letu so torej monopolski dohodki nazadovale le za 29,7 milijona Din ali za 2,7%. Če pa primerjamo letošnje dohodke v l. polletju z onimi v istem razdobju leta 1929, vidimo celo, da so monopolski dohodki letos za 28,5 milijona Din večji nego pred dvema letoma.

Zakon o izpremembah zakona o skupnem davku na poslovni promet in dodatna uredba o skupnem davku na poslovni promet s spremembami tarife je objavljena v »Službenem listu« dravske banovine od 29. avgusta.

Položaj na naših borzah

Na ljubljanski borzi je bil devizni promet pretekli teden slab: znašal je le 11,6 milijona Din, nasproti 19,2, 19,7, 16,5 in 20,5 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Tečaj deviz se tekom tedna niso bistveno spremenili. Med efekti je prišlo do prometa v Kranjski industrijski družbi po 288.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je vojna škoda, ki je zadnji teden nenadoma popustila od 360 na 325 do 330, v minulem tednu zopet okrepila, in sicer na okrog 340; promet pa ni bil velik. Tudi dolarski papirji so se trgovali nekoliko višje, in sicer 7% Blairovo posojilo po 69,50 do 70 (zadnji tedni 68,50 — 69), 8% Blairovo posojilo pa po 79 — 79,50. Na tržišču zasebnih vrednot ni prišlo do znatnejših sprememb.

Curih. Beograd 9,06, Pariz 20,1325, London 24,9575, Newyork 51,350, Bruselj 71,60, Milan 26,86, Madrid 46,75, Amsterdam 207,10, Berlin 121,90, Dunaj 72,18, Sofija 3,72, Praga 15,20, Varšava 57,50, Budimpešta 90,0250, Bukarešta 3,06.

Hmelj

Zalec. Zaradi obilnih dovozov kupljenega blaga in prevzemanja je povpraševanje manjše. Cene so ostale nespremenjene. Tudi danes je bilo nekaj partij kupljenih po 10 Din kg. Hmoljariji zadržujejo blago, ker čakajo na malo boljše cen. Nakupljenega je že precej blaga.

Žitni trg

+ Novosadska blagovna borza (29. t. m.). Tendence nespremenljive. Promet: 4 v. g. pšenice, 3 v. g. ječmene, 18 v. g. koruze, 3 v. g. moka, 3 v. g. otrobov in 1 v. g. fižola. Pšenica: sremska, slav. nova, 78-79 kg 162 do 164; 79-80 kg 163—165; ladja Dunav 168 do 170. Oves: baški, sremski, slavonski 125 do 130. Ječmen: baški, sremski 63/64 kg 115 do 120, letnik 67/68 kg 160—170. Korusa: baška 89 — 91; okolica Sombor ali Indija 89 — 91; južnobanaška 85 — 87,50;

sremska okolica Sid 91 — 93. Moka: baška, banaška »00« in »0« 270 — 280; »2« 250 do 260; »3« 230 — 240; »6« 210 — 220; »7« 170 — 180; »8« 120 — 125; slavonska »00« in »0« 255 — 265; »2« 235 — 245; »3« 200 do 230; »6« 210 — 220; »7« 165 — 175; »8« 120 — 125. Otrobi: baški 92,50—97,50.

+ Budimpeštanska terminska borza (29. t. m.). Tendence slabša, promet tih. Pšenica: za december 10,43—10,45, za marec 11,73 do 11,75; rži: za december 10,62—10,65, za marec 11,72 do 11,75; koruza: za maj 12,10 do 12,16.

Bat'a v Aziji in Afriki

Število prodajalnic trdke za obutev Bat'a znaša še sedaj nad 2000 na vsem svetu. Zanimivo je, da se Bat'a širi in da plasira svoje proizvode v času, ko je pritisnila gospodarska kriza v vseh državah. Medtem ko se ostala podjetja v večini primerov komaj vzdržujejo, širi Bat'a mrežo svojih podružnic tudi v najbolj zapuščenih krajih sveta.

Nedavno je osnoval na otoku Javi v Aziji 4 podružnice, in to v mestih Batavi, Sarabaji, Pelongu in Smerongu. Peto podružnico odvarja v Pengandu. Prav tako je na malajskem polotoku otvoril Bat'a dve lastni podružnici.

Pred nekaj dnevi je bil Bat'ov zastopnik sprejet od habeškega kralja, ki se je zelo zanimal za produkcijo obutev pri Bat'i.

Tudi v krajih Centralne Afrike je Bat'a osnoval svoje prodajalnice. V Sudanu n. pr., ki ima 6 milijonov prebivalcev, nosi obutev zelo malo ljudi. Menda so edini, ki nosijo obutev, priseljenci iz Evrope, uradniki in oficirji. V kraju, ki ima 70—80 tisoč prebivalcev, kakor n. pr. v Omdurmanu, srečaš pogosto žene, tudi one iz bogatih rodbin, ki gredo bo mestu boste, v rokah pa nosijo sandale. To zaradi tega, ker so sandale preveč drage.

V teh krajih propagira Bat'a nošnjo izpopolnjene obutev in s tem doprinese malo žrtev napredku in civilizaciji. Zares lep uspeh čevljarja.

Lord in cirkuški jahač

Listi obširno pišejo o finančnem propadu angleškega lorda Lonsdalea, nekdanjega imetelja gradu Cast'e in lastnika velikanskih lovskih in gozdskih kompleksov v Cumberlandu. Prej je imel od svojih tmetij 120.000 funtov letnih dohodkov, ki so se nazadnje skrčili na borih 2000 funtov sterlingov.

Lord Lonsdale, ki je bil pred vojno intimen prijatelj bivšega nemškega cesarja Viljema II., s katerim sta se mnogo vozila po morju, je pobegnil kot 17-letni mladenič z doma in se je pridružil nekemu potujočemu cirku, pri katerem je ostal poldrugo leto. Izučil se je za popolnega akrobata in krotilca živali. Doma je vedno imel 18 psov in njegov ljubljene Polty je moral sedeti za gospodarjevo mizo celo tedaj, ko je gostil na svojem imetju angleškega kralja in kraljico.

Originali v „skritem koticu“

Tipi, kakršnih je vsak dan manj

Največji greh našega naroda je, da tako rad pozablja svoje po duhu velike moze in žene. Zato posvečam nekaj vrstic pozabljenim koticarjem — velikanom in pritlikavcem vsaj po — telesu.

Ne smemo vas vsi po vrsti pozabiti ne! Kaj bi bili brez vas v kraju, kjer ni zabav? Dovolj tragike, da oni, ki so bili originalni in dovorniki, pri nas izumirajo.

Kmalu bo ta del našega koticarja strahotno zija kakor požeta njiva.

Letošnja tako mila zima nam je vzela še Božaka, ki je kraljeval v Hrastru pod Plešivco.

Nič več se ne oglašajo Melhijor po hišah: »Mam plibo, imam žajfo, 'mam šmircel' — nič več!

Nešto njegovih kljuset je opočalo na skupni življenjski poti: Hrastrje-Celje. On je preživel vsa in ker je videl, da je eno kakor drugo prenežne konstitucije, si je kupil koš in napregel lastna pleča.

Še pri njegovih, če se ne motim — več kakor sedmih križih — je bilo vsako soboto že zjutraj ob štirih čuti ritem njegovega koraka na cesti:

V Ce — lje, Ce — lje, Ce — lje...
Frakelje tu, frakelje tam in zvečer je bila stopinja sicer mahedrava in opetokaloča, kar ni motilo korenjaka, da bi pod še težje naloženim košem ne prepeval svoje najljubše — svoje himne:

Ni lepše ptice na svetu
ko je šmiriščna žaba,
'ma dve oči, pa štiri noge,
pa takist po štirih šodah!

Da, da, Božak — sem pevec in peti je na me na svetu!

Prekosil si še Vovkovo Mimo, ki je ljubila duhovnost in nam včasih pri njih v gostilni zapela (pela je zelo lepo!):

Ni lepšega duha,
kot je skleda mesa!

(99. kritica one — vsem dobro znane: Za grabnom hodil — ribce lovil — mrežo nastavljal — dekle dobil).

Ali Bod' moja — lešnikov dav — potokla — z gažlo nazgav.

Ali: Moj fantič majhen — širok klobuk — veter potegne — odnese vse skup!

Veste, ne? Seveda veste! Ampak dogovoriti se je treba!

Melhijor, čeprav si se rad poštemal, da si bil večkrat v življenju pilan kakor tizen, vseeno:

»Zakaj si nam zmiznil?«
Ni dovolj, da je že Baslurka toliko let pod črno zemljo?

Ona, ki je zagvisno ozdravela vsakega in ne ni oviralo, da je Stvarnik v njenem abecedniku popolnoma pozabil črki »m« in »n«. Nadomeščala ju je s svojo začetnico in z enim samim receptom zdravlja: glavobol, trganje, kurje oči in repetičke (kaj je slednje? Poglej v Pletersnikov slovar!)

Potem o priliki sam preizkusil ta slavni recept: »Stara bast, čisl (česen), bed, bela boka, tist vkiup zbešat, hitr pobazat, pa bo kr pobagal!«

Ko bi ta slavna zdravica računala recept vsakemu le tri kovače, bi imela že na tem svetu kaj prida. Vse je delala za »bog lonaj« in je gotovo srečna v nebesih.

Samo, če le nima še več dela, ko pridejo na oni svet samo betežni in nadložni ljudje? Potem pa še tamale vedno tako rad »bušek...li.« Cisj je k sreči najboljši lek!

Ali pa taster Lokner? Nekega jasnega dne je »renčel« smrčal v grmovju. Mimolodci ga je prebudil in pobaral:

»Kaj delate tu, oče?«
»O, gospod, kaj ne vejo, de rešitev (god) obhajam?«

Vedno mi je nekam žal, da se s tem močakarjem nisva nikdar približe seznanila. Premalo me je še pač bilo v njegovih časih!

Zapustil nas je že tudi Vranov Janez, siromak z neurejenim kolesjem. Bil je vseeno prav družaben.

Dva brata je imel in starše. Vse mu je pomrlo.

Tragika, v katero se je zamislil malokdo...

Povsod, kjerkoli je videl tri stvari — se je domislil pokojnih bratov in hitro določil:

»Jakče, Martinče in jaz.«
Otroci — vneti raziskovalci vsake znamenitosti in hrepenci po zlati rudi — smo nekoč iztaknili tudi njegovo kočjo v Krivici. Idilično majhna, lesena igračka, ki bi jo Janez — orjak — prav lahko prenašal s sabo po svetu na svojih širokih plečih.

Ze znanj smo ugrabili, kam Janez iztegne noge, ko leže spat na trda tla, kakor nas je bil že prej poučil!

Previdno smo ugotovili, da prijatelja res ni doma in si ogledali notranjost. Ze zapah — njegov patent — je bil svojevrsten. Naši radovednosti se na srečo ni zoperstavljala.

Notranjost? Pravcati muzej, ki nas je naravnost očaral. Naučili smo se pri tel ekskurziji marsikaj predvsem — reda.

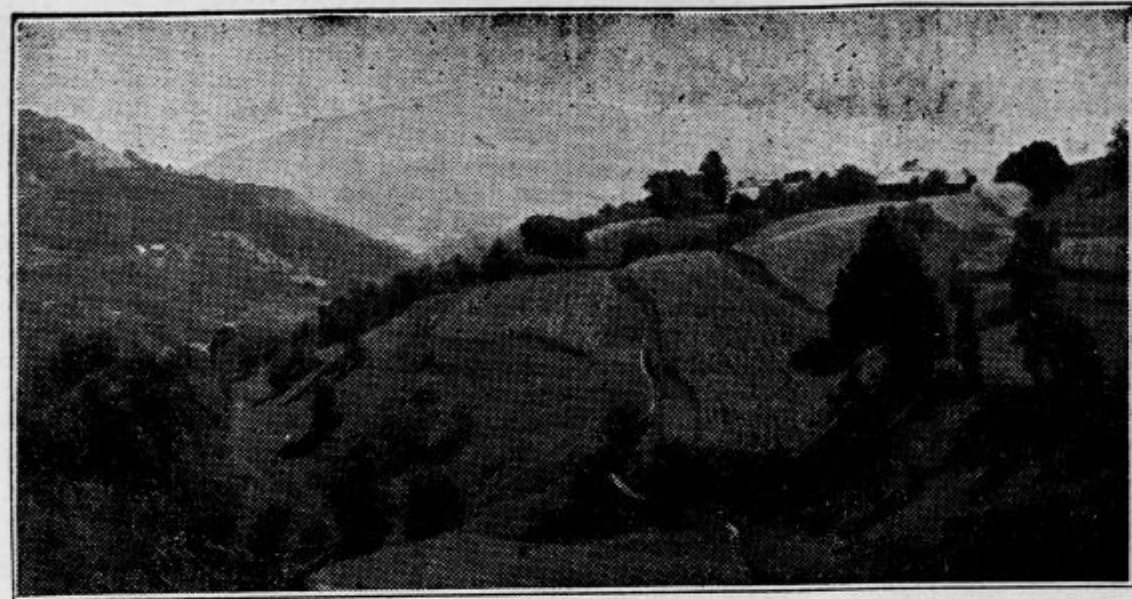
V najlepši vrsti je imel okrog in okrog sten prav po vojaško postavljenih kakih petdeset parov punčehov, štafleten, črbelj in šlap (uboval). Škoda, da takrat še nismo znali vsi šteti!

Eno steno je posvetil Janez samim starim hlačam, drugo reklem (suknjam) tretjo klobukom in kapam. Vse to je lastnoročno zakrpal s cunjami, ki jih je nabral po smetiščih — namesto sukanca je izkoristil kožuhovalo.

Da in za vrati je imel butaro palice.

Res, hvala Bogu in vsem svetnikom, da nas Janez ta dan ni dobil v roke!

Odšli smo in Janeza še vse bolj spoštovali ter mu bili naklonjeni.

V silno mehke in prijazne gube se mu je nabral voščen obraz, če mu je dobrotnik k večjim praznikom mesto rene in fiziolo serviral klobase in potico. Če se je kdo tako zelo zmotil, da mu je nazadnje namazal grlo še z vinčkom rdečim je bil bolj vesel, če dobiš ti od nallenežega dekleta nageli in je ves srecen napil:

»Bog vas živ,« deb' se bli dovz živ' in de bi trta velik mesa rodila!

Napitnica iz naroda in ne kakor tista profinjena in obrušena: Bog živi nas in naših staršev otroke! Ali ona omedlena, ki jo vsak pači po svoje: Bog živi ženina in nevesto, ki pod mizo štrklje jesta, na vilice jih napikata in v usta jih pomikata!

Ne takih — Janez se je rajši posluževal samoniklih, jedmatih, ali kakor bi on rekel »zrnatih«. Saj so rekli ljudje, da je mož le toliko nor, kolikor je njemu prav.

Vseeno smo žalovali, ko sta ga Jakče in Martinče povabila k sebi.

Ni škoda vseh teh? Se tastarega Grobina je. Droben možiček je gojil res le jezično gimnastiko brez zanimanja — a kaj hočeš! »Vsa po svoje«, je rekla tista baba, ki je kisl mleko na palci nosila (sedaj le v poletni sezoni bi se vseeno prileglo) ali oni, ki je s svedrom »kravo drl. Vsa po svoje!

Vendar besedo ima Grobin. Častitljiv starček, ki je bil heđu podoban enemu svetniku v altariju, ni — Bog ne daj — nikoli beračil. Prihajal je le rad na obisk. Udobno je sedel k mizi, navadno vis — a vis štedilnika, se brez vsega zanimanja od časa do časa ozrl po piskru s kofetom in ni prav nič motilo celotne dostojnosti.

Hujše je vedno sledilo. Spraševal je vse-mogoče na svetu. Skoraj je včasih primanjkovalo časa, odgovarjati mu na vsako vprašanje. Z otroci na principielno ni govoril. Ze iz vžidnosti je bilo treba vztrajati. Po večurnem kramljanju je očka Grobin vstal, se naslonil ob palico, tresoč se od starosti in pogledal s svojimi sinjimi očmi globoko izpod čela:

»E, se me tak' vse to nič ne zanima, ker nisem ta radovedne vrste! Vprašujem sam en tolik, de vemo ke govorit!«

Resnično ga je zainteresiral v življenju en sam problem. Dolgo časa ni našel primerne človeka, ki bi mu preskušal ta »gordijski voz«.

Ko je eden domačih dijakov dišal že več let po latinščini in se je bavil že s Homerom, se mu je zadel le približno dovolj učen.

Stopil je prav tesno k njemu in z nena- vadno prosečim, iitim glasom pobaral: »Marbit (mogoče) mi pa le vejo oni po- vedat, kako se bolj prav reče: Parizot, marelja ali »Regenschirm?« De se že res vin ne spoznam, ko mi vsak drgač pove in sem dozde na vso jezo rajši rekal »štekljača«.

Popolnoma so se »grešila najina pota samo s Korošnim Jakatom in res ne morem prisiči ali je še živ ali ne.

Ves svoj študijski čas je kvaril klopi v prvem razredu osnovne šole in sta se imela posebno rada s katehetom.

»Moli šest resnic!«
Jaka: »Mol' šest 'smic!«
»Burt!«
Jaka: »Burt!«

»Vsedl se salabolski tepec.«
Jaka: »Vsedl se ti prekleti tepec!«
Kletl je znal bolje kakor katehet!

Im potem je moral k spovedi. Ni bilo treba prisluškovati. Jaka je imel to lepo na- vado, da je vedno in dosledno glasno go- voril:

»Enkrat sem Julki žganke snedel, enkrat sem pa šička (prašička) po rep' »pek' (udaril) in — basta.

Večjih grehov Jaka ni imel. Zato je la-

sko je bilo res to mogoče?!

Gregorčičev cerkovnik je bil vendar mlad, lep.

Ta?!

Niti lep — niti mlad — niti sam.

Včasih Bog res čudno ljudi »vklju giba« Mici ni bil odločen mežnar.

Bila je tako varčna in gospodinska. Po- stala bi lahko pravičar in zakonske že- nice: »Zvesto srce in delavna ročica — za doto...«

Pa če človeku ni odločeno?!

Prav nič ni prišla v zadrego, če se ji je punčeh raztrgal. Imela jih je dva para. De- lavne in nedeljske.

Ko si je nekoč pri vsakdanjem zaželel pregrešni palec malo solčnih poljubov, je Mica odločno protestirala.

Raztrgan čevljev je nadomestila z nedel- skim in je odbrzela v Loko. Prav le po sta harmonizirala ameriški in šini pobratim že v tistih, kako bi še — le v današnjih nesmetirnih časih!

V Loko so imeli tovarno kopit in se ji je to še posebno obneslo.

Vsa ko je — proti navadi — pogledal in lep, zastaven fant celo nagovoril:

»Dekle, kdo je pa tebi čevlje »delal?«
Mica »ni govorila z vsakim in le štema- no drobila dalje.

Danes ima hišico, vrtec, v njem rožce, le — duha jih sama.

Mežnar? ! : — — — — —
Ni sam. M.

Kranjski Ahasver na Štajerskem

Ivanjšev pod Ljutomerškimi goricami.

Praden sem nastopil novo službo v Ptuj, sem se odločil, da porabim nekaj dni za po- polovanje — po tej lepi vinogradni zeleni Štajerski.

Lepega avgustovega popoldne sem jo mah- nil kar peš iz naše bele Ljubljane dol za bistro Savo v družbi vrliga Trčičana mizar- skega mojstra Poljanška.

Koračila sva ob bistri naši Savi skozi Kren- sice in Litijo. Prav pošteno naju je ogre- valo sonce, a vztrajni popotnik ne sme na- to gledati. Prenočevala sva nedaleč od Liti- je pri nekem kmetu na dišečem senu.

Tudi naslednji dne sva imela enako leži- šče. Tovariš Poljanšek, ki ni še nikdar hodil po teh lepih krajih, je venomer občudoval naravne krasote. Posebno pred Zagorjem ga kar nisem mogel spraviti dalje; tik pod nama je tekla bistra Sava, a nad nama ob mali stenzi je bilo golo skalovje, ki je sem- intja kar viselo nad najinimi glavami.

Tod se je kar ustavljal, pa venomer vzkli- kal: »Bil sem v Ameriki, Kanadi, v Švici, a lepšega sveta nisem videl nikjer!«

Naslednji dne sva prišla zvečer v Lem- berg blizu Slov. Bistrice. Tamkaj sva našla jako gostoljubnega gostitelja. Sedeli smo v prijazni utici, pa se med pogovori zalivali z njegovim izbornim vinom.

»Vidita prijatelja — Kranjca, — tako je sedaj, da tega vina niti po 2 Din liter ne moremo prodati,« je tožil gostitelj. »Huda denarna kriza, ali ne?«

Na Veliki Šmaran sva koračila skozi Slov. Bistrico in prišla sva na znano Dunajsko ali, kakor jo sedaj imenujejo, Ljubljansko cesto. Ob cesti sem videl kilometerški kamen, pa sva vedela, da sva že 113 km od naše bele Ljubljane, a midva sva jih naredila še ka- kih 50 km več, ker sva šla nookrog.

Ta dan nisva prišla daleč. Ustavila sva se na znanem »Dravskem polju«, pri nekem kmetu. Od njega sva izvedela, da jim plaču- jejo mesarji za krave od 1 do 1.50 Din za živo težo, za kg dobno pitnega vola le po 4 do 5 Din. A kar mora kmet kupiti v trgo- vini, je še vedno drago. Če pojde tako na- prej, ne bodo mogli kmeti niti štibre (dava- ka) več plačati. Tako je govoril kmet.

Nadaljevala sva pot proti starodavnemu mestu Ptuj — kjer sva kot vojaka od biva- šega 17. slovenskega polka hodila po voja- ških vezbah v lepem mesecu majniku 1915. Nehote so se zasolile oči mojemu tovarišu Poljanču in otožno je spregovoril:

»Tod, koder hodiva, je Hajdina! A kje so mnogoteri najini vojni tovariši? Krijejo jih bojne poljane gašnice in kraji ob naši solni- ni Gorici. V cvetu svojih let so morali dati svoje življenje — za tujo vlado... Jaz pa sem se nehote domislil one pesmice od zna- nega vrliga štajerskega ljudskega pesnika Matije Bilca:

Smrt je tukaj vladarica — sluga njena pa oster meč.

Puške pevajoča ptica — top tovariš nje gro- meč...
Počivajte sladko pa v miru vi mladi fantje — na tujih bojnih poljanah! — Od nas niste pozabljeni!

Prišla sva v Ptuj.

Tu sva se s prijateljem razšla. On je šel v Maribor, jaz sem se pa po službenih oprav- kih odpravil takoj v vinorodni Ljutomer.

Pri našem vrlim pisatelju Gorenjcu, Cvet- ku Golarju sem se zamudil kar par dni.

Bila sva skupaj v njegovi vinogradni hi- šici v Ilovci v bližini znanih vinskih gor- je — Jeruzalemskih, odkoder prihaja ono »Je- ruzalemsko vino«, najboljša naša kapljica.

Tudi po teh lepih vinskih holmičkih živijo

še oni pristni naši ljudje, ki še niso pozabili

stare slovenske gostoljubnosti.

Zares, lepi so to kraji, vsi obsajeni s vin- sko tritico! Vseposod kamor vidiš, sami vi- nogradi. Tu delajo in zadovoljno žive naši ljudje, vrli Štajerci!

Vinski pridelek obeta letos najboljši in vse najboljše želimo našim marljivim vino- gradnikom. Iz zelene vinorodne Štajerske pozdravlja vse Kranjce in druge ljudi dobre volje

Tone Stražar.

Lov na jazbeca

»Mrzli vetri so zaveli...« Jesen je pred durmi! Lovci vestno pregledujejo orožje, saj je prišel čas njihovega doživljanja v prosti naravi. Kakor se priroda pogreza v daljše mirovanje, tako se oživlja lovčevno srce.

Si bil že na jazbecem lovu? Sicer boš ne- kaj dni prikrajsan v spanju, toda kaj ne v primeri z zanimivim doživetjem na tak- šnem lovu. Koruza je v najlepšem zorenju, kmetje se že pritožujejo, da jim hodi jazbec »v koruzo«. Pojdiva torej na pot — morda naletita nanj.

Vse je že tiho v vasi, le tu pa tam se čuje zamolkel lajež pesov, ki se jeze na blede lu- no. Porogljivo se jim reže in razliva medlo svetlobo po okolič. Vse že sladko počiva, ura gre na polnoč. »Sultan« veselo skaklja pred nama, vselej še, da kaj kmalu napoči njegov čas. Ko prideva iz vasi, zavijeva po parobku gozda nad dolge njive, kamor prav rad zabaja jazbec na okusno mlečno koruzo. Preskočiva nekaj plotov in že se odpre pred nama bogato polje.

Treba je previdno stopati, sicer tankočutili kocihar opazi nevarnost, ki mu preti ter ti jo pred nosom popiha. Skoro neslišno se po- nikava korak za korakom v varstvu gozdné sence, pogled nama pa vedno uhaja tja dol na široko poljano, ki je razsvetljena kakor podnevi. Pod pečmi, kjer je več sumljivih jam, zavijeva navzdol proti njivam. Toda stoj! Sredi njive se zamaže koruzno steblo. Lov- ska strast mi požene kri v glavo, srce pa prične razbijati, da ga kar slišim. Brez dvo- ma je v koruzi jazbec. »Sultan, išči!« Toda ni mu bilo treba ukazati. Pes, ki je doslej pokorno sledil korakom, je že sam zavohal svojega nasprotnika ter planil kot besen med koruzo. Midva sva mu napeto sledila.

Hip nato začujeva kratek lajež, koruza se lomi in že opaziva, da se vali proti nama živ klobčič. Jazbec jo je hotel popihati nazaj v peči, toda pes mu je preprečil nakano. Sko- čiva pesu na pomoč. Toda tudi tega ni bilo treba. Kljub temu, da je bil jazbec precej životen, ni bil kos orjaškemu pesu, ki se mu je zagrizel v vrat pod glavo. Borba je bila precej neenaka in jazbec je bil skozinsko v defenzivi. Čim mu je pes pregrizel kožo in okusil jazbečovo kri, je postal naravnost div- ji. Močne zobe je vedno globlje zasekaval v vrat in niti za hip ni odnehal.

Pri vsakem močnejšem ugrizu je jazbec mlo zavil in sekal z gobcem na levo in desno. Posrečilo se mu je, da je dobil par- krat sovražnikovo tace med zobe, toda ved- no hujši ugrizi mu niso dali, da bi se tega veselil dolgo časa. Še par streljajev — nato ga pes spusti na tla, jazbec pa obleži negi- ben kot mrtev. Mislile, da je že konec, stopi- va s prijateljem bliže, da si ogledava plen, toda v tem hipu je jazbec na nogah in že jo reže proti grmovju. Gorje, če ga doseže; po- tem nama splava pečenka po vodi.

»Sultan!« V dveh skokih dobiti pes jaz- beca in se vrže nanj s podvojeno močjo. Čuje se le še obupno sekanje jazbečevih zob, po- jemajoče cviljenje in že je bilo po njem. Z veliko težavo sva spravila psa od mrtvega plena, sicer bi ga bil popolnoma raztrgal. Močni zobje so opravili svoje delo. Jazbečovo grlo je bilo pregrizeno in topla kri je nama- kala zemljo.

Tovariš si je naprtil plen in urezala sva jo proti domu. Sultan je ves čas grizel mrt- vega jazbeca in parkrat se mu je celo posre- čilo, da ga je strgal tovarišu iz rok. Luna se je že daleč pomaknila, ko sva s tovari- šem dospela domov, vesela, da najin pohod ni bil zaman.

B. I.

Besedotvorna uganka

jež rob pas . . .
nav gnu ost . . .
klet panj jed . . .
kol etan oder . . .
em lama ena . . .
lim bet iez . . .
ček us mina . . .

Črtaj pri vsaki besedi po eno črko, da dobiš pri vsaki skupini treh besed novo be- sedu. Začetne in končne črke novih besed. Čitane od zgoraj navzdol, dajo imeni dveh slovenskih slikarjev.

Rešitev zemljepisne dopol- njevalke

Novi. Iran. Kola. Oman. Lika. Arad. Tu- ra. Etna. Stol. Lang. Arta: Nikola Tesla.

Ali si že član Vodnikove družbe?

jutra. In se tenor vzdigne z ležišča z vzdihom: »Kaj vraga silimo na planine, če nismo za to!«

Ko se tenor vrne, zavlađa spet tliš- na. Ali ne za dolgo. Sopran začne vzdihovati, se premetavati in končno za- šklepeti: »Ivan!«

Tenor s skrbjo v glasu: »Kaj pa je?«
»Trese me! Dotiplji se do moje torbi- ce — tam najdeš veronal.«

Tenor vzdihne, išče po sobi, se spo- takne, parkrat pade, godrnja, ker je pre- povedano prizgati sveče in končno naj- de veronal. asliši se cmakanje, vzdihova- vanje preneha in že je vsak prepričan, da bo zdaj zdaj zaspal.

In je res premagal spanec najprej go- spoda Trebušnika. Ali komaj zadremlje, že zasmrči, da se stene tresejo.

»Nak, tako pa ne!« ga zbudi učni glas. »Prijatelje, le zaprite svoje regi- stre. To je hujše od orgel!«

»Oprostite!« se je opravičil gospod Trebušnik in odprl oči, da ne bi zaspal. aP če bi tudi hotel, bi n mogel. Kajti v sosedno sobo je priloostila družba mladi hljudi. Zapele so orglice, zaplesale boste noge in sme him vpitje je trajalo do zore. Ob zori je tenor še dvakrat šel iz sobe in kiel kisl mleko, sopran si je še enkrat pomagal z veronom, zakon- ska alt in bas sta še enkrat ugrabila,

J. Ribičič: Na Veliki planini

Veliki Šmaran je padel na soboto. Pa se je gospod Trebušnik odločil, da bo žrtvoval soboto in nedeljo ljubemu zdravju. Zadnje čase je namreč slabo spal in mu je bil zdravnik predpisal iz- premembo zraka. Nabaše tedaj nahrbt- nik z vsem, kar je pravim turistom tre- ba, ne pozabi tudi zelenke dalmatince — pa se odpelje na vse zgodaj proti Kamniškim planinam. Do Strani je šlo vse gladko in brez truda, zakaj vlak je pomagal do Kamnika in avto do Strani. Ali od tam naprej je bil gospod Trebuš- nik mnenja, da je njegovo ljubo zdravje več žrtvovalo nego pridobilo. Ko je srečno prisopihal do Sv. Primoža, je bil že tako zbit in betežen, da ga niso spravi- le v dobro voljo niti freske v cerkvi, ki kažejo, kaj vse so naši predniki dela- li s tem ubogim svetnikom. Razgled je bil lep, ali kaj, ko se ti oči zapirajo od trudnosti. No, po dveh urah počitka se je opomogel in okrepčal s konzervo in kozarcem dalmatince. Popoldne si je spet oprtl nahrbtnik in hajd proti Veliki planini. Vdan v usodo stopa navzgor, se izogiba kravjekom, se spotika ob kore- nine, se prekrizuje ob stezi, ki pelje po Prelazu mimo prepadu podobne strmine

— in sopihajoč in ves rdeč v obraz pri- roma ob petih na Veliko planino.

»Tak ne morem v kočlo!« zamrmra in sede v travo, da pride spet k sapi in da se nato malo okrepča. Nahrbtnik mu služi za zglatje in brisača se nasrka njegovega potu, da bi jo lahko ožel kot gobu. Polagoma mu odleže. »Malo bom zadremal, nato si privoščim malico,« si misli in trepalnice mu zlezejo na oči. Ali zdrami ga prečuden ropot. Kakor da bi se gnala tropa divjih jezdecov preko planine. Presenečen se skloni in pogle- da. Toliko, da mu kri ne zastane v žilah. Preko pašnika dirja velikanški bik na- ravnost proti njemu. Glavo ima sklonje- no k tlom in rep mu štrli pokonci kakor prst usoda. Čreda krav na koncu pašni- ka pa gleda zvedavo, kaj bo. Kako je gospod Trebušnik skočil na noge in ka- ko je zbežal in splezal čez žično ograjo, ki je napeta ob grebenih planine, da va- ruje živino prepado, tega debeli gos- pod še danes ne ve. Ostalo mu je v spominu le to, da je obsedel na drugi strani ograje in buljil v bika, ki je ob ograji pihal vanj. Ko se je gospod Trebušnik opomogel, je vstal in se plazil ob ograji, da bi po ovinku prišel do svoje- ga nahrbtnika, ali vsaj do kočle. Ali bik tega ni dovolil. Spremljal ga je na dru- gi strani ograje, kamorkoli je šel. Pa še

krave so prišle in se pasle ob ograji. Gospodu Trebušniku ni ostalo drugega, nego da čaka mraka in se čreda sama odpravi v staje.

»Da bi imel vsaj svoj nahrbtnik,« je vzdihnil in milo pogledal na prostor, kjer ga je bil pustil. Ali, joj, nove nesreče! V njegov nahrbtnik je z gobcem silila de- bela svinja. »Mrha, stran!« je zavpil gos- pod Trebušnik in zagnal kamen proti svinji. Ali namestu svinje, je zadel na- hrbtnik. Reško je »plen« in črna tekoči- na je pritekla iz nahrbtnika. Svinja je renče začela srkati dobro vino. Ves divji je začel gospod Trebušnik metati kamenje vanjo. Ali se svinja ni zmenila za to. Šele ko se je napila, se je odzi- bala proti pastirskim kočam.

Mrak je legel na planino in čreda z bikom je odšla proti stajam. Gospod Trebušnik je z »mahom« in »ohom« pre- plezal ograjo, zgrabil nahrbtnik in odšel proti planinski koči.

Ko je dospel, je bila že tema. Pove- čerjal je in med jedjo zvedel, da bo spal v sobi, kjer počivata dve zakonski dvo- jici, ki obhajata srebrno poroko, pa še en fantek in en učen profesor.

Dobil je

Gorenjski švici v prid

V dopolnilo in zaključek razprav, ki jih je pod naslovom »Nujne potrebe naše Gorenjske« objavil naš list v zadnjem času, še naslednje:

Poleg vseh specialnih tuberkuloznih ustanov pa je treba misliti tudi na skrbstvo starejših, revežev, onemoglih in otrok. Ta zahteva ne velja le za letovišarska središča kot taka, marveč tudi za njihovo okolico. N. pr. ob izbruhu te ali one epidemije ne velja izvajati preventivne ukrepe le v okuženem kraju, marveč morajo iti s seboj daleč v okolico, ako hočemo doseči popoln uspeh. Vse našteje naprave so nujno potrebne in morejo iti roko v roki z ostalimi privlačnostmi za tujke promet. Zato je popolnoma pogrešena pot, ako se pri urejanju tujkega prometa ustavi pri osrednji asfaltaciji in splošna ureditev cest ter gradnja razkošnih hotelov, igralnic, šetališč itd., dočim se na socialno-higienično zaščito domačinov in istočasno na njih prosveto v tem pogledu ne polaga potrebna pozornost. Na ta način se razvija med tema dvema činiteljema neka čudna neskladnost in poleg povsem moderno urejene ceste lahko srečamo hise z nečednimi pročelji, z nehigienično razporeditvijo gospodarskih poslopij, strnišč, smetišč in gnojšč, iz katerih se cedi v betoniran obcestni jarek umazana gnojica in njen neznočni duh ne okužuje samo stanovanjskih hiš, marveč tudi že od daleč neprijetno draži nos. Slično neprijetno dirne tuja tudi, ako vidi ob cesti umazano in raztrgano deco, ki se mu roga in se pač, kaže fige, kriči in vpje. Slednjič pa na naših cestah niso nič redkega razni pijanci in reveži, ki tik ob cesti ali celo na cesti molijo tujo pod nos nesnažne rane ali pohabljenе ude, štrleče iz umazanih, raztrganih krp. Moram reči, da sem imel priliko videti nedostatke tudi v drugih državah z izrazitim tujškim prometom, vendar pa brez te nesnažne reklame!

Došli tujece se mora nuditi tudi jamstvo, da ne prihajajo le v klimatsko tako ugodno in božansko lepo ležečo kraje, marveč da bodo našli tu poleg vseh udobnosti tudi resnično higienično razmere, in sicer ne le glede stanovanja, marveč tudi glede prehrane same. Neoporečnost izvora živeža mora biti za jamčena! Prav neprijetno dirne človeka, ako poleg njega sedi tujec naliva očet na solato, da jo razkuži, ali pa pere sadje s šketic, češ, da ne ve, iz kakšnih nesnažnih rok prihaja itd. Tujca je treba opustiti vsakojake bojazni in sumnje v tem pogledu. Zato sem za absolutno odpravo ambulante prodaje sadja in drugih živil v Jerbachih, košarah, culah, rutah itd. v letovišarskih krajih. Tak način prodaje spada na sejem, ne pa v letovišče! Tudi v tem pogledu sem videl nekoč razmere, ki so nam bile prej v sramoto kakor v reklamo za naše dobro sadje in za naše lepe kraje!

Našim higieničnim zahtevom se pri urejanju razmer v letoviških ozemljih odziva široka polja praktičnega in tudi plodnega delovanja. Slična naloga čaka tudi naša prosvetna društva in nič manj našo preložitno Osrednjo protituberkulozno ligo v Ljubljani, v katere delokrog spada poleg organiziranja prebivalstva tudi oživitvarjanje samoohranilnih in zaščitnih naprav, zlasti v eksponiranih krajih. Vendar pa morajo vsem obrambnim organizacijam prednjačiti domačini sami in proračun vsake občine bi moral vsebovati izvestno postavko ne le za izboljšanje zdravstvenih razmer, marveč tudi za pobljanje socialnih nadlog, predvsem pa tuberkuloze. Žal, pa ravno obine, in sicer ne samo majhne, marveč tudi velike, občutno zaostajajo na tem polju, pri čemer ni moj namen, da bi se spuščal v podrobnosti očitkov! Zaradi tega zveni nekam čudno ugotovitev, da ravno znani letovišarski kraji zaostajajo v borbi proti jetiki, ki jih v toliki meri ogroža v dohodkih, dočim bi jih morali najti na prvem mestu te borbe. Oni bi se morali prvi odzvati zadevnemu, svojčas izdanemu pozivu Osrednje lige v Ljubljani. Ti kraji se morajo sami vzdržati, organizirati in preprečiti s potrebnimi obrambnimi in zaščitnimi ustanovami. V te kraje spada tudi ljudska univerza, ki bi našla n. pr. iz Kranja v prav koristno polje za praktično udejstvovanje in za praktično prosveto med prebivalstvom. Vendar bi se njen delokrog moral prilagoditi krajevnim razmeram, ker velja za Gorenjsko drugi pogoji in načini kot za mesta. Dalje pripada tudi tujko-prometni zvezi važna vloga v tem pogledu. Kajti v njeno okolišje spada poleg gradbenega, opeševalnega in reklamnega odseka tudi posebni socialno-higienični oddelek, seveda s primernim razumevanjem velikih zahtev za letovišarska ozemlja. Slednjič bi se morali v takih krajih najstrožje izvajati gradbeni predpisi posebne oblike ter bi moral pouk o higieni v našem načrtu osnovnih in drugih šol zavzemati doberšen del. Učiteljstvo in duhov-

ščina pa naj posvečata vse sile moralni in etični vzgoji ter odgoji prebivalstva, predvsem mladine, da jih nauče vljudnega in spodobnega obnašanja ter pomagata s tem ublaževati robatot in posirovelost, ki se marsikje še vedno opaža kot posledica vojne dobe. Kajti tujec, ki je samo enkrat okusil nevljudnost, sirovo ponašanje domačina, prisloja mnogokrat v svojem krogu, ako že ne javno in v časopisu, celotnemu prebivalstvu opažene napake in kulturne nedostatke. Dolžnost celotne inteligence je končno, da vpliva pomirjevalno, kjer se pojavijo nasprotstva med domačini, ki vodijo mnogokrat do izbruhov sovražstva do raznih nerazsodnih dejanj, ki so Gorenjski že mnogo škodovali.

Moja izjavljanja in moje zahteve glede naše gorenjske švice se bodo morda temu ali onemu zdele pretirane. Morda bodo v prizadetih gorenjskih krajih izzvale celo odpor. Ali poznavalec razmer mi bo moral priznati, da so upravičene, ker izvirajo iz opazovanj in iz izkušenj modernega zdravstva, slonijo pa na moji iskreni dobrotnosti do Gorenjske in njenega prebivalstva. Pri presoji gorenjskih razmer ne smemo nikdar in nikjer pustiti z vidika dejstva, da naša Gorenjska ne predstavlja slično kakor švica ali alpski del Francije in Italije razsežnih pokrajin z več sto tisoč kvadratnih kilometrov obsegačo površino, marveč v primeri z njimi je majhen »pehar zemlje« s komaj približno 4.000 kvadratnih kilometrov površja ali da se s pesnikom Chamisso simbolizno izrazim, je današnja okrnjena Gorenjska komaj tolikšna, da bi jo gospodična »Veličanka« s lahkom pospravila v svojo razgrnjeno ruto. Zaradi majhnega obsega pa ravno zasluži naša gorenjska švica več pozornosti kakor vsi ostali deli naše države in nam mora biti vedno z vso skrbjo obdana punčica v narodno-gospodarskem, tujko-prometnem in socialno-higieničnem očesu.

Ta košček blagoslovljene zemlje s tolikimi krasotami prirode moramo čuvati na eni strani kot izdaten vir za naše dohodke, na drugi strani pa kot vrelec telesne in duševne okrepitve. Na Gorenjsko spadajo zatoj predvsem osebe, ki iščejo iz tega ali onega vzroka zrahljanemu zdravju okrepčanja, razvedrila in novih energij. Sem spadajo počitniške kolonije, prostozračna taborišča skavtov itd. Tako bomo tudi tujcem predstavili našo krepko mladino in z njo vso osmo, na kateri gradimo našo bodočnost!

KMETIJSKI VESTNIK

Predelava sirovega sojinega zrnja za ljudsko hrano

Dočim se v naši banovini na vse križke odenavajo soje, češ, da je za nas nujno potrebna, se drugje po svetu polaze vedno večja pažnja kulturi te res čudovite rastline. Sosedna savska banovina se je »prav posebno zavzela za uvedbo te nove kulture rastline, da pomaga siromašnim delom banovine predvsem slaborodnemu Zorilu do cene hrane.

Glavna ovira za uvedbo soje za ljudsko hrano je bil grenki orokus zrnja. Imamo sicer nekaj patentiranih načinov za razreševanje soje, vendar so licence in stroji za to zelo dragi. Zaradi tega le naročila banska uprava savske banovine inž. dr. M. Krajinoviču, profesorju organske kemije tehnologije na zagrebški univerzi, naj poišče cenen način, kako bi se našo sojo zmoglo razrešiti. In res se je posrečilo izdelati Krajinoviču enostaven aparat, ki oluščil in razreši sojo. Aparat obstoji iz kotla, ki ima vedelo mešalno vreteno. Sirove soje se nasuje v vrelo vodo, ki se ji doda nekaj maleza (0,025%) solne kisline in se meša 20 minut, da se soja do dna »luščil«. Večina grenčice je namreč v luščini. Nato se zrne osuši in zmleje v moko, ki se dodaje navadni krušni moki in drugim voluminoznim (puhlim) jedim, da dvigne njihovo malo hranilno vrednost.

Ker so tudi pri nas nekateri naprednejši posestniki že začeli v večji množini saditi sojo in, uporabljati to dragoceno hranilo le za tečno živinsko krmo, je važno da vedo, kako se na enostaven način pripravi sojino zrnje za človeško hrano. Pri današnjih nizkih cenah živine namreč nikakor ne kaže tritati sojo za krmo, temveč jo prav lahko uorabimo za človeško hrano. V navadnem svinjskem kotlu se pripravi 20 litrov vrele vode, ki se ji doda za kavino žličko (5 cm³) solne kisline ter 10 litrov soje. Med stalnim mešanjem se v 20 minutah sojino zrnje oluščil in razreši. Luščine, ki plavajo po vodi posnamemo in polovimo

Po mojih izjavljanjih bo razumljivo tudi moje doseganje stališče glede odgovornosti železničarskega sanatorija na Gorenjskem. Zaradi mojega nasprotujočega stališča so me označili krivično kot protivnika Gorenjske in kot prevnetega krajevne domoljuba zelenega Pohorja. V istini pa je moje stališče v tem vprašanju popolnoma utemeljeno in zato tudi pravilno. Kajti vsako novo tuberkulozno zdravilišče na Gorenjskem ogroža ob pomankanju sklenjenega skrbstva socialnih hib in nadlog, predvsem pa tuberkuloze, ne le domačine, marveč ves tujski promet v tem majhnem ozemlju. Zato je tudi dolžnost naših oblastev, da čuvajo našo gorenjsko švico in me podpro v mojih stremiljenjih ter poskrbijo za gradnjo tuberkuloznih naselišč v krajih, ki ležijo v okolici, kjer tujškega prometa absolutno ne morejo in ne bodo mogli ogroziti.

Slednjič si dovoljujem izreči še nekaj besed glede našega železniškega prometa, ki naj bi se prilagodil ne le mednarodnemu obratu, marveč tudi mednarodnemu okusu, potrebam in zahtevam tujcev. Med slednje spada n. pr. zahteva po lastnih bližinskih vozovnih oddelkih za obolen, kaslajoče jetičnike itd. Nadalje bi bila umestna vidna označba potniških vozov in oddelkov, namenjenih za tujce, da slednjih po nepotrebnem ne spravljamo v nevarnost dotike z osebami, ki so za nas vse prej kakor reklama. Železniškemu osebju naj se ukaže, da pazi najstrožje na higienično po-našanje potnikov in to tudi v osebnih vlakih. V tem pogledu bi moral služiti kot zgled vzoren nastop železniškega osebja kakor sem ga videl v švic in v nordijskih državah.

V našem interesu je tudi, da se posebno v tujko-prometnih krajih poostrijo predpisi glede pisančevanja, beračenja itd. ter se s tem onemogoči vsako nadlegovanje tujcev in prepreči vsaka kvarnost s te strani. Posebno stroge predpise zasluži naš cestni promet. Koliko ogroženja, jeze in kletev na račun vsega prebivalstva izzovejo pri tujcu lahkomiselnost, nepredanost, zankarnost in nagajivost naših cestnih voznikov, kolezarjev itd. Za te javne škodljivce ni nobena kazen pretežka! Glede kupov kamenja za posipanje cest pa sem s tujcem mnenja, da spadajo ti brezpogojno povsod, tudi na stranskih cestah, ne proti sredini ceste, marveč ob stran, na posebne pomočke.

K sklepu bodi še pripomneno, da velja za izjavljanja v marsičem tudi za ostala slovenska, odnosno jugoslovanska letovišča in kopališča.

Docent dr. Ivan Matko.

razmere sudišjo izreke za povojno asovanje te rastline. Lanskoletne poizkušnje setve soje so dale pri nas ob žetvi odlične in naravnost neoporečane pridelke.

Tako niše hrvatski strokovnjak. Večletne in posebno letošnje setve soje so tudi pri nas pokazale, da je soja kakor vsotvarjena za našo bomo in olitvo slovensko ormo. Letošnjo sušo je soja sitaino prestala. Dočim le suša povsem uničila pritični fižol, ki so nekateri naši gospodarji nalašč nasadili poleg soje, da vidilo razliko v donosu — brez ozira na večjo solino hranilno vrednost — le soja kljubovala naihuiši suši in le danes kakor brinje polna zorečeva stročja. Poleg suše le največji strah »aševa kmeta pomladne slane, ki lahko uniči še sredi maja fižol. Soja prenese brez škode pomladne slane, ker je oziroma rastlina.

Nerazumljivo se bo naš zdelo no vsem tem znano sozlasno odklonilno stališče naših strokovnjakov. Pa vendar ni prav nič čudnega na tem, če pomislimo, da so se delali poizkusi s kulturo soje z neaklimatiziranimi sortami soje in to na naših kmetijskih solah ki imajo vse za sojo kar najbolj nesrečno lezo — težko hlovnato zemljo. Soja pa uspeva le na lahkih in obsušnih tleh zato so morali proučiti vsi poizkusi na naših kmetijskih solah.

Ker se je že, kakor rečeno, ovrednotilo nekaj naših gospodarstev solne kulture z različnim uspehom, bo treba, da tudi v naših banovini pričnemo s široko zasnovanimi pokrovanjem za širjenje te tako dragocene rastline. Zlasti za prihodnje leto bo nadvse važen pridelek soje, ker bo zaradi letošnje splošne suše no vsi srednji Evropski zdecimirana (hudo zrečena) živina, kar bo imelo za posledico občutno podražitev mesa, da delavec in mali kmet kar ne bo mogel niti misliti na mesno hrano. Ze prihodnje leto more zato rešiti soja tisoče naših najboljšeših ljudi pred pretečo nevarnostjo nedohranjenosti. Kilogram soje je dokazano »nakovreden 2 in pol kg najboljšega mesa, stane pa že danes le toliko kakor pol kg mesa. Ko bodo na prihodnje letoletne posočile živinske cene, bo ta razlika še večja in potreba splošne vveljavle soje na naša polja naravnost nujna.

B. R.

Komisijsko pregledovanje o učinkih garkona

V torek 18. t. m. je bilo v Konjicah pregledovanje sadovnjakov, ki so bili škropljeni s garkonom in sicer v sadovnjaku g. arhidijakona in g. sreskega poglavarja, vladnega svetnika Trstenjaka. Načelnik te komisije je bil sadjarski strokovnjak in kmetijski referent g. Kuret, udeležil se je tudi zastopnik Stajerske sadjarske združbe iz Maribora in več drugih interesentov.

Ob splošnem, temeljitom pregledovanju so se pokazali odlični učinki škropljenja s garkonom, ki so dokazali sijajne lastnosti tega izbornega preparata. Drevesa, škropljena z garkonom so lepo zelena, listje ni zgrbančeno, sadje ni razpokano, ni hrpa, niti pegasto ne, ampak gladko, nerjivo in tako lepo zdravo, kakor ga pri nas skoraj ne vidimo. Take lastnosti so na sadju danes prvi pogoj, ako ga hočemo dobičkovno unovčevati. Saj nam je dovolj znano, da slabo sadje nima cene ter da ga kupci, posebno tujci, ne marajo niti po sramotno nizkih cenah.

Gospa soproga sreskega poglavarja je pokazala več tridesetletnih jablan, ki so tako slabo rodile, da skoraj ne ve, kak sad je rastle na njih. Letos pa so jih škropili s garkonom in učinek je tak, da so na drevesih vsi zajedavci poginili, zaradi česar so drevesa tako polna, da jih morajo še vedno podpirati.

To so sigurni in nepobitni dokazi, da je garkon najučinkovitejši — in po računanju — razmeroma najcenejše sredstvo za obranjenje našega sadnega drevja, ki naj nam rodi obilo lepega in zdravega sadja, ki lahko postane bogat vir našega narodnega gospodarstva. In do tega se govtovo povzpne, ako se bomo pravilno posluževali »d-stva, ki nam jamči tako imenitne uspehe, kakršne vidimo v Konjicah. Kot posestnik, ki stremim po napredku in boljših tistih, zares ne morem drugače, kakor da to novo in že preizkušeno sredstvo proti sadnim in trsnim škodljivcem kar najtopleje priporočam.

Očiridec.

Iz službenih objav

Pri okrajnih sodiščih se bodo vršile naslednje dražbe nepremičnin:

V Brezicah 17. sept. ob 10. uri tri stavbišča z dvema hišama, mesnico, ledenico, gospodarskim poslopjem in 10 zemljiških parcel, zemlj. knj. Pišce, vl. št. 15 in 48 — 1 gozdna parcela zemlj. knj. Dedja vas vl. št. 150 — stavbišče, klet in pet zemljiških parcel zemlj. knj. Podgorje, vl. št. 72. Cenjeno 185.621 Din, najmanj 123.747 Din. — V Šmarju pri Jelšah 23. sept. ob 9. zemlj.

knj. Ostrožno, vl. št. 59, cenjeno 3.129 Din, najmanj 2.339 Din. — Istotam 7. oktobra ob 9. zemlj. knj. Roginska Gorca, vl. št. 149 in 194 do polovice. Cenjeno 22.224 Din, najmanj 16.613 Din. — V Mariboru 7. okt. ob 10. zemlj. knj. k. o. Bresterica vl. št. 7. Cenjeno 38.835 Din, najmanj 29.490 Din. — V Mokronogu 2. oktobra ob 9. zemlj. knj. k. o. Tržišče vl. št. 878, cenjeno 5.000 Din, najmanj 3.333 Din. — V Kočevju 17. oktobra ob 9. hiša št. 15 v Mali Gori z gospodarskimi poslopji in zemljiščem do polovice zemlj. knj. Mala Gora polovica vl. št. 20. Cenjeno 34.516 Din, najmanj 23.011 Din. — V Škofji Loki 21. sept. ob 9. zemlj. knj. Gorenčice, vl. št. 102. Cenjeno 21.301 Din, najmanj 15.280 Din. — V Ormožu 26. sept. ob 8. zemlj. knj. Sv. Miklavž, vl. št. 4. Cenjeno 152.700 Din, najmanj 101.800 Din. — V Ložu 9. okt. ob 10. zemlj. knj. Zales vl. št. 28, 84 in 92. Cenjeno 20.081 Din, najmanj 20.000 Din. — V Ptuj 25. sept. ob 9. zemlj. knj. d. o. Lancova vas, vl. št. 76. Cenjeno 3.311 Din, najmanj 2.484 Din. — V Sevnici 28. avgusta ob pol 11. zemlj. knj. Zabukovje, vl. št. 67. Cenjeno 3.671 Din, najmanj 2.448 Din. — Istotam 4. sept. ob pol 11. zemlj. knj. Prešadlov vl. št. 70 in 164. Cenjeno 20.837 Din, najmanj 13.094 Din. — Istotam 11. sept. ob pol 11. zemlj. knj. Sedum, vl. št. 32. Cenjeno 25.272 Din, najmanj 16.848 Din. — V Kamniku 21. sept. ob pol 10. zemlj. knj. Homec, vl. št. 45 in 289, zemlj. knj. Tična, vl. št. 93. Cenjeno 81.116 Din, najmanj 54.078 Din. Istotam 28. sept. ob pol 10. zemlj. knj. Mekinje, vl. št. 39. Cenjeno 15.000 Din, najmanj 7.500 Din. — V Ljubljani 22. sept. ob 9. zemlj. knj. k. o. Sučja, vl. št. 27. Cenjeno 161.025 Din, najmanj 107.350 Din. — Istotam 30. sept. ob 10. zemlj. knj. k. o. kapucinsko predmestje vl. št. 61. Cenjeno 90.000 Din, najmanj 60.000 Din. — V Ptuj 22. sept. ob 9. zemlj. knj. d. o. Zgornji breg vl. št. 34. Cenjeno Din 931.524, najmanj 600.000 Din. — V Krškem 9. okt. ob 10. zemljišče s prostorom za žago zidan mlin in zidana strojnica ter ležarski prostor zemlj. knj. k. o. Leskovec vl. št. 788. Cenjeno 241.000 Din, najmanj Din 120.500. —

LICITACIJE

Sresko načelstvo Maribor, levi breg, razpisuje prvo javno pisarno ponudbeno licitacijo na dan 14. septembra ob 11. v svojih prostorih za gradbo nove kanalizacije ter preureditve kopalnice in klosetov v javni bolnici v Ptuj.

Sresko načelstvo v Celju razpisuje prvo javno pisarno ofertno licitacijo na dan 18. septembra za oddajo zidarskih del pri popravilu fasade ter kleparskih in pleskarskih del na glavnem poslopju javne bolnice v Celju.

Banska uprava razpisuje drugo javno pisarno ponudbeno, licitacijo na 5. sept. ob 11. za gradnjo novega mostu preko Krke v žužemberku.

Tehnični razdelek sreskega načelstva v Ljubljani razpisuje prvo pisarno ponudbeno licitacijo za gradbo železobetonskega mostu čez inundacijski jarek šate v km 11.260 državne ceste št. 50 na dan 9. sept. ob 11. na dan 10. sept. ob 11. pa enako licitacijo za gradbo železobetonskega mostu čez Rovski potok pri km 17.790 iste državne ceste.

V trgovinski register so vpisane na novo to-le tvrdke: Kolaric France, trgovina z lesom deželni pridelki in izvoz sadja, v Brezici 22, Brežice. — Verstovšek Josip, trgovina z manufakturo, usnjem itd. v Brežicah. — Josip Kirbiš, trgovina in eksport sadja, lesa, slame itd. v Celju. — Sumer Martin, trgovina z mešanim blagom, sadjem itd. v Konjicah. — Kos Ernest, trgovina z mešanim blagom v Podsedri. — Gosnik Josip, trgovina s sadjem, Prevrta, Konjice. — Oset France junior, trgovina z mešanim blagom itd. na Vranskem. — Peter Setina, trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki v Radečah pri Zidanem mostu.

Izbrisana je iz trgovskega registra tvrdka Pukel in Verce d. z. o. z. v Šoštanju.

V zadrzni register so vpisane na novo: Pašniška in gozdna zadruga, Gornji Obrež r. z. z. o. z., Gozdna zadruga v Sodni vasi r. z. z. o. z., Pašniška in gozdna zadruga v Jurklostru r. z. z. o. z., Pašniška in gozdna zadruga v Krški vasi, v Ribniku, v Komarni vasi, v Toplem vrhu, v Seču in Novi Gori, v Koprivniku, v Črmošnjicah in Novem taboru, v Lazih, občina Črmošnjice, na Vidmu, v Drenskem rebru, v Strančah, v Vitanju, v Sv. Petru pod Sv. Gorami, v Oplotnici, in Gozdna zadruga v Podlipi pri Ajdovcu, vse r. z. z. o. z.

ZA L. TEMNO TOALETO DAMA SAMO

kakšne vrste živali so neki to, ki napadajo ljudi ponoči na planinah, pa jih pod prstom nič ni, učeni glas je razdrl zadnje nauke na desno in levo — nato so zares vsi mirno zaspati. Preden pa je gospod Trebušnik zamežal, si je prisegel, da ne pojde nikoli več na planine.

Prvi se je zbudil mladi fantek. Ta je edini zdrav in mirno spal vso noč. Začuden je ob jutranjem svitu pogledal okoli sebe. Skoro da ga je obšla groza. Vsi odrasli v sobi so ležali vznak in s prekritimi rokami na prsih. Fantek je k vsakemu posebej nastavljal uho. In ko se je prepračil, da še dihaajo in živijo, je odšel iz koč, naužit se lepot solnčnega vzoda.

M. Zoščenko:

Senčnik

Pri nas doma se je nedavno razbil senčnik, ki je zasenčeval električno žarnico na hodniku.

Kako je prišlo do tega? Čisto po človeško. Eden naših sstanovalec je prišel vinjen domov in začel uganjati vsakovrstne šale. Metal je tudi pručico v zrak, zadel senčnik in ga razbil. Senčnik je bil iz medlega porcelana.

Zahtevali smo od njega, naj poravnajo škodo. Pa ni hotel nič vedeti o tem. Rajši se je izselil in šel drugam. Morali smo samo zbirati denar za nov senčnik, kopejko do kopejke. Po več

mesecih smo zbrali potrebno vsoto. Tedaj so mi poverili nakup novega senčnika.

In včeraj sem se napotil po mestu, da ga kupim.

Stopil sem v prvo trgovino. Povedali so mi, da nimajo senčnikov. V drugi so mi dejali, da jih imajo a samo take za pocestne svetiljke.

V tretji prodajalni mi je prodajalec pokazal čisto primeren senčnik, pripomnil pa je, da ga mora postaviti v izložbeno okno, zaradi česar ni naprodaj.

V naslednji trgovini mi je rekel prodajalec:

»Tovariš, čemu pa vam bo senčnik? Kupite rajši kaj drugega, na primer ključke za obleko. Te so iz masivnega lesa, in če pritisnete skrajna sila, se nagne tudi lahko... Razklenil je palec in kazalec in zajel med nje vrat kakor med vilice.

V naslednji prodajalni so me sprejeli zelo neprijazno. Povedali so mi, da se danes nič ne prodaja, ker delajo inventar. Treba je namreč ugotoviti, koliko so pokradli v tem mesecu.

Nadaljni dve trgovini sta bili zaprti — kakor je stalo zunaj na listku — zaradi aventure.

Pritaval sem do trinajste prodajalne in začel:

»Tovariš, ali imate pri vas...«

»Ne! Je jezno zabrusil v obraz upra-

vitelj in si z rokavom obrisal nos.

»Oprostite vendar,« sem rekel, »saj še nisem izrekel, kaj bi rad.«

»Prav zato še enkrat izjavim in potrdim, da tega nimamo. Ali me imate za otroka? Ali za bebeca?«

Bilo mi je dovolj. Minila me je volja, da bi iskal še dalje, zato sem nametil korak naravnost v lesni trust na drugi strani ulice. Tam sem kupil za demar stojalo za palice.

Prinesel sem ga domov in vsi sstanovanci so bili — zadovoljni.

»Prav si storil,« so dejali. »Saj bi se utegnilo primeriti, da bi se tudi kdo od nas napil in začel uganjati burke s pručico. Potem bi šel senčnik spet rakom žvižgat.«

Povejte mi, ali mi imel prav? Zakaj, če človek natanko premisli, se mora prav res vprašati: čemu pa je človeku takšen-le senčnik?

M. Zoščenko:

Izkaznica

Te dni sem imel opraviti v nekem uradu. V zasebni zadevi.

Ne bom navajal posebej, da sem si najprej vil v grlo poguma. Moral sem se dobro pripraviti, da dobim potrebni zalet.

Prišel sem tja, kamor sem se bil namenil. Osnajh sem čevlje, otrli blato in krenil po stopnicah navzgor. Ko pa še

nisem bil na polovici stopnic, me je nekdo poklical. Neki uradni organ mi je velel, naj se vrnem dol.

Storil sem, kakor mi je bilo ukazano.

»Kam si pa namenjan, butec?« me je vprašal.

»Tja in tja,« sem mu razložil. »V zasebni stvari.«

»In ne veš, da moraš imeti izkaznico, preden stopiš v urad? Ali se nisi nikdar naučil iz desetih let vladanja sovjetov?«

»Kje se pa dobi izkaznica?« sem vprašal.

»Tam pri okencu,«

Stopil sem k okencu in potrkal na šipo.

»Kaj bi rad?« je vprašal glas za steklom.

»To in to,« sem mu rekel. »Izkaznico potrebujem.«

»Takoj.«

Šele zdaj sem mogel ugotoviti, da gre to pri nas zelo hitro. Drugod, n. pr. v inozemstvu, zahtevajo za takšno reč kopico listin, začeniš z rojstnim listom in končaviš s fotografijami. Tu pa ne vprašajo niti po imenu. Pomolijo ti skozi okence listek — pa je. Čez trenutek sem imel izkaznico v roki.

Dobro, sem mislil, tako je treba uradovati. In pri teh razmerah se še najdejo ljudje, ki se pritožujejo, češ da so naši uradniki okorna krevseta. Še sanja

se jim ne o okornosti. Saj gre kakor po maslu.

Tako sem prikorakal s svojimi izkaznicami zopet do stopnic.

»Nu, zdaj že lahko greš gori,« mi je rekel oni, ki me je bil poklical nazaj. »Brez izkaznice pa ne gre. Ta bi bila lepa! Saj bi se lahko vsakdo vtihotapil v urad in ga pogljal v zrak.«

Gori sem vprašal po tovarišu Čukimu.

Vprašali so me, če imam izkaznico. Pokazal sem jim jo.

KRALJESTVO MODE

Za na promenado

Najboljšo ilustracijo najnovejše mode nudi vselej ulica, zlasti v poznih dopoldanskih urah in popoldne. Tu srečamo ono modo, ki jo je elegantna žena kot najvišja instanca izbrala in spoznala za pravo. Tu vidimo one apartne modne malenkosti, ki pomenijo višek elegancije in dobrega okusa, razen tega pa spoznamo nove ljubke krznenne garniture in tu in tam male krznenne jopice, ki jih je pripravila moda že sedaj za hladnejše vreme.

Motroč elegantne žene na cesti si prav lahko ustvarimo novo modno sliko, ki jo še izpopolnjuje izložbe z modnimi novostmi. V začetku sezone pa so vse te stvari najbolj učinkovite, ker nas zaradi svoje nenavadnosti privlačujejo že na prvi pogled.

Posebnost nove promenade mode je izogibanje izrazitega trottourskega sloga. Velja načelo, da je treba vsak komad čim najbolj izriniti in zato so nove promenade obleke nekakša mešanica trottourske in popoldanske mode, ki jih moremo nositi ob vsaki priložnosti. Zategadelj pridejo v poštev za nove jesenske obleke predvsem enobarvna tvoriva. Porozne tkanine prejšnjih sezon stopajo v ozadje ter zaenkrat prevladujejo gladka suknja.

Cesto tudi opazimo lepe kombinacije blaga v kontrastnih barvah. Priljubljene so zlasti naslednje sestave: rjavorodeča z belgo, zeleno s peščeno rumenino, črno — sivo in črno — slonokoščeno. Izvrstne učinke dosežemo s kombinacijo modrih tonov z motno belim.

Na novih promenadnih modelih igrajo važne vloge razne krznenne opreme, ki so vselej jako elegantne. V to svrhu uporabljamo dolgodlake krzno prav tako kakor kratko kozuhovino.

Novo in zelo elegantno promenadno obleko vidimo na naši prvi skici. Obleko si zamisljamo iz rjavega blaga, je »plastron«, obrobjen z ozkim kožuvinastim trakom in rokavi pod komolecem so iz tvoriva v beigu. Tako dosežemo enega tistih finih kontrastov, ki jih jesenska moda tako ljubi. Krilo prinaša stranske zvončaste dele, ki se razširijo šele pri kolenuh.

Cesto se nosijo k težkim svilenim oblekam temne barve male, bolero sliče krznenne jopice z visokim ovratnikom. Naša srednja slika kaže, kako elegantna je taka kombinacija. Nove obleke v slogu kazaka nas spominjajo.

jo na nekdanjo modo jumperjevskih oblek. Naša zadnja skica prinaša prav zanimiv model te vrste s apartnim šalom in stranekim, s krznom obrobjenim, zvončastim delom, ki na zanimiv način prekinja kazakiški kraj.

Jutranja jopica

Moda nas zasleduje celo v postelji. Za hladna jesenska jutra nam prinaša ljubko

jopico iz flanela ali svila, svedra v emprijskem slogu, ki odgovarja okusu našega časa. Jopica je obrobjena s lahkim maraboujem, kar jo dela še bolj mižno.

Popoldanska in večerna pričeska

se zanimivo razlikujeta. Elegantna žena se dolgo ni mogla odločiti ne za gotovo dolžino las ne za način friziranja. Sedaj pa se zdi,

da rešitev tega problema ni več daleč in sicer bo podnevi prevladovala enostavna, gladka pričeska, zvečer pa graciozna glavica z

L. ROT

LJUBLJANA,
Mestni trg 9

razstavlja
moderne
krznenne
plašč e

na velesejmu,
paviljon M.

napol dolgtmi kodri. V obeh primerih so potrebni napol dolgi lasje, ki bodo čez dan zavrti na tilniku v podolgovat »chignon«, zvečer pa razpušteni in nakodrani. Na ta način se je menda našel kompromis, po katerem je elegantna žena dolgo hrepnela.

Vprašanja in odgovori

G. C. D. v Z. Pretežna večina takih bul vsebuje tekom mnogih let nakopičen loj, ki ne najde pravega izhoda na površino kože. Na sebi niso nevarne in tudi ne delajo težko, na lasišču so eventualno ovira glavniku. Ni prikažovati, da bi se zagnojila. Ako se odločite za operacijo, vam to napravi tudi najbližji vaš zdravnik, ki vam izlušči mešiček z lojem. Zdravju take bule ne škoduje, kajvečemu lepoti. — G. L. K. v S. Zaklad zdravilnih sredstev zoper najrazličnejše bolezni je prav velik. Ako izhajajo iz želodca, jih blazimo s tabletami, če se javijo na koži, pa dodajmo maži poseben dodatek n. pr. anestetin, podobno pri bolečinah zadnjega črevesja (danke), kjer si pomagamo s svečkami. Tudi zoper glavobol služijo mnogi praški ali pa tudi injekcije. Ampak vedite, bolečina je le opozorilo, da nekaj ni v redu in je le spremljevalka in oznanjevalka bolezni. — G. P. A. v B. Ad 1.) Če vam svetuje zdravnik izrezanje bezgav, potem bodo že one vzrok nezadovoljivemu razvoju fantka. Zdravju taka operacija ne škoduje. Ščassoma se mezgovno tkivo iz preostankov zopet pojavi. Ad 2.) Kolikor je povzeli iz kratkega poročila, bo to pomenilo znak širše bolezni, nevrastitije. Obrnite se v svojem kraju na specialista za živčne bolezni. Ad 3.) Ne bo drugače, kakor da se pač odreče takim jedem. So ljudje, ki so za neke jedi (sir, jagode, rak, konzerve itd.) sila občutljivi. Skrbeti je tudi za redno prehrano, ki pogosto povzroča takšne motnje. Ad 4.) Ni prav razvidno, da bi bilo sklenjeno v vrstu v vrzini zvezi s pivom. Če ne bi ponehalo, se boste morali dati pregledati. Ste sicer hripari? — G. P. S. v N. Tudi mi vam ne moremo drugega nasvetovati kakor vam je že specializirani v Ljubljani. Če vam ni mogel strokovni zdravnik po pregledu drugega povedati, vam tudi mi ne moremo dati novih in boljših nasvetov. Ali vam je svetoval potenje? Katariji v nosu in sosednih duplah so znani po svoji trdnosti in jih zahtevajo mnogo potrpljenja s strani bolnika in zdravnika. — G. R. F. v P. Borzavizel ne škoduje lasišču, če je sicer zdrav. Ako se koža lušti, bodo za oko luskine izginitve, ker jih vazelina omehta, ampak luske s vazelino ne izginejo, temveč se koža lušti prav tako kot prej. — S čistim bencinom razmaščate lase, kar se razne maščobe topi v bencinu. Lajne rabe bencina pa ne bi priporočali. Vsakdanja reklama vam priporoča toliko sredstev za nego lasišča, da res ne morete biti v zadregi in večina teh sredstev lasišču vsaj ne škoduje. Načelo pa je to, da masne lase z umivanjem razmaščamo, suhe pa z oljem ali mažami mažemo. — G. K. J. v Lj. Ako ste zaman iskali pomoči pri mnogih zdravnikih in se je bolezen nasprotno še poslabšala, potem se ne plašite še zadnjega izdatka in pojdite na zagrebško kliniko, kjer vam bodo po temeljitnem pregledu povedali vse potrebno. — G. S. K. v B. Polno-krvnim jemljemo kri, ko pričakujemo od tega izboljšanje težav. Povprečna količina je pol litra. Jasno je, da s tem odtegnemo telesu precejšen kvantum zelo rednih snovi, ki jih pa bolnik v sorazmerno kratkem času vsled naraščanja apetita nadomesti. Kri se jemlje z malo operacijo iz dovodnice v komolčnem pregibu. Zlasti so priporočljivi slučajji z zvišanim krvnim tlakom, ki močno obremenjuje krvne žile in z zelo neprimernim navalom krvi v glavo, kar zopet povzroča druge senzacije. Način življenja pa je treba urediti z dieto, da se stanje prekmalu ne ponovi. — G. R. L. v H. Dvomimo, da ste s svojo domnevo pogodili pravo. Ako se kje na okostju pokaže trdna buča, nad katero se pobarva koža višnjevdorode, ne da bi to vse skupaj delalo izrazitih bolečin in ako

na koncu še poveste, da se je iz te bule izcedil gnoj, je vse to zelo sumljivo na kostno jetiko. Za to bolezen ni treba v inozemstvo, ker imamo mi zanjo v lastni državi zdravilišča. V bolnici naj ugotovite, ali je treba najprej ves proces umiriti, ker je bolezen v bližini sklepa. Tam vam dajo tudi nadaljnja navodila. Prisilno gibanje zna samo škodo vati. — Mrtvoud. Predhodno so se tekom mnogih let izpremenile možganske žile, kojih stena je naposled postala tako krhka, da se je krvnemu pritisku vdala. Najpogostejše je pač mrtvoud zaradi take krvavitve v glavi. Ako se mrtvoudnik po prvem napadu kolikortolno popravi, ga pa drugi ali tretji napad po par mesecih reši nadaljnega trpljenja.

PRISTOPAJTE

k jugoslovenskemu društvu za proučevanje in zatiranje raka, pododbor Ljubljana — ženska bolnica.

Radio

Izvleček iz programov.

Nedelja, 30. avgusta

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Plošče. — 10.30: Versko predavanje. — 11: Koncert salonskega kvinteta. — 12: Dnevne vesti in plošče. — 15.30: Tekma harmonikarjev na Velesejmu. — 16.15: Veseloliga. — 16.45: Nadaljevanje prenosa s Velesejma. — 20: Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. — 20.15: Revija ljubljanskih baritonov. — 21.30: Salonski kvintet. Vmes poročila.

BEOGRAD 11: Koncert ciganske kapele. — 12.45: Koncert orkestra. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20.30: Mešan glasbeni program. — 22: Poročila. — 22.30: Lahka glasba. — ZAGREB 11: Plošče. — 17: Godalni kvartet. — 20.30: Orkestralni koncert. — 22.10: Nadaljevanje koncerta. — PRAGA 19: Koncert tamburaških zborov. — 19.35: Godba na pihala. — 21: Orkestralni koncert. — 22.15: Lahka glasba. — BRNO 19: Sluhoigra. — 19.55: Prenos vsega programa iz Prage. — VARŠAVA 17.40: Lahka glasba. — 20.15: Koncert orkestra. — 22.30: Violinske skladbe. — 23: Plesna glasba. — DUNAJ 11: Dunajski simf. orkester. — 13.05: Kvartet. — 15.15: Lahka glasba. — 17: Pesmi s Krikonošev. — 17.30: Koncertna ura. — 19.50: Orientalni spevi. — 20.45: Ljudska igra. — 23: Moderna glasba na ploščah. — BERLIN 20: Ameriška zabavna glasba. — 21.10: Orkestralne suite. — 22.30: Godba za ples. — KÖNIGSBERG 17: Godba na pihala. — 20.15: Orkestralni in pevski koncert. — 22.30: Plesna glasba. — MUHLACKER 18.55: Godba na harmoniko. — 19.45: Pester program. — 22.35: Lahka glasba. — BUDIMPEŠTA 19.20: Pevski koncert. — 20.15: Griegov »Peer Gynt«. — Salonski orkester. — RIM 17: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.10: Plošče. — 21: Koncertni večer.

Ponedeljek 31. avgusta

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 18.30: Koncert salonskega kvinteta. — 20: Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. — 20.30: Samospeli in dueti: gdi. Štefka Korencanova in G. Lovro Korencan. — 21.15: Salonski kvintet. — 22: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 11.35: Plošče. — 12.45: Koncert radio-orkestra. — 19: Večerni koncert. — 20.30: Pevski koncert. — 21.30: Poročila. — 21.50: Radio-orkester. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Koncertni večer. — 22.10: Prenosanje tujih postaj. — PRAGA 17.20: Plošče. — 19.15: Arje in pesmi. — 19.30: Kabaretni program. — 20.30: Koncert na flavto. — 21: Orkestralni koncert. — 22.15: Plesna glasba iz Moravske Ostrave. — BRNO 17: Plošče. — 19.05: Godba na harmoniko. — 19.30: Kabaretni program iz Prage. — 22.15: Plesna glasba iz Mor. Ostrave. — VARŠAVA 18: Koncert lahke glasbe. — 19.20: Plošče. — 20.30: Orkestralni koncert. — 22.30: Lahka in plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Plošče. — 16: Lahka glasba orkestra. — 20: Slagorji iz zvočnih filmov. — 21: Komorna glasba na flavto. — 22.05: Lahka godba orkestra. — BERLIN 18.35: Koncert lahke glasbe. — 20: Mozartova opera »Rop v Serailu«. — 22.30: Godba za ples. — KÖNIGSBERG 16.30: Popoldanski koncert. — 18.55: Odlomki iz komičnih oper. — 20: Sonata za čelo in klavir. — 20.30: Avstrijske narodne pesmi. — MUHLACKER 17: Orkestralni in pevski koncert. — 19.45: Koncert orkestra mandolin. — 21: Orkestralni in pevski koncert. — BUDIMPEŠTA 9.15: Koncert godbe na pihala. — 17.30: Violinski in klavirski koncert. — 19.15: Ciganska godba. — 20.20: Orkestralni koncert Beethovnov glasbe. — Koncert ciganske kapele. — RIM 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 19.40: Plošče. — 21: Koncert lahke in plesne glasbe.

Torek 1. septembra

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 18.30: Koncert salonskega kvinteta. — 19.30: Sociologija in etika evangeljev. — 20: Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. — 20.30: Prenos iz Zagreba. — 22.30: Napoved časa in poročila.

Za čiščenje krvi

Proti slabi prebavi
želodca in čreves

Izbrano delujo

Planinka zdravilni čaj

Dobiva se v vseh lekarnah, zahtevajte pa izrecno PLANINKA ČAJ BAHOVEC v zaprtih in plombiranih paketih in z napisom proizvajalca: Apoteka BAHOVEC, Ljubljana Kongresni trg.

BEOGRAD 11.35: Plošče. — 12.45: Koncert radio-orkestra. — 17: Večerni koncert. — 20.30: Prenos programa iz Zagreba. — 22.40: Godba za ples. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Koncertni večer. — 22.40: Plesna glasba. — PRAGA 17.10: Plošče. — 19.05: Moravske narodne pesmi. — 19.45: Godba na pihala. — 20.45: Plošče. — 21.10: Godba na kontrabas. — 21.30: Klavirski koncert. — 22.15: Plošče. — BRNO 17: Plošče. — 21.40: Koncert na citre. — 22.15: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 18: Orkestralni in pevski koncert. — 20.15: Verdijeva opera »Aida« na ploščah. — 23.10: Lahka in plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Koncert kvarteta. — 13.15: Plošče. — 15.50: Orkestralna glasba na ploščah. — 20: Koncert simfoničnega orkestra. — 22.10: Jazz-band. — BERLIN 19: Lahka romanska glasba. — 20.30: Dramski večer. — KÖNIGSBERG 16.30: Lahka godba orkestra. — 19.35: Poljuden zabaven program. — 22.30: Godba za ples. — MUHLACKER 17: Koncert orkestra in solistov. — 19.15: Orkestralni in pevski koncert. — 21.15: Nemške humoreske. — 21.45: Klavirski koncert. — 22.50: Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 9.15: Violinski in pevski koncert. — 17.25: Madžarske pesmi s cigansko godbo. — 19: Koncert salonskega orkestra. — 20: Operni večer. — 22.30: Lahka glasba. — RIM 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.10: Plošče. — 21: Mešan glasbeni program in igra.

Novo zdravljenje solčnih peg

Neki črnaški zdravnik je odkril v skorji malih obisti, iz katere pridobivajo tudi važno substanco adrenalin, snov, ki odstranjuje solčne pege in druga na površju kože ležeca nakopičenja barvil. Najbolje odstranjuje pege na licu in na ramah, težje pa na čelu in nosu. Sredstvo se vbrizgava po dvakrat na teden in njegov vpliv se povečuje z jemanjem tablet, ki vsebujejo isto snov.

Isti zdravnik uporablja tudi močan ekstrakt iz moške spolne žleze za odstranjevanje cogercev. Baje učinkuje to sredstvo neprimerno hitreje in temeljiteje nego vsa dosedanja sredstva.

Dospel je znanstveni

in najbolj

hiromant in grafolog

Ki vsakemu z dlanmi prorokuje prošlost, sedanjost in bodočnost. Obiske sprejema vsak dan od 9. do 12. in od 2. do 7. ure v hiši, Mestni trg št. 5, II. nadstropje, v Ljubljani.

Ne zamudite prilike, ostane tu samo par dni! 10642

Ali ste že naročnik edine slovenske ilustrovane tedenske revije »Življenje in svet«?

N. A.: Dve dami in trije kavalirji

Trije prijatelji — recimo: Atos, Portos in Aramis, kakor jim je ime v Dumaso-ve romanu, niso bili mušketirji, ampak slikarji. Prvi med njimi je imel manj sreče kakor njegova tovariša. Vsi trije pa so bili še zelo mladi, in nihče ni vedel, kakšna prihodnost jih čaka.

Bili so na čaju v hotelu »Royal«. Kako pa, čaj je bil samo pretveza, da so šli flirtat, prav tako kakor je ples samo pretveza, da se ljudje lahko objemajo. Piesišče je bilo nekakšen park, v katerem so godci svirali tango, one step in valček.

Na nasprotni strani njihove mize sta sedeli dve lepi mladenki. Ena je imeela zlate, svetle lase, druga je bila rjavka. Njuni pogledi so se srečali z očmi treh prijateljev. Portos in Aramis sta vstala in ju pozvala na ples.

Atos je obsedel za mizo. Ne le, da ni imel sreče pri takšnih podjetjih — bil je tudi krotkejši, bolj zamišljen in enostavnejši od njegovih tovarišev. Gledal je, kako pleseta z novima znankama, in čudno mu je bilo pri srcu.

Prijatelj sta se kmalu vrnila k mizi ter mu predstavila soplesalki. Nasmešili in stiskali rok. A vse skupaj je bilo tako

hladno, tako narejeno, da ni Atosa niti najmanj ogrelo. Nikakor ni mogel razumeti, zakaj se dami nista vrnili k svoji mizi, zakaj niso ostali prijatelji sami zase. Zdaj mu je bilo še bolj čudno pri srcu.

Ko je gong udaril sedem, so natakarji prinesli damama dva krzneni plašča. Gosti so odšli. Svetlolaska je segla pod pazduho Portosu, rjavka Aramisu. Atos pa je koracal za njimi.

Natanko tri leta po tem dogodku sta prejela Portos in Aramis iz Pariza brzojavko, da pride Atos. Vabil ju je, naj ga pričakujeta.

»Haj, Atos je postal v Parizu slaven...«

»In bogat, in bogat...«

»Pa se vendar ni rodil gospod...«

»... kdor se ne rodi, pa lahko postane...«

Zvižg in pisk lokomotive in vlak je gladko prispel na postajo. Portos in Aramis sta prekinila pomenek, ki ni bil prav nič v slogu starih viteзов, ki so nosili njih imena.

Izza gore kovčegov, ki so jih nagrmadili na vozove hotelov z zvončastimi imeni, je prilezel Atos. Pozdravil se je s prijateljskimi. Monokel na očesu se mu ni premaknil niti za milimeter.

»Vabim te, da boš moj gost.«

»Ne, jaz te vabim, da boš moj gost...«

Besede pa niso našle odmeva. Pri izklicanju hotelskih imen je Atos silal enega in tega si je dobro zapomnil:

»Royal...«

Rekel je torej:

»Pojdimo v Royal... Vesta, imel bom mnogo obiskov in bi mi bilo nerodno stanovati zasebno ali kakorkoli drugače...«

Odšli so v mesto. Spotoma so se pogovarjali.

»Ali se še spominjaš tistega čaja v Royalu?«

»Spominjam se ga. Vdva sta plesala, jaz sem čumel. Ena je bila zlatolaska, druga rjavka...«

»Obe sta zdaj našli ženi,« je dejal Portos in pripomnil: »Jaz sem vzel zlatolasko, Aramis rjavko. Svatovali smo skupaj...«

Prišli so do hotela.

Torej na svidenje jutri popoldne. Seveda tukaj. Vabim vas z ženama na čaj. Pozdravita doma...«

In drugi dan so se v Royalu spet sešli stari prijatelji in znanci: dve nekdanji deklici, ki sta bili zdaj ženi Atosovih prijateljev.

Atos se je pokazal Parizanu. Spoznal

je gospe takoj na prvi pogled in je vsako pot pogodil, kaj svira godba.

»Diven, sijajen dečko!« sta vzklikali dami.

»Ah, pustimo te marnje, to hvalo, ki je brez cene!«, je rekel Atos. »Ah, vi gospe z rjavimi lasmi in vi, zlatolaska: če Portos ne ugovarja — ali ne bi poskusila foxa, kaj praviti?«

»Nu...«

Bil je zares tako svetski, da se mu nista mogli načuditi. Ko pa se je zavrtel, so vsi pogledi obstali na njem. To je tedaj tisti... tisti... To je bil napravljen iz njega Pariz!

Atos je plesal najprej z eno, potem z drugo. Potem je naročil po šanghajski modi Jamaica, čaj, oranže, tri kaplje ne vem česa in na koncu je prosil, naj mu dovolijo, da odide v svoje sobe po kozuh.

Pozna se mu: ni se rodil gospod, ampak se je naredil, je zlobno dejal Aramis.

Njegova žena in njena prijateljica sta mu hoteli skočiti v oči.

V vestibulu hotela, ki je bil podoben razkošnemu vrtu, sta Portos in Aramis opazila hotelskega ravnatelja in sta ga vprašala:

»Ali ostane gospod Atos dolgo pri vas?«

»Monsieur le chevalier še ni nič rekel, njegov tajnik misli, da ostaneta mesec dni.«

»Chevalier?« je zazijala zlatolaska.

»Tajnik?« je zinjila rjavka.

»Da,« je rekel hotelski ravnatelj, »on je član Častne legije in ima tajnika dr. Rontognaca.«

»Izreden talent,« je pripomnila zlatolaska.

»Kdor zna, pa zna,« je dostavila rjavka.

Kmalu nato so se odprla vrata. Skozi nje je izginilo na ulico pet ljudi: Zlatolaska in rjavka z Atosom v sredi in pod pazduho. Za njimi pa sta šla samotna Portos in Aramis.

Penzionat za mlade deklice

(Svilarski sistem)

Imetnica: gospa konzulova

Knapfelmacher

Dunaj (Wien), XIII. Bez.

Auhofstrasse 78a.

V lastni villi. Izvrstna vzgoja. Prvo vrstno učiteljstvo. Pouk jezikov in glasbe. Tečaj za kuhanje in gospodinjstvo. Perfektno priučenje nemščine v govoru in pisavi v enem šolskem letu. 10210

Referenc: ga. dr. Gosakova, Ptuj.

SPORT

Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani

bo priredilo na praznik 8. septembra ob 15. medkolesarske kolesarske dirke na spornem prostoru Ilirije v Ljubljani. Sodeloval bo godba Viš-Glinca.

Spored dirk bo naslednji: seniorska medkolesarska dirka 3 krogi; skupina od 35 do 45 let, 3 darila; skupina od 45 let dalje 3 darila; juniorska dirka »Sava« 5 krogov, I. darilo prehodni pokal in kolajna, II., III. darilo, IV. kolajna. Obenem startajo dirkači koles. društev pododbora Ljubljana za društveno prvenstvo. Damska medkolesarska dirka 3 krogi, 3 darila. Juniorska medkolesarska dirka 10 krogov, I. srebrni, pozl. kolajna, II., III. darilo, IV. kolajna. Glavna dirka »Sava« 15 krogov, I. prehodni dirkalno dvokolo in kolajna, II., III. darilo, Obenem startajo dirkači kolesarskih društev pododbora Ljubljana za društveno prvenstvo. Dirka v vreči s kolesi 1 krog, 4 darila. Glavna dirka pododbora Ljubljana 15 krogov, I. prehodno dirkalno dvokolo in kolajna, II., III. darilo, IV. kolajna. Polševa dirka, 3 darila. Motorna dirka s »Sachs« motorji, 10 krogov, 3 kolajne. Glavna medkolesarska dirka 20 krogov, I. dirkalno dvokolo, katero preide v takojšnjo last zmagovalca, II., III. darilo, IV. kolajna.

Darila se bodo razdelila zmagovalcem istega večera ob 20. v restavraciji pri »Levici« na Gosposvetih cesti. Darila so razstavljena pri trgovci »Tribuna« Fr. Batelj, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Prijave se sprejemajo v društveni pisarni na Karlovske cesti št. 4 do 6. septembra. Prijavnina za vse točke 10 Din. Prijavljeni dirkači lahko trenirajo na spornem prostoru Ilirije od 2. septembra dalje vsak popoldan po 16.

Evropsko plavalno prvenstvo

Paris, 23. avgusta

Včeraj popoldne je bilo, bilo... Slabo je izgledalo za danes, ko je imelo prirediteljstvo Evrope v plavanju, skokih in waterpolu.

Pariski župan je včeraj popoldne sprejel vse tekmovalce v svečanih odvitcih. V zlati knjigi mesta Pariza so se vpisali šefi vseh delegacij, govori in, seveda, obilnat zakuska, jasno da s šampanjcem.

Danes popoldne se je pričelo tekmovalni prav za prav samo v waterpolo turnirju. Še ta pričetek je prinesel prvo veliko iznenađenje: poraz švedske reprezentance po Avstriji, ki je zmagala odlično ter z rezultatom 3:2 izgubila kot zmagovalca iz tekme.

Popoldne se je nebo usmiliplavo, nastopilo je dokaj gorko vreme. Ob 14.30 je bila biti svečana otvoritev. Stadion Tournelles, ki ima za 8000 gledalcev prostora, je bil nabito poln!

Po abecednem redu razvrščeni so vkorakali plavalci vseh sodelujočih držav v stadion: pester pogled na krepke, mišičaste postave. Imponirali so Nemci in Madžari s številnimi reprezentanti, Francozi, najštevilnejši zastopani (34!) v krasnih, novih, svetlomodrih trening-dresih.

Mi smo bili v sprejemu predzadnji, za nami Francozi kot domačini. Zabučali je stadion, ko je naša reči in beri torej ljudje broječa ekipa stopila vanj — toda menda zato, ker so nam sledili Francozi za modro-belo-rdečo trikoloro, ki jo je nosila rekorderka Yvonne Godardova! Z ogromnim navdušenjem pozdravlja publika svoje ljubljence: Godardovo, Padouja in Tarisa.

Točno ob 15. pričetek: 100 m prosto dame. Nam pač sreča to pot ni bila naklonjena. Lampretova je bila iztežbena v predtekovanju s tremi velikimi favoritkami Godard, Cooper in Braun, stariši, izkušeni in internacionalni, rekorderkami Evrope in brezštevilnokratni državni reprezentantkami. Poleg njih Siposeva (Madžarska) in Svítakova (CSR). Poleg tega še to: ima številko 1 in plava torej ob zidu, kar ji dela velike valove (v tem pogledu je plavalščica prav pomankljivo konstruirana!) ter na drugem delu proge ne vidi protivnice.

Navdušenje vzpodbuja publika Godardovo na startu. — Strel. — Lampretova zopet zamudi skoro pol sekunde na startu. Do 50 m ne zaostane mnogo, dasi je tempo vrazil! V 32 sekundah obrne prva Cooper, tik za njo Godard in Braun, nato Sipos in Lampretova. Prve tri se odtrgajo, pri 60 m Godard prevzame vodstvo, ki ga obdrži do konca. Lampretova se trdovalno izruga meter za Siposovo, vendar, vidno, da je izgubljena, pred ciljem popusti. Rezultat: 1. Godard (Francija) 1:10.4, v času franc. rekorda, 2. Cooper (Anglija) 1:11.8, 3. Braun (Holandska) 1:12, 4. Sipos (Madžarska) 1:17, 5. Lampret (Jugoslavija) 1:18.8.

V drugi grupi startajo samo 4 tekmovalke: Roje (Jugoslavija) sploh ni v Parizu, Löwy (Avstrija) pa raje opusti brezupni boj. Lenkey (Madžarska) je velika favoritka. Vodi takoj od starta in uravnava svoj tempo po protivnicah. Nje stil je vzoren — najpamnejše nasprotnice Den Ou-

den (Holandska) se v spurtu sigurno otrese in je v 1:11.6 prva na cilju, 2. Den Ouden (Holandska) 1:12.2, 3. Mc Dowal (Anglija) 1:16.8, 4. Horrent (Francija) 1:17.6

Navidezni neuspeh Lampretove ni nikak neuspeh: plavalca je prav za prav svoj običajni čas, kajti 1:17. v Ljubljani odgovarja 1:18. v Parizu, vsi tekmovalci, izven si Francozov, ki so pač doma, so dali za najmanj sekundo slabše rezultate, ker je voda jako težka in mrzla! (Barany 59.8 mesto 58.4, Schubert 1:04.2 mesto 1:02!), vendar — vsaj upala se je iti v borbo, dočim si Svítakova in Löwyjeva niti tega nista upali.

Naslednja točka: 100 m prosto gospodje. V prvi grupi startajo le trije. Favorit Szekely (Madžarska) vodi vse od starta do cilja. Rezultat: 1. Szekely (Madžarska) 1:01., 2. Steiner (CSR) 1:02.6, 3. Peterson 1:03.4.

V drugi grupi starta Barany. V divnem stilu, enkomernem vse od konca do kraja je v 27 sekundah na obratu. Pri 70 m vodi že s 4 m naskoka. Haas (Nemčija) si s krasnim spurtom zasigura 2. mesto pred Bochenškim (Poljska). Rezultat: 1. dr. Barany (Madžarska) 0:59.8, 2. Haas (Nemčija) 1:03.6, 3. Bochenški (Poljska) 1:04.

V tretji skupini bi moral plavati naš, žal, oboleli Vilfan. Da je bil tu, bi imeli našega reprezentanta sigurno v finalu. Startali so samo trije. V slabem času 1:03.8 je bil po lepem spurtu prvi Cappellini (Italija), 2. Gundahl (Švedska) 1:04, 3. Schubert (Nemčija) 1:04.2, ki je v spurtu povsem odpovedal in podlegel.

V waterpolo tekmi med Nemčijo in Češko so se Čehi nad vse pričakovano dobro držali. Res da so diktirali zelo ostro igro, zato pa jim je tudi uspelo, iziti z rezultatom 3:1! Uprav odlični so bili zlasti v defenzivi in je bil predvsem silno nevarni centerfor Nemčije Amann, najboljši strellec moštva, ves čas tako skrbno pokrivan, da mu ni uspelo dati niti enega gola.

Kot velika klasa se je pokazal Rademacher v голу Nemčije, ki je s sigurno mirnostjo absorbiral svoj posel. Način njegove igre je edinstven!

Z napetostjo je pričakoval ves stadion naslednje tekme: reprezentanca Francije je imela nastopiti proti Madžarski, prvaku Evrope.

Francoški štiti so pred tekmovalcem dani sluti skrite upe v zmago svojega moštva, zato jih je ob vstopu v stadion publika bodrila s silnim aplavzom. Prišlo pa je razočaranje in ob koncu tekme je stadion žvižgal!...

Kar so v tej tekmi pokazali Madžari, ni bila waterpolo igra, bila je umetnina, bila je harmonično povezana celota neverjetno popolne tehnike, preciznosti, taktične dovršenosti, brzine in vztrajnosti! Moštvo je delalo kot stroji, brezhibno, dirigirano od fenomenalnega enonage centerhalfa Hallassyja. On in centerforward Nemeth stala bila duša moštva in neizprosnih eksekutor: prvi je dal 3, drugi pa 4 gole! Prizor, kako je, ko se je Madžarska že nad eno minuto po izključitvi Nemetha zaradi offsidea, z lavo branila proti številčno nadmočnim Francozom, Hallasy žogo, ki jo je dobil skoro pred svojim golom, vodil preko cega plavalčarja naravnost v nasprotnikov gol, ostane nepozaben in človek strmi, odkod more plavati, kar mu manjka ena noga, vzeti to hitrost!

Igra Francozov bi se dala kratko označiti z besedami: »Padouja ni več! Veliki Padou, kralj waterpola, je samo še senca samega sebe! Brez Padouja tudi ni francoskega moštva in tako so morali Francozi danes po slajno razpoloženi Madžarji utrpeli težak poraz 1:12, poraz, ki jim je uničil vse, tudi najbolj skrite nade in upe.

B. K.

Jules Ladoumègue o sebi

Francoški atlet in svetovni rekorder na 1000, 1500 in 2000 m Jules Ladoumègue je danes gotovo imel najmarkantnejših oseb na svetovnih tekališčih. Vredni naslednik Jeana Bonina in bodoči nasprotnik Nurmija pripoveduje o sebi med drugim, da znanstvena priprava sama ne zadostuje, da bi mogel atlet postati prvak. Ladoumègue nima posebne metode. Ne pije alkoholnih pijač, dasi ni njihov nasprotnik; kadi redko, ker mu ne prija. Če je prilika, se ne brani. Trenira kot vsak drugi.

Ne živi samo za sport in sport mu tudi ne daje sredstev za preživljanje. Je oženjen in zadovoljen. Nekateri pravijo, da se z ženiitvijo konča kariera vsakega atleta. Tega ni kriva žena, temveč naravna fiziološka obraba. Malo ljudi je tako bogatih, da bi se lahko popolnoma posvetili sportu.

Rodil se je v revščini in starši so mu pomrli v detinski dobi. Zato je moral že skrbeti zase, ko se je druga mladina še igrala z vojači. Kmalu je izvedel za Nurmija, ki je bil od tedaj njegov ideal. Kadar in kjerkoli je mogel, je zbiral podatke o njem; njegovo sliko je imel na takem mestu, da mu je bila vedno pred očmi. Kolikor je vedel o njem, v tem se je hotel ravnati po njegovem vzgledu. Najbolj je že-

l, da bi mu mogel kdaj ostati roko. Tu di to se je zgodilo.

Lani so ga povabili v Pariz na veliko atletsko prireditev, na kateri sta nastopila tudi dr. Peltzer in Nurmii, dasi ne v isti disciplini. Šel je k sprejemu na kolodvor; tik pred prihodom vlaka, s katerim se je pripeljal Nurmii, se je Ladoumègue umaknil s sprejema vrste. Nurmii ga je polskal med množico in mu krepko stisnil desnico. Ladoumègue je našel svoj ideal! To je bil po njegovem najlepši trenutek življenja v sportu. Uresničilo so se sanje, ki jih je sanjal že davno. Preživel je ta hip vse svoje preteklosti do trenutka, ki je mogel svojem velikemu vzoru stisniti desnico!

Od tedaj sta Nurmii in Ladoumègue najboljša prijatelja, dasi se ne moreta sporazumeti drugače kot z znaki. Nurmii piše angleško, Ladoumègue odgovarja francosko. Za slednjega je Nurmii personifikacija sporta, polbog ali fenomen, ki živi samo enkrat. Če bi ga mogel premagati, bi od veselja in ponosa ne vedel kaj početi.

Do tega najbrž ne bo prišlo. Nurmii je razen na 5000 m še vedno nepremagljiv in bo najbrž še ostal. Po njegovem so vsi ostali atleti svetovnega slovesa samo zvezde druge vrste na obzorju, kjer sveti Nurmii kot solnce. Skrbel je zase in zato je kljub 34 letom še vedno v najboljši formi. Najbrž ni atleta na svetu, ki bi bil tako dovršen kot on.

Drugi atlet, ki ga ima Ladoumègue še posebno v čisti, je angleški rekorder Lowe. Atlet svoje vrste je dalje ameriški specialist za pol milje Bowen, ki je zmagal leta 1929 v Kelmorajnu v času 47.6.

Tek je ena izmed najtežjih disciplin v lahki atletiki. Tek je zelo naporen, mnogo bolj kot boka, pri katerem so dopustni odmori in si lahko borca tudi med borbo dovoljuje počitek. Če kdo pri teku izgubi samo meter proge, ga ne more več nadomestiti. Treba je napeti vse živce in sile v kratkem presledku nekoliko sekund ali minut. Zato je tudi razumljivo, da je malo atletov, ki bi se od leta do leta boljše v formi.

Za rušenje rekorda je treba posebnega razpoloženja. Takrat je treba pozabiti na vse vsakdanjosti življenja, pozabiti nase in misliti samo na prostor, ki ga je treba preteči.

Preteklo leto je bilo za Ladoumèguea čudovito, skoraj edinstveno od vseh. Od spomladan do oktobra je bil v odlični formi. Udeležil se je približno 60 velikih tekov in zmagal v vseh, dasi je imel v Berlinu nasproti dr. Peltzerja, v Rimu Becalija in v Colombes močnega Švicarja Paula Martina.

Na amsterdamski olimpijadi je pazil samo na Fiaci Purjea; Larva pa je bil bolj svež in je tudi zmagal. Dva dni po olimpijadi je tekel Ladoumègue v Colombesu enako progo v boljšem času in dva tedna pozneje v Stockholmu še enkrat tako.

Ladoumègue v ostalem olimpijskih tekem ne smatra za najidealnejšo konkurenco. Dogaja se čisto, da več tekmovalcev iste države kombinira v finalu pozicije tako, da škodujejo nasprotniku druge države. To je študij Ladoumèguea že na lastni volji in zato ne gre z veseljem v Los Angeles. Razen tega je Kalifornija tako daleč, da se že zaradi potovanja in spremenjenega podnebja boji za svojo formo.

V ostalem bi Ladoumègue rad tekel pred ameriško publiko, ker je slišal, da je najbolj navdušen za lahko atletiko. Razen tega so ameriška tekališča najboljše zasedena in tamkaj bi tudi lahko zboljšal svoj svetovni rekord na 1500 m. Čas 3:49 in ena petina je zelo dober in ga ne bo mogoče mnogo zboljšati, ker ima tudi ta disciplina svoje vaje. Zaenkrat najbrž ni atleta razen Nurmija, ki bi mogel preteči 1500 m pod 3:49, če bi se posebej pripravil zanje.

Če bo moral na olimpijado, bo tekel na 1500 in 800 m; v slednji disciplini se upa približati Sera Martinovem rekordu (1:50.6), ki je zelo dober in ga bo težko preči. Ladoumègue brani danes 6 francoskih in 3 svetovne rekorde, letos se nadeja četrtega svetovnega rekorda — na miljo!

Za Schneiderjev pokal

Dne 12. septembra popoldne bodo Danila, Francija in Italija izdale 10 milijonov mark za to, da bi si osvojile 400 mark vredno darilo — Schneiderjev pokal.

Ko je leta 1913. Jacques Schneider ustanovil darilo za najhitrejšega letalca, se mu ni niti sanjalo, da se bo zanimanje za to trofejo v 20 letih dvignilo. Dasi je organizacija teh tekem poverjena aeroklubom posameznih držav, so vendar razmere take, da je pravi organizator v vsaki državi letalsko ministrstvo, ki edino lahko žrtvuje ogromna sredstva za gradnjo posebnih letal in nosi ostale stroške tako velike prireditve. Tekem se sedaj v glavnem udeležujejo vojaški letalci, ki jih kar doloži vojaška oblast.

Letošnje tekme za Schneiderjev pokal se bodo vršile v Angliji, in sicer v trikotu med Rydlemideldom, Sainte Heleno in Chichester Harbourom. Celokupna proga meri 50 km in jo bo treba prevoziti sedemkrat. Vodna gladina, nad katero se bo vršila borba, leži med dvema preloma, ki mejita na vzhodu in zapadu na otok Wight ter na južno angleško obalo. Razgled za občin-

Spored „Kraljevega tedna“

Dne 6. septembra ob pol 11. dopoldne bo v Ljubljani svečano odprtje spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju.

Povodom te slavnosti se bodo vršile v Ljubljani naslednje prireditve:

5. septembra zvečer ob 8. uri: Fanfare na ljubljanskem Gradu. Izvaja nar. žel. glasb. društvo »Sloga«.

Zvečer ob pol 9. bakljada, spreved po mestu, petje ljubljanskih zborov pred banko upravo in pred magistratom. Sodelujejo godbe »Zarja« in sokolska godba ter »Hubadova pevška zupa«.

Zvečer ob pol 10. (po sprevedu) zopet fanfare na ljubljanskem Gradu.

6. septembra ob pol 5. uri popoldne: Predstava »Gorenjski slavček« na vrtu hotela Tivoli; ob 8. uri zvečer: Monstre koncert godbe »Sloga« in »Drave« na Kongresnem trgu (100 godcev na pihala). Po koncertu vrtni koncerti ljubljanskih zborov v restavracijah in hotelih.

7. septembra ob 11. uri popoldne: Cerkevni koncert v stolnici: izvaja mg. St. Premrl (orgle) in g. Karlo Rupelj (violini). Ob 7. uri zvečer: Predstava Hoffmanns-thalovega misterija »Slehenike« na Kongresnem trgu pred Nunsko cerkvijo.

8. septembra popoldne ob 11. uri: Promenadna koncerta »Sloga« in »Zarja« v Zvezdi in v Tivoliju, ob 10. uri popoldne: Otvoritev restavriranega magistratnega plosipa, ob pol 3. popoldne: Veliki koncert združenih pevskih zborov »Pevske zvezde« pred Nunsko cerkvijo na Kongresnem trgu (2500 pevcev in pevk), ob pol 5. uri popoldne: »Opera« »Gorenjski slavček« na vrtu hotela Tivoli.

Od 29. avgusta do 8. septembra se bo predvajal v veliki dvorani hotela Unioa prvi jugoslovanski alpski film »V kraljestvu Zlatoroga«, delo T. K. Skale.

Opozorilo društvom

Odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani opozarja organizacije, društva itd., ki

se udeležijo odkritja spomenika dne 6. septembra, da za skupine v krojih, oziroma korporativne udeležbe niso potrebne posebne legitimacije.

Poziv vsem organizacijam Narodne strokovne zveze. Izvrševalni odbor Narodno strokovne zveze poziva vse podružnice in ostala pri njej organizirana društva, da se v kar največjem številu udeležijo odkritja spomenika kralju Petru I. Ljubljani. Odbori naj poskrbe pri županstvih za izkaznice za četrtinsko vožnjo. Podružnice, ki imajo prapore, naj jih vzamejo seboj. Zbirališče članstva NSZ in zunanjih delegatov v nedeljo 6. septembra ob pol 10. uri pred Delavsko zbornico v Ljubljani. Vse bližnje podružnice naj skrbje za veliko udeležbo. Podružnice naj slede navodilom okrožnice, ki je bila te dni razposilana. — Tajništvo NSZ.

Poziv slovenskemu gasilstvu! Predsedstvo JGZ v Ljubljani je preloilo odobro za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani povabilo k sodelovanju ob odkritju dne 6. septembra. Pozivamo s tem vse gasilske župe, da zberejo in oddajo čim večje število slovenskega gasilstva na ta veliki zrodovinski in patriotični praznik, vršeč se ob desetletnici vladanja Ni. Vel. kralja Aleksandra I. — Gasilske župe v neposredni bližini Ljubljane in ob železniških proгах naj pripeljejo članstvo korporativno v Ljubljano dočim prišakujemo od oddaljenih zanesljivih deputacij. Vožnja tla in nazaj je četrtinska! Legitimacije le naročati pri JGZ Ljubljana takol, a nalkasnele do 31. t. m. ter javiti hkratu število udeležencev. Zbirališče gasilstva bo pred Mestnim domom na Krekovem trgu v nedeljo, 6. septembra, ob pol 9. zjutraj. Podrobna pojasnila prejme članstvo pri župnih načelnikih.

Za izvenljubljanske udeležence je dovoljena na železnici četrtinska vožnja. Legitimacije dobite in podrobnosti izveste pri vseh občinah.

Novo sportno igrišče bo otvoril marjičev ZSK Hermes v Sp. Šiški 5. in 6. septembra. Ob tej priliki se bodo vršile zanimive tekme, ki se jih bodo udeležili Ilirija, Hermes, Hašk, Primorje itd. Podrobnosti bomo še priobčili.

Juniorske pokalne tekme. (Službeno.) Ker je Korotan II odpovedal udeležbo v turnirju za tolažilno darilo, je odpadla za včeraj določena tekma Ilirija : Korotan II ter se odigrata današnje tekme naslednje: ob 8.30 Mladika : Korotan, sodi g. Skalar, ob 9. Ilirija : Hermes (Skalar), ob 9.30 Slovan : Mladika (Zupan), ob 10. pokalni finala Reka : Ilirija II (Deržaj), ob 16. Slovan : Korotan (Malkovec), ob 17. Hermes : Slovan (Betetto), ob 17.30 Ilirija : Korotan (Zupan).

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 9.30 igrajo juniorji proti SK Svoboda rez. Ob 16. morajo biti v garderobi Jančigaj, Svetic, Jug I, Sinkule, Baum, Pišek II, Trajković, Vrhovnik, Svetic Vili, Jež, Peterlin, Uršič, Senica, Sinkovic, Hasl, Pišek I, Slamič, Sočan, Zemljak, Jug I, Slapar, Čebolin. Opremo je prinesli s seboj.

Spomini na Andreevo odpravo

V Tromsø se je nedavno vrnila ekspedicijska ladja »Isbjørn«, ki je v zadnjem času pod francoskim vodstvom obšla Grumante in se ustavila tudi pri Belem otoku. Tam je našla razne kose človeške oblike in opreme, fotografski aparat in čepico iz kožuškovine, predmete, ki so baje pripadali članom Andreeve ekspedicije. Odprava je pripeljala s seboj tudi živega belega medveda, ki ga je bila vlovila v polarnem ozemlju.

Ženski mornarji na Japonskem

Iz Japonske poročajo, da je v zadnjem času vse polno žensk prešlo v službo trgovinske mornarice. Samo v Osaiki je prestalo zadevne skušnje deset žensk, starih 25 do 30 let. Neka Japanka je celo napravila skušnjo za kapitana in ima pravico poveljevati ladjam do 30 ton. Več Japonk se je tudi habilitiralo za učiteljice na šolah za mornarje, ena pa je celo napravila skušnjo za ladijskega inženirja.

Snežni vihar v Južni Afriki

Pri Mount-aux-Sources v Natalu so našli 20 trupel domačnikov, ki so pred šestimi tedni delali v rudnikih in so se po dovršenem poslu odpravljali domov. Tik preden so odrinili proti domu, jih je zalotil snežni vihar in jih usmrtil do zadnjega.

Pomota

»Zakaj sva se ločila?« je odgovoril Pavel na vprašanje svojih prijateljev. »Zakaj sva se ločila, čeprav sva se ljubila? Zato ker sem hotel svojo ženo presenetiti. In veste, da ne smemo presenetiti nobene ženske. Pa čujte mojo zgodbo...«

Bilo je pozno poleti. Klara je bila na počitnicah pri svojem stricu. Ničesar nisem imel proti temu, kajti Mimi je bila baš v deželi. Saj se spominjate, Mimi, ki je vedno zagnala takšen vrišč, če ji misim kupil istih toalet, klobukov, čevčkov kakor svoji ženi, čeprav to ni povsem žensko. Toda Mimi ni hotela biti žena za rezervo in častihlepje jo je gnalo, da mora biti tudi na zunaj legitimna, pod čemer je razumela pač isto šiviljo, ki je delala za Klaro. Med nami povedano pa je bilo to dobro izvedena kupčija, kajti v drugič so me stali medli za petdeset odstotkov manj.

A čemu bi odpirali stare rane? Nada: fujem: Bilo je v soboto, zdi se mi, kakor da je bilo včeraj. Klara je nenadoma poslala brzojavko, da se vrne z večernim brzojavkom v Ljubljano. Ker je bila Mimi prejšnji večer odpotovala k neki bolni prijateljici, sem sklenil, da

svojo ženo presenetim. Predstavljal sem si to reč zelo razburljivo: do Kranja bi se ji peljal naproti, tam bi vstopil v njen vlak in bi jo pozdravil s poljubom. To galetno dejanje bi ji moralo laskati in bi jo prepričalo o moji ljubezni in morda bi zaprlo oko, če bi ji pozneje prišle takšne in takšne govorice do ušes.

Kakor sklenjeno, tako storjeno. Stal sem v Kranju na peronu in čakal. Vsi poznate nestupni občutek, kadar čakate na vlak in kakšno žensko, čeprav bi bila vaša lastna žena. Čutite se pol zaljubljenca in pol detektiva, častitate si za dobro domislico in v lastnih živcih čutite že v naprej presenečeno radost, ki jo pripravljate drugemu človeku. Čas tako hitro mine, če pripravljate dobro delo. Vlak je že pridrdral. Skočil sem v najbližji vagon prvega razreda, ustavljal sem se ob zaprtem polkupeju. Vedel sem, da daje moja žena takšnim kupejem prednost. Ali naj potrkam? Nu, čisto gotov nisem bil, kajti zastori so bili razgrnjeni in če bi potrkal, bi bil tudi najlepši del presenečenja proč. Tu mi je padel pogled skozi spranjo med zastori na dvojico masivnih možkih čevčev. Hvala Bogu, da sem ju pravčasno zapazil, nič kaj prijetno bi ne bilo, če bi zmotil zaljubljeni tete-à tete. Že sam

hotel naprej, ko se je v kupeju nekaj zganilo in poleg možkih čevčev se je pojavila dvojica ženskih čevčev, čevčev — moje žene. O tem ni bilo dvoma. To so bili čevčji, ki jih je nosila na potovanjih, polnizke pete, sivu usnje z obročki iz kačje kože. Nisem se mogel motiti.

Najprvo sem občutil bodočo bolečino, v naslednjem trenutku nepopisno togot. Tako se mi je torej Klara zahvalila za moje zaupanje, za mojo ljubezen, moje dobro voljo, da bi ji napravil veselo presenečenje! In že sem obdelaval kupejna vrata s pestmi, brez obzira, brez zavest. Hotel sem ju udariti v obraz, nezvestnico in njega, moža, ki se je kljunčkal v zaprtem kupeju z mojo ženo. Tuhli sem od bolesti in jeze. Videl sem, da stopajo ljudje iz sosednih kupejev. A imel sem samo eno željo: da bi se vrata odprla. Če ne, bi jih podrl z brcami.

Pa zaslišim šum zapaha. Vrata so se odprla, zagledam se v tuj možki obraz s stisnjenimi obrvmi. Porinem moža stran in zagledam — Mimi. Mimi, ki je prebila meni odpovedani dan namesto pri svoji prijateljici pri nekem prijatelju in je imela na sebi istotakšne čevčje kakor moja žena. Saj sem dal tudi njej napraviti takšne čevčje. Moj prvi

občutek je bilo neskončno olajšanje. Kakšna sreča! Torej ne Klara, temveč Mimi me je goljufala, Mimi, ki sem se je hotel jeseni itak odkrižati! Potem je bilo vendar vse dobro! Prosil sem skora s smehom za oproščenje in sem se hotel umakniti. Toda Mimin prijatelj je energično zahteval pojasnila in ker sem molčal, se je obrnil do Mimi: »Ali poznate tega gospoda?«

Mimi me je poznala. »To je vendar Pavel,« je dejala pomirjujoče, »spomni se vendar — Pavel, o katerem sem ti tolikokrat pripovedovala. Star, dober prijatelj.«

»Toda, gospod,« je besnel mož, obrnjen proti meni, »čeprav je temu tako, kaj vas upravičuje, da prirejate škandal pred vrati mojega kupeja? Vse vlak je alarmiran in jaz te predznosti ne bom mirno prenesel.«

Hotel sem odgovoriti, surovo — tu je padel moj pogled na hodnik, na potnike, ki so silili iz kupejev. Tik ob meni je stala Klara, vsa blede, v obeh solze. Bila je v sosednem oddelku in je vse slišala. Imela je na svojih nogah čevčje iz kačje kože.

Skočil sem k njej. Naj me ima moj tekmeč za strahopetca, vsekako, sm se hotel izogniti dejanskemu spopadu. Klara je bila važnejša. Kako naj ji poja-

sem?

»Hotel sem te presenetiti...« sem začel.

Žena je hmaško zadržala solze. Vrgla je samo pogled na Mimi in na njene čevčje. Pogled, ki je več povedal nego cel roman. In je menila suho: Presenetiti? To ti je tudi uspelo, Pavel! Mesec pozneje sva bila ločena. Po moji krivdi, čeprav sem hotel svojo ženo samo presenetiti.«

POZOR!

Iz našel sem nov način kemičnega pranja in barvanja vseh vrst oblek in primerno predelal pralnico in barvalnico v svoji lastni hiši, zato sem v stanu izvrševati pranje in barvanje po najnižjih cenah.

Štebenburgova ulica 4 166

ANTON BOC, Ljubljana

Poceni in vendar najboljša je

Severjeva otomana

z 32 peresi v sedežu in 4 v zglatvu. Velikost 185x78. Najboljši material. Cena 55

Na blagoslovljeni zemlji

Tostran in onostran Mure

Po Murščaku čez Hrašenski vrh, Turjansko vrh, Gornji Kocijan in tja na Kapelo. Kje je vse to? Tako te povem. Na progi Ljutomer-Gornja Radgona izstopiš na postaji Bučevci ali Hrašnje-Mota in kreneš na levo navzgor, pa imaš tako čudovit in hvaležen izprehod kakor redkoke na slovenskih tleh. Kakor po slemenu strehe se vije pot. Avgustovo solnce žge na tvojo glavo. A ni časa, da bi o tem razmišljali. Komaj si od časa do časa obrišeš potno čelo. Pogled ti plove po vzornih obdelanih gorcih, hram pri hramu, vmes zoposkoda, skoroda graščinska poslopja. Med zelenimi brajdami se od časa do časa zasveti bela kapelska cerkev, na se zopet skriva. Med goricami sadovnjaki, veje se šibijo in lomijo pod težo izbrancev sadja. Eji, ljubljanska deca, da bi te pustili do teh egiptovskih loncev! In gre pot naprej mimo vinotocov pod vejo kjer točijo ruino vince po deset dinarjev in še ceneje. Mikavno je tole in zanjepeljivo med Scilo in Karjabo, pa je še prežgoda in prevročje. Menjavajo se slikoviti prizori kakor na platnu v kino. V bistvu enaki, vendar v formi različni, novi. V daljavi kipe vitki topoli po vrhovih kakor streljavi proti nebu. Pridesh do križa, nad njim se vzpenja zeleni baldahin dveh smrek. Ustavim se pri vodnjaku, ki ga ravno popravljajo. Globočina je precejšnja, in pravijo, da je pitna in zelo hladna voda. Mar res v teh krajih pijejo tudi vodo? Mar se ne šalijo? Kaj ne rabijo to vodo samo za kuho in branje? Na odvaljeni cementni plošči vrezano čitajo, da je napravil vodnjak župnik Boškovič, ki je župnikoval in junaki nekje po Bizelskem in tudi po teh krajih. Stari šaljivec govori v napisu tudi nekaj o abstinenca. Nu, sedaj se izprehaja že po nebeskih vinogradih.

Na desno ti kroži pogled dol na Mursko polje in tja čez Muro v Prekmurje, ki leži pred teboj kakor na dlani. Pa tja čez Tišino in Mursko Soboto in še dalje po Ravenskem, do vrhov Gorjanskega, do Plečnikovega in Bašinega »prsta božjega« v Bogojini in zopet tja dol na Dolensko do skrajne vzhodne točke, do Dolne Lendave. Vse to ti dam, ako predme padeš in me moliš! Takšen si človek misli svet, ki ga je obljubil vrag Sinu božjemu.

Pri kapelski cerkvi mi tolmači divne, edinstvene razvedle točke šolski upravitelj Kvirin. Službena in starostna leta ga še niso vgnanila. Priljubljena glasba in domači orleški humor mu slajšata življenje. Pa ima Kapela še neko posebnost. Župnika, biseromašnika Meška, ki pri 86 letih še opravlja svojo službo in vsak dan čita in celo poje mašo. — Na senčnatem gostilniškem vrtu pri Horvatičju je prijetno. Kvirin in gospa iz Chrudima delata zabavno družbo. Pritiskata neznoza vročina in soparica. Šentjanževac se zavleče, dokler resno ne opomni oddaljeni zamolkli grom na čas odhoda v Radince. Prve težke kaplje padajo, ko približim do kapelšča. Nato pa se odoro zatvornice neba, blisk in tresk, močan naliv na napaja želino erudo do pozne večera. Konec pasijih dni.

V kapelšči Radenci čuješ vse mogoče jezike. Po tam poleg Slovencev Hrvti, Srbi, Nemci, Madžari, iz vseh mogočih krajev obiskujejo gostje zdravilišče, iščejo leka svojim boleznim ter njejeto zdravilno slatino, pa tudi izvrstno vino ne škodi. Zvečer se zbere prijetna družba pri Domaničku. Tam sedi in jih razdira Loize, tisti, ki vsak večer pridno telovadi »Pri Sokolu« v Ljubljani. Tudi dr. Gregor možuje tam, pol resno pol šaljivo. Nekoliko težko se ločim prihodnji dan od prijetne družbe in lo mahnem proti Muri. V četrte ure sem pri brodu, ki me predstavi na prekmursko stran. Na nasprotnem bregu so trije mlinci na Muri in poleg njih prijetna konel v reki. Tonja je voda, a silno dročja in kalna. Po bregu in v vodi gomazi neverjetno veliko število otrok iz bližnjih hiš. Ne še ne bo konec sveta. Po osvežitvi koneli na naprej skozi Petance, kjer so imeli štajerski in kranjski protestantovski predikanti po izgonu l. 1598 bogoslužne shode. — Dne 14. julija 1601. poročila Hans Walter, prižgar v Petancih, (po ljudskem govoru »ravilno« na Petancih), da je ob preteklih binkoštnih praznikih prišlo zelo mnogo ljudi iz Koroške in Ljubljane k njegovim pridigam. (Cf. Gruden. ČZN 1914, s. 122.)

Tišina. Tu je deloval narodni buditelj in oče prekmurskih Slovencev l. 1913. umrl

dekan in kanonik dr. Franc Ivanoczy. Tu je zbiral okoli sebe dijaštvo in ga navduševal za narodne ideale. Tu je ustanovil s svojim kaplanom Jožefom Klekrom in nedavno ter prerano umrli složno znanim župnikom v Bogojini, Ivanom Bašo prekmurski »Kalendar«, ki je postal »revelirne vrednosti za prekmurske Slovence. Velika in prostorna je tišinska župna cerkev, a s težavo sorojme ob nedeljah verne iz dvajsetih občin. Sredi narka k stanjevihi drevedov stoji, prijeten hlad veje okoli nje. Med mašo je zunaj cela »raza koles, zakaj razdalje so velike in ceste zelo lepe. Tišino je imel xrof Sechv Tomaz, ki je bil začetnik luteranstva v Prekmurju. Poleg nje še Sobotu in Gornjo Lendavo. Tišinska cerkev je eden najstarejših prekmurskih umetnostnih spomenikov. Ladja je zidana v romanske» slogu 11. in 12. stoletja, svetilnica in stola pa sta bila zidana v gotškem slogu koncem 14. stola in stroške soboške» rofične Sechi Sare.

Semkaj so romali prekmurski in štajerski Slovenci in po sporočilu prekmurskega rokopisa iz začetka 19. stol. so Prekmurci tukaj zvedeli od Štajercov za ajdo (1345) in jo odteljeli. — Marijino podobno so Turki po Nikopoljski bitki odnesli: ko so jo čez leta našli, so jo — po tradiciji — volj peljali v Lankovce pri Voitsbergu in ne v Tišino. (narod pravi: na Tišino.) Danes je ena najbolj popularnih oseb v Tišini in v gornjem prekmurju g. Evžen Antauer. Kdo je prav za prav to? Po poklicu šolski upravitelj, uravljiva obnem obsežno in lepo urejeno posestvo. Načeluje domači hranilnici in posojilnici, ki se je baš rešila iz madžarskega objema v Budimpešti. Po maši se napolni posojilniška pisarna z domačimi kmeti, izplačila, sama izplačila. Vse potrebuje gotovine, gospodarska kriza je na višku. Pristopajo možje in podpisujejo, pa v resnici ni nobenega nepismenega med njimi. Nato nas vodi g. Antauer na svoje posestvo, v hleve, kjer nam razkazuje plemenske krave in konje, med njimi čisto krvnega arabca, pa zopet do velikega čebelnjaka in sadnega vrta, kjer se vse šibi najplemenitejših vrst različnega sadja. Kako zmoro vse to, kdaj in kako si vzame čas? Pa polasnjuje: delo in zopet delo, vidi se mu škoda časa celo za jed in spanje. In še mi konec nizovne raznovrstne zaposlitve: oskrbuje cerkveno netje in orlanje ter piše tudi strokovno šolsko literaturo.

Severno gre pot v dobre pol ure oddaljeno vas Rankovci. Oj, blagoslovljena zemlja! Hodiš med plodnimi in prostranimi njivami, ki jim skoro ne vidiš do konca. Sama ravan in obdelano polje, kamor ti nese oko. V Rankovcih umno in pridno gospodarji Franc Kührar. Ponosen razkazuje lepo posestvo. Snaga in red vladava vse povsod. V hlevih stoji lepo negovane krave in konji, Prašičem ne ve števila. Hišo si je postavil novo, zidano kmalu po prevratu. Za njim so si začeli postavljati nove hiše tudi drugi. Starih prekmurskih domov lesenih in nizkih, vidiš že malo. Dobro je to prekmursko ljudstvo, prilazno in gostoljubno. Kührarjeva gospodinja nosi na mizo mesa, pogače, belice (ajaja), retaje (nečne meštrulje) in vsega, kar premore hiša in more nuditi gostoljubno prekmursko srce. Razvije se pogovor o tem in onem: obdelovanju polja, o letini, da bo srednja, da te pšenica obrodila slabo, žito (rž) nekoliko boljše, sadna letina pa »lošno zadovoljiva. Privodujejo o evanđeljskih, ki so pomešani po vseh in se strogo ravna po svoji veroizpovedi, še bolj kakor katolik. Prvi in drugi na žive v prav dobrem medsebojnem razmerju. Privodujejo o slovenskem jeziku, ki ni imel pod Madžari nobene pravice, niti v šoli, niti v uradu, edino zatočišče je imel v cerkvi. Zanimiv je prekmurski jezik, za tujca izprva neokliko težko razumljiv; kdor pa je vajen priškega narečja, temu se uho kmalu privadi. Pač so gotove osebnosti, tako n. pr. za: kateri, katera, katero = šteri štera, štero; nič je nikaj; še je ešče. Končnica »h« se izpreminja v »e«: po dolinah je po dolinah. Kazalniki: ta, ta, to, je eti, eta, eto. Vendar so to malenkostne razlike in je v slovnem prekmurskem prav dobro razumljivo. Zanimiva je govorica starih, v književni slovenščini nešolanih Prekmurcev. Tako si misli staroslovensčino, prvotni jezik naših panonskih pradedov.

Prijetna in vesela je vožnja po gladkih in ravnih prekmurskih cestah. Gospodar je zapregel težko in kakor miza široko kobilo na se peljemo na obisk k Štitarjevemu na Polano. Tu okrog so vasi: Vanča ves, Kupšinci, Veščica, Cmalovci. Sama lepa stara slovenska krajina imena, ki so prišla zopet do veljave po osvoboditvi Prekmurja. Ceste so ravne, kakor bi jih potegnili z ravnilom, ob robu visoke jarnedi. Svet visi proti jugovzhodu, vidi se daleč preko Murske Sobotu. V pozni noči se vračamo, gosto zvezdnato nebo je globoko poveznjeno in obzorje tako obširno, da ne vidiš kmalu tako romantične slike.

Dobro je to naše prekmursko ljudstvo, dobro kakor bel kruh. Na obeh brezovih Mure je enako plodna, blagoslovljena zemlja, tostran in onostran Mure leži isti, tudi v narečju jako soroden si narod. In vendar je razlika. Murapoljec je živahen, vesel, razgiban in živi nekako brezskrbno z dneva v dan, zlasti po vrhovih sosednjih Slovenskih goric, nač vliv ruine kaplje. Ves drugačen je Prekmurec: resen, trezen in sila varčen. V njegovi naravi je gotova primes otožnosti, melanholije. Mar posledica tisoletnega robstva pod Madžari?

Težkega srca se ločim od priljubljene zemlje, od dobrega ljudstva. Povratek gre čez Ljutomer. Mesto raste in se razvija. Tam ima svoj Tuskulum pevec Sorškega, danes pa Murskega polja pisatelj Cvetko Golar. Zgodaj jutraj trosi zrnja perutnini, se pogovarja z njo, kakor tudi s čebelami, potem pa piše, ako smem povedati, novo literarno delo. Tudi Caherla, enega najboljših marljivih kulturnih delavcev v zadnjih desetletjih na Murskem polju, obiščem. Ni šo »te star!« Četudi že več let v preranem pokopju, si ne da miru in le še vedno vestransko delaven, zlasti na glasbenem polju. Pa sedimo v vinotocu pod vejo zgoraj pri Štamparju, srknemo v slovo sladko kavljo s Štrmca in trkamo na zdravje in snidenje.

R. D.

Hranilna vrednost ovomaltine

Blizu severnega vhoda na zagrebški velesejem, v levi vrsti samostojnih paviljonov je prva poizkušna točilnica, ki jo je otvorila znana tvrdka dr. Wander d. d. Zagreb za svoj preparat ovomaltino. Na človeka, ki pride v točilnico, napravi takoj najboljši vtis vzorna snaga in potem pa gotovo znanstveno obilježje vseh prostorov. Naše povojno intenzivnejše življenje zahteva racionalnejšo prehrano, da bi nadomestili vse energije, ki jih človek izrabljuje s telesnim ali pa z duševnim delom. Teh energij se ne da nadomestiti z običajno dnevno hrano, ker ta ne odgovarja niti kvantitativno, niti kvalitativno. Kvantitativno, ker se ne hranimo dovolj kvalitativno, ker si hrane nismo izbrali po zahtevah znanosti, da bi vsa hranilna sredstva (beljakovine, masti in ogljikove hidrate) izkoristili z maksimalnim učinkom. Zaradi tega smo prisiljeni, da pomagamo telesu vsaj enkrat ali dvakrat na teden s tem, da mu damo hrano v čim racionalnejši obliki, to je da mu damo kakor krepljeno hrano. Ena od teh je ovomaltina dr. Wanderja.

V točilnici dr. Wanderja d. d. smo našli spodbudo za nekaj misli v opozorilo čitateljev na važnost racionalne prehrane. Do tega so nas privedle tu zelo dobro predstavljene hranilne vrednosti najboljših jedil v primerjanju z ovomaltino. Dobili smo jasno sliko, v kako mali količini je pri ovomaltini koncentrirana velika rednost. Tako vidimo, da ima 500 g ovomaltine isto hranilno vrednost kakor 3,4 kg zelenega graha, 1,9 kilograma govedine, 28 do 29 jajc itd. Druge slike kažejo še razne podobne primere. Nazorno smo tudi videli, da je ovomaltina prirojena iz mleka, jaje, ječmen, slada in kakava in da so vse sestavine, ki tvorijo to hrano, velike vrednosti. To so n. pr. lecitini, lipidi, razne mineralne sestavine in nad vse važni vitamini. Vse ostane v ovomaltini nerazkrojeno z istim svojim pozitivnim delovanjem. Tudi razmerje beljakovine (14,5 odstotka) ogljikovih hidratov (70,6 odst.) in masti (8,2 odst.) je ravno tako, kakršno zahteva znanost. Zelo dobro je uspelo tudi ponazorilo sladilnega procesa, ki bi krasi lo mnoge znanstvene institute. Človek se lahko na licu mesta prepriča o ovogli pripravi ovomaltine. V 1 minuti se žličica ovomaltine raztopi v toplem mleku in pijača je gotova. Če vidi človek milo deko, ki je je vedno dosti v točilnici in ki tako slastno pije ovomaltino, mora tudi sam poseči po skodelici te pijače, da se prepriča o vseh prednostih te prej opisane okrepilne hrane.

Nujna navodila

za udeležence svečanosti ob odkritju spomenika kralja Petra Osvoboditelja

1. Prijavite se še takoj občni radi naročila legitimacij za četrtinsko vožnjo.
2. Občine javite odboru takoj, — lahko tudi brzojavno — število potrebnih železniških legitimacij za četrtinsko vožnjo.
3. Občine javite brezpogojno in čimprej najbližji železniški postaji število udeležencev iz vaše občine, sicer ne more železniška uprava odrediti potrebno radi vlakov.
4. Vožnja je četrtinska na vseh železniških progah zapadno Zagreba in Karlovca. Pri nastopu vožnje kupite polovično vozovnico, ki velja tudi za brezplačen povratek.
5. Vsako legitimacijo za četrtinsko vožnjo mora zigosati občina, v kateri prebiva udelezenec.
6. Legitimacije za znižano vožnjo je treba v Ljubljani predložiti v potrdilo, da se je vsakdo udeležil odkritja spomenika. To potrjevanje se bo vršilo na glavnem kolodvoru, na velesejmu in v veži »Kazinec«, Kongresni trg št. 1. Na glavnem kolodvoru in na velesejmu bo to žigosanje v dne 6., 7. in 8. septembra čez dan, v Kazini pa le dne 6. septembra od 7.30 do 20. ure.
7. Potutje z vlaki, ki bodo objavljeni za posamezne proge v časopisih in vpoštevajte, da bode 6. septembra 1931 do 9. ure zjutraj v Ljubljani.
8. Iz Maribora bo vozil posebni vlak z odhodom (iz Maribora) ob ca. 1.40, ki prispe v Ljubljano ob ca. 6. zjutraj. Če bo več udeležencev, bo vozil še drugi posebni vlak uro kasneje. Zato se vsi pravčasno prijavite občni, ki naj sporoči skupno število udeležencev železniški postaji.
9. Dostop na slavnostni prostor bo le

proti osebni izkaznici, ostali se zbirajo za spredov do društvi in organizacij na Vodnikovem trgu. Podrobnejša navodila za to grupacijo sledi.

10. Izkaznice za slavnostni prostor se izdajajo le na imenske prijave; prošnjam za izročitev izkaznic brez navedbe imen ni mogoče ustreči, zato naj se nepravilno izvršene prijave takoj obnove.

11. Za sodelovanje pri sprejemu niso potrebne posebne izkaznice.

12. Prenos izkaznic je nedopusten — izkaznice je vidno nositi.

13. Podroben program svečanosti in razvrstitve udeležencev bo še objavljena na tem mestu.

14. Godbe — prijavite svoje sodelovanje pri svečanostih takoj odboru — Ljubljana, Kongresni trg 1/II. Zbirališče Vodnikov trg.

15. Odbor obvešča, da ne daje železniških legitimacij za četrtinsko vožnjo v komisijso prodajo. Zato ne bo vračal denarja za eventualno vrnjene legitimacije. Naročene legitimacije se odpošljejo posameznikom ali društvom le proti povzetju stroškov za železniške legitimacije in poštino.

16. Društvom, organizacijam in posebnim skupnam, ki se s svojim članstvom udeležijo sprejema, se priporoča, da se preskrbe napisne tablice v velikosti 60x30 cm z napisom v črni črki na svetlem temlju, katere bodo nosili skavti pred dotičnim društvom itd. v sprejedu. Tablice naj bodo na 1.50 m dolgem drogu.

Odbor za postavitev spomenika Kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani, Kongresni trg št. 1/II.

Podtaknjena nevesta

Mnogo se je že slišalo o podtaknjenih otrokih, podtaknjena nevesta pa je precej nova in senzacionalna ruč. Vendar jo beleži kriminalna kronika dunajske policije.

29letni posredovalec za sklepanje zakonov Rudolf Collmann je spjel na ta način 25letnega trgovca Arnolda Böhma, ki je želel spoznati petično nevesto. Obljubil mu je bil gospodinjico Riegler, hčer premožnega posestnika iz Kiplitza pri Zierstorfu. S fingiranimi pismi je izvalil od zakonskega kandidata več denarja in darov.

Predstavljal mu je bil plavalaso kmečko dekle s pripombo, da bo imela veliko doto. Böhm je punica ugajala. Prosil je posredovalca se za en teden, toda tej želji ni bilo ustreženo, kar ga je bolj in bolj podžigalo, da je vedno več žrtvoval, da bi dosegel svoj smoter. Ko je izgovor sledil izgovoru in se je »nevesta« vedno nanovo kujala, je sklenil nesrečni ženin, da se odpelje naravnost k nevestinemu očetu ter ga poprosi za hčerino roko. Peljal se je v Kiplitz, toda kako je bil razočaran, ko je doznal, da tam pač živi Riegler, ki ima tudi hčer, katera pa ni tista, ki je njemu vnela srce pri sestanku na Dunaju. Prevara je bila tem večja, ker je bil žrtvoval pridu svoje ljubice 12.000 Din.

Pri obravnavi se je pokazalo, da je bila nevesta Böhm podtaknjena, in sicer brez njene vednosti. Dekle, ki jo je posredovalec zakonov predstavil Böhmju za bogato nevesto, je Stefanija Tolar. O tem, da je bila predstavljena Böhmju pod drugim imenom, ni nič vedela. Tudi darov, ki jih je bil poslal nesrečni ženin, ni prejela. Prilastil ei jih je bil Collmann, katerega je sodišče obsodilo na mesec dni strogega zaporu.

Letalo na Novi Zemlji ni Amundsenovo

Kakor sodijo strokovnjaki tvornice Dornier, je letalo, ki ga je posnela fotografška plošča prof. Molčanova na Novi Zemlji, vse prej kakor »Latham«. Specialisti sodijo po konstrukciji trupa, da gre za letalo tipa Dornier-Val, ki je bilo last ruske vlade in je po njenem nalogu preletelo Karsko morje. Izvedenci trdijo z vso gotovostjo, da fotografirano letalo v nobenem primeru ne more veljati za izginuli »Latham«.

Razkrinkani »misijonar«

V Innsbrucku so vabili zadnje dni velkanski plakati na predavanje o kulturi indije. Kot predavatelj je bil naznanjen misijonar Norbert Weissner s Ceylona. Zanimiva tema predavanja je privabila v predavalnico dokaj občinstva, ki pa je takoj postalo nezaupljivo zaradi razkošno okrašene dvorane. Nezaupanje se je še povečalo, ko je po preludiju z orglami stopil na govorniško tribuno mlad fant. Predavanje ni izpolnilo nad poslušalcev, zato se je dvorana čedalje bolj praznila. Na koncu je predavatelj pozval poslušalce, naj imi mogoče več prispevajo za njegovo misijo.

Ko je govor zaključil, sta vstala dva visokošola in sta zahtevala od predavatelja nekaj pojasnjl. Pri tem se je predavatelj urezal in je moral priznati, da vobče ni bil na Ceylonu. Zato so ga izročili policiji, kjer je navedel, da je benediktinec Srca Jezusovega, česar pa ni mogel dokazati. Zato so ga pridržali pod ključem in z njegovim potovanjem na Ceylon ne bo nič.

Nesreča v jezu

V jezu karseforske elektrarne pri Loholmu na južnem Švedskem se je primerila strašna nesreča, ki je zahtevala tri človeške žrtve. Dve dami in en gospod so se spustili v ogromen, milijon litrov vode obsegajoč betonski kotel, da bi iz njega fotografirali velikansko električno napravo. Čuvaj, ki nadzoruje dotok in odtok vode, pa ni pogledal, če je trojica tudi zlezla iz kotla in je pred časom dvignil zatvornice ter spustil vodo. Nastal je poplaj in mogočne množine vode, ki so naraščale z izredno brzino, so v nekaj trenutkih zalile nesrečno trojico v kotlu. Ko je bilo že prepozno, je čuvaj spoznal svojo pomoč. Zapri je zopet vodo, a iz betonskega kotla so dvignili samo še tri mrljice.

Napoli, tretje največje italijansko mesto

Pri zadnjem ljudskem štetju v Napoliju so našli 841.000 prebivalcev, dočim so jih našli pred tem štetjem 771.000. Poprej je bil Napoli v pogledu števila prebivalstva na boljšem, v zadnjih letih pa ga je izpodrinil Rim z drugega na tretje najboljjudnejše mesto Italije.

hočete? — »Moja sestra mi je v tisti noči prinesla živil k vrtnim vratom. To je vsa njena krivda!«

»Ukradla je vojaške dokumente!« — »Hotel sem se prebiti do Karpatov in sem jo prosil, naj mi priskrbi karto. Nisem slutil, da bi radi tega lahko prišla v takšen sum.« — »Človek, je to res?« Častnik ga trese za ramena. »Ne lažeš, če s tem sam zaigraš svojo glavo!« čvrne Poljak temno.

Pol ure pozneje jezdi poročnik Malberg z vsemi potrebnimi pravicami skozi temno noč proti Przemyslanom. Neusmiljeno zabada valahu ostroge v telo. Od vsake minute zavisi Marijino življenje. Prešlo je že osem dni, od kar so jo oddali vojnemu sodišču. Redkodaj traja proces dalj časa, vojno sodišče deluje brzo. Kdo ve, če je ni prepozno?

Naprej! Naprej! Kakor strahovi letijo mimo topoli ob cesti. Zaspan trenski vojak se na svojem vozu prekriža pred nočnim jezdcom, ki švigne mimo kakor divja plav. Ceste ni konec. Svetli pasovi že barvajo obzorje. Vedno znova spodbada konja. Mesto je še daleč in povelje za usmritev je morda že oddano.

Svetel dan je že, ko skoči z oznojnega konja pred vojnim sodiščem. Avditor, ki ga spremlja vojni kurat, je pravkar stopil skozi vrata jetnišnice. Poročnik Malberg se javi v svoji misli. Avditor prebledi:

»Maria Barzykowska...« ponavlja jecljave ime. »... pravkar so jo ustrelili!«

Prepozno

»Ne, gospod!« Ž vso silo se skuša Marija iztrgati rokam rimojstra Erdölja, ki jo hoče objeti. Skozi dim v ofircski obdobji se vsi pogledi upirajo vanjo. Pogovori so zastali. Samo mladi poročnik ob klavirju ni prenehal igrati.

»Ne bodi pusta!« kolne honvedski častnik z obrazom ki je razgret od vina, in trdno drži dekle.

»Ne, gospod!« Nje glas je preteč. To ni več ponižna hčerka grajskega oskrbnika, tiha strelčina ob častniških mizah. V njenih očeh gori nekaj kakor ogenj junakov poljskih osvobodilnih vojn. A rimojster noče priti k zavesti.

Melodija valčka se mahoma pretrže. Mladi poročnik je planil kvišku. »Gospod rimojster, pozabjate, ... nik!«

S kletvico izpusti oni dekle. Skoraj se zdi, da bo skočil na svojega nasprotnika. Toda ostali ga mirijo.

»Gospod poročnik, midva se še pogovoriva!« — »Na razpolago sem vam, gospod rimojster!«

Poročnik Malberg sedi v svoji sobi. Na marmorni plošči mizice stoji roža, temna roža. Zdi se, da jo je čudež pričaral iz globoko zasnežene gališke zime. Ali pa jo je lepa Poljakinja prinesla iz hvaležnosti v dar...?

»Gospod polkovnik, ukazujete?« V pozni noči je brigadni poveljnik pozval poročnika Malberga k sebi. Kakor ostro orisana silhueta se odraža visoka postava od okna temne sobe. S kretljivo roko pomigne poročniku k sebi in kaže

na obzidje grajskega vrta, ki se beli v mesečini.

»Vidite tam moža v sencih vrtnih vrat? Vsako noč se shaja z osebo iz grada, ki jo od tu ni mogoče spoznati. Rad bi vedel, pa ne da bi kdo kaj opazil, kaj tiči za tem.«

»Jutri se ponoči skrijem v parku.«

»Napravite to, gospod poročnik!«

Srebrno siv je v mesečini zasneženi park. Polnoč je proč. leden mraz prehaja v ude. Poročnik Malberg preklinja polkovnikov strah pred vohuni.

Tu... ali niso to koraki v parku? Ženska stopa proti vrtnim vratom. Marija. Ali naj bo prisluškovalec ljubzenske zgodbe? Ljubosumnost se dviga v njem. Mora se krotiti z vso silo, da ne stopi iz zasneženega grmovja in jo postavi na odgovor.

Marija je odrinila zapah na vrtnih vratih.

»Mihal! Ali si tu?« Nekli možki vstopi. Poglasno šepčeta. Poročnik ne ume poljsčine dobro in ugame le kakšen drobec. Ljubezenski pogovor to ni. Možki vprašuje, ali je prinesla načrte!

Poročnik Malberg se skloni naprej, da bi bolje slišal. Tu se utrga z ropotom snežno breme z veje. Onadva se zdrzneta. Z enim samim skokom je oni planil do vrat.

»Stoj!« Tudi častnik je skočil s pripravljeno pištolo naprej. Toda Marija je skočila vmes in ga udarila po roki. Strel je zadel v lesena vrata, ki so se zaprla za beguncem.

»Pusti ga!« je zavpila Marija v največjem strahu in se oklenila z rokami

častnikovega vrata. S kletvico jo je sunil ob stran, toda ona ščiti vrata s svojim telesom. Zaman skuša, da bi jo odrinil proč. Ona se brani kakor obupanka, s stisnjenimi zobmi se zvija pod njegovim prijemom, a ne popusti. In vedno znova moleduje med borbo s pretrganim glasom: Meni na ljubo ga ne ubij! Meni na ljubo!

»Prokleta mačka!« Vse besen jo je zalučal nazaj, da se je opotekla v sneg.

Straža je priletela, strel jo je alarmiral.

»Primite to žensko!« zapove kaprolo in ne da bi jo pogledal, se spravi z ostalimi na zasledovanje ubeglega moža.

Na mizi leže razprostrte karte, ki so jih našli pri aretiranki, in na njih so vršani položaji. Marija je priznala, da jih je vzela v adjutantovi sobi. Polkovnik vodi preiskavo.

»Povejte končno, kdo je možki?« Že v tretji jo vprašuje. »Ne smem!« Marija se še komaj drži na nogah.

Tedaj mine brigadirja potrpežljivost. »Tu ni mesto za skrivničnice!« jo nahuili. »Samo če poveste resnico, si rešite življenje!« Tu je Marija pomorno dvignila glavo: »Rajši umrem!« dé s trdim glasom.

Minute molka polze skozi prostor. Potem zapove brigadir: »Gospod poročnik, zaključite protokol!«

Poročnik Malberg začuti mrzlo zono na svojem hrbtu. Njemu je, kakor da je smrtna obsodba že izrečena.

Ledeno mrzel veter piha čez zaledo-

Razprodaia manufakture JOS. RAVNIKAR, Ljubljana, Miklošičeva c.

Pri materi Ivana Meštrovića

Spomini na rojstni kraj slavnega umetnika — Skromna mati stopa v 70. leto življenja

Sila vroč dan v avgustu. Komaj se je odmaknila jutranja zora, že je zasijalo solnce z vso svojo žgočo pripeko in z bolečim bleškom so odbijale gole skale prve žarke.

Bil sem s tovarišarji na potu od Visovškega oloka na Krki proti Drnišu. Tedenski napori, ki sva jih prenašala skozi vse dni, so se nama poznali na telesu, kakor tudi na razpoloženju. Minila je vsa ona goreča volja prvih dni, ko se človek ničesar ne plaši, nič mu ni nemogoče — vse sveže in jasno. Nastopila je utrujenost telesa in duše, da skoraj otopelost. Vse razkošne slike dolgih dni po dalmatinskem obrežju, vsi lepi doživljaji so se spajali v negotovost s prestanimi mukami potovanja in pomanjkanja.

Na poti sva se pridružila gruča seljakov, ki so šli na sejem v Drniš. V mestu je bil že na vse zgodaj vrvež, da sva se le s težavo prerivala in iskala šole, da se tam odpočijeva in shraniva nahrbtnike. Ob strani ceste je sedel v prahu star, napol slep guslar v krogu poslušalcev; na drugi strani je z vrščetim glasom vabil k nakupu zamenjen sejmarij. Orglice, piščalke, trobente, so odmevale od hiš in neprijetno dražile zrahljano živčevje. Klicanje in vpitje se je mešalo s sejmiskim truščem.

Bilo je že okrog polnoči, ko sva se malo spočila pojavila na ulici in iskala kaj za pod zob. Šola sva našla in slamljate v razredu so nama bile v blažen odmor.

S šolske terase je lep razgled po drniškem polju, ki leži od solca ožgano in malorodno daleč do skalovja na obzorju. Tam v daljavi se vzpenjajo mali grički z revnimi kraškimi kočami. Okrog njih so olive in sline, le tu in tam kak kotiček skritega polja ali vinograda.

Tam v daljavi, skrit za griči, leži tudi malo znan kraj. Tako malo je čuti njegovo ime, čeprav se je rodil tam človek svetovne slave. Kdo ne pozna Ivana Meštrovića? A malo jih je, ki vedo za njegov rojstni kraj in poznajo njegovo mater.

Mislil, da sva s tovarišarjem hodila skoraj dve uri iz Drniša do Otavice. Ob cesti stoji na odprtem prostoru novi dom umetnika, ki si ga je postavil, da preživi od časa do časa par mirnih ur v družbi svojcev. Na zunaj preprosto slog, ki ne moti kraškega okolja in ki da le tupetam čuti višjo moč in sposobnost mojstra. V njem prebiva Meštrovićeva mati z družino.

Čeprav nisva vedela natančno, katera hiša naj bi neki bila Meštrovićeva, sva se takoj zedinila, ko sva ugledala vso novo in od dru-

Rojstna hiša Ivana Meštrovića na Otavici pri Drnišu.

gih zelo neenako hišo. Napis nad vrati nam je to potrdil.

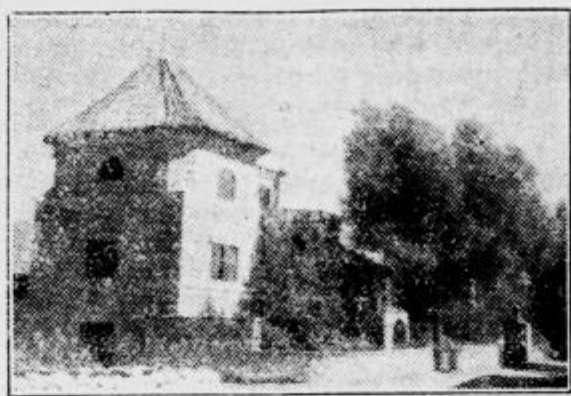
Vstopila sva. Naproti nama je prišla postarna ženica z robcem na glavi, v platneni srtači iz domačega prediva, v volnenem jopiču brez rokavov in dolgem temnem krihu. Skrb in čas sta se močno zarila v gube na čelu in obrazu; glas ji je bil mehak in pri- kupno zveneč. To je bila mati umetnika.

Vprašala naju je, odkod prihajava in ko sva ji povedala, da sva Slovenca iz Maribora, je v negotovosti poizvedovala, kje je to. Začudila se je, ko sva ji razložila, da sva doma skoraj na meji Jugoslavije — tam bli- zu Avstrije. Po kratkem razgovoru, v katerem je bila zelo skromna, posebno glede si- na Ivana, sva jo prosila, če jo smeja foto- grafirati. V začetku ji je bilo nekam nerodno, da bi se postavila pred aparat v delovni obleki — nato se je pa naglo odločila in sedla na klop. Z radovednostjo je zrla hitre priprave. V par hipih je bilo opravljeno in na fotografiji se dobro vidi njene oči, ki postrani gledajo v aparat, čeprav sva jo fo- tografirala bolj v profilu. Med nadaljnjim razgovorom sem vprašal po njeni starosti. Odgovorila mi je napol veselo z radostnim nasmeškom.

Imela sva še dobro uro časa do odhoda nazaj v Drniš. In to sva hotela izrabiti.

Meštrovićeva rojstna hiša stoji na pustem griču, skoraj pol ure hoda od njegovega doma. Tja sva v naglici hitela. Spremljal naju

je Meštrovićev nečak. Hiša, kakor jih je na tisoče po Krasu: visokoprstna, zidana iz oklesanega kamna in krita s kamenitimi ploščami. Pred hišo, na zunanji strani, je

Novo domovanje Meštrovićev, ki ga je dal zgraditi umetnik.

ograja iz zloženih delov skal, ki dajo zavetje malemu vrtiču. Na hiši sami pa je vizidna plošča s vklesanimi besedami — morda umetnikovega očeta: Ovu kuću gradi Mate Meštrović - Gavrilović svojim rukom s pomoću braće. — Mate Gavrilovića na 3. II. 1886.

Tu je stekla umetnikova zibelka, tu se je prvič spoznal s svetom, s prirodo, tu je prvič nastavljal roko k umetninam.

Materi naših velikih umetnikov v svoji prirojeni skromnosti niti ne čutijo vse moči in slave svojih sinov. Zato še bolj zremo na- nje, s ponosom in hvaležnostjo. Meštrovićeva mati prehaja ravno te dni že v 70. leto živ- ljenja.

Akrobati z Ježice nastopajo v Ljubljani

Stanko Snoj, France Presetnik in Ivan Dobovšek

Do nedavna so bili še v treningu, zdaj pa že nastopajo, zares in javno, naši »akrobati z Ježice«, gg. Stanko Snoj, France Presetnik in Ivan Dobovšek. Bili so že v Kamniku in Kranju, prejšnjo nedeljo so se z izbranimi točkami pokazali tudi v domačem kraju, na Ježici, zdaj pa nastopajo v Ljubljani. Dose- danji javni nastopi so bili tehnično prav do- bri, le da domači Kamnik ni pokazal večje- ga interesa, kar pa so nadomestili njegovi številni letoviščarji. Kranj je kljub temu, da so si akrobati prepoznali oskrbeli reklamo in da še niso imeli godbe, ki bi pridržala publi- ko ob premorih, bil v masi prisoten in je priznalo spremljal izvajanja drznih fantov.

O šolanju in težavah naših akrobatov je »Jutro« pisalo že lansko jesen. Od takrat pa so si ti podjetni fantje ne samo ogromno iz- popolnili svoje znanje, temveč tudi toliko opremili svoj instrumentarij, da jim je zdaj dovoljeno tudi javno nastopanje. Prva in dragocena pridobitev je bila močna žična vrv, dar podjetja inž. Dukića, kateremu so fantje zato zelo hvaležni. Lovilno mrežo pa so kupili sami za 4500 Din, od teh jim je 1000 Din daroval 84letni Kolar iz Cerkelj z željo: »Le dobro delajte, le naj bo kaj iz vas!« . Ostanek kupnine pa je posojilo, ki se ga žele akrobati s pridnim nastopanjem in umevanjem publike čim prej rešiti. Še to jesen nameravajo izvesti turnejo po štajer- skih mestih. Nu, zankrat so v Ljubljani in občinstvu priporočamo, da si jih ogledajo.

Njih program po pestrosti in težkoči nika- kor ne zaostaja za znanim Strohsneiderje- vim. Celo presega ga, kajti tu vidimo tudi nastopanje treh oseb naenkrat in to v mno- gih izmenah. Navežbali so že 49 točk. Od teh so zelo zanimive: ples na žici, prenos na ra- mi, držanje mosta, preval, hoja na obroču, smrtni looping, samoprevoz v samokolnici, prevoz s kolesom, prehod s kosami na no- gah itd. Slike jih predočujejo pri večbanju

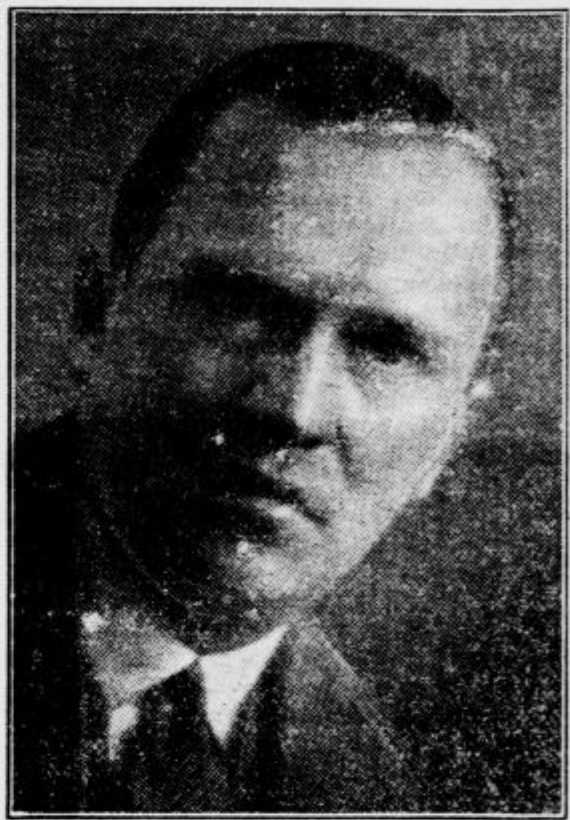
v domačem kraju. V Ljubljani je vse to se- veda neprimerno bolj učinkovito in drzno. Mladim akrobatom želimo popolnega uspe- ha in sreče na vsaj nevarni poti njihovega novega poklica.

Pristopajte k Vodnikovim družbi!

Willy Paulus, naš honorarni konzul v Essenu

Je eden najuglednejših nemških industrijev, solastnik velike essenske tiskarne in založ- nišča, se neumorno prizadeva za poglobi- tev gospodarskih zvez med Nemčijo in Ju- goslavijo. Kakor smo poročali, je bila nedavno — nemalo po njegovi zaslugi — osnovana

družba »Dejus« (Deutsch-jugoslavische Hand- elsgesellschaft A. G. s sedežem v Essenu). G. honorarni konzul je tudi v najpripravej- ših zvezah s kolonijo jugoslovenskih rudar- jev v Poruhru in se posebno zavzema zanje s svojim uplivom.

Izredni občni zbor prosvet- nega društva »Tabor«

Ljubljana, 29. avgusta.

V četrtek se je vršil izredni občni zbor prosvetnega društva »Tabor«, ki je prin- esel važne spremembe za bodoče delovanje društva. Po soglasnem sklepu članstva se bo društvo v bodoče imenovalo: *Delavsko prosvetno in podporno društvo »Tabor« v Ljubljani*. Z dodatkom naslova delavsko, se hoče tudi javno dokazati nadaljevanje dela naših narodnih delavskih društev v Primorju, ki so delovala do razpusta in bila močan stebel našega prosvetnega gi- banja. Delavstvo in kmetje so temelj in jedro našega naroda in države, delavstvo in kmetje so oni faktor, ki drže do zadnje- ga svoje postojanje in tvorijo tudi večino naše emigracije. S tem dodatkom se hoče tudi jasno poudariti, da bo društvo delalo trdo in žilavo, saj ima pred sabo v vsem delu trdo ledino. Mlada emigracija doka- zuje, da ni med njo razlik in da so vsi de- lavci bodisi ročni ali duševni med seboj enaki in da so zvesti svojim očetim de- lavcem in kmetom.

Poslovnik, ki ureja notranje poslovanje društva je bil z malimi spremembami odo- bren. Sledila so poročila o delu odbora in odsekov. Društvo prireja redne tedenske se- stanke s predavanji, recitacijami in de- klamacijami za člane; priredilo je prosla- vo 10-letnice vlade Nj. Vel. kralja, nešteto manjših in daljših izletov, udeležilo se je odkritja spomenika Vilharju in Levstiku, občnega zbora »Zarje« v Kranju in »Soče« na Jesenicah; priredilo veselico v Šiški, na kateri je prvič nastopil pevski zbor. Iz do- hodkov prireditve izdaja podpore raznim emigrantom, tako se je polovico dohodkov zadnje prireditve določilo za podpore, osta- lo pa za vzdrževanje prenočišča, katerega se namerava preskrbeti čez zimo. Društvo zbira ponošeno obleko, ki se bo razdelila med potrebne. To delo so prevzele članice. Naprosajo se rojaki in prijatelji, da v tem oziru priskočijo na pomoč. Čitalnico kakor tudi knjižnico se namerava izpopolniti in povečati.

V bodoče se bo posvetilo gospodarskemu delu še več pažnje in moči. Zenski odsek je prevzel dobrodelno stran dela in bo pod- vzel primerne korake in akcije. Prosvetni in pevski odsek bosta priredila s sodelova- njem priznanih mladih literatov svečano akademijo 21. novembra v Unionu ob pro-

slavi 25-letnice smrti S. Gregorčiča. Pevski odsek bo priredil večer tržaskih narodnih pesmi v radiju, mandolistični odsek, ki že pridno vežba pa bo skrbel za zabavo na članskih družabnih večerih. Vršili se bodo še nadalje tedenski sestanki s predavanji za člane. Za predavanja se bodo naprosili priznani znanstveniki in kulturni delavci. Društvo se bo udeležilo 6. septembra kor- porativno odkritja spomenika kralja Pe- tra, na katerega bo položilo venec.

Program, ki si ga je zahtevalo mlado dru- štvo je zelo obširen in zahteva krepkih de- lavcev in moči. Trdno pa smo prepričani, da ga bo z žilavostjo, s katero sedaj dela, tudi izpeljalo do konca. Na delo!

SOKOL

Tekma v odbojki za prvenstvo Saveza SKJ

Odbojka (volley ball) je ena najlepših iger za doraščajočo mladino pa tudi za odrasle, in sicer za oba spola. Četudi ni težka, ven- dar je treba za pravilno in dobro odbojko dolgotrajne vaje, da se igralci uživajo v igro, da dobijo dober stil in potrebno živahnost. Tekme brez borbene duha, živahnosti, dis- cipline in pravilne kombinacije so mrtve in nezanimive za igralce, še v večji meri za one gledalce, ki igro poznajo.

Naše Sokolstvo že nekaj let goji odbojko. Posamezna društva so si že vzgojila prav dobre igralske skupine. Da se še bolj dvig- ne zanimanje za odbojko in za vzorno igro ter za pravilno tekmo, je razpisalo načelnis- tvo Saveza SKJ za letošnje jesen savezne prvenstvene tekme v odbojki za člane, članice in za obojni naraščaj. K savezni prven- stveni tekmi pošljejo vse župe, ki so izvedle izbirne tekme, svoje najboljšje skupine, da si izbojujejo prvenstvo v odbojki za letošnje leto.

Za člane in moški naraščaj bodo prven- stvene tekme v Mariboru 13. septembra, za članice in ženski naraščaj pa 20. septembra v Zagrebu. Tekme začnejo v obeh krajih ob 6. zjutraj in se vršijo ves dan, do končne odločitve prvega za vsako kategorijo. Tek- movalo se bo po izločilnem sistemu, medse- bojne nasprotitve določijo žreb. Zmagovalci dobijo naslov »prvak Jugoslavije v odbojki in prehodno darilo. Naslov in prehodno da- rilo obdrži do prihodnje savezne tekme. Zmagovalna skupina župe, ki dobi zaporedno- ma trikrat ali petkrat prehodno darilo, ga obdrži stalno v svoji posesti. Izid tekem se razglasi takoj po končanih tek- mah.

Vsi tekmovalci izven mesta, kjer se tekme vršijo, morajo dospeti že na predvečer na kraj tekme in morajo biti zjutraj pol ure pred tekmo na igrišču. Obleka za tekmo ni predpisana, vendar morajo biti tekmovalci vsake skupine enako oblečeni. Vsak tekmo- valec mora imeti s seboj sokolsko legitimaci- jo s sliko in potrdilo društvenega načelnika, da je reden tekmovalec.

Župe lahko privedejo s seboj po enega po- možnega sodnika, ki pa mora točno poznati pravila v odbojki. Tudi svojo lastno žogo ima lahko vsaka župa, toda odgovarjati mora točno predpisom, sicer je vodstvo tekme od- kloni. Na vsakem igrišču bo na razpolago pravilna žoga. Višina mreže je določena za člane in naraščaj na 224 cm, za članice in ženski naraščaj na 230 cm.

Tekme v odbojki vodi v Mariboru in v Za- grebu član saveznega TO br. Mačus, razso- dišče tvorijo bratje: Mačus, Jesih in Trček, ki razsojajo samo o pravilni interpretaciji pravil, sicer odloča o vsem glavni sodnik sam.

Tekmuje se po pravilih, ki so priobčena v knjigi Fr. Mačus: Odbojka, založila Jugosl. Sokolska Matica v Ljubljani, cena 12 Din. Ta pravila so za vse tekme v odbojki, ki se vršijo v območju Saveza SKJ, edino veljavna in potrjena od saveznega načelnistva, zato jih mora imeti vsako Sokolsko društvo in mora po njih vezati odbojko.

Savezno načelnistvo je zaprosilo za udele-ž- nike tekem znizano vožnjo, ker po doseda- njem pravilniku, ki predpisuje, da mora po- toovati najmanj deset oseb skupaj, v posa- meznih župah ne bi imeli pravice do znizane vožnje, ako župa pošlje samo eno kate- gorijo k tekmi.

Bratje in sestre, danes posestimo šišenske Sokole

ter se udeležimo velike prireditve »Društva za zgradbo Sokolskega doma« v prostorih g. Stepiča.

L. P. Baljé:

Pogodba za Hollywood

Na vožnji iz Bremerhavna v Helgo- land sem se seznanil z ljubko mladenko, ki me je mnogo bolj zanimala kakor morje. Že med vožnjo so se zbirali na nebu oblaki, in ko smo na Helgolandu stopili z ladje na trdna tla, je nastala nevihta. Morali smo se zateči v restav- racijo. Sedel sva za mizo, in ko je vsak izmed nas naročil prigrizek, nisem ho- tel zamuditi prilike in sem se ji pred- stavil.

»Mene gotovo že poznate,« je dejala in se namuznila.

»Poznam?« sem se začudil.

»Oprostite, mislila sem, da je moj obraz kakor tudi imo splošno znano pri vas — mogoče se motim. Pišem se Lund. Lia Lund.«

Napenjal sem spomin — a nisem se mogel domisliti tega imena.

»Po poklicu sem filmska igralka,« je nadaljevala ona. »Pred tednom dni sem podpisala filmsko pogodbo za Holly- wood. Jutri odpotujem v Ameriko.«

Začuden sem jo gledal. Tako imenit- na zvezdnica — pa da je ne poznam! Da, niti po imenu mi ni znana. Začel sem jecljati, da bi se opravičil.

»O, jaz sem pa čisto vesela, da me še ne poznate,« je hitela ona. »Saj niste edini moški te vrste. Precej jih je, ki jih film ne zanima. In slednjič naj vam po- vem: lahko ste zadovoljni, da ne hodite v kino. Veste, biti slaven je strašna reč. Ah, človek se komaj iznebi sitnih muh, ki mu sledijo kakor senca. Komaj

sem se jih otarasla za danes.«

Natakar je prinesel naročeno. Zatopila sva se bila v pogovor, tako globoko, da sva po prigrizku naročila še kosilo. Me- ne je pretreslo to, kar sem slišal iz nje- nih ust. Kakšno iznenadenje, sedeti za eno mizo s svetovno filmsko zvezdnico! In slišati iz njenih ust, da sem ji ... nu, recimo vseč ...

Lia je kazala, da ji film ni škodoval. Poznala ni blaziranosti ne predrznosti. Kakor otrok je uživala vse, kar je mogla dobiti na Helgolandu. Na promenadi so vsi oči gledale samo za njo.

Med prijetnimi pomenki na izpreho- du sva skoro pozabila, koliko je ura, ki je kazala že šest. Morala sva se podvi- zati, da sva dosegla še zadnjo ladjo za Bremerhaven. Kakor da se poznavata že deset let, sva šla k blagajni in se vkr- cala.

V Bremerhavnu me je spremlila na vlak. Ko sem moral vstopiti, se mi je iz- vil iz prsi vzdih:

»Na svidenje, Lia.«

V tistem trenutku sem začutil, kako sta se dve roki ovili mojega vratu. Nje- ne ustne so se srečale in ujele z mojimi. Za trenutek ... Potem je izginila.

Pripeljal sem se na cilj in taval po ulicah, ves zamišljen v doživljaj minu- lega dneva. Neka temna sila me je gna- la v kinematograf.

Ko sem vstopil, je bilo temno. Kmalu pa se je prižgala luč, in ko sem stal tam na prehodu iz ene vrste v drugo, je pri- stopila k meni ženska, ki je obiskoval- cem kina dodeljevala sedeže.

»Želite spored?« me je vprašala. Pogledal sem ji v oči in obraz se mi je podaljšal.

»Lia! Ti tukaj?« sem zajecel.

Ona pa je odvrnila:

»Oprostite gospod, jaz nisem Lia, Luiza sem ...« Pri tem je spremenila barvo.

»Kakopak,« sem rekel. »Zamenjal sem vas.« In sem plačal program. Ko sem spustil novic v njeno roko, sem čutil, da se trese.

Pozneje mi je bilo zelo, zelo žal, da sem šel v kino. Razdril mi je iluzijo. Iluzijo male prodajalke sporedov, ki vo- di ljudi na sedeže, pri tem pa pustolovi, kadar je prosta, in pripoveduje naivnim moškim, da ima pogodbo za Hollywood.

P. T. H.:

Interesantno

Menda ni na svetu zanimivejšega izraza od besede »interesanten«.

Vsi kulturni jeziki jo poznajo. V vseh je menda tuika. Koliko so si že ljudje prizadevali, da bi jo odpravili iz svojega jezika! Zaman! Ostala je tam, kjer je bila — uporabljajo jo slej ko prej.

Vse to je resnica. Saj ni moči tiniti, da ne bi imeli zanj pet sto inč. Morda celo več. A ene same besede, ki bi jo lahko nadomestila, nimamo. Nimamo iz- raza, ki bi pogodil stvar tako v živo kakor izraz »interesanten«. Ta beseda je svet zase, svet se vrti okoli nje, ona na okoli sveta. Svet in ona, ona in svet sta nerazdružljiva.

Obrnimo svet in sebe kakor hočemo,

na koncu moramo priznati, samo to, kar je interesantno, živi. Kar ni interesantno — Bog bodi temu milostljiv! Zenska, ki ni interesantna, moški brez intere- santnega značaja, ki ni bil kjerkoli, ka- korkoli in kadarkoli interesanten — ni interesanten. Naj torej kar poveže braš- no in vzame pot pod noge. Z njim bomo kratko opravili. Z Bogom!

Da pa ne pozabimo glavnega: intere- santnost ne leži vedno na vrhu. Spomni- mo se samo Flaubertove povesti »Pre- prosto srce«. Interesantnost je treba ča- ših poiskati, si jo takorekoč vzeti. Šele potem postane interesantna.

Beseda »Interesanten« ima časih kar skrivnostni pomen. Če se vprašamo, odkod prihaja, odkod jo izvajajo, se nam posveti, da rabijo že Latinci besedo »in- ter-esse« — vmes biti. Interesanten po- meni po tem takim »vmes bivajoč«.

Ampak kje vmes? Kje vmes je n. pr. interesanten gospod? Kje vmes intere- santna dama?

Če je interesantno to, kar dela ljudi interesantne, potem ni to, kar leži med njimi in jih dela interesantne, prav nič in- teresantno. Kje pa so meje, med kateri- mi je svet interesanten in onkrat kate- rih postane svet neinteresanten?

Meje so — kdor ne verjame, se lahko prepriča — nebesa in pekel, Bog in hu- dič. S tem izgubi sfera, ki omejuje in- teresantnost, svojo lahkoto in postane težka. Resnost in težja ji dasta popolno- ma nov ton. Kajti kaj bi pomenila beseda, da je Bog interesanten? To bi bilo bogokletstvo! In hudič? Tudi on kot

protitež Boga, kot pojem zlega, ki ga slika Dante v hladnem podzemlju Luci- ferja, bi izgubil nekaj svoje interesant- nosti. Spriču tega bi občne gotovo mi- nil strah za vso interesantnost.

Interesantno je torej to, kar visi med nebom in zemljo. Kar med tema dvema skrajnima tečajnikoma diha in prede, nam lahko postane interesantno in nam tudi zares postane interesantno, kakor hitro stopi v domnevno zvezo s skraj- nimi mejami našega nehanja, našega uni- čenja. Čim bolj posegajo središča življe- nja v stvari in bitja, tem interesantnejše postajajo. Tudi svetnik je lahko intere- santen, vsekakor pa le dotle, dokler ni popolnoma odrešen, dokler lepjo na njem ostanki zemeljskega življenja, teža njegove duše. Zločinec je tem interes- nejši, čim bolj sega v demonijo, t. j. čim bolj je vozel njegovih činov zamotan, čim bolj so njegova dela v napetem na- sprotnju z dobrim.

Sinovi zemlje visimo nenehoma med nebom in zemljo. Moramo se boriti, ru- vati biti se in stremeti, dokler živimo. Torej smo »interesantni«. Vse živo je v tem medkraljestvu. In samo tam, kjer življenje odreveni, preneha biti intere- santno. Zakaj k interesantnosti spada vedno nekaj višjega, gibljivega, nekaj kar narašča ali pada ali pa se razvija v podobi krivulje.

Tolažba v današnjih dneh nam bo- di, da nismo mrtvi, ampak vsaj toliko in- teresantni, kakor je bila kadarkoli katera- koli doba v življenju človeštva.

Interesantno za nas vse je tudi to, kako se bo vse to razvilo!

A. Harrison:

Junak

Dejstvo, da se življenje z nami še nenavadneje igra nego kakšen pisatelj s svojimi figurami, je bilo že prevečkrat omenjeno, da bi bilo še potrebno kakšnega dokaza. A zgodba velike ljubezni in tihega junaštva, ki sem jo izvedla na svoji prvi poti v Ameriko, je vredna, da jo zapišem, saj je baš naš čas tako revno obdarovan s samoodpovedjo in sposobnostjo za žrtve.

Dnevi med oceansko vožnjo združujejo ljudi naravnost hitreje, nego se to dogaja v navadnih okoliščinah našega vsakdanjega življenja; če deliš potem svojo kabino z drugim človekom, tedaj vodi to lahko do prijateljstva, na katero po končani vožnji sicer čisto prav tako hitro pozabimo, a je bilo med vožnjo dovolj iskreno. Da mi je Dorothy Brookesova, moja tovarišica v kabini, takrat tako prostodušno pripovedovala iz svojega življenja, ni torej nič čudnega.

Moji stariši niso bili baš navdušeni, ko so zvedeli, da se z Alfredom Andersenom ljubiva, je pričela Dorothy nekega večera. Bivali smo v New Yorku in Alfred je bil majhen uradnik z zmerno plačo pri ameriški Narodni banki; moj oče, ki je bil baš leto prej izgubil mnogo denarja kot porok za nekega prijatelja, bi me prav nerad videl v tako skromnih razmerah. Ko sva zato ob izbruhu vojne zaprosila za privolitev v najino poroko, ker je moral Alfred kot nemški državljani takoj poskušati povrniti v svojo domovino, so stariši svojo privolitev brezpogojno odklonili.

Tako sva se morala tedaj ločiti, še preden sva postala mož in žena; a da bova čakala druga druga in da si bova ohranila zvestobo, je bilo nama samo ob sebi umevno. V mislih in čustvih sva si bila tako enaka, da je pomenil ta odhod samo zunanjo ločitev; notranje bi bila vsak čas skupaj.

Pretekli so tedni, preden sem dobila končno prvo vest o Alfredu. Dospel je bil srečno v Nemčijo in kratko nato so ga poslali na fronto. Z vsako pošto, ki je mogla v teh nemirnih časih prispeti do nas, sem prejemala njegova dolga pisma, v katerih mi je pripovedoval o svojih doživljajih. Navzlic vsem nevarnostim, katere so mu grozile vsako uro, se ne spominjam, da bi bila kdaj pomislila na to, da bi mogel Alfred v tisti peklenski borbi najti smrt; misel na bodočnost je tako objemala tudi njegovo podobo, da nisem mogla verjeti v najino večno ločitev.

Dokler ni nekega dne prispela z muko napisana vest iz nekega francoskega lazareta, da je bil Alfred ranjen in je postal vojni ujetnik. Njegova sporočila so postala sedaj čim dalje bolj redka, a vendar so mi pravila, da se mu polagoma vrača zdravje. Ko je popolnoma ozdravel, so ga poslali v neko munijsko tovarno blizu Pariza, od koder mi je sploščka precej redno pisal.

In potem se je zgodilo nekaj nerazumljivega. Dvakrat, trikrat so bili že prispeli poštni parniki iz Francije brez vsake njegove vrstice. Seveda sem vedela, da pisma vojnih ujetnikov niso mogla prihajati tako često in točno in celo, ko je prešlo že več mesecev brez vsakega njegovega odgovora na moja pisanja, sem mislila prej na kakšen nesporazum nego na izgubo Alfredove ljubezni. Kako bi mogla dvomiti o njem, ko sem tako razločno čitala, da bi njegova ljubezen neomajno vztrajala preko vseh ovir?

A mesec je minil za mesecem, ne da bi se Alfred javil. Ker se moja pisma niso vračala, jih je moral prejemati; molčal je torej brez dvoma namenoma. Kaj mi je ostalo končno drugega, nego da sem začela navzlic notranjemu odporu verjeti v njegovo nezvestobo? In ko so postali meseci leta, sem se morala vendarle sprijazniti s mislijo, da sem bila svojo ljubezen darovala nevrednemu; kakor grenko porogljivo so se mi zdaj videli njegove nekdane besede o ljubezni in zvestobi!

Z napetostjo sem bila poslušala zgodbo svoje tovarišice; bolečine naših solz ljudi nas veliko lažje zajamejo nego njihova veselja.

In res niste nikoli več slišali o Alfredu Andersenu? sem končno vprašala. »Ali ni imel sorodnikov, pri katerih bi lahko poizvedovali?«

»Njegovi edini sorodniki so živeli v Nemčiji in nisem poznala njihovega naslova,« je odvrnila Dorothy Brookesova. »Pa čemu bi tudi pozvedovala? Saj je bilo vse tako jasno: Alfred me je bil pozabil s najino ljubeznijo vred. Ne, nikoli več nisem zvedela ničesar o njem. Bila sem sedaj nekoliko

mesecev pri svoji teti na Angleškem in si bom po svojem povratku v Ameriko izbrala kakršenkoli poklic, da izpolnim svoje dneve. Saj pravijo, da blagodejni vpliv časa ublaži vsako bolečino,« je zaključila Dorothy grenko.

Naslednji dan, zadnji pred prihodom v New York, je bil mrzel in viharen. Potniki so bili skoraj vsi pod krovom in so kramljali v majhnih skupinah; Dorothy je bila seveda izjavila, da jo boli glava in je ostala v postelji. Jaz sama sem bila kmalu v pogovoru z nekaterimi gospodi, ki so se vozili iz Nemčije v Ameriko, da bi obnovili tam zaradi vojne pretrgane poslovne vezi. Večina teh gospodov je bila sama na fronti in je naravno, da so kmalu začeli pripovedovati o svojih vojnih doživljajih. Stiri leta na bojnem polju so ostavila v njih vtise, ki so se hotela vedno znova izraziti v besedah.

»Govorite o pogumu in junaštvu,« spodje,« je dejal končno neki Martens, s katerim sem bila prekrmljala marsikatero uro, a mislim, da sem enega najpogumnejših spoznal šele po končani vojni. Srečal sem ga v prehodnem taborišču za vojne ujetnike v Švici. Reče, je bil dvakrat pretrpel nekaj groznega; najprej je odnesel težko rano na fronti in potem je pri neki eksploziji v munijski tovarni, kamor so ga poslali kot ujetnika, skoraj izgubil življenje.

»Nu, kaj takšnega in še več so doživeli vojniki na vseh frontah,« je menil drugi izmed gospodov. »Poznam ljudi

»Vem,« ga je prekinil Martens, »toda junaštvo tega ubogega mladeniča je ležalo neke drugje. Pri omenjeni eksploziji ga je strašno zadelo; spodnji del obraza mu je povsem manjkal, da je komaj še razločno govoril. Seveda so se njegove rane kolikor toliko zacelile, toda pogled nanj je bil dovolj grozoten. V prehodnem taborišču sem preživel marsikatero uro z njim, kajti čeprav je komaj govoril, je čutil morda potrebo po družbi. Končno sem zvedel, da bo po svojem povratku v Nemčijo živel pri neki sorodnici; njegovi stariši so bili mrtvi in on sam je živel dolgo v tujini. Kaj bo sicer z njim, menda še sam ni vedel.

Nekega dne sem ga dobil v posebno žalostnem razpoloženju. Iz domovine je bila prispela pošta, a zanj ni bilo ničesar. Čutil je potrebo, da se izpove drugemu človeku, in tako sem zvedel nekaj več o njegovem življenju. V New Yorku se je bil zaročil; pred njegovim odhodom se nista mogla več poročiti, a zagotovila sta si večno ljubezen in zvestobo. Potem je prišel dan, ko se je mogel po eksploziji v tovarni prvič spet pogledati v zrcalo. Od tiste ure ni bil ničesar več pisal svoji zaročenki; rajši naj bi ga smatrala za nezvestega. Vedel je, da bi hotela biti navzlic njegovi strašni poškodbi njegova. A kako naj bi jo še nadalje vezal nase, če je vsak človek pred njegovim obrazom odkočil? Ali naj bi od dekleta, ki jo je ljubil nad vse, zahteval takšno žrtve?

Poskusil sem ga pregovoriti, da bi vsaj še enkrat stopil v stik s svojo zaročenko, a je ostal trden v svojem sklepu. Vse kar bi mu rezeval lahko napravilo življenje še življenja vredno, je žrtvoval v tistem junaštvu ljubljenu bitju!

Naš prevoz v domovino se je zavlekel, pa je prišla velika epidemija hripe, ki je zajela tudi naše taborišče. Me ne samega je še kolikor toliko preskočila, a taboriščna bolnica je bila kmalu prenapolnjena z bolnimi tovariši. Neke noči so me zbudili, da bi odšel takoj v dvorano za težke primere; eden izmed bolnikov je hotel govoriti z mano.

Bil je bedni tovariš, o katerem sem vam pripovedoval. Slaba je bila z njim. Njegov itak oslabljeni organizem ni mogel več preboleti težkega napada hripe. Takoj me je spoznal, a ni mogel več govoriti. Njegovo življenje je šlo komaj še minute. Z neskončnim naporom je naposled napisal na listič papirja: »Povejte Dorothy, da sem jo neizmerno ljubil...« Priklimal sem mu. »Dajte mi še njen naslov,« sem ga pozval. Z drhtečo roko je ubožec poskušal še enkrat pisati, a še preden je nastavil svinčnik, mu je roka omahnila in bil je mrtel. Na meni pa je sedaj muka, da ne morem izpolniti poslednje želje tega junaškega mladeniča, kajti kje naj iščem njegovo Dorotejo?

Martens je sklenil svoje poročilo, spomin na ta dogodek mu je moral biti zelo bolesten. Previdno sem ga na naposled vprašala, čeprav sem vedela za

njegov odgovor: »Ali je bil to Alfred Andersen?«

»Da,« je odgovoril Martens začudeno. »Ali ste ga poznali?«

A bila sem že na poti, da povrnem zagrenjenemu dekliskemu srcu vero v zvestobo in ljubezen.

G. Br.:

Zakonski pekel

Četvorica nas je sedela v kavarni. Armand je dejal: »Resnično sovraštvo, po naravi dano sovraštvo je mogoče samo med osebam različnega spola, n. pr. med zakonci. Med temi se pojavlja v prvi vrsti vse tisto, kar sovraštvo ustvarja. Nasprotje med spoloma, medsebojno poznanje, prodiranje drugega v drugega, poznanje medsebojnih slabosti, vsa zrna nečednosti, medsebojno zaničevanje, vse to in drugo se tu združuje.«

Tako je govorilo njegovo prepričanje. Njegove misli so kar vrele iz njega in mi smo ga poslušali pobožno. Ni bil navaden človek. Njegova dialektika je bila brutalna, njegovi dokazi so zadevali kakor udarci sekire. In poznal je življenje. Bil je odvetnik, mnogo je živel v svetu in je bil psihoanalitik nenavadnega formata. Kar je izgovoril, je bilo doživljeno. In doživljeno se je zdelo v njegovem bistvu kakor vklesano. V njegovih potezih je ležala porogljivost, v njegovih besedah zaničevanje ljudi. Stavek, ki ga je bil pravkar izrekel, je bil preizkusil na lastni koži. Poznal sem zgodbo njegovega zakona. Mnogo let je bil čakal in izbiral. Tedaj je izvoljenka križala njegovo pot. Armand je bil teoretik, a eden tistih genialnih teoretikov, ki spravljajo vse brez čustva, čisto razumsko v preprosto formulo, ki nosijo v življenje malo poštevnega, sterilnega premišljanja. Že stokrat se je bil analiziral in je vedel, da je možki do zad-

nje koščice. Torej je tudi vedel, kakšen ženski tip bi se zalagal z njim in ga dopolnjeval.

Morala je biti temnolasa. Imeti bi morala mehke, polne oblike, bujne ustnice. Kakor žamet mehak in nežen bi moral biti pogled njenih temnih oči. Tudi o božajočem miku rahlega puha nad zgornjo ustnico je bil sanjal. V vsem bi morala biti tako močna ženska, da bi mogla dopolniti njegovo močno moškost! Tako v teoriji. Stotine deklet in žena je bil videl, a samo ena je izpolnjevala vse te pogoje. Zato si jo je izbral za ženo.

Le malo let je preteklo, tedaj je Armand spoznal, da se je bil zmotil. Zametne oči so se znale zablskati v jezici, puh nad zgornjo ustnico je bil iz ostrih dlačic, kakršne naštiš samo v obrazih tašč, mehka, polna usta so bila v kotičkih vedno neprijazno in trmasto pobešana. Zakon je postal za oba pekel, sosedje so često slišali vrišč iz njiju stanovanja in ropot posodja, s katerim sta se obmetavala, služkinje so odpovedovale službo druga za drugo. Dala sta se ločiti. Sporazumno — z gnevom in sovraštvom v srcu!

Zato je bil njegov izrek: »Resnično sovraštvo je možno samo med zakonci,« globoko občuten, življenje samo ga je bilo izobličilo.

Spet je prešlo več let. Armand je bolj poredko prihajal v kavarno, končno je čisto izostal. Strašni doživljaji prvega zakona so ostavili v njem nekakšno usledino in ta usledina je dala, izčiščena in oslabljena čustvene žilindre, gradbene kamne za nove teoretske konstrukcije.

Armand ni bil zaman psiholog nenavadnega formata. Spet se je poročil, a tokrat je vedel, kaj hoče. Saj je moral hoteti samo nasprotje tega, kar je bil prej hotel. In našel je, kar je iskal. Bila je plavalas, imela je modre oči, grenke, kakor nož ostre ustnice in vitko

postavo. Bila je tudi lastnica hiše. Poročila sta se.

In stara pesem se je ponovila. Za nekoliko mesecev je bil spet pekel tu. A plavalaska in vitka žena je bila mnogo hudobnejša od temnolase in polnoudne. Toda Armand je sedaj pozabil vse teorije. Rad bi se bil ločil, a mislil je na hišo, na brezskrbno starost, stisnil je zato možato zobe skupaj in — trpel! Ona pa se ga je hotela osvoboditi za vsako ceno in nobeno sredstvo ji ni bilo v to svrhu nedovoljeno. Spomnila se je na njegovo prvo ženo. Hotela jo je za zaveznico, ki je vedela marsikaj o svojem možu in ki bi lahko potrdila vse tiste reči, ki pomenijo vsakemu sodniku zadosten razlog za ločitev. Za ločitev po njegovi krivdi seveda. In šla je k temnolaski s črnimi, zametastimi očmi. In temnolaska je pozorno poslušala in jo podpihovala. Obe sta se pojavili o določenem času pred sodnikom. Prva kot tožiteljica, druga kot priča. In kaj je storila druga? Razbremenila je — tožena. Tako je Armandu uspelo, da je iztisnil prav znatno odškodnino za svojo privolitve v ločitev. Ali je temnolaska vendar še ljubila svojega prejšnjega moža? Ne. Sovražila ga je še vedno, a plavalasko je sovražila še mnogo bolj.

Njemu, ostudnežu, privoščim vse slabo, toda ta ženska je še ostudnejša,« je pripovedovala neki dobri prijateljici. Tako smo zvedeli za njene motive.

In Armand je spet začel prihajati v kavarno, pa je govoril z vzhičenostjo: »Resnično sovraštvo po naravi dano sovraštvo je mogoče samo med osebam istega spola.« Poslušali smo ga pobožno. Kajti ni bil navaden človek. Njegova dialektika je bila brutalna, njegovi dokazi so zadevali kakor udarci sekire.

Čitajte ilustrirano revijo
»ŽIVLJENJE IN SVET«

SPREJMEMO

spretno prodajalce

za prodajo INKUBATORJEV svetovnega slovesa. — Prijavijo se lahko trgovci ali osebe, ki imajo izkustva v reži živine.

Ponudbe prosimo na Jugomosse d. d., Beograd, poštini pret. 409, pod »INKUBATOR 515«.

Pozor! Pozor!

Gasilno društvo Guncle št. Vld nad Ljubljano vabi vse prijatelje gasilstva na

javno tombolo

ki se je vsled slabega vremena 23. 8. preložila na dan 30. 8. (danes) ob 15. uri. — Vabi odbor.

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za letos

Felix Toman

kamnoseški mojster
Ljubljana

Reeljeva cesta šte. 30

priporoča bogato zalogo grobnih spomenikov od marmorja in granita, plošče za grobnice, marmornate plošče za mobilije po najnižjih cenah

V neizmerni žalosti namnjamno vsem sorodnikom in znancem, da je umrl po kratki in mučni bolezni moj ljubljani brat, svak in stric, gospod

Kerševan Ivan

Pogreb dragoga pokojnika bo danes ob 5. popoldne iz mrtvašnice državne bolnice v Ljubljani. Priporočamo ga v molitve.

V Ljubljani, 29. avgusta 1931.

Zalujoči brat Anton in svačina Marija

OBLAČILNICA

Kdor obišče Ljubljano,
obišče Ilirijo!

Če je to veljalo že sedaj, velja toliko bolj za velesajmske dni, ko si je »ILIRIJA« nabavila zadnje novosti za jesen in zimo in pridejo zlasti stariši otroci - šolarji na svoj račun. Obleka perilo in čevlji na dolgoročno odplačevanje!

10730

»ILIRIJA«

NA OBROKE! LJUBLJANA MESTNI TRG 17/I

Otvoritev gostilne!

Grajska klet — Mestni trg 13
(nasproti čevljarskega mostu).

Se najtopleje priporoča. Za dobro pijačo in jedačo se jamči.

Z odličnim spoštovanjem
Videnšek Anica

Naznanilo!

Čast mi je javiti cenjenemu občinstvu, da sem z 29. avgustom 1931 prevzel v Zagrebu

Restavracijo hotela „ROYAL“

ter jo bom vodil po svojem strokovnjakem znanju. Prvorazredna domača kuhinja. — Dnevno sveži predžujnik. — Prvorazredna domača vina. — Točna postrežba!

Cene zmernne. —

Za mnogobrojni poset se priporoča

RUDOLF RESNIK,
bivši restavrator »Janjec«-ta

10687

Zahvala

Za izraze iskrenega sožalja, katere smo prejeli prilikom smrti naše iskreno ljubljene soproge, matere, hčerke, sestre, tete in svačkinje, gospe

Ivane Hlebš roj. Vrbinc

soproge posestnika in zidarskega mojstra

in za poklonjene vence ter cvetje in za nad vse številno spremstvo na njeni zadnji poti kljub najslabšemu vremenu, se vsem prav priručno zahvaljujemo.

Posebno pa se čutimo dolžnega zahvaliti se g. dr. Volavšku za njegovo skrbno nego in lajšanje trpljenja v bolezni, g. dr. Demšarju, kaplanu pri Sv. Petru, Kolu jugoslovenskih sester v Štepanji vasi, posebno pa še prednici g. Benedikovi za obilne obiske, nadalje pevskega društva »Sava« za ganljivo petje, Sokolu v Štepanji vasi in Zadrugi zidarskih mojstrov za častno spremstvo.

Sv. maša zadušnica se bo brala v Štepanji vasi dne 31. avgusta ob 7. uri.

Zalujoči ostali.

Cenjenim obiskovalcem velesajmske se
vkljudno priporoča

restavracija pod „Skalco“

MESTNI TRG 11

kjer bodo postreženi s prvovrstno pijačo kakor tudi z domačo, srbsko in dunajsko kuhinjo.

Vsak čas se dobe čevabčiči, ražnjiči in druge srbske specialitete. — Vsak dan KONCERT.

Za obilen obisk se priporoča

10737

JAKOB BRIŠKI, restavrator

Obiskovalcem jesenskega velesajma v Ljubljani priporočamo za nakup strojev in orodja za poljedelstvo in vsakovrstno obrt kakor tudi za nakup vsakovrstne železine, posode, okovja, peči, stavbenega materiala itd. itd. z bogato zalogo v največji izbiri trdimo:

Schneider & Verovšek

v Ljubljani — Dunajska cesta št. 16

Cenjene odjemalce opozarjamo, da na velesajmskem prostoru nismo razstavili in da nimamo nobenih provizijskih potnikov, vsled tega smo v prijetnem položaju Vam nuditi vsako v našo stroko spadajoče blago po izrednih in najnižjih cenah. Blagovolite se na vsak način prej ogledati našo zalogo, predno potrebne blago drugje kupite.

10724

Iz življenja in sveta

V jekleni krogli na morsko dno

Kako nastajajo morski toki, kakšen je v velikih globočinah živalski in rastlinski svet?

Naš list je že ponovno poročal o drznih poskusih dveh ameriških učenjakov, Williama Beebea in Otisa Bartona, ki sta se v jekleni krogli spuščala v globino morja. Pri zadnjem poskusu sta dosegla globino 500 m, kar ni do danes uspelo še nobenemu živemu človeku, stratosferni polet prof. Piccarda pa tu je spodbudil, da hočeta pogledati še globlje v skrivnosti morskega dna. Z novo kroglo, ki jo ta čas izdelujejo pod njihovim vodstvom bosta poskusila prodreti v globino 700 do 800 m.

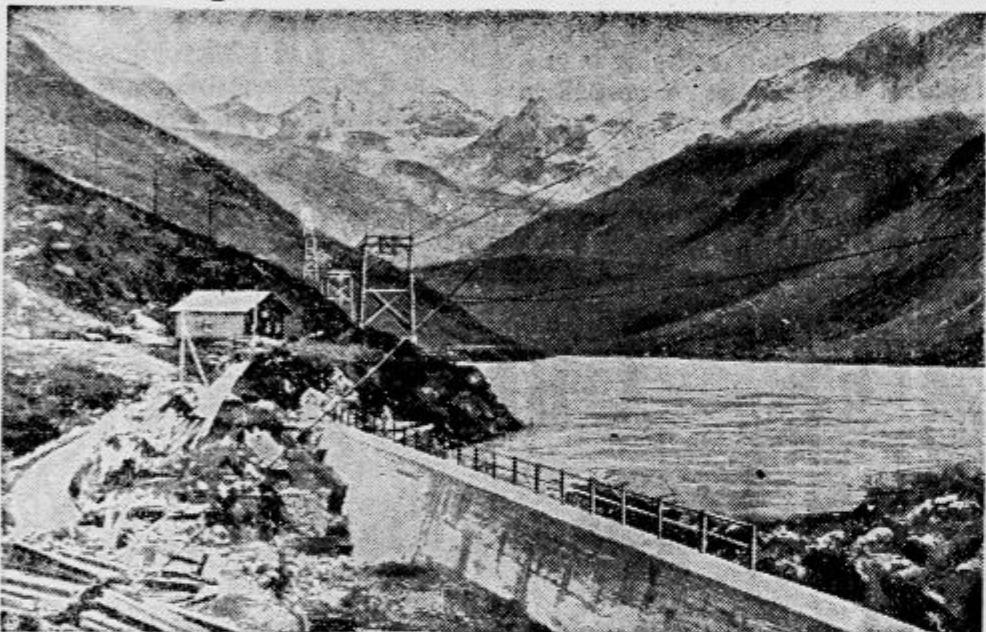
To tvegano podjetje je namenjeno povsem znanstvenemu raziskovanju in sicer z oceanografskega kakor biološkega vidika. Tako hočeta dognati skrivnost nastanka morskih tokov, o kateri smo danes poučeni le površno. Če bi jima uspelo natančnejši odgovor na to vprašanje, bi imela vremenslovje in pomorska plovidba od tega ogromno korist.

Se zanimivejšo nalogo jima nudi proučevanje živalskega in rastlinskega sveta v globokem morju, ki sta nam v mnogem

pravi uganki. Tako nam je le malo znanega o problemu svetilkajočih se rib. Še pred nedavnim so menili, da izvirajo slabo svetlikanje, ki prodira včasih skozi valove, od nekakšnih kozmičnih žarkov. Šele v novejšem času so odkrili potem takozvane fosforescirajoče ribe, od katerih tisto svetlikanje izvira, o življenju teh rib nam ni skoraj nič znanega.

Kar se tiče aparata, s katerim se bosta ameriška učenjaka potopila v globino, noračajo, da so njegove stene iz posebnega trdega jekla, v stene pa bodo vdolana tri okrogla okna iz izredno debelega stekla. Na zunanji strani krogle bodo pritrjeni razni instrumenti za različne meritve, a za razsvetljavo morskega dna bo rabil ozromen projekcijski aparat, ob katerega luči bosta raziskovalca skušala fotografirati podmorsko krajino in življenje. Kroгло bo prenela na določeno mesto posebna adja, ki bo med raziskovalnim delom ves čas v telefonski zvezi z obema znanstvenikoma.

Alpinski lednik — izvor energije

V Avstriji so pravkar dovršili ogromno električno centralo, ki bo oskrbovala z električnim tokom tudi Nemčijo do Porenja. Centrala leži pri ledniku Silvretta in zbira odtoke iz njega v umetnem jezeru, ki je v njem prostora za 5,4 milijonov kubnih metrov vode. S tem dobi naprava 700 m padca, ki daje zopet električno silo novi centrali Parthenen na Predarlskem.

Živali in spanje

Debelokožci imajo rahel sen — Morski polž je rekordno zaspan med živalmi

»Mnenje, da imajo živali tem večjo potrebo po spanju, čim večji so jim možgani, ni popolnoma točno,« piše ravnatelj londonskega akvarija Boulenger. »Slon je v tem pogledu n. pr. prava uganka živalskih vrstov. Zadoštuje mu po vsej priliki le nekoliko ur počitka.

Pazniki živalskih vrst zatrjujejo, da ležijo debeložki kakor konji le poredkoma, a se tedaj se dvignejo ob najmanjšem šumu. Tudi kiti in morski prašički spijo zelo malo. V newyorškem akvariju so opazovali, da so se morski prašički ribali po sedem mesecev neprestano, čeprav ponoči nekaj manj živahno.

Najmanj točna pa je trditev, da zavisi potreba po spanju pri živalih od velikosti njih možganov, za ptice. Ptici možgan ni s povprečno nič večji od plazilcev in vse, kakor dosti manjši nego pri velikih sesalcih, vendarle so ptice večinoma velike zaspanke. To velja zlasti za nočne ptice, h katerim pripadajo pred vsem sove in nočne lastovke. Pogar, neka nočna lastovka v Indiji in Avstraliji, spi tako dolgo in globoko, kakor da je ubita. Lahko jo dvigneš

Molža na tekočem traku

Industrializacija in racionalizacija čedalje bolj pronica tudi v kmetijstvo in živinorejo. Traktor si je osvojil polje, v živinorejo pa predstavlja najnovejšo pridobitev molža na tekočem traku. Molžar se nič več ne približa kravi, nasprotno, krava mora priti k njemu, da »odda« svoje mleko. Ta posel posreduje rotolaktor, krožna naprava, ki ima 18 m v premeru ter razpolaga s 50 kabinami. Naprava se suče z brzino 4,5 m na minuto. Krave stopijo nanjo s pomočjo posebnega mostiča. Vilice jim zajamejo tilnik in jih prisilijo, da stojijo na miru. Dva molža nato umijeta kravo z brizgalno pripravo in pri tem ne napravita niti koraka, ker se rotolaktor vrti sam in jima pivede živino pod curek vode. V zvezi z brizgalno napravo je tudi vetrilo, ki krave takoj posuši, da ne menijo temperature. Šele ko je krava popolnoma očesena, pride k molžarju, ki vstavi molzni aparat in pritisne na gumb, ko je molža končana. Ko je vse odpravljeno, se vilice zopet dvignejo in krava zapusti rotolaktor, na njeno mesto pa stopi živinčev, ki čaka na vrsto.

17 dni v ruskem ujetništvu

Avstrijski botanik prof. Fritz Binder, ki je raziskoval rastlinslovje v finko-ruskem obmejnem pasu na Finskem, je po lastni neopredelnosti zašel pregloboko v rusko ozemlje in posledica tega je bila, da so ruske straže prijele in aretirale njega in njegovo ženo. Odvedle so ju v čumnat ob meji in ju zaprle dva dneva. Potem so ju peljali na ladjo, kjer so ju pridružili 35 drugim ujetnikom. Po 26 ur trajajoči vožnji je prišla ladja s potniki v Murmansk. Tam so prevzeli jetnike zopet vojaški in odpeljali Binderja in njegovo ženo v celico. Prošnjo učenjaka, da bi o stvari obvestili avstrijski konzulat, so sovjetski uradniki odbili. Šele po 17 dneh je bilo mučnega jetništva konec in profesorja in njegovo ženo so spravili zopet na ladjo, ki je prevažala lcs, ter jo odrinili na finksko mejo, kjer sta zopet svobodno zadržala.

Snovi, ki povzročajo raka

Prof. dr. Ernst Fränkel je izločil iz zločestih oteklin neke kemične snovi, ki povzročajo po injekcijah podobne oteklino v zdravem organizmu. Svoje poskuse je vršil z živalmi in so važni predvsem zaradi tega, ker dokazujejo, da niso bakterije krive te bolezni, kakor so menili mnogi raziskovalci, in istotako ne na raku bolne stanice same. Pojasnjeno pa je obenem, zakaj se more bolezen prenašati na zdrav organizem, če mu vcepimo krvi, seruma, vrančne snovi itd. iz obolelega organizma. Fränkelovi eksperimenti bodo imeli najbrž to dobro posledico, da bo mogoče najti primerne snovi, ki bodo paralizirale učinek strupenih snovi raka in napravile strahovladi te bolezni konec.

Nov izum za dviganje potopljenih podmornic

Švedski inženjer Ragnar Blomquist je izumil pripravo za dviganje potopljenih podmornic. Na modelu jo je prikusil do globine 70 m z najboljšim uspehom in švedska vlada, ki se že dolgo zanima za sličen izum, jo je odkupila.

Priprava sestoji iz mnogih majhnih, zložitljivih pontonov, ki se vdolajo v trup ladje. Napolnijo se iz notranjosti ladje z zrakom in povečajo pri tem prostornino podmornice in takšni meri, da mora ta splavati na površje. Tudi če se pri kakšnem trčenju del pontonov pokvari, jih vedno ostane toliko, da morejo potopljeni brod dvigniti. Med dviganjem se njih atmosferski pritisk avtomatično uravnava na pritisk vode.

Smrtonosen prstan

V San Franciscu zbujajo občudovalno tragična smrt edinke senatorja Berringa, 18letno krasotico Ethel Beringovo. Dekle je pred kratkim prejelo od svojega zarodca, sina dolarskega milijonarja Wallisa, starinski prstan, ki predstavlja dve kači. Prstan je bil svojčas last italijanske plemiške rodbine vojvodov Lucca. Milijonarjev sin ga je bil kupil na nekem evropskem potovanju v Italijo. Prstan ima vdolben pristen biser. Čim si ga je nevesta nataknila na prst, pa je zbolela in naslednji dan je umrla. Obdukcija trupa je pokazala, da je zastrupljena. Zdravniki so ugotovili, da ima prstan skrivnostno strupeno želo, ki ga ni deklica opazila zaradi tega, ker je bilo skrbno prevlečeno z voskom. Vosček se je na prstu zaradi toplote stopil, želo se je sprostito in polagoma vbrizgavalo v roko trup, ki je pokazal svoj strašni učinek v enem dnevu.

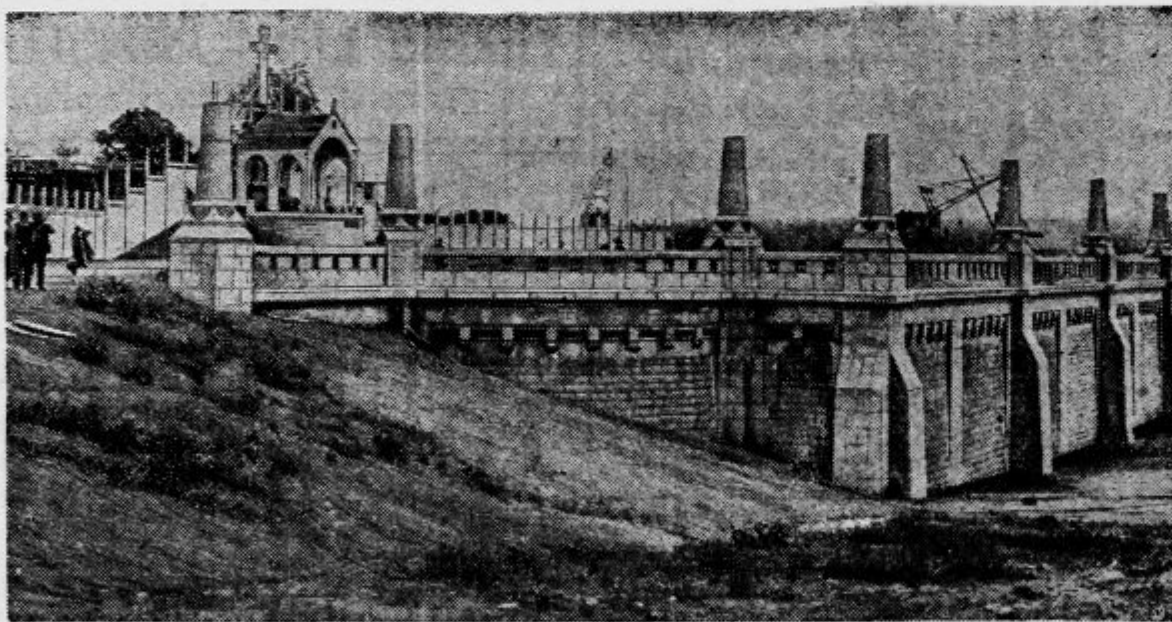
Kufur v Rusiji

Sovjetska vlada je odredila, da se morajo zaradi napredujoče industrializacije in mehanizacije Rusije popravljati ceste potom kuluka. Vsak državljan je dolžan 6 dni na leto delati na cestah. Kdor ima voze in traktorje, jih mora dati na razpolago za javna popravila. Na kuluke pa odpadejo dvojne dajatve, t. j. namestu šest po dvanajst dni.

Bubonska kuga v Barceloni

V neki majhni bolnici v Barceloni so zdravniki ugotovili pet primerov bubonske kuge. Trije bolniki so že umrli, ostala dva visita med življenjem in smrtjo.

Lurd dobi konkurenco

V Lisieuxu v Normandiji pripravljajo novo veliko romarsko pot, nekakšen novi Lurd. V tem kraju je svoje čase živila sveta Terezija, takozvana »Devica Lisieuxska«. Slika prikazuje ogromno platformo, kjer bo prostora za 10.000 romarjev.

Moška in ženska tolšča

Ženske so od narave boljše založene z maščobami nego moški, zato so odpornejše

Ob rojstvu so glede tolšče razlike med moškimi in ženskimi spolom v vseh pasovih sveta in pri vseh plemenih neznatne. Otroci obojega spola kažejo isto nagnjenost do polnoudnosti in to tudi tisti, ki se pozneje po naravi razvijejo v vitki, suhljati tip. Šele ko minejo otroška leta, se pojavi med dečki in deklicami v tem pogledu znatna razlika, in sicer tako, da je ženski spol v isti starostni dobi v splošnem vedno nekaj boljše založen z maščobo nego moški, v kolikor ne »popravlja« seveda narave v stremljenju po modni vitki liniji.

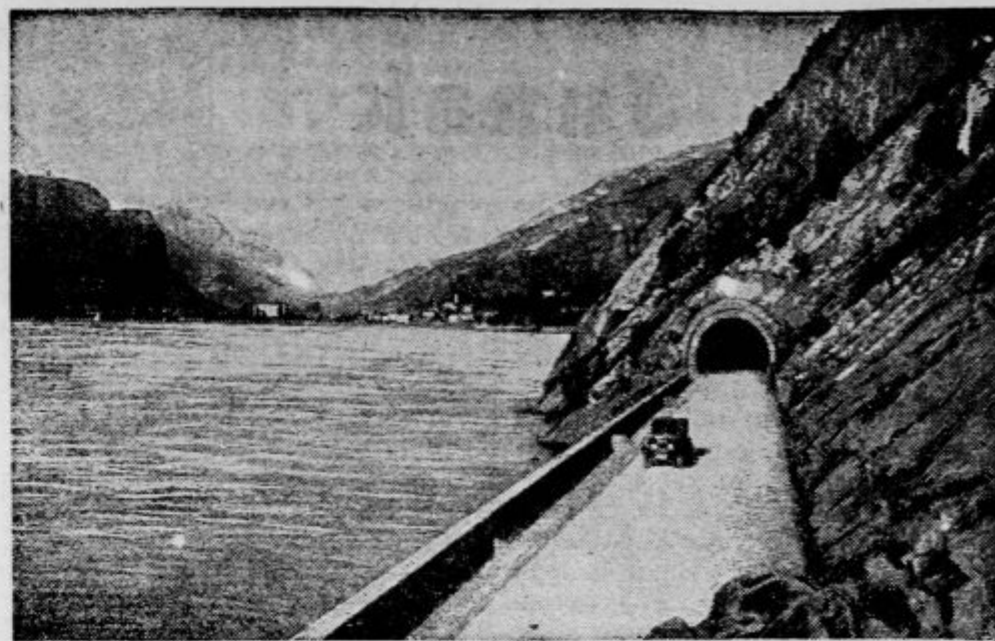
Ta pojav je dobil v zadnjem času prav nepričakovano biološko utemeljitev. El. Poulsen, ravnatelj vitaminskega zavoda v Oslu, je postavil namreč trditve, da so naravne zaloge tolšče v ženskem organizmu bržkone sedež tistih vitaminskih rezerv, ki jih mora ženska imeti več nego moški kot prva hraniteljica novega človeškega življenja. Poulsen navaja v zvezi s svojo domnevo zelo zanimive podrobnosti.

Med vojno je vladalo v mnogih deželah pomanjkanje živil, zlasti masti in v zvezi s tem pomanjkanjem se je močno razširila neka očesna bolezen, ki je spet v zvezi s pomanjkanjem določenih vitaminov. Statistični podatki pa kažejo, da je bilo med bolniki s to očesno boleznijo komaj pet od-

stotkov žensk, vsaj kar se tiče starostne dobe med 15. in 30. letom, ko je žensko telo v polnem razcvetu, tedaj v starostni dobi, ki se zлага tudi s polnim razcvetom njegove rodovitnosti. Že med dečki in deklicami se je glede na to bolezen kazala razlika v prid deklicam. Razlika se je večala do 30. leta, nakar se je spet manjšala. Ta večja odpornost ženskega organizma je po Poulsenu posledica posebnih vitaminov, ki jih imajo v svoji sedež v naravnih nahajališčih telesne tolšče. To je sicer samo domneva, Poulsen pa upa, da jo bo mogel dokazati z eksperimenti na živalih.

V ostalem pa ima ženska zaradi svojih večjih zalog tolšče še druge prednosti pred moškimi in tu bi bilo predvsem omeniti tiste sportne uspehe, ki so jo postavili v nekoliko letih na čelo uspešnih vztrajnostnih plavalcev in premagovalcev recimo Rokavskega preliva. Poulsen prerokuje celo, da bo ženska v tem oziru postavila moškega populomno s senco — a to vse zaradi svoje obilnejše tolšče, ki ji varuje telo pred hitrega slajenja. Od tod izvira tudi pojav, da se ženska v vseh letnih časih lažje oblači nego moški in da ji zadostuje celo pozimi oblačilo, ki vzbuja v moškem na sam pogled škipekanje z zobmi.

Nova cesta ob Gardškem jezeru

Italija nepretrgoma gradi nove ceste. Pravkar je dovršena »Gardesana«, cesta vzdolj Gardskega jezera, ki se vije 60 km ob nabrežju ter ima sedem predorov. Na južnem koncu Gardskega jezera se cesta spoji z avtomobilsko cesto Milan-Benetke.

Blamirane avtoritete

Tudi nesmrtniki se motijo kakor občani

Nihče ne bo trdil, da ni bil sloviti naravoslovec Laplace, ki je razjasnil skrivnost nastanka našega svetova s svojo znamenito teorijo, bistroumen mož. In vendar je bil ta mož toliko nepreviden, da je kategorično zanikal možnost padanja kamenov ali kovinskih kosov z neba na zemljo. Če je zavzel Laplace takšno stališče, potem ni nič čudnega, da je tudi Francoska akademija znanosti s svojimi štiridesetimi »nesmrtniki« obsodila župana iz francoske vasi Juillaca, ker ji je uradno sporočil, da so prebivalci njegovega kraja na lastne oči videli, kako so meteorni kamni padali na zemljo.

Tudi Arago, nič manj znamenit učenjak od Laplacea, se je nesmrtno blamiral s trditvijo, da nimajo Stephensonove parne lokomotive nobene bodočnosti — isto, kar so trdile pozneje marsikateri avtoritete o Fultonovi parni ladji. Da so te avtoritete omalovaževale tudi stremljenja po tehničnem izkoriščanju elektrike, je samo ob sebi umevno.

Gay - Lussac, nesmrtni odkritelj plinskih zakonov, in Helmholtz, najslavnejši nemški fizik v drugi polovici prejšnjega stoletja, sta proročevala, da ne bo nikoli mogoče dvigati se v zrak s pripravami, ki so težje od zraka. Po njiju mnenju bi bili samo baloni sposobni za takšne naloge. Profesor Babinet, ki so ga ob njegovem času cenili za kapaciteto, prvega reda med fiziki, je menil, da je malenkost podati matematični dokaz, da je podmorska kabelska zveza med Evropo in Ameriko nemogoča. Izumitelj in fizik Mangus je v učeni razpravi zavrnil uporabnost električne obločnice, a sloviti profesor pariškega vseučilišča Bouillaud je smatral Edisona za goljufa, ko je ta nastopil s svojim fonografom.

Veliki Francoz Voltaire je nekoč izrekel krilatico: »Veliki možje imajo pravico počenati nekamnovane velike zmote.« In to krilatiko potrjuje ta mala zbirka primerov, kako so se motili veliki možje.

Dobaviteljica perzijskih kožuhov

Karakulna ovca, ki nas oblači za zimo

Bivša srednjeazijska emirata Hiva in Buhara sta pradomovina karakulne ovce, dobaviteljice znamenitih perzijskih kožuhov. Od tam se je razširila v Afganistan. Perzijo, Južno Rusijo, v novejšem času pa po vsem svetu, zlasti v Južnozahodno Afriko.

Krznar karakulne ovce pridobivajo prav za prav od njenih jagnjet, ki jih zaradi kožuha zakoljejo že drugi ali tretji dan po rojstvu. Rodijo se namreč z globoko črnim

kožuškom, ki pozneje izgubi barvo in druge lastnosti, ki za delajo izredno dragoocene. Zanimivo je, da se rodijo ta črna jagnjeta tudi, če križajo običajno belo ovco, najbolje navadno ovco z grobo volno. Čistokrvnim karakulnim ovcom. Z nadaljnjim križanjem mešancev s karakulnim ovcom zadobi zarodček v tretji generaciji vse lastnosti čistokrvnega plemena.

Polarna vožnja »Malygina«

Polarna odprava ruskega ledolomilca »Malygina«, ki se je 20. avgusta zaključila v Arhangelsku, je trajala 33 dni. Ledolomilec je prevozil 5000 km pota, in sicer v razmerah, ki so celo za arktično plovidbo najneupovljnejše. Tri četrtine vožnje si je morala ladja krčiti pot skozi led in gosto megle. Kljub temu je vodstvo odprave doseglo ogromno oceanografsko delo. Mapa, ki prikazuje polarne dežele, se je obogatila s novimi otoki. Prof. Vize je ves čas vršil hidrološka in zemljepisna merjenja in opazovanja. Potniki in posadka se vračajo zdravi in pripejo v Moskvo konec avgusta.

Nekaj številok o Leningradu

Mešno podjetje za prevažanje oseb v Leningradu razpolaga danes s 1600 tramvajskimi vozmi. Tretjina med njimi je motornih. Poleg tega podpira promet 46 avtobusov, takšnih pa je na razpolago samo 76. Čez leningradske reke in vode drži 607 mostov. Med njimi je 518 lesenih. Projektirana je gradnja novega mostu čez Nevo, zveza, ki bo spajala voborski in petrogradski rajon. V zadnjih letih je vložila ruska vlada v dela za povzdig leningradske luke 113 milijonov rubljev, za prihodnja leta pa je v načrtu še 70 milijonov stroškov.

Zanimiva listina

Na Švedskem so našli dokument, ki potrjuje občo sodbo, da so imeli tam že v srednjem veku dobro razvito železno topilno industrijo. Dokument je datiran z dnem 25. marca 1360 in izhaja od Olafa Torildsena, ki je imel topilno peč v Vikmanshyttanu v Dalekariji. Oblast je odmanehyttanu preiskavo, če je navedel, da redila genealoško preiskavo, če je navedel, ni moč resnično živel, kar se je potrdilo. Peč, ki se omenja v listini, pa je še danes v obratu. Potrjuje se tudi dejstvo, da je bila železna industrija v švedskih krajih že pred mnogo sto leti dobro razvita in da so že tedaj topili železo po metodi, ki je prišla drugod šele pozneje v prakso.

Film — detektiv

Gospa Robotham je obiskala kinematografsko predstavo v New Yorku in je ugotovila na platnu, da je njen mož živ in zdrav, čeprav jo je zapustil in izginil brez sledu že pred 30 leti. Naznanila je to policiji, ki je uvedla poizvedovanje in doletela, da živi iskani mož že dolgo v Hollywoodu, kjer je za statista pri neki filmski družbi. Žena je vložila proti njemu tožbo in zahtevala, naj se vrne k njej. On pa je izjavil pred sodiščem, da ne mara zanj, ker se je navadil drugih, boljših družic, zaradi česar ga prav nič več ne vleče v staro zakonsko gnezdo, iz katerega je bil pobegnil kmalu po nepremišljeni poroki.

S serviceom za kavo okoli sveta

Dva češka natakaria iz Ustja sta sklenila stavo, da bosta prehodila svet s serviceom za kavo v rokah. Na pot odrineta 6. septembra v fraku in belih rokavicah, startala bosta po predpisu s serviceom. Najprej jo bosta mahnila čez Prago na Dunaj, od tam pojeta v Budimpešto in Carigrad in naprej v Afriko, ker hočeta prepotovali najprej črni kontinent.

Smola potapljača na »Nautilusu«

Wilkins poroča v svojih radiogramih, da je poslal potapljača Crillyja v morje, da bi pregledal pokvarjeno nižinsko krmilo podmornice. Crilly se je potopil pod vodo ter izjavil, da ta reč ni tako neprijetna, kakor se vidi od zgoraj, da pa mu je potapljaška čelada popolnoma zaprla razgled na vse strani. Šele zdaj so mu pojasnili, zakaj ni nič videl. V trenutku, ko so ga spustili v vodo, se je zagnala proti podmornici velika plošča ledu, ki bi bila kmalu prodrla zaščitno steno »Nautila« in kajpada tudi ubila potapljača, ki so ga s skrajnim naporom rešili trije člani posadke, ki so pravočasno opazili grozečo nevarnost.

Krasno perilo

za gospode in sploh vse modne potrebščine kupite znano najcenejše pri Drago Schwab, Ljubljana

Žvepleni dež na Madžarskem

Iz Dombovarja poročajo, da je padal v ondnotnih občinah Heteny in Nak šest minut trajajoči žvepleni dež. Prirodoslovci si prizadevajo pojasniti ta nenavaden pojav.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt. Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793—20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh si guren in trajen. Cena steklenice brez poštne Dln 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb Radićeva (Duga) ul. 32.

Pošljemo po povzetju, in to samo na čitljive naslove.

Vsak dan ena

Gospa Obilna čita doma predavanje, ki ga bo imela v društvu za sprostitev žene o »Najem podjarmljenju v lastnem domu«.

ZA VAŠE OTROKE POTREBUJETE NOVIH ČEVLJEV!

OTROŠKI ČEVLJI PRAKTIČNI RUJAVI, ČRNI IN IZ LAKA **Din 55--**
 DEKLIŠKI ČEVLJI ZA ŠOLO RUJAVI IN IZ LAKA **Din 85--**
 SPORTNI ČEVLJI ZA ŠOLO IN IZLETE Z OKRAŠENIM JEZIKOM **Din 85--**
 ZA DIJAKE, ČEVLJI OKUSNE OBLIKE, TRAJNI IZ RUJAVEGA IN ČRNEGA BOKSA **Din 165--**
 VISOKI ČEVLJI DEKLIŠKI IN PANTOVSKI IZ KRAVINE Ila PODPLATI **Din 85--**

OGLEJTE SI IZBOR ČEVLJEV V NAŠIH
 PODRUŽNICAH. PRESKRbite SI PRIZNANO
 SOLIDEN IZDELEK PO ZMERNIH CENAH.

TOVARNA ČEVLJEV

TRŽIČ (DRAVSKA BANOVINA)

Ljubljana, Beograd, Maribor, Murska Sobota, Skopje,
 Zagreb, Karlovac, Novi Vrbas, Osijek, Sombor, Suboti-
 ca, Vršac, Vukovar, Sarajevo, Sušak, Split.

KUPUJTE SAMO DOMAČI IZDELEK
 ZAKAJ S TEM OMOGOČITE ZAPOSLENJE DOMAČIH DELOVNIH SIL

Razprodaja en bloc TOVARNE ROKAVICA družba z. o. z. v likvidaciji

se vrši v četrtek, dne 3. septembra 1931 ob 10. uri v tovarni-
 škkih prostorih v Gosposki ulici št. 16 naslednjih predmetov.

1. kompletni stroji v dobrem stanju za iz-
 delavo rokavic, gamaš itd. ter material za ad-
 justiranje istih;
2. pribor, t. j. gumbi, šnale, trakovi, šivanke
 i. t. d.;
3. zaloga izgotovljenih moških in ženskih
 ter otroških rokavic letnih in zimskih gamaš
 itd. ter raznega blaga za izdelavo rokavic;
4. razen inventar;

Navedeni predmeti se bodo izlicitali »en
 bloc«, t. j. kakor stoje in leže, in sicer za vsa-
 ka pod gornjimi točkami omenjeno skupino
 posebej, torej važno za industrijo, ki bi se
 posvetili tej panogi ali jo priključili svojemu
 že obstoječemu podjetju. 10703

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja,
 ki smo jih prejeli povodom prerane smrti našega lju-
 beznivega sina

Albina Čerčeka

teh. priv. drž. želez. v Osijeku

kakor za poklonjene številne vence in krasno cvetje, in
 mnogoštevilnim prijateljem in znancem, ki so prihiti
 od blizu in daleč, da počastijo spomin dragega pokoj-
 nika na zadnji poti, naša najiskrenejša zahvala.

Ljubljana, dne 29. avgusta 1931. 10717

ZALUJOČI OSTALI

Avstrijska tovarna

jekla, podružnica v Zagrebu, ISČE
 dobro vpeljanega in v stroki ve-
 ščega POTNIKA.

Ponudbe na Jugoslovse, Zagreb,
 Jelačićev trg 5, pod »Čelik«. 10708

Mi bomo razširili na željo in v korist
 naših članov v Sloveniji svoje tamošnje
 glavno zastopstvo odnosno bomo to pre-
 uredili v podružnico, zaradi česar iščemo

upravitelja podružnice

s povprečnim mesečnim dohodkom pavšal-
 no 3000 Din, provizijo in povračilom po-
 trebnih stroškov in dnevnici. Vešč mora
 biti vodstva poslov v pisarni, agilni in
 ambiciozni v organizaciji.

Ker je omenjeno mesto zvezano s mani-
 pulacijo blaga in denarja, zahtevamo od-
 govarjačo kavčijo. Nastop takojšen.
 Samo v Ljubljani ali Mariboru stanujo-
 če, a ne preko 50 let stare, z velikim po-
 znanstvom razpolagajoče osebe naj pošlje-
 jo svoje lastnorodno pisane ponudbe s pri-
 logo fotografije priporočeno. Le sprejete
 osebe pokličemo osebno v Osljek, da se
 predstavijo. Iščemo tudi sreske zastopni-
 ke proti visokemu pavšalu in proviziji. —
 Zadruga jugoslovenskih pletalca, Osljek,
 10718

Grozdje

prvovrstno, iz lastnih ljubljanskih gor,
 bo razpošiljal čim dozor, po Din 3.50 za kg
 franko postaja Središče, bruto za neto,
 vinogradnik R. KOŠAR, Sv. Boljenk
 pri Središču. Naročite takoj! 267

Beli zobje v treh dneh!

Čudovita antiseptična pena KOLYNOSA
 odpravi zopne rumene madeže z zob in jih
 napravi v treh dneh za tri tone bolj bele.
 Ona odstrani rumenkasto prevleko, ki jih
 kvari in očisti zobe tako, da se blesteče-
 bela zobna sklenina pokaže brez poškodb.

Ona na mah ugonobi nevarne klice na
 ustnih, ki napadajo zobe in izzovejo gnitje
 zob. Po suhi četki razmažite en centime-
 ter — uporabljajte točno tri dni zjutraj in
 zvečer — in tedaj boste ugotovili razliko.

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje
 razpisuje za na dan 14. septembra 1931
 ob 11. uri nabavo: 250 m brezivnih
 vodovodnih cevi 175 mm notr. premera
 z flanšami za 10 atmosfer nadpritiska,
 250 m istih, 100 mm, notr. premera.
 Pogoji se dobe pri podpisani. 10722

Iz pisarne Direkcije državnega rudnika
 Velenje, 8465/II.

VATA

za odeje in v tablah najboljša in najcenej-
 ša. Zahtevajte vzorce in cenik.

TOVARNA VATE Maribor, Dravska 15

Češke
 kameninaste cevi
 CIHLAR, Ljubljana, Dunajska cesta 69

Naznanilo otvoritve

Cenj. damam vijudno naznanjamo, da se
 otvori te dni nov salon damskih klobukov

Salon „Mia“

Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/1.
 (v hiši Jadranske banke)

kjer se dobe vse vrste damskih klobukov
 in slamičkov po najnovejših vzorcih. Spre-
 jemajo se vsakovrstna popravila, katera
 se izvršujejo točno.

Cene zmerné! Delo solidno!

„CENTRA“ NAKAZNICA

S to nakaznico imate pravico, dokler traja zaloga na en komad

Prodaja se samo proti takojšnjemu plačilu ali po povzetju
 10745 Samo nekaj dni!

Kolesa so opremljena z zunanji oklepi (mufni), prvovrstno
 pneumatiko, torpedo prosti tek, sedež z dvojnimi peresi, tor-
 bico z orodjem, sesalka, zvonec itd.

HITITE! — Štetna garancija za okvir!

»CENTRA«, Ljubljana, Masarykova cesta 12, pri ko-
 lodvoru. Velesejem paviljon F

Maribor, S. Amon, Glavni trg 5 — Celje, J. Novak, Prešer-
 nova 24 — Kranj, Fr. Potočnik — Jesenice n. G., J. Pučko.

Restavracija „pri Levu“

Gospodstva cesta šte. 16

opozarja vse cenjene obiskovalce velesejma na prvovrsten
 kraški teran, nanoški sir in kraško šunko.

Štajerska, dolenska in dalmatinska vina. Mrzla in gorka
 jedila. 10738

SENCNAT VRT. SENCNAT VRT.

Se vijudno priporočata

POSTOJNA — ŠTOLFA

Gospodinjstva šola šolskih sester v Eggenbergu pri Gradcu

Georgigasse 84, zelo moderno opremljena, da
 je deklicam nad 14 let starim obsežen gospo-
 dinjski pouk za samostojno vodstvo gospodinj-
 stva. Prvovrstna oskrba, zmerna cena za pen-
 zion. Prospekte daje vodstvo. 10719

TRGOVSKA HIŠA

na deželi, na dobri točki, železniška postaja, pošta, sodnija,
 carinski urad, z jakim prometom, je NARODNAJ zaradi visoke
 starosti. Oglasiyo naj se samo spretni, kapitala zmorni reflek-
 tanti. Hiša je pripravna zlasti za trgovino s steklom, porcelanom
 in voznim blagom, ker ni konkurence. 2 trgovska lokala s skladiš-
 čem, kletjo in 3 sobno stanovanje s pritliklinami takoj na raz-
 polago. — Ponudbe pod »J. Sch. 3« na oglas. odd. Jutra. 10539

Prepričajte se

o veliki izbiri ter o nizkih cenah vsakovrst-
 nega manufakturnega blaga, ki je na ogled v
 novi hiši trgovca

Antona Macuna v Mariboru, Gosposka ulica 10

ne le v izložbah ob ulici, temveč tudi v hodniku
 10751

Ob priliki velesejma INVENTURNA PRODAJA

po globoko znižanih cenah. Ne zamudite te ugodne prilike!

Damske srajce s čipko	Din 17.—	D. pletena obleka	Din 198.—
D. hlačni kombine batist s čipko	> 25.—	D. bareti svileni	> 14.—
D. svilen tricot kombine	> 43.—	Usnjene torbice	> 39.—
D. svilene hlače	> 19.—	Kovčki	od > 12.—
D. flor tricot hlače	> 15.—		
D. bluza brez rok., sur. sv. imit.	> 35.—		
D. bluza z rok., sur. sv. imit.	> 54.—		
D. bluza, svilen tricot	> 105.—		
D. letne obleke po lastni ceni.			
Foulard svila vzorčasta m	> 39.—		
Crépe de chine m	> 59.—		
Tenis pullover	> 39.—		
D. pullover, najfinejša voln.	> 69.—		

Za gospode:

Kravate pletene Din 13.—
 Kravate svilene > 9.—
 Klobuki > 42.—
 Srajce z 2 ovr. > 59.—
 Prodajamo le kvalitetno blago!

10734

STAKLO

B. TOBER, LJUBLJANA, Ilirska 36, vhod pri gostilni Stržini, telef. 34-58

Tovarniško komisijka zaloga: AKC. SPOL. PRVNI ČESKE SKLARNYKYJOR Č. S. R.

Na zalogi: med. steklo, kozarce za kumarce, kozarce za vkuhanje »Hametic«, steklenice za Ether, kolonsko
 vodo, lončki za mast, brillantino, opletene demione, stavbno steklo, strešnike, bobrovec, plošče, sifonske stekle-
 nice, kraherlske in limonadne steklenice. 10657

Cene malim oglašom:

Zenitve, dopisovanja, naznanila ter oglašitvanske, reklamne ali posredovalne značilnosti: vsaka beseda 1.— Din. Pristojbina za št. 5.— Din. Najmanjši znesek 10.— Din. Ostali oglašitvi: vsaka beseda 50 para. Pristojbina za št. 3.— Din. Če naj pove naslov Oglasi oddelke »Jutra«, plačati se pristojbino 2.— Din. Pri stojbine je vpsolati obremen z naročilom. Čekovni račun pri Poštni hranilnici v Ljubljani 11.842.— Telefon številka 2492, 3492

Za odgovor 2 Din v znakah

Naslove malih oglasov

dobite takoj po izidu lista v podružnicah »Jutra« v Mariboru, v Celju, v Novem mestu, v Trbovljah in na Jesenicah, ki sprejemajo tudi naročila na male oglase in inserate.

Ljubljani

Brivskega

pomočnika
mlajšega sprejema Jaki Al.
Ljubljana, Kolodvorska 35
37392-1

Učenko in samostojno modinstvo

sprejema takoj salon Mla.
Selenburgova 7. 37616-1

Dekle - šivilja

veščo prirokovanja, pridno, pošteno in zdravo, ki ima tudi veselje do gospodinjstva dela, sprejema boljša družina. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Šivilja«. 37394-1

4 samske osebe

(uradniško) na delu, iščejo dobro kuharico, staro nad 40 let, ki bi jim tudi gospodinjila. Nastop takoj. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Nastop«. 37681-1

Črkoslik, pomočnika

dobro izkušenega sprejema Frane Ambrožič, črkoslikarstvo v Mariboru. 37757-1

Kuharica

zmožna, poštena in čedna, dobi takoj mesto pri fini obitelji. Ponudbe z navodili do plače in doseganja eluzovanja na oglas. oddelku »Jutra« pod »Kuharica«. Nastop takoj. 37780-1

Katera gospa

ki misli opustiti kuhinjo, ali ki odpotuje, bi mi, ki priložnosti svetlovala svojo pridno in pošteno kuharico. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Kuharica«. Nastop takoj. 37780-1

Več pleskarikov pomočnikov

dobro kvalificiranih, takoj sprejema J. Hlobil, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 33. 37816-1

Pek, pomočnika in dva vajenca

sprejemem takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 37864-1

Dobro kuharico

ki bi hotela kusat same kose in večerje, za 3 mesece išče boljša rodbina v Ljubljani. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Kuharica«. Nastop takoj. 37880-1

2 kleparska vajenca

z delom, sprejema takoj. Frane S. v. n., kleparski mojster, Trbovlje 1. 37889-1

Učenko

sprejemam v trgovino mehanega blaga Ljubljana VII. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Učenko«. 37906-1

Slaščičarskega pomočnika

prvovrstnega in vojaškega prototipa sprejemam v stalno službo. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Učenko«. 37906-1

Sedlar, pomočnika

mlajšega (prednost z delom) sprejema takoj Jerih. Sodražica. 37771-1

Vod. instalaterja

z večletno prakso, večšega delu kleparskih del, sprejema takoj Jos. Barch, klepar v Kamniku. Ponudbe ustmeno ali pisмено. Plača po dogovoru. 37487-1

Otroško varuhinjo

simpatično gospodinjico, za nadzorovanje enega otroka in v pomoč gospodinjici sprejemam. Nemščino in pojasnila v postku pogoj. — Pojasnila v postku Trilav. Bohinjska Bistrica. 37497-1

Hotel »Triglav«

v Bohinjski Bistrici išče spretno kuharico za vse natakarike in hišnega slugo. 37498-1

Ključavničarskega vajenca

sprejema Anton Kremfar v št. Vida nad Ljubljano. 37636-1

5 dobrih fadlerjev

za hladni omet (Edelputz) takoj sprejema Karl Jeronik, mestni stavbenik v Celju. 37641-1

Kuharico

med 15 let — samostojno, samsko, v varno, zmožno voditi tudi gospodinjstvo restavracije, ki je izletna točka Zagrebčanov — sprejemam v stalno službo. Restavracija Lavica. Samobor kraj Zagreba. 37657-1

Brivskega pom.

mlajšega, ki zna odnirati, sprejemam. Pismente ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Brivsko«. 37654-1

Postrežnico

pošteno, znašno in delavno, vajeno vseh hišnih del, od 17.—10. ure dopoldne sprejema s 1. septembrom Turk. Nunska ulica št. 17. 37660-1

Pletiljo

za ploščoprešalni stroj, izkušeno in mlado, sprejemam. Stanovanje, hiša v hribi, mesto stalno. Ponudbe z navodili do plače in doseganja eluzovanja na oglas. oddelku »Jutra« pod »Pletiljo«. 37952-1

Brivskega vajenca

sprejema Hinko Dolenc, brivce, Ljubljana. 37975-1

Praktikantinja

za pisarniško delo, izkušena, Zapolitve med 15. in 19. uro. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Praktikantinja«. 37722-1

Ključavničarskega vajenca

sprejema Ivan Schlamberger Zelena jama, Srednja 8. — Meste pri Ljubljani. 37793-1

Pekovskega vajenca

sprejema takoj pekarna Steiner, Radivoj, Slov. Jaz. 37942-1

Fotograf, pomočnika

(pomočnik) dobrega in samostojnega delavca sprejemam. Foto. Vilman, Jaska v hribi, mesto stalno. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Fotograf«. 37941-1

Opekar

za samostojno ročno izdelavo strešne, zidne opeke in pločnikov se sprejema. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Opekar«. 37946-1

Vajenko

sprejemam takoj prvovrstnega damski salon. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 37957-1

Monterje

za centralno kurjavo potrebujemo. Samo popolnoma samostojni pridejo v poštev. Ponudbe z navodili do plače in doseganja eluzovanja na oglas. oddelku »Jutra« pod »Monterje«. 37770-1

Pletiljo

(Strikarico), popolnoma samostojno šivilja za Zagreb. Hiša in stanovanje v hribi. Pismente ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Pletiljo«. 37763-1

Frizersko vajenko

ki zna nekoliko frizirati, sprejemam takoj. Iva se v oglasnem oddelku »Jutra«. 37892-1

Učenko

z zadostno šolsko izobrazbo, ki bi imela vsaj ožbrbo pri starih, sprejema trgovca z mehanikom blaga. Pismente ponudbe na oglas. oddelku »Jutra«. 37894-1

Dekle

ki je vajena preproste kuhinjske in drugih hišnih del sprejemam. Bili mora pridna, snažna, poštena, stara nad 20 let. Plača dobra. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 37893-1

Gospodično Nemko

sprejemam za popoldne. Ponudbe pod »Nemko«. Nemška konverzacija na oglas. oddelku »Jutra«. 37921-1

Krojaškega vajenca

sprejema Viktor Perpar, Dvorci trg 3. 37926-1

Mizarja

neodnjenega, ki bi opravil tudi druga dela pri trgovini, sprejema takoj Ivan Savnik, Kranj. 37937-1

Učenko

sprejema damski modni atele M. Kovačič, Ljubljana, Mestni trg 20. — Vhod iz Krojaške ulice št. 28. 38012-1

Solidno natakarike

ki zna nemško, potrebuje posredovalnega M. r. k. Ljubljana. 38077-1

Več pletilj

sprejemam za stalno. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 38112-1

Klepar, učenca

z hrano in stanovanjem v hribi sprejema takoj Zibec Josip, Rače pri Zidanem mostu. 38026-1

Praktikanta

za pisarniško in znanstveno dela, proti začetni plači sprejemam. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Praktikanta«. 38029-1

Brivskega pomočnika

specialista za bubi striženje, z znanjem nemščine, izkem za čimprej. V offeri je navesti zadnja službena mesta. — Gud Aleksander, Ljubljana, Kongresni trg 6. 38054-1

Brivskega pomočnika

ki zna odnirati, sprejema v stalno službo J. Simunac brivce v Kranju. 38024-1

Strejšega moža

(event. tudi z ženjo), zanesljivega, ki bi bil zmožen voditi kmetijo, sam pa bi opravil domača dela pri hiši, sprejemamo. — Stanovalec in hrana, ter plača po dogovoru. Ponudbe je poslati na oglas. oddelku »Jutra« pod »Strejšega moža«. 38068-1

Vajenca

za hrano in stanovanjem sprejema Narodna kavarna. 38223-1

Učenko

za trgovino — kakor tudi zlatar. vajenca sprejema A. Fuchs, Selenburgova ulica 4. 38218-1

Dve pomočnici

sprejema modistka. — Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Modistka«. 38216-1

Čevljar, pomočnika

dobrega, za hišna dela sprejema Alfonz Zarnik v Gajevi ulici št. 2. 38171-1

Mesar. vajenca

pridnega, poštenega sprejema Frane Golob, mesar, Ljubljana VII, Jernejeva c. št. 47. 38129-1

Trg. pomočnika

sprejema čevljarica trgovina v Ljubljani. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Trg. pomočnika«. 38152-1

Dekle

pridno in pošteno, za vsa hišna dela, izkem za Bood. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Dekle«. 38161-1

Učenko

v Ljubljani stanujočo sprejema modista trgovina Čadež G., Stritarjeva ulica. 38160-1

Pomočnico in vajenko

sprejema modistka Tončka Nočan, Dalmatinova ul. 4. 38200-1

Učenko

sprejema modistka. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 38147-1

Šiviljsko pomočnico

prvovrstno in učenko sprejema na Sv. Petra cesti št. 52. 38139-1

Kmečko dekle

stara 15—17 let, vajeno hišnih del, sprejemam takoj. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Kmečko dekle«. 38209-1

Šivilja

vajena na vseh strojih — dobi trdno nameščenje. — Lana, Linhartova ul. 35. 37630-1

Učenca

za čevljarico trgovino, ki bi imela vsaj ožbrbo doma, sprejema A. M. Klavter, Čojzova cesta 1. 37188-1

Služkinjo

samostojno, srednjih let, izkem za ometu otroku za takoj. Povprašati na Dunajski cesti 62 (mitnica), pritličje, levo. 3850-1

Vajenko

sprejemam takoj. — Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 38237-1

Šivilja

ki je vajena prirokovanja, pridno, pošteno in zdravo, ki ima tudi veselje do gospodinjstva dela, sprejema boljša družina. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Šivilja«. 37394-1

Katero društvo

sokolsko ali gasilsko, prekrat kapelniku kakršnokoli službo, za kar bi eno leto brezplačno ponudval vse instrumente na plačilo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 37690-2

Strokovnjak

v oprekarji stroki, z večletno prakso, išče mesto delovodje. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 37694-2

Odvetniška uradnica

z daljšo prakso, želi premeniti mesto. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Odvetniška uradnica«. 37750-2

Strojnič

zmožen tudi elektr. popravil, odsluži vojašino — prošji za službo. Dopisne na oglas. oddelku »Jutra« pod »Strojnič«. 37755-2

Pošteno dekle

želi službo kuharico pri boljši manjši družini. — Cenji, ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Pošteno dekle«. 37792-2

Kuharica-gospodinja

želi takoj k drema osebna ali starejšemu gospodu. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Kuharica-gospodinja«. 37794-2

Šofer - avtomehanik

z dolgoletno prakso in znanjem vožnje avtomobilov, vajen vožnje v inozemstvu, abstinent, z večjo kariojo v gotovini in garanciji, želi premeniti mesto. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Šofer«. 37801-2

Natakarike-jelonoša

mlad in pošten, z dobrih misli, sedaj v sezonski službi, išče stalno nameščenje. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 37810-2

1500 Din nagrade

dam tistem, ki mi prekrbi stalno službo slugo ali kaj stitnega. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Zmožen kavejce«. 37811-2

Šofer

zmožen samostojnih popravil, z večletno prakso, spreten in zanesljiv vozač, samski, želi nameščenje k kakršnekoli vozi. Nastopil lahko takoj. Cenjene ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Šofer«. 37897-2

Boljša dekle

stara 19 let, zdrave in močne postave, z dvema razredoma, želi službo. — Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Boljša dekle«. 37898-2

Pekovski pomočnik

samski, vešč vsakega dela, išče službo. — Čestnik Leopold, Maribor-Poborje, Naspina 35. 37516-2

Gospodična

želi mesta k otrokom v boljši družini. Poleg slov. govori perfektno italijanski jezik. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Gospodična«. 37893-2

Kuharica

si želi mesta v Zagrebu. Dostavila je gospodinjico. K boljši družini. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Kuharica«. 37893-2

Dekle

si želi mesta v Zagrebu. Zmožna vseh hišnih del. Gre k pošteno družini. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 37997-2

Šivilja

gre šivat na dom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 37880-2

Manufakturič

želi premeniti sedanjo službo, najraje v kakšni slo. trgovini v mestu. Cenjene ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Manufakturič«. 37457-2

Mlad šofer

trozen in zanesljiv, bi rad premeniti službo. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Mlad šofer«. 37646-2

Kmetičko dekle

stano 17 let, pridno in pošteno, išče primerno službo pri poštenih ljudeh v Ljubljani. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 37696-2

Trg. sotrudnik

manufakturične stroke, vojašino, sprejemam v trgovini v mestu. Cenjene ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Trg. sotrudnik«. 37762-2

Gostil. kuharica

prvovrstna, samostojna — išče mesto v Ljubljani ali okolici. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Gostil. kuharica«. 38092-2

Šivilja - začetnica

želi službo pri boljši šivilji. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 38061-2

Kontoristinja

z dveletno prakso, zmožna vseh pisarniških del, strojepril in stenografiji, želi premeniti službo. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Kontoristinja«. 38116-2

17letni fant

krepak, ki je obiskoval petrazredno osnovno šolo — se želi učiti v trgovini mehanega blaga. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »17letni fant«. 38050-2

Žagar

zmožen vseh popravil, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 38531-2

Delavec

pošten in pridn, išče kakršnokoli del v mestu ali na delu. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Delavec«. 38093-2

Zaposlitev

iskem za pridno in pošteno gospodinjico, vajeno vseh pisarniških del — kot blagajničarka ali strojepril. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Zaposlitev«. 38018-2

Prodajalka

z dveletno prakso v trgovini mehanega blaga želi premeniti službo. Gre tudi v delikateso ali slaščičarno. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Prodajalka«. 37868-2

Učenka

z ometno učno prakso se želi izučiti v trgovini z mehanikom blagom se ostalo učno dobo. Želi vstopiti v podjetje, kjer bi imela hrano in stanovanje v hribi. Solake izobrazbo ima 8 razredov mehanika šole in 1 razred trgovske nadalje. Varnost službo želi najraje v mestu. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 37739-2

Za skladiščnika

gre na delo v oglasnem oddelku »Jutra«. 37921-2

Učenka

z predizobrazbo želi mesta v večji trgovini, najraje na delu. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 37913-2

Mlad gospod

mladega in treznega značilno želi primerno službo. Razpolaga tudi s koleosom. Cenjene ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Mlad gospod«. 38239-2

Kdo sprejme učenca

za elektromotorsko, nobilkarstvo ali kako podobno obrt, po možnosti z vsaj ožbrbo. Ponudbe na oglas. oddelku »Jutra« pod »Kdo sprejme učenca«. 38239-2

Harry Sinclair Drago:

Seviljski pevec

»V opero?« je vprašal zmedeno gledalec Estebana. Zakaj? »Juan, dragi moj, ali si pozabil, da moraš nocoj peti Des Grieuxa?«

»Oh, res!« je vzdihnil Juan, ki se je vendar že spomnil laskave impresarijeve ponudbe. A kaj je bilo njemu nocoj do madridske opere!

»Veliki in pravi umetniki nikoli ne razočarajo svojega občinstva,« je vztrajal Esteban, da bi ga ohrabil.

»Umetniki? Stric Esteban, motite se: jaz nisem umetnik! Nič nisem — nihče — kvečjemu Juan de Dios!«

»Za to pa lahko postaneš velik umetnik!« Starec je prijel Juana za roko, ki je še vedno krčevito držala Marijino obleko, in ga jel vroče prositi:

»Saj veš, Juan, da sem se zmerom trudil zate! Boril sem se in upal, da vendarle pride dan, ko zasloviš, Juan, ali me boš pustil na cedilu?«

Juan je vrnil Estebanu topli stisk njegove roke in se bolešno nasmehnil.

»Stric Esteban,« je odvrnil, »vse to nima nikakega zmisla več. Ne morem peti in ne morem!«

»Vsaj poizkusiti moraš!« ga je obupno zaklinjal starec. »Moraš, Juan! Vidiš, prej ti nisem hotel povedati, ali razmere so take, da moraš peti, če nočeš, da oba propadeva. Plačal sem impresariju, da ti ponudi še to poslednjo priliko. Dal sem mu ves svoj prihranjen denar — vse, Juan, vse, kar sem imel!«

Juan se je grenko zasmejal.

»Tedad ni niti to moja lastna zashuga!« je vzkliknil z divjim grohotom, ki ga je hotel kar zadušiti. »Oh, kako smešno je vse to! Zame, ki sem navaden potepuh, si potrosil vse, kar si imel! Kako smešno, kako smešno!«

Stric Esteban je stal pred njim in v svojem strahu ni mogel odtrgati oči od mladega človeka. Zdelo se mu je, da mora nesrečnež vsak trenutek zblazneti.

»Juan, Juan,« je prosil starec, »pomiri se! Nikar ne straši svojega starega prijatelja!«

»Jaz da naj pojem!« je zakričal Juan. »A nazadnje — zakaj pa

ne? Ha, ha, ha! Da, stric Esteban, pel bom! Pel bom Des Grieuxa — po naročilu!...«

18. POGlavJE

Per aspera ad astra...

Neki kritik, ki ga pozna ves svet, je rekel, ko se je nekoč razgovarjal o operi: »Newyorská Metropolitanska opera je znana zaradi svojih bogatih inscenacij in razkošnega občinstva; milanska Scala je zbirališče velikih umetnikov; ali, kar se tiče globokega in kritičnega poznanja glasbe, je madridska Kraljevska opera na prvem mestu.«

V Madridu je več gledališč, ki jih imenujejo »Variedades« in »Kursaak«, in tudi mnogo kinematografov, kakor povsod na svetu. Ali opera je ostala še vedno, kakor v starih časih, zbirališče najodličnejšega občinstva in najboljših pevcev. Madridski glasbeni krogi so na tako visoki stopnji razvoja, da je skoraj sleherni obiskovalec opere obenem tudi več kritik.

»Manone« je bila izmed najbolj znanih oper, dokler je slovel Italijan Leonetti kot eden iz najboljših Des Grieuxov.

Tisti večer se je bila celo kraljica pripeljala v opero, da bi slišala Leonettija v »Manoni«. V ostalih ložah je bil zbran cvet madridske in tuje aristokracije. Vojvodinja d'Alva je spet sedela v impresarijevi loži, med tem ko se je on sam živčno izprehajal po hodniku. Zvonec je bil že prvikrat zazvonil, ko je stopil pred zastor gledališki tajnik in v kratkem govoru opravičil signorja Leonettija, da je nenadoma obolel. Ko je nato še povedal, da bo namestu Leonettija pel Des Grieuxovo partijo Juan de Dios, se je tajnik globoko priklonil proti kraljičini loži in izginil za zastor.

V gledališču so jeli glasno razpravljati o tem naključju. Niti v madridski operi ni bilo redkost, da je kak velik pevec v zadnjem trenutku odpovedal, ali ljudje so se jezili zato, ker so take vloge navadno prevzemali neznani pevci, tako da je bilo občinstvo prikrašeno za velik užitek. Ti neznani pevci so bili največkrat zelo slabi. Po vsem gledališču se je oglašala nezadovoljno mrmranje. Tudi vojvodinja d'Alva, ki se je spomnila svoje afere z Juanom de Diosom, se je že pripravljala, da bi odšla, ko jo je impresario ustavil:

»Ne bojte se, visokost. V moji loži ste popolnoma varni. Sicer pa ta Juan de Dios menda nima zmerom mačke s seboj. Načrtujem se, visokost, da boste nocoj dovolj odškodovani za njegov včerajšnji nastop.«

Vojvodinja se je spet pomirila, a senjor Montadas je nadaljeval svoje opravičevanje:

»Vidite, visokost, moral sem ga angažirati za nocojšnji večer, a naadam se, da bo to zanj lekcija, ki si jo bo do smrti zapomnil. Verjemite mi, da ne bo nikoli več silil na oder!«

Občinstvo se je po malem utolažilo in vsak gledalec se je izkušal kar moči udobno vgnezditi na svojem stolu. Vsi prisotni so nehali biti občinstvo in so se izpremenili v stroge, neizprosne kritike.

Pred njihovimi očmi se je po starem običaju odigravalo prvo dejanje »Manone«. A nocoj ni nihče pazil na znane pevce. Vsi so napeto pričakovali konca prvega dejanja, ko bo stopil na oder Des Grieux.

In res se je pokazal Juan. Ličilo je spretno zakrivalo smrtno blest njegovega obraza, tako da se je med poslušalci začelo odobravajoče mrmranje. »Na oko je lep, o tem ni dvoma,« je rekla vojvodinja d'Alva sama pri sebi, in senjor Montadas je zašepetal:

»Videti je, da je njegova vnanost damam po godu. A počakajmo, da začne peti. Nocoj bo v gledališču gotovo škandal.«

A senjor Montadas se je užel, kakor že mnogokrat v svojem življenju. Stric Esteban je izza kulis napeto spremljal vsako Juanovo kretnjo. V njegovo veliko iznenadenje je bil Juan na odru popolnoma miren. In pel je, kakor še nikoli ne.

Ze v začetku drugega dejanja je bilo vse občinstvo pod vplivom Juanovega petja. Nihče ni več mislil na to, da je ta mladenič, ki se s tolikšno sigurnostjo giblje na odru, samo neznan pevec, ki so ga najeli v nadomestilo za signorja Leonettija. Še več: nihče se ni niti spomnil, da je prav za prav signor Leonetti tisti, ki bi moral peti Des Grieuxa.

Stari Esteban je stal za kulisami kakor kip. Nikakor mu ni šlo v glavo, kaj se godi z Juanom, da je mahoma postal tako zbran. Ko je pa videl, kako Juan pobožno poje svoji Manoni, se mu je zdajci zjasnilo. Esteban je uganil, da Juan ne vidi ne odra okoli sebe, ne občinstva, ki je s kritičnimi pogledi viselo na njem.

On ni pel Manoni, ki je stala tu pred njim in ki jo je objemal: vse svoje arije je pel samo svoji Mariji! S telesom je bil mladenič na pozornici, ali z duhom je bil daleč od vseh teh ljudi. Samo zato je mogel peti s tolikim čuvstvom, ker je svojo pesem posvečal Mariji. Bilo je, kakor da bi iskal v tej operi podobnosti s svojim življenjem. Na koncu drugega dejanja je Juan z omahujočimi koraki odšel v svojo garderobo. Zmaj, v daljavi, se je čulo ploskanje občinstva, ki je klicalo mladega pevca pred zastor.

Pfaff šivalne stroje za rodbino, obrt in industrijo z večletno garancijo, kupite ugodno tudi na obroke

pri trgovki **Ign. Vok, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7** ali v podružnici **Kranj in Novo mesto** Poduk v vezenju brezplačen!

Pazite pri nakupu šivalnih strojev na najboljšo znamko, in to je Pfaff!

ali v podružnici **Kranj in Novo mesto** Poduk v vezenju brezplačen!

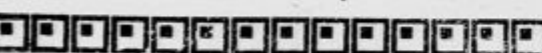
Ako se ne bojite čuti resnico, potem dovolite, da vam jo jaz povem.

Gotova dejstva iz vaše preteklosti in bodočnosti, finančne nepravilnosti in druge zaupne zadeve vam odkrije astrologija, ta najstarejša zgodovinska veda. Vaše izglede v življenju o sreči v zakonu, vaše prijatelje in sovražnike, uspehe v vaših podjetjih in spekulacijah, dedščine in druga važna vprašanja vam zamore pojasniti velika veda astrologije. Dovolite mi, da vam svobodno prorokujem presenetljive dogodke, ki bodo spremenili vaš tek življenja in vam prinesli uspeh, srečo in napredovanje mesto obupa in zle usode, katere vam sedaj grozita. Vaše astrološko razlaganje bom spisal v priprostem jeziku in podrobno, vendar ne bo obsegalo več kot dve cele strani. Sporočite brezpogojno svoj rojstni datum z imenom in naslovom v različni lastnoročni pisavi. Ako hočete, priložite 10 Din v bankovcu (nikakor drolj) za pošto in pisemske stroške. Naslovite svoje pismo na prof. Roxroy Dept. 3506 A. Emmastraat 42 Den Haag (Holland). Pisemski porto. — Gospod prof. Roxroy ne razume jugoslovenskega jezika, zato obžaluje, da zamore odgovoriti samo v nemščini (oziroma francoščini ali angleščini, če je zaželjeno). 10473

Vezane (Sperr) plošče

Vacuum Lourie & Co. — Wien
ima na skladišču
Adolf Glück, 10624
LESNI TRGOVEC, CELJE

Mehanik Ivan Jurkovič

DUNAJSKA CESTA 36

sprejema vsakovrstna popravila avtomobilov, motociklov, stah, motorjev in vsa druga mehaniki pripadajoča dela. — Delo strokovno in ustrezajoče po zmerni ceni. 10673

Castrol-ulje DRŽI SVE SVJETSKJE REKORDE U ZRAKU, NA VODI I NA ZEMLJI. INDIAN, MATCHLESS, MOTOCIKLI, MICHELIN GUME, VARTA AKUMULATORI. „TEBIN“ V. NJEMIROVSKI, ZAGREB, PRERADOVATEL. SAV AUTO PRIBOR

Kodak — Agfa — Zeiss Ikon — kino aparati
na zalogi pri trgovki JANKO POGAČNIK, foto-materijal, Ljubljana, Dunajska 20, nasproti kavarne »Europe« — BLED, Vidovdanska 28. 10649

Poceni in dobro

kupite ure, zlatino in srebrno pri svetovno znani trgovki

H. Suttner
Ljubljana, Prešernova ulica 4

Razpošilja se na vse kraje. Evrope, Amerike, Afrike, Avstralije in Azije. Velika zaloga ur, manjk, Glas-hütte, J. W. C. Schaffhausen Solvil, Omega, Longines, Doxa, Omiko, Iko, Axi, itd. Lastna protokolirana tovarna ur v švic. Zahtevajte veliki ilustrirani cenik od H. SUTTNER, LJUBLJANA 4, sastonj in poštne prosto.

Otvoritev GOSTILNE

Vljudno naznanjam, da sem otvoril v lastni hiši

Vidovdanska cesta šte. 16

GOSTILNO. Postregel bom vedno s pristnimi vini po najnižjih cenah, gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. Sprejemam tudi abonente na hrano.

Za obilni obisk se priporočam 10696
Zupančič Jakob, gostilničar.

Kamenotiskarja

ki je tudi zmogel samostojno izgotoviti enostavne litografije, IŠČE veliko industrijsko podjetje za takojšnji nastop trajne službe.

Dopisi pod »AW 1931« na oglasni oddelek »Jutra«. 10665

Nemški dekliški dom

(Deutsches Töchterheim), Graz, Klosterwiesgasse 34. 10531
Najboljše reference. — Zmerne cene.

Samo kdor v miru izbira, kupi dobro!

Ako hitite od prodajalne do prodajalne in si ogledujete blago, se vam lahko primeri, da se odločite v stiski in naglici za nekaj, za kar vam bo pojeze žal.

ZATO IZBIRAJTE BLAGO DOMA!

Tu imate časa dovolj, da si ogledate vsace komad za komadom po njihovi vrednosti, nikdo vas ne more nagovarjati za nekaj, kar vam ni po okusu.

ZAHTEVAJTE ZATO NASO KOLEKCIJO materijala za brisače po metru

in vi dobite kolekcijo v par dneh, seveda brezplačno in neobvezno. Potem sedite, izbirajte ono, kar najbolj odgovarja vašim postavi, vašemu okusu.

Ker dobivamo blago naravnost iz tovarne in ga prodajamo naravnost vam, odpadejo razne provizije, vi torej kupite pri nas boljše kvaliteto za manj denarja. Že več kot pol stoletja postrežemo odjemalce v splošno zadovoljnost.

Največja trgovska in izvozna trgovka

Kastner & Ohler
Zagreb.

Ako še nimate našega glavnega kataloga, zahtevajte ga v nekoliko dneh ga imate brezplačno v rokah. 6750

Ležalne stole

140, po povprečju 200 Din

Spalne fotelje

patent. država, ostanek, garnitura, modroca, postelje, mreže, solone modroca, postelje in tapetirane, izdelke tudi najceneje

Rudolf Radovan
tapačnik

Mestni trg šte. 13

SPALNICE

smrekove poljubno pleskane & Din 2900.— in hrastove spalnice polirane & Din 5700.— nudi v najsolidnejši izdelavi pohištveno mizarstvo Anton Bizovičar, Glince cesta II/1, postaja cestne železnice. 10175

novi in rabljeni vseh vrst ter juto za embalažo ima vedno v zalogi

Mirko Miškar

Ljubljana, Glavni trg 11.

Telef. 29-47

Najboljše sredstvo proti kurjam očesom »Clayven« je mast

Zaključni znak

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tovarne in glavne skladišča. Čuvajte se ponaredb! 261

M. Hrnjak
lekarnar — Sisak

Pristni naravni

malinovec

dobite pri

LOVRO SEBENIK

kuhanje sadnih sokov

LJUBLJANA, Knezo-

va ulica 28. 249

STAVBENO MIZARSKA DELA

Izvršuje solidno in poceni

TEODOR STUPICA

stavbeno mizarstvo

št. Vid — Lukovica

pri Domžalah

POSESTVO

v bližini Ljubljane, cca. 6 ha travnikov in njiv, hiša z 9 opremljenimi sobami, lastno kopališče, pripravno za letovišče, PRO-DAM ali ODDAM za več let v NAJEM.

Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »LE-TOVISČE«. 10547

Lesene predalčne zgradbe heraklitne hiše cenejše kot masivne hiše

Padanje lesnih cen nam prav posebno potrjuje rentabilnost predalčnih zgradb pred zidanimi. Tehnične napake pri starih čisto lesenih stavbah glede nezadostne ogrevalne možnosti, se dajo povsem odpraviti, ako stene objemo.

heraklitnimi

izolirnimi ploščami za lahke stavbe

ki so popolnoma ognjuvarne in so že nad 10 let preizkušene kot neupogibne in nezlomljive.

DRZI TOPLOTO. 10 cm debel zid iz heraklita je v toplotno-tehničnem oziru enak 100 cm opencnemu zidu iz opeke.

PRIHRANEK PRI KURILNIH NAPRAVAH sprico 10 krat večje tolotne zaštite, kot pri enako močnem opencnem zidu.

POCENITEV GRADBE vsled kratke gradbene dobe so manjši stroški, prevozi, mezde itd.

PRIHRANEK NA KURJAVI: po debelosti heraklitnih sten do 30 %.

PRIHRANEK NA TEZI: manjši dovolzni stroški, manjše dimenzije opor, podlog, nosilcev in tramov.

PRIHRANEK NA PROSTORU, ki je vsled male konstrukcijske debeline heraklitnih plošč neprimerno večji, kakor pri opencnem zidu, ter jamči za večjo uporabno prostorninsko ploskev.

PRIHRANEK NA GRADBENEM ČASU IN OBRESTITI: Ker so heraklitne plošče velikih dimenzij, je delo jako uspešno.

Tudi že obstoječe lesene hiše, se dajo zboljšati z malimi stroški, ako se naknadno znotraj in zunaj izolirajo s heraklitnimi ploščami. Prosimo, vprašajte nas, dalj Vam bomo radevali vsa pojasnila. Zahtevajte naše zanimive tiskovine.

Pooblaščen heraklit-zastopniki:

„Material,“ trgovska družba z o. z.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 36/2

Telefon 27-16

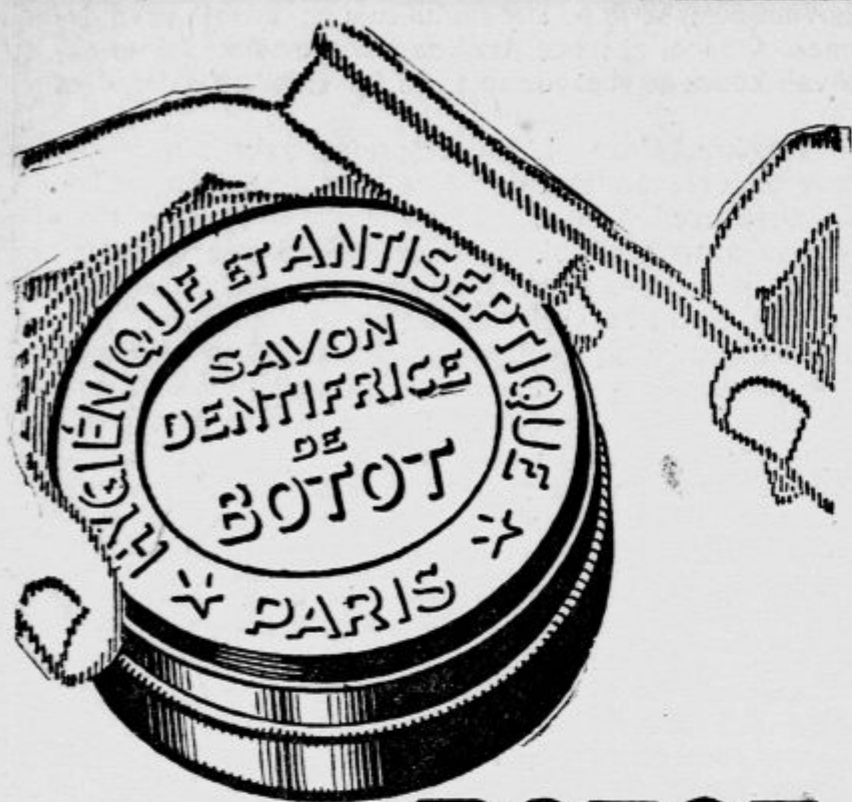
Brzjav: Material.

SKLADISCA: Tone Vovk, Bled; Fr. Berjak, Kranj; Fr. Hladnik, Rakek; Josip Klemenčič, Novo mesto; Stajersko, Prekmurje in Korosko; D. Rakusich, Celje, in njegova podružnica Kühar & Zemljč v Mariboru; Čufer, Jesenice.

ZAHTEVAJ

SANA čokolado

ZAHTEVAJ

BOTOT

MILO ZA ZOBE

v upotrebi
ekonomičen
praktičen in
dolgotrajan.

DOBER KVALITET JE PRIHRANEK

Generalno zastopstvo in en gros skladišče Vlado Turk,
Ljubljana, Strelška ulica 24. — Telefon 2304.

STROJNO PODJETJE

R. Willmann, Ljubljana

Slomškova ulica št. 3

Zatvornice, vodna kolesa in mlinске
naprave, benediški jarmeniki, krožne
žage, dvigala, transmisijski deli.
10655Turisti
Lovci
Smučarjivedno bolj zahtevajo samo
kvalitetne čevlje. Na višku so
danes v kvaliteti in izdelavi

»KARO« gojzerji

Zahtevajte cenik od »KARO« industr. Maribor, Koroška cesta 19
Za vse večje kraje oddamo komisijsko ali samoprodajo.

Repič Fran

sodarsko podjetje

LJUBLJANA, KOLEZIJSKA ULICA 18

Se priporoča obiskovalcem velesejma za
ogled razstavljenih del v paviljonu E za-
nanje lope. 10688
Detajlna prodaja.Cenjeno občinstvo se opozarja na mojo
prvo sprejemnico za barvanje in kemično
snaženjepri krojaču A. PREZELJ, Vošnjakova ulica 4 (prej Cesta na go-
renjski kolodvor). — V krojačnici se popravljajo vsake vrste sna-
žena in barvana oblačila. 10569
Postrežba točna! Cene solidne!
A. PREZELJ, krojač. A. WAGNER, barvar.Bele in barvaste
PLOŠČICE

ŠTEDILNIKE

in oblogo kopalnic, kuhinj, mesnic itd. dobavlja
in izvršuje najceneje„MATERIAL“
trg. dr. s o. z.LJUBLJANA, Dunajska c. 36/2
TELEFON: 27-16. — BRZOJAV: MATERIALNaval domačinov in tujcev
na Ljubljanov bodočih dneh ne sme ostati od naše trgovine, industrije ter obrti
neizkoriščen. Ni še bilo prilike, ki bi nudila producentom, trgovcem
in drugim pridobitnim podjetjem toliko res uspešne časopisne rekla-
me, kakor jo bodo nudili

dnevi Kraljevega tedna,

ki bo magnet največje sile in bo privlačeval vedno nove množice iz
vse naše države in tudi iz inozemstva. Pogled cele države bo usmerjen
na Ljubljano. Vse bo nestrno pričakovalo poročil o poteku slav-
nostnih dni. Ze zdaj prihajajo od prodajalcev časopisja iz vse države
naročila na dnevno znatno višje število izvodov »Jutra«. Tudi vsi
ljubljanjski javni lokali so za slavnostne dneve naročili več izvodov
»Jutra«, da bodo v stanu postreči svojim gostom.

„Jutro“ glavni dnevnik Dravske banovine

bo zato izhajal v Kraljevem tednu v rekordnih nakladah, ki bodo
njegovo že itak priznano publikacijsko moč dvignile na izredno višino.
Opozarjamo na to vse pridobitnike, trgovce, obrtnike, posetnike
javnih lokalov in druge, zlasti pa razstavljalce na velesejmu in jih
prosimo, da nam svoja cenjena naročila na oglase izroče vsaj dva
dni pred objavo.

OGLASNI ODDELEK „JUTRA“

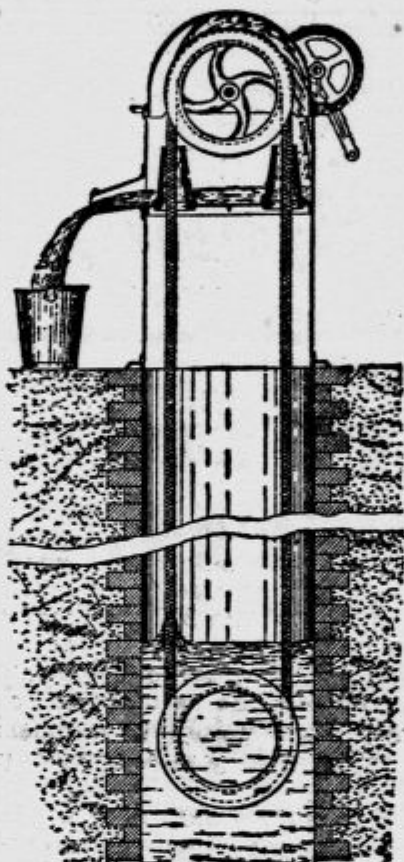
Selenburgova ulica 3 — Telefon 3492 in 3392

Patenti
v vseh
državah
sveta.

Ročna higijenska

sesalka

s trakom

se zamore s pomočjo na-
vadne plošče postaviti na
vsak vodnjak do 80 m
globoko brez vsakih
notranjih instalacij.... trak iz roburija, ko-
vine, ki ne oksidira. Pre-
tvarja vsak tudi najbolj
globok vodnjak v izda-

CARUELLE

tem vir zdrave vode. Ne
zamrzne niti ob najhuj-
šem mrazu.

Cene

kompletnih ročnih sesalk
za vodnjake naslednjih
globčin:

5 met.	Din	3.276.—
10 >	>	4.256.—
15 >	>	5.236.—
20 >	>	6.216.—
30 >	>	7.680.—
40 >	>	8.824.—
50 >	>	13.440.—

Prospecte pošlje brez-
plačno glav. zastopnik

J. Jungfleisch

ZAGREB

Mošinskega ulica 26

Motorne sesal-
ke do 200.000
litrov na uro.

10630

RADIO-TERMALNO
KOPALIŠČE

LAŠKO pri CELJU

V jesenski seziji od 16. septembra dalje pension po
Din 55.—. Prvovrstna kuhinja. Knjižnica izbranih naj-
novejših del. Kopališče in vse naprave na novo urejene.
Milo podnebje, prijetna okolica.Radio-termalne zdravilne kopeli (37,0° C) v bazenu
in kabinah. Zdravljenje revmatizma, živčnih bolezni, žen-
skih bolezni, arterioskleroze. 10598

ELEKTROTHERAPIJA!

Prospecti in informacije pri upravi RADIO-THERMA. Laško.

Pri boleznih
želodca, črevesa,slabe prebave in hemoroidov vze-
mite tudi vi FIGOL FIGOL po-
svečuje in čisti kri. FIGOL se do-
biva v vsaki lekarni, a po pošti ga
razpošilja proizvajalec: Lekarna
dr. Semelčič, Družina 2/43. Tri
steklenice s poštnino 105 Din,
osem steklenic 245 Din, 1 stekleni-
ca 40 Din.

MOKA

priznana dobre kakovosti, iz Desider
Forgascevega mlinca Bačka Topola, zo-
pet stalno na zalogi priGospodarski zvezi v Ljub-
ljani 17001

PERJE

kokošje, purje, gosje,
naravno in s strojem
čiščeno, dobavlja v vsaki
množini

E. VAJDA, ČAKOVEC

Telefon številka
59, 4, 3, 60Ant. Rud. LEGAT^{ov}
Enoletni
TRGOVSKI TEČAJ
MARIBOR, VRAZOVA UL. 4
Začetek dne 9. sept. 1931Izdelujejo se naj-
novejši modeli o-
troških vozičkov,
razna najnovejša
dvokolesa, šivalni
stroji in motorji.
Velika izbira. Naj-
nižje cene. Ceniki
franko.»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otro-
ških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.Elektro
instalacije
naprave in
aparate
invsuje in
popravlja
dipl. teh.
Tone
Poljsak
Ljubljana
Aleksandrova 5Lepota očesa
in lasSEVE ASIATIQUE. Z uporabo tega
preparata dobimo izvanredno bujna,
goste in dolge obrvi in trepalnice, a
s tem dobimo očti tudi pikantni, dra-
žestni in privlačni pogled. Din 45.
NOIR D'ORIENT. Ima isto svojstvo ka-
kor »Seve Asiaticque«, samo da koto-
žasto barva v temni barvi. Din 55.
KOPELJ ZA OČI daje očem oni zamamljivi, lepi in
blesteči pogled. Oči postanejo bistré, svetle, ognjene,
a rdečilo, trdnost in močan pogled izgine. Din 58.
ORISOLDE nam daje po preteku ene noči naravne
koderaste lase. Kodri so dolgotrajni in daje
vsakemu obrazu dražest in zamamljivost. — Din 40.

Sivi lasje

so v resnici najbolj sovražnik
mladosti, a gotovo kvarijo lepoto
vsake dame. — »EXCELSIOR-
HENNE« od dr. Doriane & Cie.,
Paris, barva lase perfektno in
samo v vseh stadijih. — Samo
barvanje je jako lahka in eno-
posameznega. Ne maže
glave niti perila. Popolnoma neškodljivo za lase in
za uspeh vsakemu jamčimo. Garancija stane 36 Din.
CENTIFOLIA, kozmetički zavod, Zagreb, Jurčičeva 8.
Zahtevajte brezplačne ilustrirane cenike! 231Ženske
ne togujteako vam izostane pe-
riodoln. Ne imejte stra-
hul! Pišite nam samo
in mi vam pošljemo
od tvojega stalno s
veseljem in sigurnostjo
uporabljeni! 178

Periodoln

in tokom ene are bo
ste rešeni vseh skrbi
in strahu! Nikake raz-
pšaranje — kot mnogi
dusi drugih dam, bo
ste tudi vi zadovoljni!
Overovljeno in saj
toso neškodljivo nikdar
dipredajoče sredstvo
za 90 Din, za močne
nature in v zastarelih
službah močnejši pe-
riodoln za 150 in 180
Din. Isključna raspo-
silitajev po
laboratoriju
W. H. OLKVIDT,
Praga-Vrsovice XIII.
Ruska 12. V.
Pošt. pred. 12.

LUTZ-ove PEČI

po izdatno znižanih cenah stalno na zalogi
samoIng. Guzelj
Ljubljana-Siška
Beljaska ulica št. 4.
LASTNA LIVARNA
IN TOVARNA ZA
»EMAJL«LUTZOVE PEČI
za galvanično ponika-
nje in izdelavo emajl-
iranih predmetov ka-
kor: hišne številke,
občinske in uradne na-
pise itd.Sprejmite se zastop-
niki!

Tel. 3252 Lutzove peči

Velesejem paviljon »E« Koja 661 — 664.

Naznanilo!

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem
preselil svoj obrat s Pred Škofije 10 na

Cankarjevo nabrežje 5

ter se priporočam za nadaljno naklo-
njenost 10679

Franjo Zrnc, steklarstvo

LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje 5

IZREDNA
PRILIKA!Do 10. septembra proda-
jam: kamgarne za moške
obleke po Din 80.— ter
razno drugo blago tudi pod
tovarniško ceno.IVAN ŽELEZNIKAR
Marijin trg 3 10668